

SİLİNMEYEN SİMLER

(Karaman ve Konya Civarı Hocaları)

Hazırlayan
Mehmet Ali Kırboğa
(KARASAKAL HOCA)

Temin Edilebilecek Yer:
Otuz metrelik yol, Yatkın apart. Kat: 3
KARAMAN

(0-338)213 94 67 cep: (0-536) 336 31 13

Bu kitabın baskıya hazırlanmasında ve ciltlenmesinde emeği geçen CANTAŞ
YAYINLARI çalışanlarına ve baskıyı yapan GÖKTAŞI MATBAASI çalışanlarına

teşekkür ederim.

Mehmet Ali Kırboğa

İÇİNDEKİLER

<u>ÖNSÖZ</u>	13
<u>KARASAKAL HOCAMIZA SORULAN FETVALARDAN BAZILARI</u>	17
<u>KARAMAN VE KONYA HAVALİSİ ALİMLERİ</u>	21
<u>MUALLİM NACİ EFENDİ</u>	21
<u>BEREKETZADE İSMAİL HAKKI BEY</u>	22
<u>EBUZZİYA TEVFİK BEY</u>	22
<u>KONYA BÖLÜMÜ</u>	23
<u>MESNEVİ-HAN SITKI DEDE</u>	23
<u>AKSEKİ'Lİ MEHMED EMİN EFENDİ</u>	24
<u>MEHMET ALİ AYNİ</u>	25
<u>MÜDERRİS ALİ KEMALİ EFENDİ</u>	27
<u>KONYA MEKTEBİ HUKUK</u>	29
<u>POSTALCI ZADE H. ABDURRAHİM EFENDİ</u>	30
<u>YALVAÇLI ÖMER VEHBİ EFENDİ</u>	30
<u>ŞEHZADE AHMET ZİYA EFENDİ</u>	32
<u>KADINHAN'LI ALİ RIZA EFENDİ</u>	35
<u>DETSE'Lİ MEHMET EFENDİ (VEFAT:1935)</u>	36
<u>HACI HAYDAR EFENDİ (1280/1863-1949)</u>	36
<u>MURTEZA EFENDİ (SAÇLI HOCA)</u>	38
<u>BOZKIRLI ABDULLAH EFENDİ</u>	39
<u>BOZKIRLI SEYYİD MUSTAFA EFENDİ</u>	39
<u>BEYŞEHİRLİ MEHMET ALİ EFENDİ</u>	40
<u>AKŞEHİR'Lİ AHMET EFENDİ</u>	40
<u>AKSEKİLİ HÜSEYİN FEVZİ EFENDİ</u>	42
<u>MÜSEVVİD MEHMET EFENDİ</u>	43
<u>KONYA'LI HAFİZ HÜSEYİN EFENDİ</u>	44
<u>HACI VEYİSZADE (MUSTAFA KURUCU)</u>	44
<u>VE BABASI H. VEYİS</u>	44
<u>ALİ İHSAN EFENDİ</u>	48
<u>BOZKIRLI MUSTAFA EFENDİ HOCA</u>	51
<u>BOZKIRLI TEVFİK HOCA</u>	52

<u>AHMET NUSHİ</u>	53
<u>AZADE HACI OSMAN EFENDİ</u>	54
<u>TAHİR BÜYÜK KÖRÜKCÜ HOCA</u>	55
<u>SİLLE'Lİ ALİ (UCA) EFENDİ</u>	56
<u>H. HAFİZ HASAN EFENDİ</u>	57
<u>ARİF ETİK HOCA</u>	57
<u>ABDURRAHMAN (ÖKSÜZ) EFENDİ</u>	58
<u>DOKTOR HÜSEYİN KÜÇÜKKALAY</u>	59
<u>MUSTAFA UYSAL HOCA</u>	60
<u>ZEYNEL ABİDİN EFENDİ</u>	61
<u>SÜKRÜ EFENDİ</u>	62
<u>HALİT EFENDİ</u>	63
<u>ALİ RIZA KUTSİ EFENDİ</u>	63
HASAN KUTSİ EFENDİ.....	64
<u>HADİM BÖLÜMÜ</u>	66
<u>HADİMİ</u>	66
<u>EBU SAİD MUHAMMED HADİMİ</u>	66
<u>AHMET SAİD HADİMOĞLU</u>	68
<u>İSTİKLAL SAVAŞI ÖNCESİ VE SONRASI DÖNEMİ HADİMİ MEDRESESİ</u>	
<u>MÜDERRİSLERİ</u>	68
<u>HADİMLİ ABDULLAH EFENDİ</u>	70
<u>ABDULLAH EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	70
<u>MEHMET NECATİ EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	71
<u>AHMET PERTEV EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	71
<u>ABDULLAH FAHRİ EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	72
<u>HADİMLİ ABDULLAH LÜTFÜ EFENDİ</u>	72
<u>ALİ RIZA EFENDİ (KINIK'LI)</u>	73
<u>NUMAN EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	73
<u>MEHMET SAİT EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	73
<u>MUSTAFA RAHMİ EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	73
<u>ABDÜLLATİF LÜTFÜ EFENDİ (HADİM'Lİ)</u>	74
AHMET SAMİ EFENDİ.....	74
<u>H. İSA RUHİ BOLAY HOCA</u>	75
<u>HADİMİ HASAN SABRİ EFENDİ</u>	76
<u>MUSTAFA ASİM EFENDİ (GÜVEN)</u>	77
<u>MUSA KAZIM GÖKSU</u>	78
<u>MEHMET VEHBİ EFENDİ</u>	79
KÜÇÜK OSMAN EFENDİ.....	84
<u>BÜYÜK OSMAN EFENDİ</u>	84
<u>HAFİZ MUSTAFA EFENDİ</u>	85
<u>ÖMER FARUKOĞLU</u>	86

<u>TAŞKENT ALİMLERİ</u>	87
<u>MUHAMMED HULUSİ EFENDİ</u>	87
<u>MUSTAFA NECATİ EFENDİ</u>	88
<u>HASAN HİLMİ EFENDİ</u>	89
<u>HÜSEYİN HAMİD EFENDİ</u>	89
<u>MUSTAFA HİLMİ EFENDİ</u>	89
<u>AHMET PERTEV EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	90
<u>HACI HASAN'I BASRİ EFENDİ</u>	90
<u>MEHMET BAHA HAFİZ EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	90
<u>MEHMET EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	91
<u>ABDULLAH FAHRİ EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	91
<u>EYÜP NECATİ PERHİZ EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	91
<u>FAHRİ KULU EFENDİ HOCA</u>	92
<u>HACI HAFİZ KADİR EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	94
<u>ARAP HOCA EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	94
<u>ARNAZ HOCA EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	94
<u>SİDKİ EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	94
<u>UZUN ŞİH</u>	94
<u>MEHMET ZİYAETTİN EFENDİ</u>	95
<u>MEHMET NURİ EFENDİ</u>	95
<u>ABDULLAH EFENDİ</u>	95
<u>HACI ABDULBAKİ EFENDİ (KARAGÜLLE)</u>	95
<u>HACI ABDULBAKİ EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)</u>	96
<u>HAFİZ H. ABDÜLKADİR AYDINER EFENDİ</u>	96
<u>AHMET FAKİH ÖZLEN VAİZZADE</u>	97
<u>ERMENEKLİ HOCALAR BÖLÜMÜ</u>	99
<u>HÜSEYİN FEHMİ EFENDİ</u>	99
<u>HÜSEYİN FEVZİ EFENDİ (ERGİRİ'Lİ)</u>	99
<u>İBRAHİM HAKKİ EFENDİ</u>	99
<u>İBRAHİM HAKKİ EFENDİ (GEYVE'Lİ)</u>	99
<u>ERMENEKLİ MUHAMMET AYNİ EFENDİ</u>	100
<u>İBRAHİM ETHEM EFENDİ</u>	100
<u>SÜLEYMAN SIRRI EFENDİ</u>	100
<u>MUSTAFA SAFFET EFENDİ</u>	101
<u>MÜFTİ KAFALIZADE MEHMET SAİT EFENDİ</u>	102
<u>H. MUHAMMED FEVZİ EFENDİ</u>	103
<u>ABDULLAH TUNCA</u>	103
<u>ALATA'LI HOCALAR BÖLÜMÜ</u>	105
<u>ÇETMİ'Lİ HÜSEYİN EFENDİ</u>	105
<u>SEMERÇİ ALİ TUTMAZ HOCA</u>	108
<u>SÜLLÜ AHMET KAVALCI HOCA EFENDİ</u>	109
<u>HASAN CENGİZ</u>	109

<u>HÜSEYİN KAVALCI HOCA</u>	110
<u>MEHMET (ULU) HOCA</u>	111
<u>MUSTAFA -ULU- HOCA</u>	111
<u>YÛSUF HOCA</u>	113
<u>ŞEYH ALİ RIZA EFENDİ</u>	115
<u>KÖR HAFİZ (ALATA'LI AHMET HOCA)</u>	116
<u>VELİ EFENDİ (ALATA'LI)</u>	119
<u>MEHMET DOĞRUL</u>	124
<u>MUSTAFA RUNYUN</u>	125
<u>MEHMED ÖNDER</u>	126
<u>GÖKÜŞ HOCA</u>	129
<u>ŞABAN HOCA</u>	129
<u>SIYAMI EFENDİ</u>	130
<u>HACI AZİZ AHMET HOCA EFENDİ</u>	130
<u>KÜÇÜK H. AHMET YAZICI EFENDİ</u>	131
<u>ALİM HOCA (DENİZ)</u>	132
<u>MUSTAFA EFENDİ</u>	133
<u>YÛSUF EFENDİ (ALATA'LI)</u>	134
<u>HASAN DENİZ HOCA</u>	135
<u>OSMAN KULU HOCA (MÜFTİ MÜTEAKİDİ)</u>	136
<u>ÇAVUŞ MÜFTİ (D. 1942)</u>	136
<u>YUSUF ULU HOCA (MEHMET ULU HOCANIN OĞLU)</u>	137
<u>MUSTAFA GÜLTEKİN (ALATA'LI)</u>	138
<u>YÛSUF ULU HOCA (MUSTAFA HOCANIN YÛSUF)</u>	139
<u>ÖMER GÜLLÜ HOCA (ALATA'LI)</u>	140
<u>FEHMİ KIRBOĞA HOCA (ALATA'LI)</u>	142
<u>İBRAHİM HAKKI KIRBOĞA</u>	143
<u>ZİYAEDDİN KIRBOĞA</u>	144
<u>ALİ ÇAKIR HOCA (HAMZA ALİ)</u>	145
<u>LATİF HOCA –SOLMAZ</u>	146
<u>HASAN DEMİRLEK (TOPAL H. MEHMED'İN HASAN)</u>	147
<u>AHMET ULU HOCA EFENDİ</u>	148
<u>AHMET YAĞCI</u>	148
<u>HASAN İLİMLER HOCA</u>	149
<u>İBRAHİM IŞIK</u>	150
<u>YÛSUF DURMUŞ</u>	151
<u>MEMİŞ ARICILIK HOCA</u>	151
<u>AZİZ HOCA</u>	152
<u>SEYYİD KARABAY (ALATA'LI)</u>	152
<u>ARAB OSMAN'IN ESAD HOCA(ALATA'LI)</u>	153
<u>OSMAN KAYADİBİ HOCA</u>	153
<u>HÜSEYİN TELLİ HOCA</u>	154

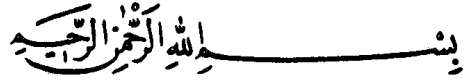
SÜLEYMAN HOCA (ALATAVİ)	155
DURMUŞ DAYAN HOCA	156
ABDURRAHİM KÜÇÜK	157
ALATA'LI MESUD DURSUN	158
MEHMET GÖKTAŞ (ALİMELERİN MEHMET)	158
MUSTAFA AKBALIK	159
NASUH (AKKAFA) HOCA	159
MUSTAFA AKDENİZ	160
MUSTAFA KARACA	160
BİLAL KOSALAK	161
OSMAN DEMİRGÜL	162
ALİ KÜBCÜ HOCA	162
BİLAL KÜBCÜ	163
ALİ YAĞCI	163
MEHMET BİNA	163
KARAMAN MEŞAYİH VE MÜELLİFLERİ	168
ABDÜLFETTAH LARENDELİ	168
MUHAMMED LARENDİ	168
KARAMAN'LI ABDURRAHMAN	168
YAKUB EL KARAMANİ	168
LÜTFULLAH KARAMANİ	169
SÜLEYMAN İBNİ ALİ KARAMANİ	169
HABİB KARAMANANİ	169
HÜSAMETTİN BURSAVİ	169
CEMALETTİN İSHAK KARAMANİ	170
CEMAL HALVETİ (ÇELEBİ HALİFE)	171
MUSTAFA EL KARAMANİ MAKTÜL BİN ZEKERİYA	171
BABAZADE MUHAMMED EFENDİ (LARENDELİ 995=1586)	171
MUSLİHÜDDİN MUSTAFA İBNİ ZEKERİYA-İ KARAMANİ	171
AHMET İBNİ MAHMUT EL-ESAMMI KARAMANİ	172
HACI MUHAMMED İBNİ ALİ EL KARAMANİ	172
EL HAC ŞEYH BEKİR EFENDİ	172
KARAMAN MÜFTİLERİ VE KARAMANLI MÜFTÜLER	175
DURSUN FAKİH	175
ALİ CEMALİ EFENDİ (ZENBİLLİ)	176
MEHMET VUCÛDİ EFENDİ	177
SAÇAKLI HOCA MEHMET REŞİT EFENDİ	177
MOLLA HALİL HOCA	178
MEHMET İLMİ EFENDİ (İLMİ'İKARAMANİ)	179
SARI AHMET EFENDİ HOCA	180
OSMAN EFENDİ KASABA MÜFTİSÜ	181
HADİMİZADE H. HASİB EFENDİ	182

<u>NOĞMAN EFENDİ</u>	183
<u>İBRAHİM HULUSİ EFENDİ</u>	183
<u>ŞEHÜDİZADE MEHMET NURİ EFENDİ</u>	184
<u>ÇERKEZ MÜFTİ İBRAHİM HİLMİ EFENDİ</u>	185
<u>KIRNAZZADE H.MEHMED EFENDİ</u>	185
<u>İSMAİL HAKKI EFENDİ(MUHACİR MÜFTÜ)</u>	187
<u>HADİZADE MUSTAFA EFENDİ</u>	188
<u>ŞEYH MEHMED ÇAKILCI (MÜFTİ)</u>	188
<u>ÇOĞLU'LU DURMUŞ EFENDİ</u>	189
<u>MÜFTİ MUSTAFA EFENDİ (TAMBURACI)</u>	190
<u>KARA MÜFTİ - MEHMET YARALI</u>	191
<u>ABDULLAH SIVACI</u>	192
<u>İLHAN AYDIN</u>	194
<u>ADİL ERBAY</u>	194
<u>HÜSAMEDDİN BALIKCI</u>	195
KARAMANLI MÜFTÜLER.....	196
<u>HACI AHMET RÜŞTİ EFENDİ(ALADAĞLI)</u>	196
<u>MÜFTİ ALİ RIZA KIRBOĞA (ALATA'LI)</u>	200
<u>ZİYAEDDİN KIRBOĞA</u>	203
<u>MÜFTİ MEHMET BİLGİÇ HOCA</u>	204
<u>MUSA HOCA</u>	204
<u>ABDURRAHMAN BENGİ</u>	205
<u>DURAN ALİ YILDIRIM</u>	206
KARAMAN MÜDERRİSLERİ	207
<u>GÜDÜMEN'LI HACI ALİ EFENDİ</u>	207
<u>GARA GARA HOCA (MÜDERRİS MUSA EFENDİ)</u>	208
<u>KAMERZADE H. RAUF EFENDİ</u>	209
<u>KAMERZADE MUSTAFA EFENDİ</u>	209
<u>KAMERZADE HASAN HÜSEYİN EFENDİ</u>	209
<u>KAMERZADE MUSTAFA ASİM EFENDİ</u>	210
<u>BAHRİ EFENDİ HOCA (KAYSERİLİOĞLU)</u>	211
<u>GÖDETLİ ALİ HOCA</u>	212
<u>HALİL EFENDİ HOCA</u>	212
<u>KASABALI ÖMER HOCA</u>	213
<u>SEYİT MEHMET HOCA</u>	213
<u>M. FEVZİ EFENDİ (ERDOĞDU)</u>	214
<u>BARDAS'LI HASAN EFENDİ</u>	215
<u>BAŞKISLA'LI YUNUS HOCA</u>	215
<u>AKÇAALANLI DURMUŞ HOCA</u>	216
<u>KEMRAN'LI H. ŞİH HOCA</u>	217
<u>ŞEYH MAHMUD HAMDİ EFENDİ</u>	218
<u>HACI İBRAHİM EFENDİ (DEMİRCİOĞLU)</u>	218

<u>HOTAMIŞLI DURMUŞ HOCA EFENDİ</u>	219
<u>SEYH FEHMİ EFENDİ</u>	220
<u>ALADAĞLI MEHMET EFENDİ</u>	221
<u>ÖZDEMİR' Lİ HACI MUSTAFA EFENDİ</u>	221
<u>ÖMER LÜTFİ EFENDİ</u>	222
<u>RECEP HOCA (İLİSİRALI)</u>	223
<u>AHMET ARMUTLU EZHERİ (KARAMAN' LI)</u>	224
PİR MEMİŞ EFENDİ.....	224
<u>BAYIRLI MEHMET EFENDİ</u>	225
KARAMAN HUFFAZ HOCALARI.....	226
<u>KARAMAN VAİZLERİ</u>	226
<u>OSMAN SOFU</u>	226
<u>MISIRLI MEHMET EFENDİ</u>	227
<u>ATTAR FEVZİ EFENDİ</u>	227
<u>AHMET NEŞET (KEŞŞAF) HOCA</u>	227
<u>H. İSMAİL UYSAL EFENDİ (KARAMAN VAİZİ)</u>	229
<u>GÖCERLİ HOCA</u>	230
<u>NAZİF HOCA EFENDİ(HAFİZ HOCA)</u>	230
<u>SÜKRÜ TAŞKIRAN</u>	231
<u>MEHMET DENİZ (ALİM HOCANIN MEHMET)</u>	231
<u>BAHRİ HOCA (VAİZ)</u>	232
<u>NAZMİ AKAR</u>	233
<u>SEZAİ KIRBOĞA</u>	234
<u>MEHMET ALİ KIRBOĞA (KARASAKAL HOCA)</u>	235
<u>HALİM HOCA (YILDIRIM)</u>	237
<u>BECİLLİ HOCA</u>	239
<u>KARAMAN' LI MÜFESSİR VE MÜTERCİM YAZARLAR</u>	241
<u>NECATİ YENİEL HOCA EFENDİ</u>	241
<u>HÜSEYİN KARAPINAR HOCA EFENDİ</u>	242
<u>MUZAFFER CAN HOCA</u>	243
<u>MAHMUT TOPTAŞ</u>	246
<u>RAMAZAN YILDIRIM HOCA</u>	247
<u>KARAMAN HAFIZLARI VE KUR' AN KURSU HOCALARI</u>	249
<u>ÖMER LÜTFİ EFENDİ</u>	249
<u>HAFİZ MEHMET EFENDİ (KIRNAZZADE)</u>	250
<u>ARAP HOCA (YAHYA HİDİRİN BABASI)</u>	251
<u>HACI SAMİ</u>	252
<u>HAFİZ OSMAN HOCA (NUH PAŞA CAMİİ İMAMI)</u>	253
<u>MUSTAFA SEVER BOZGANDAKLI HACI HAFİZ</u>	254
MEHMET EMİN GENÇ.....	255
<u>MEHMET HAKKI ÖZÇİMİ (ÇİMİ' Lİ HOCA ZADE HAKKI EFENDİ)</u>	256
<u>KÂZİM HOCA (BEĞEN)</u>	258

<u>HAFİZ OSMAN HOCA</u>	258
<u>HAFİZ OKUR HOCA (YILAN GÜMÜLÜ)</u>	259
<u>MEHMET DEMİRCİ OĞLU</u>	259
<u>HAFİZ MUSTAFA</u>	259
<u>HAFİZ CEVDET DEMİR</u>	259
<u>HAFİZ ŞÜKRÜ EFENDİ</u>	259
<u>BEŞ KEÇİLİ MEHMET ALİ HOCA</u>	260
<u>HAFİZ HASAN HÜSEYİN HOCA</u>	260
<u>MUSTAFA KAYHAN (BAYRAM HOCA)</u>	261
<u>HAFİZ MUSA KAYHAN</u>	261
<u>NECATİ ÖĞÜT (AKÇAALANLI NECATİ HOCA)</u>	262
<u>BOZGANDAKLI HAFİZ RAMAZAN</u>	262
<u>HASAN GÜLGÜN HAFİZ HOCA</u>	263
<u>HACI HAFİZ AHMET ÇINAR</u>	264
<u>HAFİZ MEHMET ÖZEL HOCA</u>	266
<u>ALİ TOPÇU HOCA EFENDİ</u>	266
KARAMAN HUFFAZ HOCALARI VE HAFİZLARI	267
<u>SÜLEYMAN TUNAHAN EFENDİNİN KARAMANLI TALEBELERİ</u>	268
<u>KARAMAN VE HAVALİSİNDE CAMİ İMAMLARI</u>	269
<u>MUSTAFA ÇETİNKAYA HOCA</u>	271
<u>İLYAS ŞAFAK</u>	271
<u>KERİM SAĞCAN HOCA</u>	271
<u>GÖNDÜRELİ HATİB HOCA</u>	272
<u>MEHMET EMİN BAŞER</u>	272
<u>AK HOCA (HASAN YILDIRIM)</u>	272
<u>ALİ ÇAKIR HOCA (ALADAĞLI)</u>	273
<u>MOLLA ALİ (YUKARI AKINLI)</u>	274
<u>HASAN HOCA (AŞAĞI AKINLI)</u>	275
<u>MUSLU EFENDİ</u>	275
<u>HASAN EFENDİ (BARDASLI)</u>	276
<u>MUSTAFA BİLGİÇ EFENDİ (GÖYNÜKKIŞLALI)</u>	276
<u>HÜSEYİN DURMAZ EFENDİ (ÇUNA'LI)</u>	277
<u>MUHAMMED AKİF TUNÇ</u>	277
<u>KARAMAN HATTATLARI</u>	279
<u>KALAYCI AHMET HOCA</u>	279
<u>HATTAT HİMMET MERCAN</u>	279
<u>AHMET BEKİR MERCAN</u>	280
<u>KARAMAN ŞAİRLERİ</u>	281
<u>MEHMET NAZİF</u>	28
<u>KÂMÎ MUHAMMED KARAMÂNÎ</u>	287
<u>CEMALİ KARAMANÎ (HURREM CEMALİ)</u>	288
<u>HASAN NESİB EFENDİ</u>	288

NİYAZI	289
HİLALİ	290
NİŞANCI MEHMET PAŞA	290
FİGANİİ KADİM	290
BEKİR SITKI ERDOĞAN	291
AŞIK KENZİ	292
GUFRANİ	295

ÖNSÖZ

Kıymetli Alim Karasakal (Mehmet Ali Kırboğa) Hocanın; hem kendi hem de Karaman ve civarında yetişmiş hocaların yaşamını konu alan bir kitap hazırladığını öğrendiğimde bu doğru ve yerinde düşüncüyü tüm gönlümle kutladım, mutlu oldum.

Saygı değer üstadımın, bu kitabın ön sözünü yazma görevini bana lütfetmesi, benim için onur vesilesi oldu. Sanırım bu şerefi yirmi yılı aşkın bir süredir devam eden, her geçen gün daha da güçlenen dostluğa ve sevgiye borçluyum.

Asıl adı; **Mehmet Ali Kırboğa** olan Kara Sakal Hocanın baba adı,

İbrahim bin Ali bin elif Mustafa olup ana adı Teslime (Ayşe ve Mustafa'dan doğma)'dır. Ana dedesi Veli Hoca'dır.

Karasakal Hoca, 1935 (H. 1353, R. 1351) yılının bahar mevsiminde, bir Cuma günü, Konya'nın Hadim ilçesi, Taşkent kazasının Alata köyünde (şimdi belediye) dünyaya gelmiştir.

Öğrenimine, İslam'i ve Osmanlı usulü gereğince, annesi ve anneannesinden namazlığını ve İslam'i akideleri öğrenerek başlayan Hoca, Kur'an-ı Kerimi köyündeki, âmâ Hafız Ahmet'ten(1941), Huruf talim ve tashihini Alim Hoca ve Aşıranlı Ahmet'ten, Tecvit ilmini Mustafa Ulu Hocadan öğrenmiştir. 1949 yılına kadar Alata'da Kur'an-ı Kerim ve bazı sûrelerin ezberi üzerinde çalışan Hoca, bu tarihte Arapça öğrenmeye başlamıştır.

1950 yılından itibaren, Osmanlı Müderrislerinden Konya Müftüsü Büyükyalvaç'lı Ömer Vehbi Efendi'den mücaz, Alata'lı Veli Efendinin oğlu ve talebesi, aynı zamanda Taşkentli Fahri Efendinin talebesi Hacı Üveyszade'nin de talebesi Alata'lı Mehmet Doğrul Efendi'den Sarf ve Nahiv cümlelerini molla Camiye kadar, Sühba ve lügat-ı Yûsuf'u ve Fıkıhtan Halebiyi metin ve mefhumlarını ezber etmek sûreti ile okumuştur. Bu arada Alata'da müzakere Hocası Bardaslı H.Hasan Efendinin talebelerinden, Osman çavuşun Mustafa Efendidir.

1952 yılı güz mevsiminde, arkadaşları Mustafa Gültekin ile Alata'dan ayrılan Karasakal Hoca yaya iki gün bir gece yol alıp Konya'ya varır. Larende caddesinde Sahip-i Ata Camii doğusunda bir hücreye yerleşir. O zaman hayatta olan 30 kadar Osmanlı Ulemasından ilim kapar. Bunlardan bazılarını zikredersek:

60 yıl orucu tutan, Sarı Kadının Ali İhsan Efendi (1311-1980)'den sarf, nahiv, usul-ü Hadis ve usul-ü Tefsir dersleri almıştır.

Meşhur Sivaslı Ali Kemali ve Hacı Hanefî talebelerinden, Konya'da Mahmudiye, Sille'de Mebde-i Füyuzat Medreseleri dersiamlarından, eski İmam Hatip edebiyat öğretmeni Katırcı oğullarından Sıçanlı zade Ahmet Efendi (1305-1975)'den akaid, edebiyat ve tasavvuf dersleri ile hikmet ilmi olmuştur.

Ziya Efendi ve Fahri Efendi Hazretlerinin mümtaz talebesi meşhur Hacı Üveyszade Mustafa Efendi'den ahlak ve mev'ıza dersleri okumuştur. Halk arasında Hacı Veyiszade diye anılan Mustafa Efendi 1305'de

doğmuş, 1960 yılında vefat etmiştir.

O zamanın Kapu Camii vaazlarından ve zamanın büyük Alimlerinden: Akşehir’li Ahmet Efendi (1293-1956), Akseki’li Hüseyin Efendi (1305-1960) ve Bülbül Hoca diye anılan zat’dan akşam-sabah feyiz almıştır. Bu zatlar zamanın şartları içinde evlerinde, Camilerinde, Bulgurcu Tekkesi denilen yerde, ilim öğretmek için çırpınan değerli zatlardı. Bu Arabi ve İslam’i ilimlerin üstatlarının yanı sıra Buhara’dan gelme Haki Efendi’den Farsça, Azade Osman Efendi’den Kur’an-ı Kerim ve İlmi Kıraat, Postalcı zade Abdurrahim Efendi’den tashihi huruf’u kıraat dersleri okumuştur. Gerek Alata’da, gerek Konya’da yaşadığı yoğun öğrenim döneminde günde dört ayrı hocadan ders aldığı çok olmuştur. Yazı ve hat hocaları Alata’da Osman Çavuşun Yûsuf Efendiyle, Van’da Bediüzzaman’ın arkadaşı Hacı Yasin Efendi’dir.

Hocaları Ali İhsan ve Hacı Üveyszadelerin tenbihat ve tavsiyeleri üzerine Karasakal Hoca yaşantısı boyunca dini hizmetlerini fahri olarak yapmış, resmi bir görev için devlet kapısına baş vurmamış, teklif edilen görevleri de kabul etmemiştir.

1954 yılı ekim ayında asker olmuş, Van’da jandarma olarak vatani görevini ifa ederken, geceleri Van Alimlerinin sohbetlerini kaçırmamıştır. Zamanın Van valisinin özel izni ile Van merkez ve köylerinin Camilerinde halka vaazlar vermiş, 1957 yılı nisan sonlarında terhis olmuştur.

Askere gitmeden 1952 yılında, Karaman’ın Kameni köyünde, 1953 yılında Eminler köyünde (Benim köyüm) Ramazan Hocası görevi yapmış. Askerlik dönüşü, Yukarı Akın köyüne Ramazan Hocası ve kış İmamı, 1959’da İhsaniye köyüne kış İmamı, 1960’ da yine Yukarı akın köyüne kış İmamı olmuş, 1961-62-63 ve 64 yıllarında Kahtama köyünde kış İmamlığı yapmıştır. 1965’de bu bölgeden ayrıldığında Fehmi, Dürdane ve Rağbet isimlerinde üç çocuk babasıdır. 1966-1967 yıllarında Yunak’ın köylerinde Ramazan İmamlığında bulunmuş, 1968’de Karamana yerleşmiştir. 1968-1969 yıllarında İhsan Armutçuoğlu’nun Muğla Müftiliği yaptığı sıralarda Muğla iline ve Bayır kasabasına Ramazan İmamı olarak gitmiştir.

1968 yılından bu yana gündüz 6 saat, gece 7 saat olmak kaydıyla kitap okumak ve kitap yazmakla, Ramazan’larda Karaman Camilerinde vaaz etmekle ilme ve insanlığa hizmet vermektedir.

Hiçbir kesimin veya görüşün adamı olmayan, gerçek İslam’ı öğrenmek

isteyenlerin her zaman yanında olan; üşenmeden, yorulmadan her iyi niyetli istekliye o geniş ve sağlam İslam'ı bilgisini severek, gürül gürül akıtmaktan ilahi bir zevk duyan Karasakal Hoca; kimsenin gönlüne göre değil, Allah (c.c.)'ın emrine göre fetva verir. Kendisine danışana sabırla, özenle ilmini aktarmaktan, onları aydınlatmaktan, bunalmış gönülleri ferahlatmaktan büyük zevk duyar.

Allah (c.c.)'ın lütfettiği malın zekatını vermesi gereken kimselerle kendisini aynı konumda gören Karasakal Hoca, Allah (c.c.)'ın kendisine bahşettiği ilmin zekatını vermek zorunda olduğuna inanmış, bu görevi yüce bir şevk ve enerji ile yerine getirmiş ve getirmektedir.

İnancıma göre Karasakal Hoca, günümüz toplumuna, özellikle Karaman ve yöresine Allah (c.c.)'ın bir lütfudur.

Kalabalık bir sohbette, gece yarısını hayli geçmiş bir saatte, sohbet arkadaşlarımızdan biri Hocaya:

– Hocam, vakit geç oldu. Sizde yoruldunuz amma... diye başlayıp, öğrenmek istediği bir konuyu dile getirdi.

Hoca şöyle cevapladı:

– – “Arkadaşlar: bana soru sormaktan kesinlikle kaçınmayın. Çünkü ilim bir kuyu gibidir. Siz bana sorarak, cevaben bilgi kuyusundan birer kova su almaktasınız. Hiç kullanılmayan kuyu nasılkı kurur ve körelirse, siz bana sorup bilgimi tazelemezsensiz, benimde bilgim körlenir. Bana soru sormanızdan sizin kadar ben de kârlıyım.”

Binlerce ciltlik kütüphanesinde, kendisine yöneltilecek soruları en doğru ve en güzel şekilde cevaplandırmak ve ilmini artırmak için çalışan Karasakal Hoca; az uyur, az yer, yerinde, yeterince ve çok güzel konuşur.

Hocayı dinlerken bazen aklıma biçerdöver gelir. Biçerdöverle ekin biçileceğinde; ekinin boyuna, tarlanın taşlı veya engebeli oluşuna göre, bıçakların bulunduğu tablanın yüksekliği ayarlanır ve en az kayıpla mahsul elde edilir. Aynı bunun gibi, Hoca da söz söyleyeceği kişilerin ve toplumun fikri düzeyini hatasız ve hassasiyetle belirler; onların anlayabileceği bir dille, örneklerle açık ve çok güzel bir şekilde anlatır. Hocanın her düzeydeki topluluğa hitabı değişiktir ve onu anlamadım diyen bir kişi bulamazsınız.

Hocanın en güzel ve en yüce yönlerinden biri de; alçak gönüllü oluşu, gurur ve kibirden uzak bulunuşudur. Kendisinden yardım ve cevap

bekleyen her kişi onun gözünde denktir. Zengin-fakir, sakat-sağlam, mevki sahibi veya değil; buna benzer basit ayrıcalıklar Hocayı ilgilendirmez. Allah'ın rızasını arayan, yüce İslam'ı öğrenmek isteyen her insan Hocanın ilgi alanına girer ve Hocanın ilminden nasibini alır.

Hocayı dinleyenler hiç sıkılmaz, dikkati dağılmaz, zira Hoca dinleyenin nabzını parmakları arasında tutar. Sözlerini hikayeler, fıkralar, beyitler ve örneklerle süsleyerek verir ki; dinleyenin beynine adeta çivilenir, yıllarca aklından çıkmaz.

Hocanın Kütüphane-çalışma odası şeklinde düzenlediği mekanda, bazen sabahlara kadar devam eden sohbet ve çalışmalarımız olmuştur. Bu zamanlarda benim kitapları ve kütüphanenin alt taraflarındaki küçük dolaplarda bulunan Hocanın dosya ve belgelerini merakla inceleme hakkım yavaş yavaş doğdu. Bu gecelerden birinde dolaplardan birinde bir telli dosya elime geçti. Merak ve şaşkınlıkla sorduğumda Hoca önemsiz bir konu anlatır gibi açıkladı:

Karasakal Hocanın “Kamus-ül Kütüp ve Mevzuat il Müellefat” isimli kitabı 1974 yılında basıldığında, kitaptan haberdar olan Milli Eğitim Bakanlığı, Hocadan basılan kitabın büyük bir kısmını satın alır. Türkiye'deki üniversitelere ve önemli kütüphanelere gönderir. Bu üniversitelerden ve kütüphanelerden bazılarının rektör, dekan ve kütüphane müdürleri Hocaya çok içten taktir ve teşekkür mektupları göndermişler. Bu mektuplarda Hocaya Profesör, Büyük üstat, Yüce Alim vs. gibi hitaplar kullanıp, yazdığı eserle ilim aleminde büyük bir boşluğu doldurduğunu belirtmişler.

Hoca da bunları telli bir dosyaya takıp kütüphanenin altındaki dolaba koymuş. Benim tesadüfen gözüme ilişinceye kadar bunlar kimseye gösterilmemiş, övünç vesilesi yapılmamış. Hoca bunları bana açıklarken bile adeta mahcubiyet duyar gibi o muhteşem tevazuunu bozmadan birkaç cümle ile geçiştirmiştir. Hocanın sade, temiz, mütevazı ve gerçek ilim adamı kişiliğine o gün bir daha hayran oldum.

Hocanın bir çok kimselerin tanımadığı çok ilginç, çok hoş, çok güzel yönlerini, sözlerini, müşterek anılarımızı burada sıralamaya devam edecek olursam önsöz olmaktan çıkıp, “Anlatmakla bitmez Karasakal” adlı bir kitaba dönüşür çekincemesiyle sözlerimi noktalar, Karasakal Hocaya Allah'tan uzun ömür ve başarılı çalışmalar dilerim.

KARASAKAL HOCAMIZA SORULAN FETVALARDAN BAZILARI

1- Hocam devlete verilen vergiler zekata sayılırmı? Ve Sünnet kılınırken geçmiş kazalarımıza niyet etsek caizmi?

Cevap: Oğlum bir zarfa iki adres yazılmaz

2- Hocam musiki refakatında ilahi ve ibadet olur mu?

Cevap: Oğlum sakın ha! baklavaya su dökmeyin, sonra onu arabaşımı yada baklava diyemi yiyeceğiz? Yani hüyükürecekmiyiz yoksa oynayacakmıyız.

3- Hocam dinde bir tek söz ile avrat boşanır mı? da(... öyle diyorlar)

Cevap: Yahu kardaşım bunu alırken sen, bir araba ilemi aldın? İmamın ya da memurun karşısında bir tek söz ile almadın mı?

4- Hocam namaz kılmayan gavur olur mu?

Cevap: Hayır olmaz, amma gavurda namaz kılmaz hay oğlum var git haydi.

5- Bir münkir: ulan hoca efendi Hacda hacılardan biri bir pire öldüremez, öldürürse günah olurmuş. Bu ne mantıksız şey.

Cevap: Evet. Hacı pire öldürse günahdır, fakat inkarcı koca gavırı öldürse sevaptır.

6- Hoca efendi bir vaazında “Cuma günü ölen müslümana kabirde dayak yoktur” der. Fakat cemaatten biri “hoca efendi peki Cuma günü ölen o adam ya zalim olursa ne olacak?” der.

Cevap: Vallahi yine Cuma günü dokunmazlar amma Cumartesi’den itibaren ceddedesinden başlarlar.

7- Günün birinde tedbir mi önemli, tevekkül mü daha önemli munakaşası sırasında, lafı uzatıp sündüren cemaatten birine Hocamız: peki oğlum tedbir diye dokuzuncu katda 30 tedbir alsan bu gayretullaha

dokunmaz mı? Ona sığınmadan bu tedbirler fayda verseydi tarih boyunca neçe muazzam ve muhteşem kal'alar, burçlar, ilaçlar, çelik kılınçlar ne fayda sağladı. Fakat ona güvenip, ona sığınan ve ona dayanan kulunu zehirle bilenmiş kılınçlar öldürebildimi? Hatta kendisine sığınıp tevekkül eden habibini bir örümcek ağı ile korumadımı? O ağı o keskin kılıçlar kesebildimi? Halbuki bir üfürük ile örümcek ağı bozulurdu hani ne oldu?

8- Hocam biz senin buyurduğun gibi elektrik ışığında, bu kağıt ve kitabın bolluğunda önceki zatların, mesela 60 yaşına varmadan 500'den fazla kitap yazarsa ki, mum ışığında. Biz ise bu elektirik ışığında onların eserlerini değil bir satırını okumak o kitapların adlarını bile bilmeyiz deyince:

Cevap: Yaaaa! oğlum onların gicesi gadir, gündüzü Bedir imiş!

9- Bu zamanın çocukları her imkan ve rahatlıkların içinde niye iyi okuyamıyorlar? Sınıf geçemiyorlar

Cevap: Yahu yavrum evvelki çucuklar Kur'an'ı Kerim'in hükmü üzere doğunca tam iki ay ana sütü emerdi. Ana sütünün kıymet ve kuvveti hakkında; Kur'an başta olmak üzere, yüzlerce tıp kitapları vardır. Eee şimdi ise anaları gostak gezeceğiz diye çocuklarını göğüslerinden ayırıp, inek sütüne abone edince, tabiki o çocuklar dayısına çeker, okumayımı bilir gayri.

10- Bir vaizi esnasında cemaatten biri:

–Hocam ayakta su içmek günahmı?

–Hayır, günah değil,

–Amma bazı kitaplarda öyle yazıyor

Hoca celallenerek; “Oğlum çürük kitapları okumayın, daha Müslim kitabında “ayakta su içilir” yazılı dedi ise de adam: “Fakat hocam ayakta su içen kusacakmış yazılı” der. Hoca, “İlan oğlum duravar şimdi Ramazan günü Camide milleti kusturupta, hem abdest hem namaz hem de oruçlarını berbat edeceksin” der ve ilave ederek, “hem en iyi su zenzem olduğu halde onu ayakta içiyoruz da, Karaman'ın kireçli suyuna bu hürmet nereden icab ediyor” der ve meselenin kaynaklarını da verir. (Bk. Buhari Tecridi Sarıh: Hadis no:1899, Müslim Tercemesi Babül Kerahiyetişşürbi kaimen: Hadis (2024)-112)

Karasakal hoca efendi yukarıdaki suale cevabından sonra zaten vaizi bitmiş ve el fatiha okuyarak kürsünün merdivenine ayağını uzatırken şöyle

diyordu: “Allah Allah! olan arkadaş, bilmiyorum ahalimi terakki etmiş de ulemanın derecesine gelmiş, yahut ulemamı tedenni etti de cuhelanın derekesine inmiş, Subhanallah” diyerek indi geldi.

11- Yine cemaatten biri, Hocam Peygamber (S.A.V) efendimiz kabağı niçin severdi?

Cevap: Oğlum tatlı ihtiyacını giderirdi dedi. Adam: yahu hocam bu kadar tatlı varken niçin kabağı yedi deyince, Karasakal hoca “ılan oğlum ne laf anlamazmışsın, şöbiyet vardı da yemedimi?”

12- 1998’de Karaman’lı Avrupa işçilerinden biri, yarı dönük bir rahibe kız almış gelmiş ve Karasakal hocaya dini nikah için gelmişler. Kıza İmandan İslamdan sormaya başlayınca kızcağız dediki: “Ben ülkemde rahibeyim, dinleri tetkik neticesinde İslam dinine girmek istiyorum fakat bir noktanın uktesini hal edemedim onu da hal edersem döneceğim.

Karasakal hoca: Yavrum nedir o ukde? söyle bakalım.

Kız: Evet ben tek ilaha inanıyorum ve onun Peygamberi ahir zamana ve ona gelen Kur’ana inanıyorum, emirlerini de yerine getirmek için ibadete başlayacağım. Fakat Kabede bir taş varmış onu öpecekmişiz ve onu selamlayacakmışız bu benim geldiğim batıl dinde cansız şeylere tapma ve öpme kıcığımı kaşındırıyor dedi.

Karasakal hoca: Kızım sana bir soru, sen hiç devlet adamları ya da Komutanları bayrak öperken gördünmü? Kız “evet gördüm” Hoca efendi: “Peki o millet ve o devlet adamları ve o kumandanlar, o çapuda tapıyorlar, deniyor mu? Kızcağız: “Hayır” Hoca efendi: “işte o bayrak nasıl devletin sembolü olarak öpülüyorsa, o Haceri Esved onların dokunduğu yerleri teberrüken öpürüyoruz.

Rahibe kız tamam ben bunu avrupadaki hocalara sordumda böyle aydınlatan olmamıştı dedi ve rahibe kızın adını Fatıma koyduk ve Nikahı da kıyıldı. 7 senedir o kız hem kendi milletinin çocuklarına, hem de Türk çocuklarına Kur’an öğretir hoca oldu.

13- Yine Karasakal hocaya sorulan bir soruya hocanın latifeli cevabı: “hocam Kur’an’da alimlerin yeri varmış gayri, peki, şıhların yeri de var mı acaba. Hoca: Hiç olmaz mı elbette var. Soran: peki neresinde hoca efendi (Helyestevillezine ya’llemune vellezine Laya’lemun) ayeti varya. Adam eyide bu ayet galiba alimleri övüyor deyince, yahu baksana ayetin ilk cümlesi alimler hakkında, ondan sonraki cümlesi işte onlar hakkında.

14- Yine birinde birisi boynunda takılı olan dua tamanını göstererek “hocam bununla tuvalete gidilirmi” dedi. Hocada onu niye takıyorsun deyince: adam kötülüklerden korunmak için ve sevap almak için deyince. “Oğlum somun ekmeği yemeden boynuna taksan ne faydası olur. Git, sen onu her akşam sabah oku da faydasını gör.

15- Bir gün sohbet esnasında hayatda olduğunu bildiğimiz birilerine rahmetliler deyiverdi. Galiba hoca sürçü lisan eyledi ve hocam hayattalar ya dedik. Hoca, “canım el’an ölü sahven dini herbiri mevtayı mütehhannikede” dedi.

16- Yine hocaya bir kalabalık cemaatda, hoca namazın fazilet ve ehemniyetinden bahsederken, sivrinin biri “a hoca binlerce kitap okudunuz, bu namazın çıkar çaresi yokmu?” dedi.

Cevap: Var kuzum. Gavur olmak.

KARAMAN VE KONYA HAVALİSİ ALİMLERİ

TAKDİM

El Alatavi Sümme Karamani
M. Ali Kırboğa
(Karasakal Hoca)

Böyle bir eserin Fevaidi netaicindendirki:

- 1- Unutulmuş ve Ahfadı ve Ashabı tarafından bile bilinmeyen ulemayı kiramı tekrar ibret nazarlarına takdim etmek.
- 2- Devrin hayatını hadise ve vakıalarını ve İslam aleminin ilmiye sınıfının idari teşkilatını ve çalışma nizamını göstermek.
- 3- Bu gün muhtelif memleketlerde yaşamış olan ilmiye ricalinin asırlık sicilini ortaya koymak.
- 4- Tarih şuurunu ve geçmiş büyüklerimizi tanımanın, saygı göstermenin lüzumu hakkında; “Nesep ve sülalelerinizin kökenini bilin” Hadisi ışığında, Tarih şuurunu ve geçmiş büyüklerimizi tanımanın, saygı göstermenin lüzumu hakkında bazı ilim ve fikir adamlarımızdan vecizeleri aşağı da veriyorum:

1- Her asrın adamları ve o adamların kendilerine mahsus bir tavır ve davranışı, irfan neşesi vardır. Gelecek nesillere düşen, geçmişlerini hürmet ve rahmetle yad etmektir. Yoksa, üstünlük nümayişleri ile geçmişleri tezyife kalkışmak reva değildir.

Hersekli Arif Hikmet Bey

2- Ümmetin içinden yetişen bilgi ve hüner sahipleri, hayatta ve ölümünde hürmete mashar oldukları daima görülmelidir ki, herkes şevke gelsin de onlar gibi olmaya çalışsın.

Muallim Naci Efendi

3- İnsanı, milletin menkıbeleri ve tarihi mefahirine dair söylenen söz kadar hiçbir söz heyecanlandıramaz zevk veremez.

Bereketzade İsmail Hakkı Bey

4- Unutulan adamlarımız arasında Nev’i şahsına münhasır (orijinal) öyle zatlar vardır ki, Garb milletleri arasında görülen emsalinin adlarına

heykeller dikilmiş ve mütehassısı bulundukları mesleklerini gösterir levhalar yapılmıştır. Bizde ise, bir asır sonra belki isimlerini bile hatırlayabilecek adam bulunmayacaktır.

Ebuzziya Tevfik Bey

5- Büyük adamları anmak öyle büyük bir düsturdur ki, milletlerin hayat hakkı ona bağlıdır. Bu itibarla yaşamak isteyen illetler büyüklerini, ulularını daima hatırlar ve hürmet eder. Çünkü fertlerinin içtimai terbiyesi irfan derecesi ancak bu sayede yükselir. İçtimai muhitte, maddi mevcudiyetini ancak bu vasıta ile temin ve hayat hakkını devam ettirebilir.

Mehmet Ziya Bey

6- Kadir bilen milletler arasında kadri bilinecek adamlar çoğalır.

(Şehbal)

Mazisinden haberdar olmayan bir millet, hal ve istikbal için bir hareket hattı tayin edemez. Hal ve istikbalin aydınlığının mühim amillerinden biride maziye her türlü vakalarıyla, şahıslarıyla, eserleriyle araştırmaktır.

KONYA BÖLÜMÜ

KONYA'NIN MEŞHUR ULEMASI

MESNEVÎ-HAN SITKI DEDE

Bir tanıyanı: Ben hayatımda onun yüzü kadar nurlu bir yüz daha gördüğümü hatırlamıyorum demişti. Demek ki, gönül aleminin manevi dünyasının aklı, paklığı ve aydınlığı, sûretinin güzelliği, çehresine de aks etmişti. Sıtkı Dede Filibelidir. Yirmi beş yaşında Filibe'den ayrılarak İstanbul'a gelmiştir. Ders vekili kazasker büyük Filibeli Halil Fevzi

Bey'den Ferittiye Haşıye'si okumuştur.

Derslerine devam ederken Hz. Mevlana'nın aşkı gönlüne düşmüş ve daha fazla dayanamayarak Pay-i taht olduğu halde İstanbul'dan ayrılarak Konya'ya gelip Pir-i Kurbana, Mevlana dergahına yerleşmiştir. Sahip bulunduğu ahlaki fazileti, vakıf olduğu mükemmel Arapça ve Farsça'sı sebebiyle Mevleviler arasında kısa zamanda sevilip sayılmış ve bir müddet sonra da, meraklılarına Mesnevi-i Şerif-i okutmaya başlamıştır. Pir-i ilim ve irfan manzumesi mesnevisine susayan vaki davet ve teklif üzerine dergah yanındaki Sultan Selim Camiinde Hatiplik görevini de yerine getirmeye koyulmuştur.

Hayli daraldıkları bir gün, refikası, yoksulluktan şikayet edencesine konuşunca, dede Efendi, hayli müteessir olmuş, tam o sırada bir zat ziyaretlerine gelerek, kendilerine bir miktar para vererek ayrılmış. Ziyaretçi gittikten sonra parayı hanımına veren Sıtkı Dede'nin "seni benden, beni Hak'tan eden şu parayı al hanım" demekten kendini alamadığını anlatırlar. Onun vefatından sonra Ferruh Çelebiyi Konya'daki dedelerden Mesnevi han ve Sultan Selim Camii Hatıby Sıtkı Dedeyi Kutup tanıyanlar olmuştur. Dedemiz, (1933) yılında Hakka yürüdüğünde, civarı Mevlana'da, türbe(üşler) mezarlığında ebedi istirahat gahına tetvdi edilir.

Kabir taşı üzerindeki şiir, ileride hayatından bahsedeceğimiz ve iyi bir şair olan, Fahri Kulu Hoca tarafından yazılmıştır. Güzel bir talik yazı ile yazılan kabir taşı kitabesi şöyledir:

Hu,

El-Hayy'ul Baki

Ölmez diridir ölmezden evvel ölenler

İşte biridir sırca bilir anı bilenler

Bilmezsen eğer öğrene gel merd-i hakikat

Dergah-ı Hünkari'de yetişmiş mürşid-i tarikat

Tahsil-i mearifle ömrünü kısmen sürmüş

Ta'lim-i edeple yaşayıp yüzon'a girmiş

Hitabetle İmamet gibi dini menasıb

Mesnevi-hanlıkla meşhur sahip-i menakıb

Filibe'li Mevlevi-Hüseyin Sıtkı Dede

Vuslat-Yab-ı Cemal olmuş 1352 Hicri'de

(Konya alimleri Av.M. Ali Uz s.222 ve Konya velileri Dr. Hasan Öz önder S.217)

AKSEKİ'Lİ MEHMED EMİN EFENDİ

Doğumu 1272-1856 Vefatı 1937 Akseki'nin Sadıklar köyünde 1272 yılında doğmuş, Beyşehir'de Kur'an-ı Kerim öğrenimini tamamladıktan sonra, Konya'ya gelmiş ve zamanın Müftüsü Kadınhanlı Hüseyin Fevzi Efendiden ders okuyup İcazet almıştır. Yine okumak için İstanbul'a gitmiş, Fatih dersiamlarından Urfalı Mehmet Efendi'den İcazet almış oradan mantık okumak için Kilise gitmiş ve oradan da İcazet aldıktan sonra İstanbul'a dönmüştür. Ziyaiyye Medresesine Müderris oldu.

Hocası Urfalı Mehmet Efendinin İstanbul da kalmasında ısrarına rağmen

men, vilayeti olan Konya'ya gelmiştir. Dersiam olarak hizmete başlamış, Akşehirli Abdullah Efendi, Akşehirli Ahmet Efendi ve Aksekili Hüseyin Fevzi (oğlu) gibi ünlü Müderrisler ve sayısız din görevlileri yetiştirmiştir.

İlmi otoritesini Hadim'li Hocanın “Fıkıh kitapları yansa Aksekili yenisini yazabilir.” İfadesi ortaya koymaktadır. Sebilür Reşad'da makale çıkarmıştır.

Cuma günleri Kapu Camiinde vaaz etmiş, zamanın devlet adamları dahil derslerini takdir ederek takip etmişlerdir. Konya'nın zamanın ileri gelen alimlerinden olup topluma kendisini kabul ettirmiştir.

1937 yılında Allah (c.c.)'ın Rahmetine kavuşan Mehmet Emin Efendinin cenazesinde çok kalabalık bir cemaat bulunmuş ve musalla kabristanlığına defnolunmuştur.

Kendilerini Rahmetle anarız.

İşte meşhur Kapı Camii vaizlerinden Aksekili Hüseyin Efendi ki, sahibi tercüme M. Emin Efendinin oğlu (doğ:1305, vefatı:1960) ile Akşehirli Ahmet (doğ:1293, vefatı:1960) ile Akşehirli Ahmet (doğumu:1293, vefatı 1956) Efendilerin Hocası bu zattır.

(bk. Yeni meram. Ramazan. 1989 şükrü özüdoğru ve hasan bağcı sh.79)

MEHMET ALİ AYNİ

Mehmet Ali Ayni 25 zilkade 1285/25 şubat 1868'de Serfice Manastırında doğdu. Ailesi aslen Konya'lıdır. Babası Mehmet Necip Efendi, annesi Refika Hanımdır. İlk Bilgileri ailesinden aldı, Serfice Sıbyan Mektebine devam etti.8 yaşlarında iken ailesiyle birlikte önce Selaniğe, ardından İstanbul geldi.

Bir müddet Çiçek pazarı Rüştüyesine devam etti. Babasının görevi dolayısıyla Sana/Yemen'e gitti, burada Askeri Rüştüye devam etti, dışarıdan Fransızca dersleri aldı. 2 sene sonra ailesiyle birlikte İstanbul'a döndü, Gülhane askeri rüştiyesi, Mülkiyenin İdadi kısmı ve yüksek kısmından mezun oldu.(1888). Mülkiyede Edebiyat Hocası Recai zade Mahmut Ekrem, tarih Hocası Mizancı Murat Bey idi.

İstanbul Hukuk Mektebi, Edirne İdadisi (1889), Dede ağaç (1890), Halep (1892), Diyarbakır(1893)'da öğretmenlik ve maarif müdürlükleri yaptı. Diyarbakır'da Süleyman Nazif'le dost oldu, Ziya Gökalp'le Faik Aliye Hocalık yaptı. İstanbul'a dönüşünde (1895) Maarif Nezareti İstatistik baş katibi oldu. Maariften ayrılarak idareciliğe başladı; Kosova(1897) ve Kastamonu(1899) vilayet mektupçusu oldu, Sinop sancağı mutasarrıf vekilliği yaptı(1902). Kastamonu'da görev yaparken Kastamonu Vilayet Matbaasını kurdu. 1903-12 yılları arasında Taiz/Yemen, Ammare/Basra, Karesi(Balıkesir), Laskiye mutasarrıflığı; Elazığ, yanya, Arnavutluk, Trabzon valiliği yaptı. Bu son görevinden Talat Paşanın emriyle emekliye sevk edildi(1913).

Emrullah Efendinin tavsiyesi üzerine Darülfünun edebiyat fakültesi felsefe Müderrisliğine getirildi(1914), edebiyat fakültesi reisi seçildi(1915), bu görevde iken edebiyat fakültesi mecmuasını kurdu, ıstılahatı ilmiye encümeninde görev aldı ve felsefe terimlerinin tespitinde büyük emekleri geçti. Bu görevlerine ek olarak Çamlıca kız lisesinde,

Darülfünun tasavvuf şubesinde ve Medrese Tu're-Reşat'ta Hocalık yaptı.

Mütarekeden sonra İttihatçıdır diye Şeyhülislam Mustafa Sabri tarafından Medrese Tu're-Reşat'taki görevine son verildi. 1922'de T.B.M.M. hükümeti tarafından Medrese Tu're-Reşat'taki görevine iade edildi. Ankara'ya çağrıldı ve Şeriye ve Evkaf vekaleti bünyesinde kurulan Telifat ve Tetkikat-ı İslamiye üyeliğine getirildi, 1924'e kadar bu görevde kaldı. İstanbul'a döndü, İlahiyat fakültesinde Tasavvuf, Harbiye'de Ahlak, Harp akademisinde siyasi tarih okuttu. Türkiye'yi temsilen milletlerarası felsefe kongrelerine katıldı, 1935'de ikinci defa emekliye sevk edildi. Tedavi için gittiği Paris dönüşünde (1937) İstanbul kütüphaneleri Tasnif komisyonu reisliğine getirildi. Yetmiş beşinci doğum yılı dolayısıyla Eminönü halk evinde kendisi için bir jübile yapıldı(1943). Geçirdiği ameliyattan kurtulamayarak 29/30.11.1945'de İstanbul'da vefat etti ve zincirli kuyu mezarlığına defnedildi.

Mehmet Ali Ayni, Nakşi tarikatına müntesipti. Arapça, Farsça ve Fransızca bilirdi.

Eserleri: nasari ve ameli istatistik(1890), Malumat-ı Nafisyı Fenniye (ders notları, Halep1890), Fakir (N.Meyra'dan, Kastamonu1900), Küçük Umumi Tarih (E.Lavisse'den, Kastamonu 1901). Tarih-i Edebi-i alem (F.Lolié'den, Kastamonu1903), Ziraat dersleri(M. Kemalettinle, Kastamonu1903), Hütce-tu-l İslam (Gazali'den,1911), Hükmi-i Cumhur(J.Jirodan,1911), Örfiyat-ı Siyasiye ve ahlakiye (M.Bloctan,1911), İlim ve felsefe (C.Bourdell'den, 1915), Terbiyeye ait Tatbikat ile birlikte Ruhiyat dersleri (E.Rabaut'dan,1915), Muallim-i Sani Farabi(1916), Şeyh-i Ekber'i niçin severim (1923), İntikat ve Mülahazalar (Felsefe ağırlıklı tenkitler,1923), Tasavvuf Tarihi(2C.1925.H.R.Yananlı tarafından kısmen sadeleştirilerek İslam Tasavvuf Tarihi adıyla yayınlandı1985), Felsefe Tarihi (1925), Ahlak dersleri (1927), Hacı Bayram-ı Veli (1927), Reybilik, Bedbinlik, La-İlahilik nedir? (T.Fikret'in tarih-i kadimine cevap (1927). Darülfünun Tarihi (1927), Türk Mantıkçıları (1928), Demokrasi nedir? (1934). Her gün Bunu Oku (1936), Milliyetçilik (1943), Türk Azizleri I- Bursalı İsmail Hakkı (1944), Muhtasarı 1933'de Paris'te basıldı), Hayat Nedir? (1945). Bu eserlerinden başka Darülfünun Edebiyat ve İlahiyat Fakültesi Mecmualarında makaleleri bulunmaktadır.

(Bk. Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi)

MÜDERRİS ALİ KEMALİ EFENDİ

Doğumu 1853, Vefatı 1920. Milli Mücadelemizde gaflet ve ihanet cephesinin kıydığı mübarek şehit, Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti Konya Heyet-i Merkeziyesi Reisi Sivaslı Müderris Ali Kemali Efendi. Konya'yı ulusal kurtuluş davasının safından ayırma yolunda ayrıntılı ifal planını tatbik eden iç-dış ihanet için ortadan kaldırılması şart asıl varlık, Ali Kemali Hoca idi: Nitekim asi delibaş, kendisine verilen talimata uyarak Konya'yı basınca ilk olarak Ali Kemali Efendiyi buldurdu "Milliyetçi Hoca bu ha!.." narasıyla saldıranlar, ömrünü ilme ve vatanına vakfetmiş bu mübarek din ve kültür adamını yollarda sürüklediler, eza ve hakaret içinde şehit ettiler: Düşman, Türkü Son Devletinden yoksun bırakmak için kimin yok edilmesini iyi tespit ve tayin etmişti.

Ali Kemali Efendi Sivasın Gemerek ilçesinde Hanedan oğullarından Müderris Ömer Efendinin oğlu idi. Küçük Yaşında yetim kalan Ali Kemal, bir süre dedesinin çiftliğinde kalmış, Hıfza çalışmış, 9 yaşlarında ise ailesinden ayrılarak, ilim-irfan peşinde diyar diyar senelerini vakfetmiş biridir. Devrinin en tanınmış üstatlarından feyz almıştır. Tedris Rahlesinden yetişenlerin, Nurani yüzünü görenlerin eline öpebilenlerin, sohbetine erenlerin şahsiyetinin tesiri altında kalmamaları mümkün

olmayan bu müstesna bilginin muhterem çehresini, vakarlı halini, bir maneviyat kutbunun ruh ve beden örgüsünün tecellisi içinde benim neslimden, o senelerde Konya’da olanlar arasında hatırlayanlar vardır.

Şark dillerinden gayrı, Latince bildiği, Rumca öğrenmek içinde Magosada bir Rum metropolitinin yanında hizmet ettiği söylenirdi. Çok genç yaşında, İçel de Kadı asker Avni Efendi’den ve Ermenek’te Deli Şükrü Efendi’den İcazet aldıktan sonra Konya’ya gelmiş, Mevlana beldesinde yerleşmiş, Yakup dedelerden İbrahim Efendinin kızı Emine Hanım ile evlenmiştir.

Konya da ilmi kıymetleri vasi benam ulemadan feyz alan Ali Kemali Efendi kısa zamanda irfan ve ahlakı ile tanındı, feyziye Medresesine Müderris oldu. O senelerde muhitin en büyük iki kültür müessesesine, Konya idadisi tedris kadrosunun çok sevilen şahsiyeti oldu. İmparatorluğun talebesi en çok olan hukuk Medresesinde (Mecelle-i Ahkam-ı Adliye) profesörü olarak binlerce talebe yetiştirdi. Felsefe, içtimaiyat, mantık gibi Medreselerimizin çağ ilim ve irfanını kucaklama Ronesansı’nın en mükemmel örneğini veren geniş kültürünün eserleri arasında **mizan’ül- mantık** gibi şaheserler olan Ali Kemali Efendi, bu zengin irfan hazinesi içinde memleket meseleleri ile olan alakası ile de, din adamlarının eyyam politikası dışında kalma şartının tecellileri arasında, vatan selametinin mihraklaştığı mevzularda bütün ağırlığı ile olaylara el atmanın da mükemmel numunesi olmuş, ikinci meşrutiyet hareketini desteklemiş, İttihat ve terakkinin Konya hey’et-i Merkeziye reisliğini ifa etmiş, Türk Ocakları’nın Konya’da kuruluşunu sağlamış en güzide talebelerini Türk Ocakları’nın sinesinde toplamıştır. Konya’da üçler kabristanında metfundur. (Bk. Kurtuluşun ve Cumhuriyetin manevi mimarları 84,86)

KONYA MEKTEBİ HUKUK

Konya Mekteb'i Hukuk Müderrisleri: Mezunların çoğu Karaman'lı

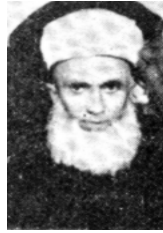
Oturanlar Sağdan:

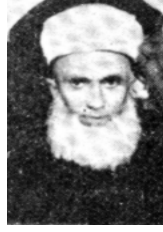
Fıkıh Ve Ahkam'ı Evkaf Müderrisi Sivashlı Ali Kemali Efendi
Konya Mekteb'i Hukuk Müdürü Refik Kırış Bey
Mecelle Ve Usul'ü Fıkıh Müderrisi Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendi
Hukuku Esasi Ve Düvel Ve İdare Müderrisi Şinasi Bey

Ayakta Duranlar

Mecelle Ve Feraiz Ve Veyasa Müderrisi Tahir Efendi.
Usul'ü Cezaiye Ve Kanun'ü Ceza Ve Hukuku Ceza Müd. Hasbi Bey
Ticareti Bahriyye Sakkı Hukuk Ve Sakkı Ceza Md. Hilmi Aksoy
Mecelle Ve Ticareti Berriyye Müderrisi Selim Sabit Bey.
İktisat Ve Maliye Muallimi Numan Sabit Beylerdir.

Mektebi hukuk: Konya da cumhuriyetten önce 1908 de ilk açılan yüksek okuldur. 1919 yılında kapanmıştır. Mektebin ilk müdürü Emrullah Efendi idi. Yukarıdaki büyük alimlerden başka Hadım'in Gongul köyünden Tefsir sahibi M. Vehbi Efendiler gibi Fazıl ve Kamil alimler bu mektebi hukuk da dersler veriyorlardı. Mektebin öğretim süresi İdadiye yi bitirdikten sonra 3' yıldı. Bu mektebi Huku da o büyük Müderrislerini önünde bir hayli fazıl alim yetişmişlerdi. (Konya il yıllığı 1967 sh. 285)

POSTALCI ZADE H. ABDURRAHİM EFENDİ

(1293/1876-1955) 1293/1877 Yılında Konya da dünyaya gelmiştir. Şeyhül Kurra Unvanıyla anılmıştır. İlk öğrenimini mahalle mektebinde başlayan Abdürrahim Efendi, Medrese tahsilini tamamladıktan sonra öğrenimine bir süre de Mısır'da devam etmiştir.

Mısırdaki iken Türk alimleri ile, Mısır bilginleri arasında uzun zamandan beri devam eden, kıraat'le ilgili anlaşmazlıkla ilgili yazmış olduğu risaleler dikkat çekmiş ve büyük takdir toplamıştır. Gerek bu konudaki ilmi yeteneği ve gerekse okuyuşundaki üstünlüğü dolayısıyla kendisine **Şeyhül Kurrahk** payesi verilmiştir. Daha sonra Konya'ya dönen merhum Köprübaşı Camiinde vaizlik, uzun yıllarda Kapı Camiinde Hatiplik görevinde bulunmuştur. Bu arada pek çok talebe yetiştirmiştir. Güçlü bir Hafız olan Abdürrahim Efendi Kur'an-ı Kerimi kendine has üslupla okur, dinleyenleri hayran bırakırmış. Mütteki, abid ve zahit bir insan olan merhum son derece zeki, hoşsohbet, hazırcevap bir kişi olarak hafızalarda yer etmiştir. Döneminin son kurrası olan Hacı Abdurrahim Efendi 1955 yılında vefat etmiş ve üçler kabristanında toprağa verilmiştir. (Konya alimleri sh.216 av. M. Ali uz.)

YALVAÇLI ÖMER VEHBİ EFENDİ

(HİCRİ:1286-1342) (MİLADİ: 1870-1927)

Kara Müftü'nün dahi Hocası işte budur. Mustafa oğlu, Ömer Vehbi Büyük Yalvaç; 9 kız babası. İrfaniye Medresesinin Arapça Farsça baş Müderrisi ve Konya Müftisi ve Konya mebusu idi.

Ömer Vehbi Efendi ev ahiri ulemai Osmaniyyenin allamelerinden ve emsari evliya ve medaini ulema olan Konya'mızın Hocalarının Hocası ve üstatlarımızın üstazı fazıl kamil mükemmil mütebahhir bir zat idi.

Yaşı 39 iken şeriyye encümeninde bulunmuş. Yaşı 40 iken bu encümenlikten, Konya Müftiliğini tercihen 22.6.1338-1922 de istifa edip Konya Müftisü olmuştur.

Kudretli bir alim olan Hoca Efendi bir aralık Konya Hukuk Fakültesinde Müderris olmuş sonra aynı yerin hukuk reisliğine gelmişti.

Mebusluğu (İkinci Meşrutiyet Mebusan Meclisinde)

Hoca Efendi Osmanlı Meclisi Mebusanının 2. ve 4. dönemlerinde Konya'dan millet vekili seçilip İstanbul meclisine gelmiştir.

Bu günlerde önce İstanbul Mebusan Meclisine seçim yapılmış, hepsi müdafî hukukçu olan Mehmet Vehbi Hoca, Yalvaçlı Ömer Vehbi Hoca, Hacı Bekir Efendi, Musa Kazım Efendi Hoca Konya'dan Milletvekili

seçilmişlerdi. 16 mart İstanbul'un işgalinden sonra millet meclisinin Ankara'da toplanması kararlaştınca Konya yeniden beş milletvekili seçti. Muhalifler bu seçime mani olmak istemişler fakat müdafa-i hukukun kesin tutumu karşısında netice alamamışlardı.

YALVAÇLI HOCANIN TALEBELERİ

1- Aslen Konya'lı olup diyanet Reislerinden Eyyüb Sabri Hayırşioğlu. Vefatı 8 ekim 1960 Ankara

2-Hadim Alata kasabasından Veli Efendi Hoca ki, Resmi Alata Medrese Müderrisi ve Aladağ bölge seyyar vaizi. Doğum 1296 vefat 1946 Alata.

3- Karaman 1931 Müftilerinden Kara Müfti lakabı ile yad edilen Mehmet yaralı Hoca doğumu:1303 vefatı:1956 Karaman

4-Bardaslı Müderris Hasan Efendi doğumu:1297 vefatı:1961 Karaman

5-Anamurlu Abdullah Saib Efendi doğumu:1882 bu zat Konya Şeriyye zabıtlığında bulunup 1331-1913' de Yalvaçlı Hocadan İcazet almıştı.

6-Karaman Müftilerinden Tamburacı Hafız Mustafa Efendi bu zat 1931'de Nefyedildiği Mersin'de öldü.1961

YALVAÇLI HOCANIN MÜDERRİSLİK DEVRİ

Yalvaçlı Hocanın İrfan ye Medresesinde İcazetli Talebe Okuttuğu Devir(1323-1338.M. 1907-1922)de idi ve yine Konya'daki alaiyye Medresesinde 1329 miladi 1913'lerde ve daha İblikçi Medresesinde ve Selçuklu Medreselerinde de (1328 M. 1912) ders okuttu.

KONYA'DAKİ MEŞHUR MEDRESELER

Konya'daki Mektebi Hukuk Fakültesi 1908 de açılmış 1919'da kapanmıştır. Burası nai'dadiyeyi bitirenler girerdi, 3 senelikti. Buranın ilk müdürü Emrullah Efendi idi. Baş Müderrisleri Yalvaçlı Hoca ve Sivasslı Ali Kemali ve Hadim'li M. Vehbi Hocalardı.

İplikçi Medresesi: Bu Medrese Aleaddin türbesinin doğusundaki Gürcü mahallesinde İplikçi Camiinin arkasında olup Cumhuriyet İnkılabına kadar ayakta idi. Yalnız 1939'da İplikçi Camii tamir edilirken kible tarafından üçte biri toprağa gömülmüş kubbeleri odası ile bile kazıda meydana çıkmıştı.(İ.H.Konya tarihi 819)

Nakıboğlu Medresesi: Bu Medrese Hicri 1170 M. 1757 yıllarında Ahmet Fakih mahallesinde yapılmış İkinci Sultan Murat devri idi.

ŞEHZADE AHMET ZİYA EFENDİ

(187-1925) Şeyh Muhammet Bahaüddin Efendinin küçük oğludur. 1877 yılında Konya’da doğmuştur. Son asırda İslam aleminde yetişen en büyük ilim adamlarındandır. Bir deha olarak kabul edilir. Tahsilini Konya’da yapan Ziya Efendi ikmalî tahsil için bir süre İstanbul’da ve Taşrada çeşitli Medreselerde okudu.

Konya’ya geldiğinde babasının ders okuttuğu “İslah-ı Medaris-i İslamiyye” de ders okuttu. Ziya Efendi daha sonraları bu Medresede müdürlük yaptı. Ziya Efendinin İslah-ı Medaris’ten öğrencisi olan bir çok kıymetli zat, daha yakın tarihe kadar hayatta idiler. Bunlar içinde Hacı vardı. Hacı Ziya Efendinin talebelerinden merhum hattat Hikmet Mercan

da daha yakın tarihe kadar yaşamış bulunan kıymetli şahsiyetlerdendir. Henüz hayatta bulunan H. İsmail Kaşıkçı Efendi (Belviranlı) gibi birkaç kişinin dışında Ziya Efendinin hayatta olan talebesi kalmamıştır.

Ziya Efendi Konya Şerafeddin Camiinde fıkhi ve ahlaki muhtevada dersler verdi. İkinci meşrutiyetten sonra Ziya Efendi, kardeşleri Zeynel Abidin Efendi ve Rıfat ile Konya’da ilk defa Mekteb-i Hukuk isimli yüksek seviyede tedris yapan Medresede Hocalık yaptı.

Ziya Efendi mekteb-i Hukukta feraiz dersi profesörlüğü unvanı ile 1290 yılına kadar ders verdi (2). Halk tarafından çok sevilen ve takdir edilen Ziya Efendinin bir çok kıymetli eseri vardır.

(1)- İ.Hakkı Konya’lı,Karaman Tarihi sh.332. (2)- 1973 Konya yıllığı: Kültür bölümü sh. 313

Bu kıymetli eserlerin en kıymetlisi (EL VESAYA) adlı kitaptır. Daha (Kaside’i Beliga)sı ve Sultan’ı Enbiya Efendimize Osmanlıca (Medh’i Peygamberiye)’si de vardır. Ve daha usul’ü fıkıh ve (Feraiz)e müteallık risaleleri dahı matbu’dur. Ziya Efendi Siyasi cereyanların dalgaları ile kendini Mısır’a atmıştır. Ziya Efendi ve iki kardeşi babalarının kendileri için özel bir itina ile vermiş olduğu İslam’i şuur sayesinde, İslam’ın arzuladığı çapta yetişen, madde ve mana ilimlerini kendilerinde toplayan büyük insanlardır.

Çöken eski Medreselerin ıslahı için çalışmışlar ve 1909 yılında Konya’da (Islah-ı Medaris-i İslamiyye) adlı din ve dünya ilimlerini Müslüman kalarak batının tekniğini öğretecek bir ilim yurdu kurmuşlardır. Ziya Efendi dünya çapında bir alimdir. Doğu alemi onu tanır, bilgisi karşısında hayranlık duyardı. Bu Medresenin ve İslamın zaferini çekemeyenler ailenin felaketini hazırlamışlardır. Ziya Efendi, büyük ağabeyi (Zeynel Abidin Efendi) ile Medine’ye göçmek zorunda kalmışlardır. Ortanca kardeşi (Rıfat Efendi) ise İslam düşmanları tarafından asi süsü verilerek şehit edilmiştir. Ziya Efendi Medine-i Münevvere’ye göç ettikten sonra fazla yaşamadı. Kardeşi Rıfat Efendinin de şehit edilmesine çok üzülməsi sebebiyle rahatsızlığından kurtulamamış, 26 Mayıs 1924’de Medine’yi Münevvere’de vefat etmiştir (Ziya Efendinin)ölüm tarihi ve yeri hakkında iki rivayet vardır. Bunlardan birisi 1919 Medine’de ikincisi 26 Mayıs 1924’ de Kahire olarak belirlenmiştir. Ziya Efendinin Medine-i Münevvere’de kabri Peygamberimiz (sav)’in süt

annesi Halime Hatunun kabrinin yanındadır. Allah (c.c.) Ona ve tün İslam adına çalışanlara rahmet etsin.

(1)- İ.Hakkı Konya'lı: Karaman Tarihi. Sh. 333

(2)- Selçuk Es : Büyük Konya Ansiklopedisi ilgili madde

Rivayeti ulemaya göre Ziya Efendi ilk Medine'ye varınca şebeke'i Resul aleyhi Ekmelüttahiyya'daki Hadisi Şerif yazılı bir levhayı okur. Zait olan bir harfi çakısı ile kazır. Bunun üzerine kadılığa götürülür. Kadı olan molla; sen nerelisin? der, Ziya Efendi de: Konya'lıyım der. Haa., Konya'dan böyle azgın mollalar çıkar zaten. Niçin oradaki harfi kazıdın bakalım deyince, Ziya Efendi ulemanın üzerine hatayı görünce tashih vacib de ondan kazıdım der ve iş iddiaya varır ve Kadı bu kadar haccac ulemadan her biri o levhayı okudu hele İmam-ı A'zam'da her geldiğinde okudu sen bunlardan büyükmüsün der. Ziya Efendi de bunlardan büyük olmak günah mı da der. Netice müsnedi getirirler ve hadis de cidden kazınan harf zaid imiş. Bunun üzerine kadı yanına yardımcı alır, sonra kadı ölünce birkaç sene de Ziya Efendi Medine kadılığı yapar. Hacı Veyiszade Hocamız o Konya'nın değil dünyanın Ziyası idi buyururlardı. Ziya Hocanın 20 kadar eseri vardır.

Ziya Efendinin Kaside-i Ziyaiyye diye anılan meşhur kasidesinin bir bölümü şöyledir:

*Elhamdülillahi münşil halkı min ademi,
Sümmessalatü al el muhtarı fil kıdemi
Emin tezekküri ciranin bizi selemi,
Mezecte dem'an cera min mukletin bidemi.
Mevlaya sallı ve selim daimen ebeda
Ala habibike hayril halgı küllihi mi,
Bellig selami sana billahi in teridi,
Medineten li habibil macidil ehadi.
Sellimtü cahe şefi il halgı müntesiba,
Mikdara nebtıl bera evzid vezid vezidi.
Mevla'ya sallı ve selim damen ebeda,
Ala habibike hayril hala küllihi mi.*

Kütüp-ü sitte hafızı da olan merhum, aynı zamanda nakşi tarikatının Halidiye kolunun de mürşididir. Ömrü boyu akli ilimlerle nakli bilimlerin

birlikte verilmesinin zarureti üzerinde durmuş, Islah-ı Medaris’de bunu uygulamaya çalışmıştır.Ziya Efendinin Bedriye adında bir kızı olmuşsa da o da 23-24 yaşlarında vefat ettiğinden, soyu devam etmemiştir.

Ziya Efendinin 20’ye yakın basılı eserinin bulunduğu söylenirse de bunların neler olduğunu tespit etmek mümkün olmamıştır.

(İ. H. Konya’lı. 332 ve Konya alimleri AV.M.Ali UZ. S.156)

KADINHAN’LI ALİ RIZA EFENDİ

Doğum:1274-1857, Vefat:1349-1933

Konya Müfti ve vaazlarındandır. Akşehir’li ve emsali ulemanın Hocasıdır. Hocaların Hocası Konya’nınecillei uleması Ali Rıza Efendi, Kadınhan’lı H. Hüseyin Efendinin oğlu olup, babasında iptidai tahsilini gördükten vesair zamanın allamelerinden mücaz olduktan sonra, Konya’da tedrisata başlamıştır. İlk olarak Şerafettin Camiinde molla Camii ve meani dersleri okutmuştur. Babasının vefatı üzerine Ziyaiyye Medresesine Müderris olmuş ve pek çok talebe yetiştirmiştir. O zamanın Konya Müftüsü Aladağ’lı H. Ahmet Efendinin vefatıyla boşalan Konya Müftiliğine 1324-1908’de başladı. 14 sene Müftülük yaptıktan sonra bil’istifa ayrılmıştır. Bundan sonra Aziziye Camiinde vaaza devamla irşada devam etmiştir. Delibaş vakasında Hocayı, efeler, Konya valiliğine dikmek istemişlerse de Hoca böyle bir görevi reddeder. Hoca Efendi, zühd ve takva ehli olup, oturuşu, duruşu, libas giyişi ile muntazam bir zat idi. Ve vakur sahibi idi. Kabri musalla mezarlığında babasının yanındadır.

Mezar kitabesi şöyledir:

*Kün hitabına ben derken bela
Talib-i irfana dedim essela
Öğrenip, öğrettim Şer'i mübini
Şevkettim necata ebnayı dini
Çalıştım tenzihi zatı sıfata
Son gayem idi Ma'rifetullah
Erdim maksuduma Elhamdülillah
1394 eyledim rihlet*

Hoca Efendi, Arapça grameri öğretmek için talebelerine, nahvden çok, meşhur ve mühim olan ızhar kitabını hülase ederek, sorulu- cevaplı bir tarzda Osmanlıca'ya tercüme edip, 1330'da ikmal etmiş ve aynı tarihte bastırmıştır. 416 sahifedir.

(Kaynak: Kendi eserleri ve Merem 1989 Ş.ö.dğ.H.Bğcı. ve Salnameler. Ve Konya alimleri AV. M.Ali UZ. S.136)

DETSE'Lİ MEHMET EFENDİ (Vefat:1935)

Konya'nın Detse Köyü'nde dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi malum

değildir. İlk tahsilini İnlice Köyünde yaptıktan sonra Konya'ya gelmiş ve Konya'da Gilisralı Hacı Osman Efendinin bir süre derslerine devam etmiştir.

Daha sonra Gilisralı Tahir Efendi ile İstanbul'a gitmiş ve orada Fatih Medresesi Müderrislerinden Hafız Şakir Efendi'de okuyarak İcazet almıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra, gerekli bütün imtihanları vererek ders-i-am olmuş ve bir süre İstanbul'da Müderrislik görevinde bulunmuştur.

Konya'ya geldikten sonra, Dar'ül Hilafe Medresesi'ne Müderris olarak atanmıştır. Bir taraftan bu görevini yürütürken, diğer taraftanda Kapı Camii'nde ilgi toplayan vaz ü nasihatlarına devam etmiştir.

Medreselerin kapatılmasından sonra; vaiz olarak bu görevini sürdürmüş ve 1935 yıllarında vefat etmiştir. Kitaplarının bir bölümü Konya Y. İslam Enstitüsü'ne verilmiştir. Mahmut Sural Bey, yakinen tanıdığı Detseli Mehmet Efendi hakkında şunları söyler: “Merhum Detseli Mehmet Efendi, yüksek ilmi gücü dışında, çok güzel Türkçe talaffuzu, giyim kuşamı, kibarlık ve nezaketiyle de eski bir İstanbul Efendisiydi.” (Konya alimleri AV.M Ali UZ.S.188)

HACI HAYDAR EFENDİ (1280/1863-1949)

Aslen Beyşehir Sarıkeçili aşiretinden olan Hacı Haydar Efendi, Bektaşzade Mustafa Efendinin torunu, ulemadan İdris Efendinin oğludur. 1280 1863 yıllarında Konya da doğmuştur. İlk öğrenimini mahalle mektebinde tamamladıktan sonra, Parlak Hoca namıyla anılan Ahmet Efendiden Kur'an dersleri almış, Hafız olmuş, aşera, takrip ve tecvidi de ondan okumuştur. Arapça ve İslam'i ilimleri de Nuraniye Medresesi Müderrisi Kaşif Efendi'den tahsil etmiştir.

Hacı Haydar Efendi, tahsilini tamamladığı sıralarda, daha önce hayatından bahsettiğimiz, zamanın büyük alimlerinden Müsevvid Kürt Hacı Halil Efendi de Medresesini kurmuş ve o civarda bir de mescit inşa ettirmiştir. Hacı Halil Efendi, Kaşif Efendi'den iyi bir İmam ister, oda çok iyi yetiştirdiği Hacı Haydar Efendi'yi tavsiye eder. Hacı Haydar Efendi bu şekilde, Hacı Halil Efendinin mescidinde iki yıl sürecek olan İmamlığına başlamış olur. Haydar Efendi, ramazanlarda ilk hatimle namaz kıldırmaya burada başlar. Ve elli altı yıl hatimle namaz kıldırır. Kapı Camii İmamı Sarı Hafız Süleyman Efendinin vefatı üzerine, açılan imtihanı kazanarak Kapı Camii İmamlığına getirilir. Bu görevi de fasılasız elli dört yıl devam eder. Hacı Haydar Efendinin bir taraftan İmamlığa devam ederken, bir taraftan da İrfaniye Medresesinde, aralarında âma'(kör)larda olmak üzere pek çok talebe yetiştirir. Diyanet işleri eski başkanlarından Eyüp Sabri Hayırlıoğlu, Müsevvid Bülbül Hoca ve Mahmut Sural Bey, talebelerinden bazılarıdır. Murtaza Efendi, bir ramazanda hatmin tamamlandığı yirmi yedinci geceden sonraki bir gece, Hacı Haydar Efendiye şu teklifi yapar: "bir gecede teravih namazını hatimle kılalım, bir gece sen, bir gecede ben kıldırayım."der. teravihin Taş Camiide kılınması kararlaştırılır. Murtaza Efendi, "ilk teraviyi ben kıldırayım demesi üzerine Murtaza Efendi İmam, Hacı Haydar Efendi de fatih olur, namaza başlarlar. O gün imsak vaktine

kadar, Murtaza Efendi Tebareke'ye kadar ancak okur. Hatmi tamamlayamaz. Ertesi günü namaz kıldırma sırası Hacı Haydar Efendiye gelir, Murtaza Efendi Fatih olur, namaza başlarlar. Hacı Haydar Efendi, imsak vakti dolmadan hatmi bitirir. Bunun üzerine Murtaza Efendi şöyle der: “Ben kendimi kıvrak okur zannedirdim, sen benden daha kıvrak okuyorsun, hakkını helal et, ver elini öpeyim” der. Bu iki veli kucaklaşıp ayrılırlar.

Suriyeli bir Hoca Efendi, Adana'ya Şeyh Sami Efendi Hazretlerini ziyarete geldiğinde sohbetten sonra Kur'an-ı Kerim okur. Herkes hayran kalır. Güzel Kur'an-ı Kerim okumaktan konu açılınca Hacı Haydar Efendinin adı geçer ve kendisinden sitayişle bahsedilir. Suriyeli Hoca Efendi, merak edip kalkar Konya'ya gelir ve Hacı Haydar Efendinin arkasında bir sabah namazı kılar. Suriyeli kendisini tutamayıp namaz sırasında üç defa “Allah” diye bağırır. Ve namazdan sonra şöyle der: “Bu adam adeta Allah (c.c.)'la konuşuyor. Ben kendimi Kur'an-ı Kerim okur bilirdim, hiç bilmezmişiz. Eğer birkaç vakit daha bu zatın arkasında namaz kılsam hüccetten vefat edeceğim”

H. Haydar Efendi bir Hacca gittiğinde Kabe'de Allah'tan (Yarabbi bilirsin evim yok bana kapu Camii yanında, varsın zemin kat olsun bir evceğiz ver) diye dua eder. Sonraları aynı dilediği gibi ufacık bir ev sahibi olur. Fakat bir gün Konya zenginlerinden bir hayırsever sahibi biri Hocaya bir koca bina göstererek Hocam o küçük yerde sen olmazsın sana bu evi bağışlıyorum der ve Hoca ilahi bir imtihan ile ibtila olduğunu hatırlar ve adam Hocam ne düşündünüz der. Hocada “arkadaş ben bunu alamayacağım” der. Adam “niye”? Hoca Efendi “Rabbim bana ulan kel Haydar benim verdiğimi beğenmedin de Zıybalağın deli bekirinkinimi aldın derse ben ne cevap vereceğim” der ve evi almaktan vaz geçer. (Av. M. Ali Uz. Konya uleması Sh.208)

MURTEZA EFENDİ (SAÇLI HOCA)

Doğum ve ölüm tarihleri belli olmayan Murtaza Efendi, Kırım Tatarlarından olup resminde görüldüğü şekilde saçda bıraktığından halk arasında “Saçlı Hoca” olarak anılmıştır. Kendisinin bir veli olduğu ve “tay-i mekan” ettiği hala halk arasında anlatılır. Nesih, hoşsohbet ve mütevazı bir insan olan Murteza Efendi çoraplarını cebinde taşır çoraplarını sadece namazdan namaza giyermiş. Zaman zaman cezbeye kapılıp cemaat içinde “Allah” diye bağırır ve kendinden geçtiği olurmuş.

Hacı Haydar Efendiyi anlatırken temas ettiğimiz şekilde hatimle namaz kıldırarak kadar sağlam bir hafızı vardır. Konya’da vaizlik ve İmamlik görevlerinde bulunmuştur. Son zamanlarında Medine’ye hicret etmiş ve orada vefat ederek toprağa verilmiştir.

Cübbesinin altında küçük bir tahta parçası taşıyan Murteza Efendi, bu tahtaya not tutar ve soranlara “bu benim akıl tahtam” dermiş.

(Konya alimleri ve velileri Av. M. Ali Uz. Sh.189)

BOZKIRLI ABDULLAH EFENDİ

1299/1883 yılında Bozkırın Hoca köyünde dünyaya gelmiştir. İlk öğrenimini köyünde tamamladıktan sonra Konya'ya gelmiş ve ünlü bilgin ve meşayih'den Memiş Efendinin küçük oğlu Hasan Kudsi Efendinin derslerine devam ederek ondan İcazet almıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra bir süre köyüne dönmüş ve orada talebe okutmuştur. Abdullah Efendi köyünde fazla kalmayarak tekrar Konya'ya dönmüş ve İslah-ı Medaris'de Müderrislik yapmıştır.

Birinci Dünya Savaşı'nda Sina cephesinde, Milli Mücadele döneminde de Batı cephesinde savaşmıştır. Medrese tahsiliyle yetinmeyen Abdullah Efendi, Daru-İlmüallimin'e girerek oradan da diploma almıştır. Cumhuriyet döneminde, Konya merkez vaizliği görevinde de bulunan merhum, Kapı Camiinde vaazlar vermiştir. Daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığı Arapça ve Farsça mütercimliğine getirilmişse de burada fazla kalmamış ve tekrar Konya'ya eski görevi olan merkez vaizliğine dönmüştür. Hocası Hasan Kudsi Efendinin kızı Hatice Hanımla evli olan Abdullah Efendi 1943 yılında geçirdiği bir kalp krizi sonunda vefat etmiş ve Hacıfettah Kabristanında toprağa verilmiştir. Mehmet Arif Bey, "Konya'da dört Hoca kaldı. İkiisi, Abdullahlar'dır." Der. Biriyle Müfti Abdullah Ulubay'ı, diğer Abdullah'la da, merhumu kastedermiş. Abdullah Efendi aynı zamanda Muhammet Bahaüddin Efendi'ye müntesibtir. (Konya alimleri :Sh.200 Av. M. Ali UZ)

BOZKIRLI SEYYİD MUSTAFA EFENDİ

Hacı Mustafa Efendi, Bozkırlıdır. Ders-i am ve Müderristir. 1272-1302 seneleri arasında Huzur Derslerine muhatap olarak iştirak etmiş, bilahare mütekaid olmuş, 1303 senesi Cemaziyelevvelinin on dördüncü günü vefat etmiştir. Edirne Kapıda metfundur. (Sicilli Osmani, cilt:4, sah,485)

BEYŞEHİRLİ MEHMET ALİ EFENDİ

(1863-1953) 1863 yılında Beyşehir'in Üskerles Köyü'nde dünyaya gelmiştir. Medrese tahsilini Konya da tamamlayarak, İcazet aldıktan sonra bir süre manifaturacılık yapmışsa da 1930 yıllarındaki kuraklık sebebiyle ticaret hayatını terk etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Önce Konya merkez vaizliğinde bulunmuş, daha sonra kendi isteğiyle Bozhüyük, bilahare de Kütahya merkez Vaizliği'ne tayin edilmiştir. Kılık, kıyafetine son derece itina gösteren Mehmet Ali Efendi, ileri görüşlü, ahlaklı ve hitabeti güçlü bir insan olarak tanınmıştır. Mehmet Ali Efendi, 1953 yılında Kütahya'da vefat etmiş ve orada toprağa verilmiştir. Konya Üçler Kabristanında, makamı olarak aile kabristanına adına bir taş dikilmiştir. (Konya Alimleri AV. M. Ali UZ s.214)

AKŞEHİR'Lİ AHMET EFENDİ

(Karasakal Hocanın Fıkıh Hocasıdır) Meşahir'i ulamai Koneviden ve Evahir'i Fuzalai Osmani'den Akşehirli Hoca-Akşehir'in (Engili) Köyünde (1293.M.1877) de doğmuştur. Engili Köyü ise Akşehir'e 20 km. kadardır. Vefatı Konya da 1956'dadır. (1375,1956) Konya dersiamlarından ve Kapı Camii merkez vaazlarından ve Darul Hilafe mezunlarından fetvasıyla, takvasıyla meşhur. Akşehir'li Ahmet Efendi diye maruf olan Ahmet Talat Yeşilsoy'un Babası Akşehir'li Hatib-zade Ömer Efendi, annesi Arife hanımdır.

İlk defa Akşehir'de Müderris Hammal-zade Ahmet Efendide okumuş. 1315de Konya'ya gelmiştir. Burada Aksekili Mehmet Emin Efendi'den mantık, Kadınhanlı-zade Müfti Ali Efendi'den dersler okuduktan sonra,

1327 de İcazet olarak Müderris olmuştur.

Talebesi M. Uysal'ın rivayetine görede; Aksekili H. Hüseyin Efendi ile beraber müsevvid Kürt Halil Efendi'den okudular ve yine  elik zade Hoca ile     Kad nhanlı-Zade Müfti Efendi'den dersler okuduktan sonra 1327'de İcazet olarak Müderris olmuştur.

Kız muallim mektebinde Ulumu diniyye   retmenli i yapmış sonra Darul –Hilafet' l-Aliye Medresesinin M d rl   n  ve sahn kısmında Arab edebiyatı Hocalı ını yapmıştır.

Konya baskını (Delibaş isyanı) esnasında evinden alınıp eziyet edilerek öldürülmek üzere götürülürken talebesi hotamışlı Hakkı Efendi tarafından kurtarılmıştır. 1923 tarihinde Mustafa Kemal Konya'ya geldiğinde kendisi ile görüşmüş yaveri vasıtasıyla beraber çalışabilecekleri ve doğrudan mektuplaşmalarını sağlamış bilahare de 3000 TL. ihzan göndererek m kafatlandırmıştır.

1824 de Müderrislerin la v edilmesinden sonra vaizlik görevine başlamış ve Sultan Selim Camii Hatibli i görevini yürütmüş, halkı irşada ömrünün sonuna kadar devam etmiştir 5 mart 1956 tarihinde Hakkın rahmetine kavuşmuş, binlerce kalabalıkla cenaze namazı kıl ndıktan sonra musalla mezarlı ına rahmetle anarız.

Akşehirli Hocanın Vaazlarında Geçen Bazı Nükteler

1- Hocalık bizim gibi kel Ahmet'lere kalırsa, cemaati de böyle olur. Bereketli Hocanın, bereketli cemaati olur derdi.

2- Safsata sofular ve m teşeyyihler hakkında bir vaazında dahi; biri bir sayha oturup bağırarak yerinden hoplayıverince, Buraya bakın Efendiler; biz akıllandıraca ız diye u raşıyoruz elin oğlu delirtip salıveriyor.

3- Hoca; Birinde bir berberde traş oluyordum, diyor. Oradan ilmi ile amil, hali ile kamil ve müslümanların sevdikleri bir alim geçiyordu. Oradakilerden biri o zata itale'i lisanla hakaret etti. Tabii bizde müdahale ettik. Nihayet bir gün o adam sokakta giderken burnunun üzerine düşüp, kimse alakadar olmayınca sürüne sürüne evine kendini atmış ise de, birkaç gün sonra ba ıra ba ıra ölmüş. Hoca bunu alimlere bu uz edenler kalpten gider hadisini anlatırken dile getirmişti.

4- Hoca Efendi mustasvife m teşakkıkları sevmey, kürsüde atar tutardı. Hele ilahi ve zikrullahı musikiye terfik edenleri j r de haşlar ve

taşlar dururdu. Bir gün bir sufi; Hocam biz Rabbımızı zikrediyoruz bu günah mı? istersen sende gel gör der. Peki varayım der. Ama birde varsa ki, çalgılı zikir. Bir gün sonra beni zikir yapacağız diye çağırdılar oraya vardık bir çalgı cümbüş kurdular ki, vallahi Efendiler deve oynardı.., zikirmiş.... diye anlatırdı.

5- Hoca dış taktırmaya ve kaplatmaya ve resme pek karşı idi. Hatta vakti ile dervişlerin raksettiği zaviyenin avizesini Aziziye Camiine getirmişler. Hoca, onun altında namaz kerhattır diye oraya durmazdı.

Cehalete değindiği bir vaazındaki söylediği bir mısra:

Cahil oldu küfre ase

Sohbet etme suphi mese

(Bk. İslama sokulan bid'adlar: c.2.Sh.229. c. 3.Sh.448. yeni meram 1989 Ramazan. Ve talebesi M.Uysal ve mezartaşından)

AKSEKİLİ HÜSEYİN FEVZİ EFENDİ

Doğumu : M: 1888 R: 1305 Vefatı: M: 1960 R. 1376 H: 1379 Babası Konya ulemasından Aksekili Mehmed Emin Efendi'dir. Mehmet Efendinin de babası Hüseyin Efendi olup Akseki'nin Sadıklar köyündendir. Mehmet Efendinin vefatı 1937dir.

İbtidaiyyi tamamladıktan sonra Medresede tahsile başlayıp babasında

ve Akşehir’li Ahmet Efendi de (Ahmet talat ile) ders okuyarak İcazet almıştır. Cihan harbi başladığı için tabur İmamı olarak Çanakkale savaşına katılmış, sonra Mısır cephesine giderek Suriye-Filistin’de İngilizlerle savaşmış, bu esnada gazi olup hastaneye yatmıştır. Burada esir düşmüş ve 7 yıl sonra memleketine dönmüştür. Birkaç ay sonra da İstiklal harbine katılmış savaş sona erince Konya’ya dönüp dini görevine devam etmiştir. Bu esnada Darül Hilafîye müdür muavini olmuş ve ahlak dersleri Hocalığı yapmıştır.

Daha sonra da Hacı fettah Camii İmam Hatibi olarak görev yapmış ve Konya merkez vaizi olarak; Sultan Selim, Aziziye ve Kapı Camiilerinde irşad görevini sürdürmüştür. Selçuklulardan günümüze Müderris ve eser sahibi Konya ulemalarını konu alan bir çalışması olmuş fakat basılmamıştır. Ayrıca fıkıh ile ilgili basılmayan bir eseri daha mevcuttur. Buharalı Hoca Efendi’den Farsça ve Sultan Selim hatibi Dede Efendi’den yazı dersleri almıştır. Musalla kabristan lığında babasının yanına defnolunmuştur. Hüseyin K. Kalay gibi birçok talebesi vardır. (Bk.Y. Meram . Ş. Özudoğlu ve H. Bağcıdan 1989 ve Konya alimleri Sh.238)

MÜSEVVİD MEHMET EFENDİ
(BÜLBÜL HOCA) (1889-1954)

Konya Kapı Camii vaazlarındandır. H.1305, Miladi 1889 yılında Beyşehir'in Doğanbey nahiyesinde dünyaya gelmiştir. Babası çiftçilikle uğraşan Ali Ağa adında bir zattır. İlk tahsilini sonradan kayınpederi olan Osman Sofu Hocadan yapmış ve Hafız olmuştur. Yine dini ilimleri tahsilinin bir bölümünü de aynı Hocadan almıştır. Daha sonra Konya'ya gelen Mehmet Efendi, Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendinin derslerine devam etmiş ve ondan İcazet almıştır. Merhum, bundan sonra Doğanbey'de, Kadınhan'da, İzmir'de fahri vaizliklerde bulunmuş. Kütahya ve Beyşehir Merkez vaizliklerinde görev yapmıştır. Konya ve Niğde gezici vaizliklerinde de bulunmuş. Gittiği her bölgenin sevgisini kazanmıştır. Müfti Hacı Ali Efendi zamanında Konya Müsevvidliği'ne getirilmiştir.

Bir dostu şöyle anlatıyor: “Konya'nın çoğu adını bilmez. Herkes ona Bülbül Hoca derdi. Gerçekten kürsilerde bülbül gibi idi. Konuları halkın çok rahat anlayacağı bir şekilde anlatırdı. Kendine has, mensup olduğu bölgenin şivesiyle konuşan, son derece müsamahakar, melek gibi bir insandı. Uzun yıllar Kalecik Mahallesiindeki evimizde kiracı olarak oturdu. Kapı dibi komşuluk yaptık. Kendisi gibi, annesi, hanımı ve çocukları da sessiz, sakın ve melek gibi insanlardı. Çocukluğunda geçirmiş olduğu bir ameliyattan dolayı bir ayağı hafif aksardı. Bülbül Hoca'yı her zaman rahmetle anarım. Ailece pek çok hatıramız vardır. Hoca Efendi, çocuklarını ve torunlarını çok severdi. Her zaman, “Ya Rabbi aklım ere ere canımı alma, çocuklara dayanamam” diye dua edermiş. Duası müstecapmış ki, bir gün Kapı Camii'nde vaaza başlarken rahatsızlanmış, aklı ermez bir şekilde evine kaldırıldı. Beyin kanamasından kurtulamayarak 1954 yılında vefat etti. Cenazesi Doğanbey'e götürülüp defnedildi. Marhumu her zaman yapmış olduğu, “Allah taklitlerimizi tahkik buyursun” duası hala kulaklarımızdadır.” (Konya uleması.144 Konya Alimleri ve velileri AV. M. Ali UZ. Mayıs 1993)

KONYA'LI HAFIZ HÜSEYİN EFENDİ

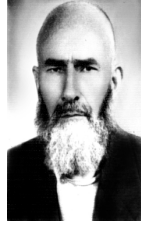
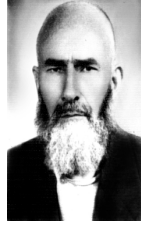
D:1303. M. 1887. Konya.-Ö.23.3.1976. Sali gün 90 yaşında Konya'da. Baba adı:Hafız Osman Efendi'dir. Baba, oğul her iki zat çelik Hafızlar olup, 60'ar sene İmamet ve ta'limi kıraat etmişler, talebeler okutmuşlar.

Bu zatlar aynı zamanda Osmanlı son devir ulemasından olmakla beraber, abid zahid, ehli mütelea idiler.

Sahibi tercüme Hüseyin Hoca Konya Celal sokağı mescidinde ve Cincime mescidinde 60 sene İmamet ve hitabet etmiştir.

Hüseyin Efendinin oğlu Mehmet Emin Beğ Hadim, Alata ve Ermenek Elektrik enerjisine ilk bağlayıp yapan, sonra Van'da kalıp Karaman'a 1990 da elektrik müessesesi başmüdürü olarak gelmiş. Bir zati muhteremdir. (Oğlu M. Emin Bey'den yazdık)

HACI VEYİSZADE (MUSTAFA KURUCU)
(Ve Babası H. Veyis)

Karasakal Hocalarının ve Karaman'lı bir çok eski Hocaların Hocası, Hacı Veyiszade Hocamızın babası; H. Veyis, annesi Fatıma'dır. Efadıl'ı Ulemayı Osmaniye'den İhata'ı İlmiyye sahibi zattıdır. Rumi 1305. m.1960 5 şubat Cuma Konya Sedirler mahallesinde doğdu. İmam-Hatip mektebinde yedi sene ders verdi. Üstadları: Kibari evliyadan ve Rusuh'u ulemadan Babası

H. Veyis Efendi'den, Fahri Efendi'den ve bu Hocasının Hocası Ziya Efendiden istifazai feyz eylemiştir. Asıl adı Mustafa Kurucudur.

H. Veyis-zade Mustafa Efendinin babası Hacı Veysi Efendi de, Konya Yarma nahiyesinin Şatır köyünde doğmuştur. Aladağlı Hacı Ahmet Efendinin talebesidir. (Vefatı:1935) H. Veyis, Mustafa Karaca namıyla bena olup, binlerce talebe yetiştirmiştir.

H. Veyis-zade Babası olan bu zat da ilk tahsilini gördükten sonra Fahri Efendi'den fıkıh, tefsir, hadis, hikmet ve İslam tarihi, Arapça, Farsça, cebir, feraiz ve tasavvuf okumuştur. Ziya Efendi'den dahi ikmalî tahsil etmiş, Himmet almıştı. Sonra 1328'den itibaren Konya ıslahı medarisinde ve darül Hilafe Medreselerinde Hocalık yapmıştır. Medreselerin ilgasından sonra Piri Mehmet Paşa ve Aziziye Camilerinde İmamet ve hitabet ve va'zu nasihatle birlikte, İmam-Hatiplerin açılışına kadar Camii ve evlerde Arapça ders okutmaya devam etmiş.

Sonra İmam-Hatıpte dahi yedi sene ders vermekle Osmanlı ulemasının halkasına İmam-Hatip ulema namzatları olan talebelerini takıvermiş oldu. Gerçi yazılı bir eseri yoktur ama hayır müesseselerine ettiği delalar ve hizmet halen badelmemat bile berdevamdır. Hulasa Medreselerin ilgasından, İmam-Hatiplerin inkişafına dek 25 sene resmi, gayri resmi tedrisat, irşadat, İmamet ve hayır hasenatlarda devamlı delalet ederek irtihaline dek gayyüratı sürmüştü.

Asırlar boyunca Yurdumuza ve bütün İslam alemine sayısız ilim ve irfan erleri yetiştiren Konya'mızın, son asırda yetiştirdiği büyük şahsiyetlerden birisi de, Hacı Mustafa Kurucu Hocamızdır. Manada dev bir yapıya sahip olduğu halde zahiren tavazzuun, kadir bilirlighin, ahlak ve faziletin muşahhas örneği olmuştur.

Tahsil hayatına ilk önce, babasının rahlesi önüne diz çökerek başlayan merhum, vefatına kadar hatimle namaz kıldırarak kadar kuvvetli Hafızlığını tamamladıktan sonra, Konya'mızın meşhur alimlerinden tefsir, hadis, fıkıh başta olmak üzere, ilmin muhtelif dallarına ait dersler almış ve daha küçük yaştan itibaren, kendisini yetiştirmek için her fırsattan faydalanmıştır. Kendisinin bir duasında tesadüfen bulunan Araplar dahi, onun fesahat ve belagattaki üstünlüğüne hayran olmuşlar ve Arapça'yı hangi Arap memleketinde öğrendiğini sordukları zaman, "Kendi memleketimde Konya'mızda" cevabı üzerine, hayretleri bir kat daha

artmıştır.

Farsça'yı da gayet iyi bilen Hocamız, 1328'den itibaren bir çok Medreselerde Hocalık yapmıştır. Medreselerin lağvı üzerine, Piri Mehmet Paşa Camiinin İmam ve Hatipliğine başlayan üstadımız, aynı zamanda soğuk sıcak, gece gündüz demeden çalışarak kurulmasında büyük emekleri geçtiği Konya İmam-Hatip okulunda 7 sene ders vererek, kıymetli talebeler yetiştirmiştir. Bu sırada Aziziye Camiine nakledilen vazifesine de devam eden merhum, gönüllere sürur veren konuşmalarıyla bütün müslümanların teselli kucağı olmuştur. Sabah namazlarından sonra mihrapta ayakta (son günlerinde de sandalyede) yaptığı konuşmaları o sırada doğup Camiin pencerelerinden içeriye dolan güneş ışınları gibi cemaatin göz ve gönüllerini aydınlatır, ısıtır ve doyururdu. Yarım saat kadar devam eden bu sohbetinden sonra dükkanlarına dağılanlar, yepyeni bir zevk ve neşeyle işlerine başarlardı.

Ağzından dökülen hikmetli sözlerden tutunuzda, attığı her adımına kadar, bir ahlak ve fazilet timsali olarak gönüllerde muhteşem bir taht Kur'an Hocamız bütün hayatı boyunca ve her fırsatta, aziz millet ve memleketimize dini ve milli hizmetlerde bulunarak, bir çok müesseselerin kuruluşunda ön safda yer almıştır. Soyadı olan (Kurucu) kelimesi hayatı boyunca hizmet piresi olduğu için, bir tarafta Camiilerin mekteplerin inşaatına koşarken; diğer taraftan da Kızılay'ın, T Hava Kurumu ve Çocuk Esirgeme Kurumlarının, Dispanserlerin, Aş evlerinin temel atma merasimlerine yetişmiştir. Kendisine bir çok defa Müftülük ve diğer makamları teklif edenlere her seferinde de O: "Ben, İslamın alelade bir hizmetkarıyım; Rabbim, Allah'ım beni bu hizmetten ayırmasın" demekle iktifa etmiştir.

Yapılan ameliyat ve tedavisiyle bir az kuvvet bulunca hemen Camii ve mektebine koşan merhum, bütün bir ömür boyu sürüklenen cansiperane çalışmalarına dayanamayan bedeni artık zayıf düşmüştü. Nihayet (5/şubat/1960) Cuma günü sabah namazını da eda ettikten sonra, ebedi hayata doğru çıkacağı yolculuğunun son hazırlıklarını da tamamlamış, saat 11.40'da, Konya'mızın bütün minarelerinden gürül gürül verilen Cuma salaları arasında, hayatı boyunca hasretini çektiği maşukuna kavuşmuştu.

Cumartesi günü saat 10.30'da soğuk bir havada, lapa lapa yağan karlar altında, Kapı Camiinin musalla taşına konan cenazesinin namazı, öğleyi

müteakip, bütün semti hınca hınç dolduran 40 bini aşkın cemaatle kılınmıştı. Saat 13'e doğru mahşeri bir kalabalığın elleri, omuzları ve başları üzerinde yola çıkan tabut, ağır ağır adeta bir gelin süzülüşüyle bir insan seli üstünde yol alarak, tekbirlerle, tehlillerle, salatu selamlarla, göz yaşları arasında, ebedi istirahatına tevdi olmuştu. Üçler mezarlığındaki kabri, hemen her gün, her Cuma ve bayramlarda fevc fevc gelen Müslümanlar tarafından ziyaret olunmaktadır.

Onun nice keşf u kerameti hala dilden dile, kulaktan kulağa, gönülden gönüle anlatılır durur. Hacı Veyis-zade Hocamızın birbirinden güzel hatıralarından sadece bir kaçını nakletmeyle yetineceğiz.

Konya'nın yakın köylerinden fakir ve küçük yaşta babasını kaybetmiş bir çocuk, okumak için Konya'ya gelerek, İmam-Hatip okuluna kaydolar. İhtiyar ve hastalıklı annesi biricik yavrusunu Konya'ya yollarken, evindeki zaten mahdud olan erzak, yiyecek ve giyecekten bir torba yapıp, uğurlar. Çocuk, Konya'ya daha önce hiç gelmemiştir. Şehrin tamamıyla yabancısıdır. İlk gün okulun yanındaki Kadı İzzettin Camiinde bir akşam namazı kılar. Mahzundur, yabancısıdır. Eli yüzü düzgündür. Onun bu durgun hali cemaatten mahalleli bir zatın dikkatini çeker. Gelip kendisine kim olduğunu, ne için geldiğini sorar. Çocuk, okumak için Konya'ya geldiğini, İmam-Hatip'e kaydolduğunu ama yatacak bir yerinin dahi bulunmadığını sıkıla sıkıla anlattıktan sonra, köyünde Hafızlığını ikmal ettiğini de sözüne ilave eder. O şahıs, kendisini yanına alarak, hemen arka mahallede bulunan ve bir İmam bulunamadığı için aylardan beri kapalı duran biraz ilerideki mahalle medcidine götürür. Mescidin bahçesinde bir odalı, bir mabeyinli ve mutfaklı İmam evi de vardır. İsterse burada kalabileceğini, karşılığında hiçbir şey istemediğini sadece mescidin İmamlık görevini yerine getirmesini ister. Çocuk hemen kabul ederek odaya yerleşir.

Hacı Veyis-zade Hocamızın pek çok tasarruflarından birisi de şöyledir: kendisine gönül vermiş, onu canı gibi sevip, sayan bir Konya'lı, Şeyh Alaman (İşkalaman) semtinde oturmaktadır. Bir gece yarısı oğlu dünyaya gelir. Adını Hoca'mızın koymasını arzu ettiği için, sabah namazına Aziziye Camiine kadar gelir. Kendisinden başka kimsenin haberdar olmadığı oğluna münasib bir ad koymasını rica etmek üzere hazırlanırken, Hoca Efendi mutadı vechile mihrabdan kalkarak hücreğine doğru giderken

onun yanına uğrar ve yavaşça: “oğlunun adını Abdullah koyuver. Ömrü uzun olsun; alim olsun, fazıl olsun.” Duasında bulunarak geçer gider.

İşte Hacı Veyis-zade, Hacı Mustafa Efendi Hocamızın daha yüzlerce menkıbelerinden birkaçı böyledir. Siz, Konya’lıların ağzına kulak vererseniz, daha nicelerini dinler ve onun yüceliği önünde titrersiniz. Bütün bu hoş menkıbeler, gözlüye gizlinin olamayacağına ve Mevlamızın ifadesiyle, cahilin aynada göremediğini, arif kişinin tuğlada görebileceğine dair, birbirinden güzel, hal ve tasarruf örnekleridir.

Hocamızın zevcesi Meryem Hatun 1959 da ölmüştü. Dostlardan Eşref Oğlu Rüminin ahfatından Fahriye adlı iffetli bir hatun vardı. Ankara da çok ısrar ettiler en son evet diyen Hocamız 5 şubat 1960 da Cuma sabah namazını eda dan sonra saat 11-40’da Daribakaya rihlet buyurdu. (Konya valiliği Dr. Hasan Özönder Sh.226 ve Konya Yeni Meram Şükrü Özudoğlu. 1989 Sh.87)

ALİ İHSAN EFENDİ

Karasakal Hoca'nın Arapça Hocası. Ulema’i Rasihin ve, meşayih’i vasılın’dan ve Fetret devri Kaht’i Rical Müderrislerinden bir çoğumuzun

üstazı olan Hacı Ali İhsan Efendi Hoca 1331.1311-1895 Konya doğumlu merhum Ali İhsan Özol, Konya'nın en son Kadılarından olan, Sarı kadı namıyla maruf Mehmet Fahri Efendinin oğludur. Vefatı 1980. Babası Sarışın olması sebebiyle, halk arasında "SARI KADI" olarak anılmıştır. Annesi ise, Konya eşrafından Hamdizade Ali Haydar Efendinin kızı Hacı Refiya hanımdır.

12 yaşlarında iken hıfzını ikmal etmiş, Rüştîye tahsilini müteakip ıslah-ı medaris'e devamla oradan mezun olmuştur. Hacı Veysizade Mustafa Efendi'den Arapça, dayısı Abdulkadir Erdoğan'dan da Farsça okumuştur. Daha sonra Darul- muallimin'e de devam eden Ali İhsan Özol, birinci cihan harbinin çıkması üzerine bu tahsilini bırakmak mecburiyetinde kalmıştır.

Harp okuluna bağlı İzmir Şimendifer okulunun giriş imtihanını kazanmış ve burayı başarıyla bitirdikten sonra, uzun yıllar İzmit, Eskişehir, afyon askeri nakliyat hattında görev yapmıştır. İstiklal savaşı sırasında geçen büyük hizmetleri dolayısıyla kendisi istiklal madalyası ile taltif edilmiştir. Bir süre ticaretle meşgul olan merhum, havaların kurak gitmesi sebebiyle ticareti bırakmak mecburiyetinde kalmış ve bu sıralarda Ziraat Bankası'nın açmış olduğu kursları bitirerek bankacılığı meslek olarak seçmiştir. 1941 yılına kadar Konya Ereğli, Karaman ve Ilgın Ziraat Bankası şubelerinde müdürlük görevlerinde bulunmuştur. Uzun yıllar batı filozofları ile İslam Alimlerinin fikirlerini incelemiş ve eserlerini okutmuştur. Bu yüzden geniş bir düşünce ufkuna sahiptir. Kırk yaşlarında riyazata başlamış, ömrünün son kırk yılında ibadet, zikir ve talebe yetiştirmekle geçirmiştir. Geceleri yatağına yatmamış seccadesi üzerinde sabahlamıştır. "Tek başına zahir ilmi yeterli değildir. Bunu batının ilmi ile tanımlamak gerekir. Bununda yolu bir Tasavvuf eğitimi görmektir" diyen Ali İhsan Efendi, talebelerini hem zahir, hem de batının ilimlerine aşina olarak yetiştirmek istemiştir.

İlk hanımının 1972 yılında vefat etmesi üzerine Kafalı sülalesinden Hatice hanımla evlenmiştir. Bu evlilikten Fatimatuzzehra adındaki kızı dünyaya gelmiştir. Feyzi, Mehmet ve İhsan beyler ilk hanımındandır.

Bir zamanlar şiirleri babalık gazetesinde neşredilmiş ve bu kendisine haklı bir şöhret sağlamıştır. On cildi bulan tasavvufi şiirlerinin bir bölümü "Ahlaki ve Tasavvufi Şiirlerim" adı ile neşredilmiştir. Ali İhsan Efendi,

şiiirlerini genellikle aruz vezniyle yazmakla beraber, hece ile de başarılı şiiirler yazmıştır.

İstihare ve rüya tabirleri ile halkın yakinen tanıdığı Ali İhsan Efendi, “Uyur Hoca” namıyla ün yapmıştır. Halk arasında pek çok kerameti anlatılır. Çok iyi Arapça, Farsça ve Fransızca bilen bu şair ve münevver din adamımız 1980 yılında vefat etmiş ve üçler kabristanında toprağa verilmiştir. Rabbimiz Rahmet Eyleye.

(Oğlundan ve Konya alimleri. A. B. M. Ali Uz. Sh.252)

Hız. Mevlana'ya olan aşkı ve Mevlevi meşrebiyle tanınan ve sevilen Ali İhsan Özol Hocamız; zayıfça, uzunca boylu, nur yüzlü, asabi mizaçlı, sert bakışlı bir zattı. Zahiri ilimlerde okumadığı, okutmadığı kavaid ve ders kitapları yoktu. Böyle olduğu halde batını ilimlere çok ehemniyet verirdi. Ömür boyu kaimülleyl ve saimünnehar'dı. Akşamları bir zeytun danesi ile iftar eder, sahurda dahi bir incir danesi ile tesahhur ederdi ve ömür boyu yatak edinmezdi. Seccadenin üzerinde rabıtada ve zikirde olurdu. Arapça talebelerini gündüz ders, gecede Halaka'i zikir yaptırırdı. Onun tarifatı bütün tarikatlarda birer demet zikir alarak hepsinden bir deste gül misali zikreder, bütün pirandan istimdat eder. Ali İhsan Efendi Hocamızın o kahtı rical devri olan Medreselerin mulga, mekteplerin ilga olduğu devrede kendi evinde hiç korkmadan Arapça ders okutarak yüzlerce İmam, vaiz ve Müfti yetiştirdi. Ezcümle Hayrettin Karaman Hoca başta olmak üzere, Maraş Müftüsü Ali Rıza Kırboğa ve Dazkır Müftüsü Hasan Deniz, Sarayönü Müftüsü Ziya ve fahri vaiz Alata'lı M. Ali Kırboğa (Karasakal Hoca) ve yine Alata'lı Mustafa Gültekin (Rahmetli) ve Keçi Musalı Hafız Ahmet gibi nice ilim erbabı onun halaka'i tedrisatından tefeyyüz ve tederrüz etmişlerdir.

Bismillah der başlarım Allah Rahim ve Rahman

Başka Mürşid aramam var rehberim Kur'an'ım

Hastalansam tabibim. O, derdime dermanım

Salat, Selam Nebi'e, Ashab'a armağanım

Oğluna Hakimane Bir Mektubundan

Ey İbrahimin nesli oğlum Ertuğrul İhsan

Baban bilki Kur'an'a oldu senin tercüman

İngilizce, Frenkçe kurtarmaz artık seni

İslam'ı kurtaracak Arapça dildir Kur'an

*Alimlere öğrenmek Farz olmuştur bu dili
Maşriktan, ma'ribe dek beynel'İslam bu lisan
Tevhidi vahdet esastır; öz olmak düşer bize
Birleşmesi zaruri Urban, İrala Turan
Hergün oku çok, nesline Kur'anı öğret
Her Farzı bilip işlemek imkanın öğret.
Dost, düşmanı bil, hayvanını, insanını öğret
Aşk dersini ver candaki cananına öğret.*

Gaye:

*Cümlesinin Allahı birdir ama ibadet muhtelif
Gayeler vuslattır amma delalet muhtelif
Fırkalar akli tefavütten doğar hakk rahi bir
Sözde imarı Vatan fikri seadet muhtelif.
Fırkadan azadedir asr Muhammed mü'telif
Her hakikat gün gibi parlar şahadet muhtelif
Aşkı Mevla, aşkı leyla aşkı dünya başkadır
Her biri mecnundur amma zevki vahdet muhtelif
Cinnetin envaı vardır dostları düşman eder
Zıt fikir tefrit eder insanı hiddet muhtelif
Hikmeti yezdanı idrak eyliyor akli selim
Şekli başka ismi bir nismanda hiddet muhtelif
Cümle akvame numune Seyid'üs- Saadat bir
Anlamaz ihsanın kullar siyadet muhtelif.*

(Çarşamba 15 Muharrem 1384, kendi eserinden)

BOZKIRLI MUSTAFA EFENDİ HOCA

Mustafa Parlaktürk D.1916. R: 1332 H. 1334 Ö.1979 .R. 1395.H. 1399.(9.Ayın 30.Pazarı 1979) 63 yaşında vefat etmiştir. Kabri Konya üçler mezarlığındadır. Aslı Bozkır'ın dere köyünden olduğu için Bozkırlı Hoca demekle ma'ruftur. Hoca Efendinin vefatı ile Allame Mevdudi'nin vefatı aynı yıldadır. Zati alimaneleri Medine'i ulema ve emsar'i Evliya olan Konya'daki ulema'i müteahhirin'i Osmaniye'nin ekabir ve Efadıl Müderrislerinden ders görmüştür.

Babası Abdulmüttalip, annesi Halime'dir. Annesi tarafından olan dedesi Mustafa Efendi, köyün ileri gelen Hocalarındandı.

İlk tahsilini köyünde Osmanlıca olarak yaptı. Çad (Çağlayan)'lı Hacı Hüseyin Efendi'den ilk derslerini aldı. Ayrıca, dereli Ali Efendi'den Arapça, sarf-nahiv ve fıkıh dersleri okudu. Bu arada Ahırlı'lı Tevfik Bilge'den de ders gördü.

Gençlik dönemi tamamen tahsil ile geçti. Memleketinde emsalleri arasında dini tahsil yapan sadece o idi. Bir taraftan okuyor, diğer yandan köy katipliği yapıyordu. Bu görevi onüç yaşlarında üstlenmişti. Askere gitmeden önce köyünden ayrılarak Çumra'nın Türkmen köylerine İmam olarak gitti. Dönemin İcazetli alimlerinden Ali Rıza Efendide on sene dini ilimler tahsil etti. Arapça, sarf-nahiv başta olmak üzere, fıkıh, akait, tefsir ve hadis okudu.

Konya merkez kapu Camii vaazlarından darul'hulafa mezunlarından Hatipzade (Akşehirli) Ahmet Talat Efendinin halka'i tedrisine dahil olup, islam'i ilimleri arabi aslinden teallüm ve tederrüs eylemiştir.

Konya'nın Hayiroğlu köyüne İmam oldu 1914de orada evlendi.

Askerliğini 1944 senesinde İstanbul Heybeliada'da yaptı. İstanbul'da bulunduğu süre içerisinde İstanbul müsevvitlerinden Hacı Hakiye Efendi'den Farsça okudu. Asker dönüşü tekrar Hayiroğlu köyüne gelerek İmamlık görevine devam etti. 1950 yılında Konya'ya gelen Bozkırlı

Mustafa Efendi, Dolav'da Hacı Veyis Camiine İmam oldu daha sonra Pisili Camiin de İmamlık yaptı.

Beyşehir'li Müfti Abdullah Ulubay zamanında Konya merkez vaizi oldu (1953). Aynı zamanda ondan fıkıh ve kelam dersleri aldı. Müftülük bünyesinde aktif görevlerde bulundu. Komisyon başkanlığı yaptı. Fetva işlerine baktı. Pek çok dini meselenin hallinde müracaat kaynağı haline geldi. Namı o kadar yayıldı ki, Türkiye'nin her yerinden fetva sormaya gelenler olurdu. Talebeleri arasında Kayserili Hafız Halid, Çorumlu Hacı Ahmet Efendi, kardeşi Mehmet Parlaktürk, Hayrettin Karaman gibi isimler sayılabilir.

Bozkırlı Mustafa Efendi, çok programlı çalışır, hafta içinde yaptığı vaazlarda pazartesi Kapı Camiinde fıkıh, Çarşamba Aziziye Camiinde tefsir, Pazar günü de Tahta tepen Camiinde hadis dersleri verirdi. Evde mütalağa yaparken de planlı çalışır, her gün için bir bilim dalını seçer ve hafta boyu araştırmalarını sürdürürdü.

Münzevi bir hayatı vardı. Geceleyin teheccüd için kalkar,sarığını yanından hiç eksik etmezdi. En yakın arkadaşları kitaplardı. Konya da ayaklı kütüphane diye şöhret buldu. Tam verimli çağında ve 63 yaşında iken yakalandığı üre hastalığından kurtulamayarak 30 Eylül 1979 Pazar günü vefat etti.

Canazesi oldukça kalabalık bir cemaatle kılınarak üçler mezarlığına defnedildi. Kabri bir zamanlar görev yaptığı Hacı Veyis (Dolav) Camii yakınındadır. İki erkek ikisi kız 4 çocuğu vardır. Kendisi gibi iki kardeşi de ilmiye sınıfına mensuptur. Vilayet Müfti yardımcısı, Mehmet Emin Parlaktürk'de yiğeni olur. Kendisinden feyz almıştır.

Hoca Efendinin günlük fetva danışan camaati Camiideki vaaz verirken ki cemaatinden çoktu. Hoca Efendi Mütteki, Müsteki, Müzevi, Mübarek, Halim, Selim, bir Fazıl'ı Kamil bir zat olduğu halde, asla sohbet etmez, ancak müsteftileri isticvab eylerdi. 12 bini mütecaviz kitaplarının bir kısmı varisleri için bir kısmını da Konya kütüphanelerine vakf için vasiyet etmişti. (Konya Alimleri Sh.292 AV. M. Ali UZ.S)

BOZKIRLI TEVFİK HOCA

Tevfik hoca Rahmetli, Bozkır'ın Ahırlı kasabasından. Yurda ilim nurunu yaymayı ve herkese aşlamayı Halk ve Hakka hizmetin en başında görürdü. Ömrünüde bu yola harcadı. Kabri nur olsun.

Şu küçük Ahırlı Köyümüzden bir allame uçtu.

Bu gün Muharrem'in altısı

Ağustostan üçtü bu gün

Tarihi vefatıda son mısradı düştü bu gün

Siyah topraklara hoca Teyfik göçtü bu gün

1372-1956 (Mezar taşı kitabesinden)

AHMET NUSHİ

KATIRCIOĞULLARINDAN- SIÇANLIZADE

Karasakal Hoca'nın Edebiyat Hocasıdır. Asıl adı Ahmet olup, Nushi mahlasıdır. Konya da Siçanlızade diye bir aileye mansuptur. Doğumu 1305(miladi 1888) yaşı 62 İptidai ve tali tahsilini Konya da ikmal etmiştir. Medresede okumuştur. Ulemeden fıkıh ve ahkam'ı evkaf Müderrisi Sivaslı Ali Kemali Efendi ve Hacı Hanifi gibi zevattan hususi sûretde ders almıştır (1917) Siçanlızade Ahmet Nushi Efendinin Konya da

Mahmudiye, Sillede Mebde’i füyüzat Muallimliği vardır ayrıca mülğa darül hilafe Medresesinde İmam Hatip mektebinde Türkçe ve edebiyat muallimliklerinde de bulunmuştur. Son (1950-1970) zamanlarında bizlere ve biz emsali yetişkin talebelere akaid okuturdu. Netekim (Akaid Umdeleri) adlı 22 sahifelik bir akaid metni vardır ki, pek faideli bir metindir. Kitap 1957’de Konya da yeni kitap evinde basılmış. Şu iki gazel kendisinindir:

*Lemai nuru tecelli ruyi rahşanındandır.
Pertev’i narı muhabbet çeşmi fetânındandır
Nazrada erbabu dil aşufte hal olmaktadır
Sirri sevda ukde’i zülfü perişanındadır
Menzili maksuda ermek rahini tutmuştur ol
Aşık’i şüridenin kim desti damanındandır.
Fenni askın her fusulin serteser hatm eyleyüp
Hüsni hat meşkinde tıflı dil’i Debistanındadır
Nushiya isari can etmekde mahzı zevktir
Çün felaket’i hiçrile kahrı firavanındadır.
Niçe sarraf ola yar yanmaya lü’lü’lerine
Nice sayyad ola meyl etmeye ahularına.
İdeli bağçeyi teşrif gülü bir gör a güzel
Utanıb, ruyi kızarmış bakup, ol ruylerine
Ne acep sünbülün ahvali perişan olmuş
Hasedinden şaşırıp, kendini kisvelerine
Ediyor ejder’i tayyar ile ta cana hucum
Beni candan edecek zabt ol O câdûlarına
Nice mazmun ve eda mayesidir etvarın
Yazdırır hayli gazel cümle sühangülerine
(Kendisinden ve Konya halk harsiyatından)*

AZADE HACI OSMAN EFENDİ

Karasakal Hoca'nın Ve Bir Çok Hoca'nın Hocası 1315-1899 yılında Konya'da doğdu. Babası meşhur Koç Bekir ağa torunlarından Azade Ali Rıza Efendidir. İlk tahsilini aziziye ilkokulunda Müncizade Mustafa lütfi ve Samancızade Osman Efendilerden 1327 yılında tamamlar. Hafızlık İcazetini de 1913 yılında çopur kadızade Bahri Efendiden alır.

1914 yılında birinci cihan harbi zamanında Mevlevi alayına girerek gönüllü alay müezzini olur. Harb okulunda makinalı tüfek öğretiminde bulunmuş, daha sonrada Konya muallim mektebine girerek bu okuldan mezun olmuştur. Milli mücadele yıllarında yedek subay olarak harbe katılmış, biri kalbinin altından, diğeri elinden olmak üzere iki defa yaralanmış ve gazi olmuştur.

Milli mücadeleden sonra Bots köyüne öğretmen olarak atanmış bundan sonrada sırası ile Gödene köyü mektebine, Konya Ulu Irmak ilkokuluna tayin edilmiş ve buradan emekli olmuştur. Emeklilik dönemlerinde pek çok talebe yetiştirmiştir. Tatbikatlı tecvidatlı bir eseri de vardır. 1967 yılında vefat eden merhum Hocamız üçler mezarlığında toprağa verilmiştir. Rahmetli azade osman Efendi eczacı Adnan ve tüccar Faruk Beker'in babalarıdır. Dini bilgileri yanında müsbet ilimlerle de uğraşıp çalışan bir zat idi. Son demlerinde kendisini tamamen dini öğretime

vermiş, evinde verdiği Kur'an-ı Kerim dersleri ile pek çok gencimizi ehli Kur'an eylemiştir. Saf bir benliği dürüstlüğü ve delikanlılığı ile temayüz etmiş bir sima idi. Merhum Osman Hoca babacan ve kalender meşrebtî.

Kendileri 1951, 54. yılları arasında Alata'lı Mustafa Gültekin, Karaman'da İmamlık yapan Ermenek'li Şükrü Hoca ile ben M. Ali Kırboğa ve kardeşim Ali rıza Müfti beyler gibi yüzlerce kırsal kesimden gelen fakir talebelere kendi evinde kıraet dersi vermiştir. Osman Efendi Hocamızın babası azade Ali Rıza Efendi 1281-1865-1937de öldü.

Azade Osman Efendi 30 ağustos 1967 günü geçirdiği bir kalp krizi sonunda vefat etmiş ve üçlerde aile kabristanında toprağa verilmiştir. Kabir taşı kitabesi şöyledir:

Hüvel baki: Ömrünü Kur'ana, İlme ve hayra Adayan, Faziletli insan, azade Osman Nuri Koç Beker Hocanın Ruhuna fatiha Doğumu. 1899 Vefatı 30,08,1967

Müderris azade Ahmet Efendinin oğlu olan Ali Rıza Efendi 1865de Konya'da doğmuştur. İlk tahsilini sıbyan mektebinde, Medrese tahsilini de babasından yaptığı sanılır. Uzun yıllar mahkeme'i Şer'iyye kadılığında bulunmuştur. Rahmetli Ali Rıza Efendinin ilmi kişiliği yanında at ve silah merakı da varmış, iyi bir binici olan merhum son demlerine kadar at terbiyesiyle de uğraşmış ve kılıcını baş ucundan eksik etmemiştir. İhtiyarlık çağlarını özel odasında okumakla ve ziyaretçilerini kabul ile geçirmiştir. 1937de vefat ederek, üçler mezarlığına defnolunmuştur.

Not: Osman Efendi Hocamız pek çok Hafız yetiştirip, hıfzını gayb etmesinler diye köylerine, hatta askerlik yaptıkları yere kadar gider kontrol eder gelirdi. (Bk. Konya uleması Av. M. Ali Uz Sh.250)

TAHİR BÜYÜK KÖRÜKÇÜ HOCA

Karaman ve Anadolu'nun Sevd i Hoca. Dedesi Abdurrahman, amcası Çanakkale  ehitlerinden Tahir A adıdır. Doğumu 1926, doğum yeri Konya'dır.

O zamanın orta okulundan me'zun olmuş, İslam'ı ilimlere heves ederek tahsile ba lamı tır.

Tali ve Ali Tahsili:

Konya'mızın Mütebahhir ve meşhur ve eski Darül'Hilafe Müderrislerinden Hadim-Taşkent'in Bolay Köyünden H. İsa Runi Efendi (D.R. 1295 M. 1878.  l.1954) de Sarf, Nahv, Mantık, Beyan, Bedi, Tefsir, Hadis, Fıkıh, Akaid ve Usul derslerini bittahsil 1947 de İcazetini de almıştır. Konya M sevvidlerinden Bülbül Hoca namı ile benam, Mehmet Bülbül Hocadan Feraiz okumuştur. Ve Kapu Camiinin meşhur İmam-Hatibi  eyh lkurra H. Haydar Efendi'den dahi Tashi'i Huruf ve Kıraet ilmi okumuştur. Konya'mızın Velisi H.  veyszade Mustafa Efendi'den (D.1303. M.1888  l. 1960.)de ilmi Hadis, Ahlak ve Hadimi'nin Berigasını olumu tur.

Hulasa; Tahir Hoca Emsarı Evliya ve Medain'i ulema olan Konya  ehrinin o gün bakaya kalan Ulema'ı Osmaniye'nin ekabirinden birer birer istifade ve istifaze eyleyerek yetişen Alim, Fazıl, Hatip bir zatı Ali kadr olup, Kal ile, Hal ile ilmi ve irfan ile, Tavas ile, Fetvası ile, Kalem ve Kelam ile keenne kendileri dahi bir Osmanlı uleması timsali olup, Kalbi arı, zihni duru, sözünün eri, Z lcenahayn bir m r  id'i Rahi haktır.

Dini Vazifeleri

1950 de diyanet i leri ba kanlı ınca açılan Vaizlik imtihanını kazanarak aynı yıl içinde Konya merkez Vaiz'li ine ta'yin oldu. Bir yandan Vaizli a devam ederek, diğer yandan Hafız'ı Kur'an dahi oldu.

1966-1971 yılları arasınca Konya M ftili i görevinde bulunur. 1973 yılın da Merkez Vaizi iken emekli olur.

Bir dönem Konya Milletvekilli i de yapan Hacı Tahir B y kk r k  

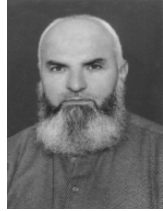
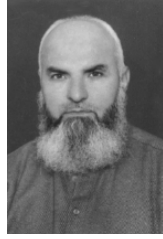
Hoca, milletvekilliği döneminde birleştirici gayretleri ile dikkat çekmiştir.

Selis bir ifadesi ve güçlü bir hitabeti vardır. Türkiye'nin tanınmış Hatiplerindendi. Hıfzını da sonradan tamamlamıştır. Mesnevi'nin pek çok beyti ezberindedir.

Mükemmel Arapça ve Farsça bilen Tahir Efendi Hocanın, hakiki vechesiyle Mevlana gibi, dini ve ahlaki konularda yazılmış pek çok telif eseri vardır. Çeşitli dergi ve gazetelerde de makaleleri neşredilmiştir. Bugün, Meram Müftülüğü olarak kullanılan binayı da Müftülüğimize kazandıran o olmuştur.

- Eserleri:** 1- Hakiki Vechesiyle Mevlana ve Mesnevi
2- Mevlana ve Mesnevi Gözü ile Peygamberimiz
3- İslam'da Edeb
4- Müslüman Peygamberini tanımalısın
5- Mübarek Ramazan Orucu

(Kendisinden ve Konya Uleması ve Velileri AV. M.Ali UZ Sh.279)

ŞİLLE'Lİ ALİ (UCA) EFENDİ

1318/1913 yılında Konya'nın Sillesinde doğdu. İlk tahsilini Sille'li Hacı Şaban Efendi'de gördükten sonra, Konya da çeşitli

Medreselerde tahsil hayatına devam eder.

Hıfzını Kapı Camii İmamı Hacı Haydar Efendi de tamamlar. Arapça'yı Hacı İsa Efendi'den, Fıkıhı da Konya Müftilerinden Abdullah Ulubay Hocadan okur. Tahsilini tamamladıktan sonra Kadı İzzettin Camii İmam ve Hatipliğine tayin edilir. İmam-Hatip Okulunun açılması üzerine orada Arapça, Hadis ve Fıkıh dersleri okuttu. Gerek hususi olarak ve gerekse İmam-Hatip okulunda pek çok gencin yetişmesine sebep olmuştur. Hüsni ahlak sahibi ve melek gibi bir insandı. Talebeleri tarafından sevilen bir insandı. 4 Haziran 1976 tarihinde evinden görevine giderken elim bir trafik kazasında hayatını kaybetmiştir. Musalla kabristanında metfundur. Oğlu İsmail Hakkı Uca'da babasının yolunda Hayrül-Halef bir evlat olarak yetişmiş, değerli bir insandır. (Konya Uleması M. Ali 292)

H. HAFİZ HASAN EFENDİ

Aslen Beyşehir'li olup, İzmir'de hıfzını bitirdikten sonra Şam'da Arabi tahsil görmüş, Ehli Hal, cömert, babacan bir mümtaz sima idi. Kahimetullah.

ARİF ETİK HOCA

Hiçbir mektep ve Medreseye gitmeden kendi kendine okuyarak, İslam

Enstitüsü ve İlahiyat mekteplerine üstaz olma derecesine haiz olmuştur.

Arif Hoca mütedeyyin, mütteki, müstekim, mutasavvıf, mütevazı, münzevi, nazik, kerim, rakıul galb ve aynı zamanda vakur bir zatı alidir. 1920 tarihinde Konya'nın Rehberi Hürriyet İlkokulundan me'zun olup sınıflarını birincilikle geçmiştir. Arif Hoca daha devri tıfiliyette mader ve pederini gayb ettiğinden orta tahsiline devam edemeyip seyyar kitapçılığa başladı. 1927 de Kırklareli Babaeski'de süvari olarak askerlik yaptı. Sonra Alaaddin caddesinde kitapçı dükkanı açtı. Bu dükkanda ilk defa kendi kendine hiçbir Hocadan okumadan Fransızca lisanını öğrendi. Sonra yine kendi kendine fevkalade Farsçayı öğrendi. Ve Konya'da ilk İmam-Hatiplerin açılışından itibaren tam on iki sene orada Farsça, Arapça ve Dini musiki dersleri vermek üzere tayin olundu.

1961 senesinde Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde Farsça ehliyet imtihanı vererek Konya yüksek İslam'da 16 sene Farsça Hocalığı yaptı. Ve 1978 de mütekayyid oldu. Arif Hoca Farsça, Arapça, Fransızca dillerini hiç kimseye sormaksızın kendi kendine öğrenip bu lisanlarda eserler dahi vermiştir.

1- Kolay Arapça

2- Ferhangi Farisi

3- Mevlana da Mesnevi görüş

4- Bazı notlar ve ilahiler ile Şems ve Mevlana adlı eserleri dahi basılmıştır. Zatı Ali fanilerinin bu mevhibe mesleğine mazhariyetinden güya diploması olmadığından pek çok hasüd ve adülerin hasedine ve kinlerine ma'ruz kalmış ve yaptıkları garazkar ta'riz ve iftiralara uğradığı meyanlarda bunları hep içine ata ata marazı sükkara mübtela olduğundan, şimdilik vahdet hanesinde münzevi bir halde yaşamıştır.

Zatıalileri şair ruhlu olup, Hafız'ı Mesnevi olduğu gibi daha nice Farsça Ebyat ve mısralar ezberinde idi. Mübtela olduğu şeker hastalığının son haddine gelerek, 13 Aralık Pazar günü 1992'de Konya'da vefat etti.

ABDURRAHMAN (ÖKSÜZ) EFENDİ

1929 yılında Akvira'nın Çatören Köyü'nde doğdu. İlk tahsilini Akviran'da, orta tahsilini, Konya karma orta okulunda, liseyi de Ticaret Lisesinde okudu. Yüksek tahsilini de İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde yaptı.

Dini tahsilini, Erzurum gezici vaiz ve müfettişi Sağıp Danişment Hoca Efendi'den yaptı ve 1959 yılına kadar da Erzurum'da meşhur Muhammed Lütfü Efendi Hazretlerinden tasavvuf ilmi tahsil etti.

Tahsilini tamamladıktan sonra, Konya'ya dönen Abdurrahman Efendi, 1959 yılı eylül ayında Konya'da gezici vaiz olarak göreve başladı. 1984 yılında kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.

Hem din, hem fen, hem de tasavvuf ilimlerine aşina olan Abdurrahman Efendi, hala irşadlarına fahri olarak devam etmektedir.

İlim ve irfanıyla; tavazu ve ahlakıyla temeyyüz eden bu din adamımız, tasavvuftan kaynaklanan büyük bir olgunluğa da sahiptir. Halk tarafından sevilip sayılan Abdurrahman Efendi, evli ve 4 çocuk babasıdır. (Konya Alimleri Sh:301)

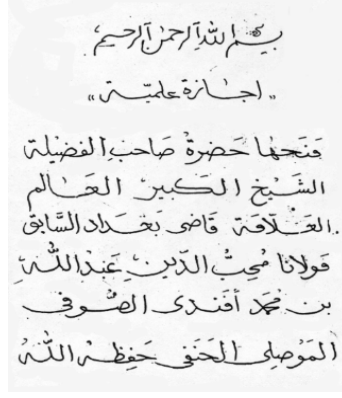

DOKTOR HÜSEYİN KÜÇÜKKALAY

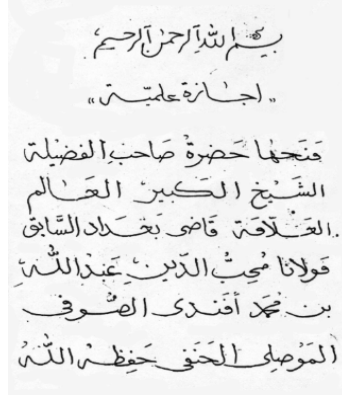
1932 yılında Konya’da doğdu. Babası Mustafa Efendi, annesi Fatma Hanımdır. İlk tahsilini Konya’da Hakimiyyet’i Milliye İlkokulun’da yaptıktan bir süre sonra, merhum Hacı Veyiszade ve Cemil Efendilerden Sarf ve Nahiv dersleri alır. Hüseyin Küçükcalay bundan sonra, Suriye’ye gider. Bir müddet Halep’te kalır. Oradan Şam’a geçer, Şam’da Şer’i İlimler Enstitüsüne kayıt olur. Orta ve lise tahsilini burada tamamlar. Abdulvahhap El-Hafız’dan Fıkıh, Abdurrahman Ez-Ezzubi’den tefsir, Şeyh Halid’den Arap Dili ve Edebiyatı, Şeyh Nayif Abbas’dan fıkıh usulü derslerini okur. Ayrıca Şeyh Abdülkerim El-Rifai, Şeyh Ahmet El-Busravi, Şeyh Abdurrahman Ebu Tok, Şeyh Abdulgani Ed-Dakr gibi meşhur Hocalardan da muhtelif İslam’i İlimler tahsil eder.

Bu enstitüyü bitirdikten sonra da Bağdat Şeriat Fakültesine kaydolar. Bu fakültede, prof. Muhammet Hüseyin Ez-zehebi’den (meşhur tefsir ve’l müfessirun kitabının yazarı) tefsir, prof. Bedr El- Müteveli’den fıkıh ve usul, prof. Abdü’l- Kadir Cumeyli’den Bedi, beyan, maani ve aruz, prof. Ömer Bavezir’den Arap dili ve edebiyatı okur. Türkiye’ye döndükten ve yedek subay olarak askerliğini yaptıktan sonra, Konya yüksek İslam Enstitüsüne Arap Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi tayin edilir. 1969 yılında merhum prof. Dr. M. Tayyib Okiç yönetiminde doktorasını yapar bu arada tefsir derslerini de okutur. Fıkıh-Kelam bölüm başkanlığı ve Müdür yardımcılığı görevlerinde bulunur. 1982 yılında isteğiyle Emekliye

ayrılır. Bundan sonra, tefsir öğretim üyeliği için, teklif gönderen Kral Suud Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İslam’i İlimler Bölümüne gider. Beş yıldan fazla burada tefsir, tefsir usulu dersleri okutur. Bazı tezler yönetir ve tez savunmalarına münakış üye olarak katılır. Ayrıca bölümün müfredat programlarının lisans ve doktora hazırlanmasında komisyon üyeliklerinde bulunur.

Küçükkalayın İcazetnamesi

Küçükkalayın İcazetnamesi

Dr. Hüseyin Küçükkalay, Bağdat Şeriat Fakültesini birincilikle bitirmiş ve bu fakülteyi ilk defa bir Türk'ün birinci olarak bitirmesi büyük olay olarak kabul edilmiş, bu başarı bütün Bağdat gazetelerinde haber olarak verilmiştir. Konu, zamanın Bağdat öğrencisi müfettişi ve Kültür Ateşesi tarafından da resmi bir yazı ile Maarif Bakanlığına intikal ettirilmiştir. İlgili belgeler ve Bağdat Kadısı tarafından tastik edilen 55 sayfalık icazatnamenin ilgili bölümleri arşivimizdedir. Fakülte ders ve not çizelgelerinde bilhassa tefsir ve Hadis usulü gibi önemli derslerde yüz üzerinden 99 –100 puandır. Ve bu büyük bir başarıdır.

Son derece kibar ve hassas bir insan olan Dr. Hüseyin Küçükkalay, Arap Dili ve Edebiyatının bütün inceliklerine vakıf, zamanımızda emsali az bulunan gerçek bir ilim adamı idi. Bilhassa Kur'an'ı Kerim, Hadis'i Şerif başta olmak üzere, eski Arapça kaynak eserlerin anlaşılmasında büyük yardımı olan ve şahit olarak gösterilen çok sayıda şiiri ezberlemiş olması onun temayüs ettiği yönlerden birisidir. Tefsir konusunda ihtisası olan Küçükkalay'ın, Arap Dilini Fasih olarak, çok rahat konuşması; ilmi ve dini hitabelerde bulunabilmesi, Arap Hatiplerini bile hayrete düşürmektedir. Amnice denilen ve muhite göre değişen konuşma tarzlarını da çok iyi bilmektedir. Konya'mızda böyle bir ilim adamının mevcudiyeti hepimiz için bir gurur vesilesi olmuştur.

Uzun zaman Konya İlahiyat Fakültesinde Tefsir dersleri okutan hocamız 2000 yılında vefat etmiştir.

Eserleri: Abdullah İbn Mes'ud ve Tefsir İlkesindeki Yeri (Doktora tezi) Kur'an Dili Arapça, İslam ve Komünizm, Gençler işte Davanız (Tercüme), Kehf Sûresi'nin düşündürdükleri (Tercüme), Çocuklara Peygamber Kıssaları (Tercüme), (Konya Alimleri AV. M. Ali UZ. Sh. 304)

MUSTAFA UYSAL HOCA

1931 yılında Konya'nın Çumra kazası İnli Köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Halil Efendi, annesi Emine Hanımdır. Köyünde Köy İmamı Mustafa öksüz ile Kerim Hocadan Kur'an, Diyanet İşleri Başkan Yardımcılarından Halit Güler Bey'in babası Mustafa Efendi'den de yazı öğrenmiştir.

Tahsili ve Üstadları: 1955 yılında ilkokul, 1964 yılında da İmam Hatip Okulu'nu dışarıdan imtihan vererek diploma almıştır. Konya da Ak Camii İmamı Cemil Efendi'den Emsile, Bina Maksut, Aksekili Hüseyin Efendi'den Sarf Nahiv, fıkıh, Akaid, kelam dersleri, Nakıboğlu Camii İmam ve Hatibi Mehmet Yümni Efendi den de kıraat dersleri almıştır. Ayrıca Akşehirli Hoca namıyla Maruf Hacı Ahmet Efendi'den de nahiv, mantık şerhleri, kelam, akaid, fıkıhdan Kuduri ve mülteka okur. 1955 yılında Diyanet'in açmış olduğu vaizlik ve Müftülük imtihanlarını kazanmış ve fahri vaizlik belgesi almıştır. Bundan sonra da okumaya devam etmiş, Tapucu namıyla maruf Ahmet Ünsel merhumdan iki sefer siraciye metnini okumuştur. 1956 yılında görevinden istifa ederek Bozkır'a gitmiş, Ahırlı'da Konya'nın meşhur avukatlarından Tenfik Bilge'nin babası meşhur alimlerden Tefvik Bilge merhumdan da, fıkıhdan "Dürer", Akaiden "Celal"meanı şerhi ve usulü fıkıhdan

“Mir’atül Usul” isimli eserleri okuyarak tahsiline devam etmiştir. 1956 yılından itibaren bir taraftan okurken, diğer taraftanda talebe okutmaya başlamış ve pek çok talebe yetiştirmiştir. Namık Paşa Camii İmam Hatipliğine getirilen Mustafa Efendi, 1959 yılından itibaren de merkez vaizi olarak görev yapmış ve 30 yıl hizmetten sonra Merkez vaizliğinden emekli olmuştur. Hocası Akşehirli Ahmet Efendinin, “hiçbir siyasi ve dini fırkaya katılma. Katılırsan belki dünyalık elde edersin ama, ilim ve ulema düşmanı olursun” vasiyetine uymuş, hayatında politikayla hiç ilgilenmediği gibi, hiçbir dini cemaate katılmamıştır. Gerek eserleriyle ve gerekse vaazlarında bit’at ve hurafelere, bazı dini cemaatların aşırı tutumlarına şiddetle karşı çıkmıştır.

Eserleri: 1966 yılında yayıncılığa başlamıştır. Eserlerinden bazıları şunlardır: İmam-ı Azam’ın oğluna son vasiyeti (Tercüme), İslam’da Tesettür ve Haya (Telif), İslama sokulan Bit’at ve Hurafeler (Telif), Mülteka Tercümesi (4 Cilt tercüme), Peygamber’imizin Buyurduğu Yetmiş Üç Fırka (Telif), Mişkat Tercümesi (Konya uleması Sh.306 AV.M. Ali UZ)

ZEYNEL ABİDİN EFENDİ

İkinci meşrutiyetin Konya mebusu ayan üyesi kudretli alim diplomat

Zeynel Abidin Efendi. Konya'lı Bekir Sami Paşa'nın yaptırdığı Paşa Dairesi Medresesinde Müderrislik yapan Mehmet Bahaeddin'in büyük oğludur H.1286 M.1869 doğumlu. Zeynel Abidin Efendi 1940'da Medine de vefat etmiştir.

İkinci oğlu Rıfat Efendi 22 Muharrem 1339'da şehit edilmiştir. Üçüncü oğlu büyük allame Ziya Efendi dahi 1873 (1290) senesinde doğmuş Medine'de 1919 (1338)'da vefat etmiştir. İşte bu üç kardeş ilim irfanları ile zahiren ve batınen mücehhez zülcenahayn birer fazıllardır. O zamanları ilim ve irfan bakımından inhitata uğramış eski Medreselerin ıslahı için çalışarak nihayet 1909 (1327) yılında Konya'mıza ıslah'ı medaris'i İslamiye adı altında bütün ulum ve fünun'un tedris edileceği bir ilim irfan yuvası kurmuşlardır. Ve her üç fazıl zatlar burada Müderrislik yapmışlardır. Zeynel abidin Efendi 1919'da bir Cuma günü Karamana gelerek Araboğlu Camiisinde bütün Karaman'lılara vaaz etti.

ŞÜKRÜ EFENDİ

(1299/1883-1957) 1299-1883 yılında Konya'da doğmuştur. Anne tarafından da baba tarafından da asil bir aileye mensuptur. Babası Mehmet Arif Efendi, baba dedesi ulemadan vilayet Meclis azası Hacı Abdurrahman Şükrü Efendidir. Bu dedesinin adını aldığı için esas adı Abdurrahman Şükrüdür. Halk arasında Şükrü Efendi olarak bilinmiştir. Anne tarafından da Bakkalzade Mehmet Efendinin torunudur.

İlk tahsilini Durakfakı Sıbyan mektebinde tamamlamış. Bundan sonra Enes Efendinin derlerine devam ederek onlardan icazet almıştır. Konya Darulmuallimin'i de bitiren Şükri Efendi Konya'da Dedemoğlu ve

Küçükköy’de muhtelif okullarda öğretmenlik, Piripaşa Camiinde imamlık ve Alaaddin Camiinde de hatiplik görevlerinde bulunmuştur.

Arşivimizde mevcut bir icazetnameye görede, Şükrü Efendinin Sultan Selim Paşa İmamlığına getirildikten sonra da İstanbullu Hafız Halil Efendi Mahdumu Hacı Ahmet Niyazi adında bir zattan da aşera ve takrip okuduğunu ve icazet aldığını öğreniyoruz.

Konya’da büyük hizmetleri olan Şükrü Efendi, pek çok talebe yetiştirmiş, Konya’da ilk sahur mukalebesini de adet haline getiren o olmuştur.

Büyük dedesi ulemadan Osman Efendi bu gün Muğla o zamanlar Aydın’ın Yatağan kazasından gelmiş olması dolayısıyla soy adını “Özaydın” olarak almıştır. 1957 yılında vefat eden Şükrü Efendi, üçler kabristanında medfundur. (Konya Alimleri Av. M. Ali Uz sh.233)

HALİT EFENDİ

Halit Efendi, Zeynel Abidin, Kutsi Efendi ve M. Bahaeddin Efendiler Bozkırlı Şeyh Memiş Efendinin oğullarıdır.

Şeyh Halit Efendi H. 1190’da Bozkırda doğmuş ve 1300’de Karamanı hicret ederek, Halidiye kolu irşadına devam etmiştir. Ketenci Medresesinde mürşitlik ve Müderrislik yapan Halit Efendi Rebiüllevvel ayının üçünde 7 mayıs 1325 Perşembe günü vefat etmiş ve Ketenci Camii avlusuna gömülmüştür.

ALİ RIZA KUTSİ EFENDİ

1881(1298) yılında doğmuş 1956 yılında vefat etmiştir. Hasan kutsi Efendinin oğlu olup Konya’da doğmuştur. Doğum tarihi malum değildir. Medrese tahsilini Konya’da yapmış ve amcası Ziya Efendi’den İcazet almıştır. Ziya Efendinin vermiş olduğu icazetnameden anlaşıldığına göre Hadisi Şerif’ten, Kütüp-i Sitte ve Camiiüssair, Fıkıhtan İmam-ı Azam Fıkhi, Lugattan Kıraattan ve diğer İlimlerden kendisine Rivayet hakkı verilmiş ve bu eserlerin Hafızı olmuştur. Ali R. Kutsi Efendi, Medrese tahsilini tam amladıktan sonra ayrıca Darül Muallimin mektebini de bitirerek diploma almıştır. Babalık ve İntibah gazetelerinde makaleler yazmış. İntibahı bizzat kendisi çıkarmıştır. Nakşibendi tarikatının Halidi Müceddidi kolunun Şeyhliği Zeynel Abidin Efendinin vefatından sonra kendisine geçmiştir.

Çanakkale savaşlarına da katılan Ali Rıza Kutsi Efendi, bu savaşta yaralanarak bir elinden sakat kalmıştır. İskenderunlu Ali Efendi adında bir zatın Fatma adındaki kızı ile evlenmiş ve bu evlilikten üç kız çocuğu olmuştur. Daha sonra Şama gitmiş ve orada kendisinin yaptırdığı Takva Camiinin Şeyhliğini yapmıştır. 1956 yılında vefat etmiş ve yaptırmış olduğu Camiinin bahçesine defnedilmiştir.

Namazda miktar’ı Kıraat ve El Fırakul İslamiye Küllühüm Müslimun adında iki matbu eseri vardır. Mehmet Emin oğlu. Bu dayısının çok büyük bir alim olduğundan bahseder. Babası Hasan Kutsi Efendi Bozkırlı Memiş Efendinin Emine Hanımdan doğma 1847 doğumlu en küçük oğludur. Vefatı 1921. (Konya alimler Sh.157)

Ali Kutsi Efendi dedelerinin yolundan gitmiş ve babası ile amcalarının yaptırdığı Islah’i Medaris’i İslamiye adlı Konya’daki Medresede Müderrislik etmiştir. (Konya alimleri; Av. M. Ali Uz)

HASAN KUTSİ EFENDİ (1847-1921)

Memiş Efendinin Emine hanımdan olan en küçük oğludur. 1847 yılında doğmuştur. İlk tahsilini mahalle mektebinde tamamladıktan sonra Tarikatı Nakşibendiye-i Halidiye hulefasından ağabeyi Ebubekir Sami Paşa Müderrisi Şeyh Muhammed Bahaüddin Efendinin derslerine devam ederek ondan icazet almıştır. Daha sonra Konya Müftüsü Kadınhanlı Hacı Hüseyin Efendinin derslerine devam etmiş bir İcazet de ondan almıştır.

Güzel sülüs; nesih ve Talik yazılarda yazan Hasan Kutsi Efendinin yazı Hocasıda Alanyalı Abdulgani Vehbi Efendidir. Çok yazı İcazeti de vermiştir. Müderris olduktan sonra Medresede tedris ve İrşad ile Evrad ve ezkariyle meşgul olmuş, zahiri ve batını ilimleri hamil olduğu halde sakin ve münzevi bir hatayı ihtiyar ederek ömrünü geçirmiştir.

Veli Sabri Uyar Hoca, Konya bilginleri isimli dizi yazısında Hasan Kudsi Efendi ile ilgili olarak şu satırlara yer verir.

“İlim-i tasavvufda ve funun-ı aliye de yekta ve bihemta idi. Fazl-u irfanına nihatıt yoktu. Zamanının kutbu idi. Abid ve zahit, mezinne-i kiramdan ve ulema-i amilinden ve suleha-ı ümmetten ve erbab-ı keşif ve ehl-i halden bir zat, nadirü'l-vücut olup 1340/1921 yılında vefat etmiştir. Hacı Fettah kabristanında medfundur.”

Müderrisliği yanında uzun yıllar kapı ve İplikçi Camiilerinde vaizlik yapmış, Nakşibendi tarikatının Halidi Müceddidi kolunun mürşidi olmuştur. İkisi Alaybeyi Mehmet Efendinin kızları Hatice ve Havva hanımlarla, son olarak da Bozkır'ın Akçapınar köyünden hediye hanımla evlenmiştir. Hasan Kudsi Efendinin bu üç eşinden sırası ile, İsmet, Ali, Sıddıka, ikinci eşinden Ahmet (ülgen), Hatice (Tanrıku), üçüncü eşinden de Sakine ve Refika adlarındaki çocukları dünyaya gelmiştir. İlk iki hanımı hacı Fettah kabristanında, üçüncü hanımı Hediye hanım ise Şam'da Mevlana Halid türbesi civarında medfundur.

Oğullarından Ali Rıza Kudsi Efendi de büyük alimlerdendir. 1956 yılında Şam'da vefat etmiştir. Hasan Kudsi Efendinin kabir taşı kitabesi:

Ruh-i kudsileri uçtu yükselerek Mevlaya
Cism-i hissiyeleri müştak mı refik-i alaya
Vaslı didarı rububiyet olan bu gibi kamiller

Faslu farki geçmiş olur sağlar iken
Ölüm acıları nefsin tadacağı şerbet
Ehli killet içmiş olup dünyade savdı vevbet
İşte ölmezden ölmüş olan piri cihan
O kadar fazlu kemalati ile bu yerde bihan
Canşın olmuş idi şeyhi Behaettine
Hocalık yapmış idi Hoca Ziyaeddin'e
Muhyidin kudbi vucud Şeyh Memiş Efendizade
Hasan Kutsi 1340 de öldü.

HADİM BÖLÜMÜ

HADİMİ (Ebu Said Muhammed Hadimi)

Hadimi; Nakşibendi tarikatına mensup, Mutasavvıf ve Alim, babası Müderris Hacı Mustafa Efendi, annesi Hediye Hanım'dır. (Asıl adı; Ebu Said Muhammet Hadimi'dir) Konya (1701 Hadim 1762).

Buhara'dan Anadolu'ya gelen ve Fahr'el Rum unvanı olan, bilgin şair ve mutasavvıflar yetiştirmiş köklü bir ailenin evladıdır. Hadimi; ilk tahsilini babasından elde etmiş, 10 yaşında, Kur'an'ı ezberleyerek Hafız olmuştur. Babasından Arapça, Farsça, gramer, Kavaid'i diniye ve usul-ü felsefe gördükten sonra Konya'ya gelerek "KARATAY" Medresesine

yazılmıştır.

Buradan 1920 de İcazet (diploma) almış, Hocası İbrahim Efendinin tavsiyesiyle İstanbul'a gitmiş ve "Kazabadi Medresesinde" yüksek tahsilini tamamlamıştır. (1928). Dört katır yüklü kitapla Hadim'e dönen Hadimi, babasının boş bıraktığı "Hadim Medresesi" kürsüsünde ders vermeye başlamıştır. Şöhreti memleket sathına yayılan Hadimi, III. Ahmet tarafından davet edildiği İstanbul'a gelmiş, bir müddet burada kaldıktan sonra yine Hadim'e dönmüştür.

Yetiştirdiği yüzlerce talebe arasında başta İsmail Gelenbevi Mehmet Kırkağacı; Hafız Hasan Üskübi, oğullarından; Hacı Said Hadimi, Hacı Abdullah, Hacı Emin ve Hacı Numan Hadimi gibi bilginler ve Müderrisler vardır. Talebeleri tarafından çoğaltılan ders takrirlerinden başka bu gün hayatta bulunan ahfadı (torunları) tarafından 80 kadar eseri bulunduğu söylenir.

Ebu Said Muhammet El Hadimi'nin Ataları: Bedrettin, Hüsamettin, Hüseyin, Abdurrahman, Osman, Kara Hacı Mustafa.

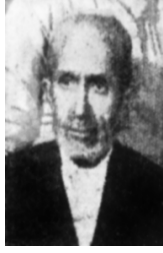
Kardeşleri: Ebu Naim Ahmet el Hadimi: Müderris büyük Alim Fatma Hanım: Aladağın Yukarı Eşenler köyüne gelin gitmiş, Konya Müftisi ve Konya Kapı Camii'nin yaptırıcısı, bu hanımın oğludur. Zeynep Hanım: Pirlevganda (Taşkent)'ten Uzun Şeyh'le evlenmiştir. Ümmügülsüm: Hacı Yeğen Efendinin babası ders vekili Hacı Ahmet Efendi ile evlenmiştir.

Basılmış Eserleri:

-*Metin*: Mecamil Hakaik-fi Usulliddiniye: Bilimsel Metotlardan dini esaslarda gerçeklerin toplandığı yer. -*Menâ fi'ü Dakaik*: Faydalı düşünceleri anlatan kitap. -*Metin*: *Usulu Fıkıh Kavaidi Külliyesi* 99 Maddeyi içermekte, Temel din ve dünya işlerini tüm metod ve kurallarıyla öğreten kitap. -*Şerh Kavaidi Külliye*: (tüm kurallar) Kırkağaçlı Süleyman Efendi açıklamış her ikiside basılmıştır. Hadimi bu eseri Adli Hükümlerine başvuru kaynak olarak yardım sağlamıştır. -*Molla Hüseyini*: "Dürer Kurer" metin açıklaması. -*Fıkıhta Dürer Haşiyesi*: Din ve Dünya işleri "Dürer=İnci taneleri"ni anlatan eserdir. -*Berika Şerhi*: 2 cild büyük hacimde 15.yy. H.950,M.1534 günlüğü: İslam bilginlerinden Mehmet Birgivi'nin "Tarikatı Muhammediye" adlı eserinin açıklaması. -*Risaletül Besmele*: 18 fenne uygulanan "Besmelei Şerife" açıklaması -*Kasideyi Mısriye*: adlı Mısırlı bilginin yazdığı eserin şerhi: Bu kitabı

Mısırlı Bilgin “Şeyh Aliş” Efendi özetlemiş ve her ikiside basılmıştı. -*Kasideyi Raiye*: Mısırın Ebusir köyünden olup Mısıra yerleşen Şerafudrin efendi, Hadiminin bu eserini açıklamıştır. -İmam-ı Azamın “Ehli Sünnet vel Cemaat inancı” üzerine yazdığı “*Nûkırû*” adlı eserin açıklaması. -*Hüccetül İslam*: Gazalının Eyyuhe-l Veled adlı eserin açıklaması. -*Araisun Nefayin fi ilm’i Mantık*: Mantık bilimi hakkında olup kıymetli anlamını ifade eden bu eser güzellikte “Gelin”e benzetilerek Hadimi bu adı vermiştir. -*Risaleyi fi Hakkı’t Tesbih ve t. Tahmid ve Tekbir ala selase vesasin*: Namazın sonunda Süphanallah Elhamdülillah, Allahüekber tesbihlerini Kur’an hükümlerine göre açıklayan eser. -*Risalettün Vesaya ven nasihat li veledihi ceaz*: Büyük oğlu Said’i vasiyetler mübarek nasihatler. -*Risalettün fi Ef’al-il İbad*: Namaz ve benzeri ibadetten konulu. -*Tefsir’ü Sûre’i İhlası Şerife*: İhlası Şerifenin açıklaması. -*Risalettül Mevta*: Ölüler hakkında kitap. -*Hazain-ül Cevahir*: Cevherlerin hazineleri adlı kitap. -*Risalet-i fi Hak’kül İstihlaf*: Bütün hakların yerine geçtiğini açıklayan kitap. -*Risalet fi Hak el Misvak*: Dişlerin Misvaklanması İslam esaslarına göre gerekliliği. -*Risalettün fi Hazariyetüd Dühan*: Tütünün ikrahı hakkında, Şamdan İsmaili Ücdüvani ve Cami’i Ümmiye Hatiplerinden üzerine yazdıkları eser. -*Risalettün fi Hakkı’l Hadisi’z-saif Layesbetü bihil ahkam!*: Üş Şeriye (Şeri hükümler, Hadisi Zaifler izbat edilemez) konuları. -*Araisül Enzar ve Nefais’ül Ebkar*: Mantıkta Araisünnefais metninin açıklaması. -*Risalettül el nesayih vel vasaya*: Öğütler ve mübarek vasiyetler hakkında eser (İstanbul eski Müftisi Fikri Yavuz Türkçeye çevirdi. -*Haşiye Ala Tefsiri sûretin Nebei lil Bizavi*: Nebe sûresi tefsirinin açıklaması. -*Tefsirü Kavlihi Teala “Kul Allahümme Malikel Mülk”*: Ali imran sûresi26. ayetin açıklaması ve Hucurat sûresi’nin 16. ayetin açıklamsı. -*Tefsirü fi Sulukin Nakşiendiye*: Nakibendi tarikatı hakkında. -*Risalettül Huşui fini Salat*: Namazda huşu hakkında. -*Arais’ul Enzar ve Nefais’ül Ebkar*: Hadimi; bu eserine ad verirken Gelini, bakışları, güzeli, beğenilenleri mana, kavram, nüktei fikir ve sanat manzumesini bir araya toplayarak birinci ilk kez söyleneni bulmuştur. -*Raisale fi Mahiyet’il Ulum*: İlim mahiyeti hakkında eser. -*Keşfül Hıdri anHalil Hadır*: Hızır aleyhisselam hakkında kitap. -*Risale fi’l Hasisiz Zaif*: Zaif Hadisler hakkında broşür.

(Türk Ansiklopedisi: Cilt. 18, Sayfa:294)GÖL HIRRIŞ

AHMET SAİD HADİMOĞLU

Konya-Hadim'in Taşpınar mahallesinde 1301 (1885) senesinde doğdu. Babası, Hadimi'nin torunu Münzevi Said Efendinin oğlu Rüştîye Muallimi Numan Efendi. Annesi; İçel eşrafından Ahmet Fevzi Bey'in kızı Emiŝe Hanımdır. Baba tarafı aile şeceresi şöyledir: Ebu Said Mehmet Hadimi-Hc. Numan Ef.- Münzevi Efendi- Muallim Numan Efendi ve kendisi. İlk tahsilini Hadim Rüştîye'sinde babasından okudu. Hadimi Medresesinde tahsil yaptı İcazet aldı. Konya Kuzzat Medresesinde tahsilini tamamladı ve ikinci İcazetini aldı.

Konya mektep'i Haluk'ta öğrenim görmekte iken 1902 senesinde babasının ölümü üzerine 17 yaşında iken Hukuk öğrenimini bırakmak zorunda kaldı. Birinci dünya harbinin, memlekete bıraktığı acı, ıstırap ve yoksulların felaketi içinde genç bir aydın olarak, kasabasının çoğunlukla yetim kalan çocuklarını okutmakla uğraştı ve başardı. Vefat eden babasının boş bıraktığı Rüştîye muallimliğine başladı. Yüzlerce talebe yetiştirdi. Savaş nedeniyle yapılamayan Hadimi Camii İmamlığını, Vaizliğini da fahri olarak yaptı.

Vaizlik ve rüştiye muallimliği görevi devam ederken 1923 yılında T.C. Hükümeti'nin kurulmasıyla rüştiye muallimliği sona erdi. Atatürk'ün kurduğu CHP'nin başkanı oldu ve bu hizmeti Müftülüğe atandığı 1943 yılına kadar sürdü. 1931 yılında il genel meclisi daimi üyeliğine seçildi. Bu görevi Müfti oluncaya kadar yaptı.

Merhum; ülkenin en buhranlı döneminde kırsal bölge olan memleketinin yoksul, perişan halkının önderi, her türlü sıkıntı ve dertlerin devası olarak, ömrü boyunca Allah ve insanlıkça makbul olan maddi ve manevi hizmetler yapmıştır. Sayıları yüzleri aşan fakir yetim çocukları okutup meslek sahibi yapmış, topluma kazandırmıştır.

Ahmet Said Hadimioğlu; esasen akrabası olan Ordinaryüs Profesör Ebul-üla Mardini (Hadiminin torunu) Beyefendi ile dostluk kurmuş uzun yıllar mektuplaşarak tarihe mal olmuş Hadim'li bilginleri tespit etmiştir. Böylelikle Profesör sayın İsmet Sungur Beyefendinin yazdığı "HUZUR DERSLERİ" adlı iki ciltlik eserde Hadim'li tüm hemşehrili alimlerin yer almasını sağlamıştır.

Özellikle Hadimi'nin sülale şerecesini; kendisinden 12 kuşak öncesine kadar tarihi belgelere dayanarak saptamış ve sağlıklı bir düzende toplu olarak yazmıştır. Merhum; çağının üst düzeyde alim, fazıl, onurlu, seçkin şahsiyeti olarak her yerde ve herkesçe saygınlık kazanmış daima itibar görmüş otoritedir.

Ahmet Said Hadimioğlu'nun, Ayşe Aksoy, Hayriye Yeğengil, Hatice ve Cafer Hadimioğlu adlarında dört kardeşi vardır. İbrahim Cengiz, Rasih Yeğengil, Numan Hadimoğlu, Orhan-Ata-Aıf-Şinasi Hadimoğlu ve Hamdi Aksoy yeğenleridir. Merhum, Yeğen Ef, zade Hc. Abdullah Ef'in kızı Zarife hanımla evli ve çocuksuzdur. Kardeşi Nahiye Müdürü merhum Cafer Sadık Hadimioğlu'nun oğlu halen C. Başsavcısı olan Orhan Hadimioğlu'nu evlat edinmiştir. Yeğenlerinin hepsinin öğrenim yapmaları onun destek ve yardımlarıyla gerçekleştirmiştir. Yüce Allahın Rahmeti onun olsun.

Vefatı: 15 Ocak 1964'de Niğde'de olan Savcı olan oğlu Orhan Hadimioğlu'nun yanında bulunduğu zaman ölmüş, naaşı Hadimi mezarlığına getirilmiştir. Kardeşi Cafer Sadık Hadimoğlu 1898 de doğmuş ve Nahiye Müdürlüğü görevinde iken Belvaran'da (Sarıoğlan) 1959 vefat etmiştir. Mezarı Hadim'dedir. (Bk. Numan Hadimioğlu ve Hilmiye Akdoğan

Hanım.)

İSTİKLAL SAVAŞI ÖNCESİ VE SONRASI DÖNEM HADİMİ MEDRESESİ MÜDERRİSLERİ

Hacı Abdalbaki Efendi Taşkentli (Pirlevganda)'dır. Sıtkı Efendi (Patlakzade) İşadamı Mahir Tuna'nın, anadan dedesidir. Veli Efendi Hoca Balcılar'lı (Alata), Küçük Osman Efendi Hoca, Yukarı kızılıkaya (Yukarı mernek). Mustafa Efendi Hoca, Yukarı kızılıkaya (Yukarı mernek). Musa Hoca zade Mustafa Efendi, Aşağı Hadim'li Müfti. Fevzi Efendi Hoca, Müfti Ahmet sait Hadimioğlu. Müfti Abdullah Efendi Müftizade.

Hadimi ve Ahfadı hakkındaki buraya kadar olan bahsi aslında 1980'lerde merhum Numan Hadimi oğlu Karamana gelip evinde beş gün misafir kaldı. Hadimi ve hayatı hakkındaki özel kütüphanemde indirmediğim kitap kalmadı. Bu alıntıyı yardımlaşa yazmıştık, sonra bastırılmış fakat rahmetli Numan, bu Hadimi hayatı altına benimde adımlı M. Ali Kırboğa diye yazmıştı. Fakat kitabında çıkmadı.

HADİMLİ ABDULLAH EFENDİ

İlmiyye Salnamesi, sh. 119'da, H. 1321'de hareketi hariç derecesiyle Kutsi Abdulcelil Efendi Dersiyyesi Müderrisliği tevcih olunduğu,

Darul-Hilafeti-laliyye Medresesi Kısmı Ali Tarihi Enbiya ve İslam Müderrislerinden ve fetvahaneye müsevvid lerinden bulunduğu belirtilmiştir. Şeyhler mahallesinden ve Hacı Veliler sülalesindendir. İlmi müktesebatını Atıf bey merhumdan ikmal etmiştir. Beyazıt Camii şerifi dersiamlarındandır. Bir müddet Müderrislikle meşgul olduktan sonra fetvahaneye müsevvidliği vazifesinde bulunmuştur. 1333 senesinden 1341 senesine kadar Huzur derslerinde muhatap olarak bulunmuştur. İstanbul'da vefat etmiştir.

(Hal tercümesi Hocamız Ebül'ula Mardin'in notlarından alınmıştır.) (Fotoğraf: İstanbul Müftülüğü Dersiam maaş defterinden alınmıştır.)

ABDULLAH EFENDİ (Hadim'li)

Hoca Abdülvehhab Efendinin oğlu olup 1278 h. Yılında Hadim Kasabasında doğmuştur. Hadim'in mektep ve Medreselerinde tahsilden sonra Konya'da Paşa-dairesi ve Kadı-zade Medreselerinde beldenin Müftüsü aladağlı Hacı Ahmet Efendi'den Ulum-i Aliye ve Aliyeyi tahsil ile İcazet almıştır.

Üç mart 1327 tarihinde bolacalı (İçel) nahiyesi niyabetine tayin edilmiştir. Bu vazifeden 1 mart 1330 tarihinde ayrılmış olup Karsanti (Adana) nahiyesi niyabetine tayin edilmiş ve bilahare aynı vilayet dahilinde Elvanlı nahiyesi niyabetine 2 Temmuz 1331 (2 Ramazan 1333)'de nakl ile tayin edilmiştir. (Son devir Osmanlı Uleması:C.1.Sh.8)

MEHMET NECATİ EFENDİ (Hadim'li)

Ulemadan Abdurrahman Efendinin oğlu olup 1296 (1880) tarihinde Hadim kazasının Taşpınar köyünde doğmuştur. İlk mektepten sonra Rüştüeyide bitirmiş ve Medreseye girmiştir. H. 1321 (M.1903) senesinde Hadim Müftüsü Abdurrahman Efendi'den İcazet almıştır.

Ağustos 1324 (1908)'de Konya merkez şeriyye mahkemesinde mülazemeten vazifeye başlamış ve dört ay sonra aynı mahkemenin zabıt katibi olmuştur. Şubat 1325'de ayrılmış ve Mektebi Kuzatta imtihanının icrası ile Ağustos 1326 (1810)'da Koçhisar kazası niyabetine tayin

edilmiştir. Temmuz 1328'de hizmet müddetinin bitmesi üzerine Koçhisar'dan ayrılmıştır. Temmuz 1329 (1913) tarihinde karaisalı kazası kadısı olmuştur. Buradan ayrıldıktan sonra Ağustos 1331 (1915) tarihinde Suriye'ye bağlı selt kazası kadılığına tayin edilmiştir.

(Sicil defteri, C.2,Sh.190)(Son Osmanlı alimleri:c.4.Sh.12)

AHMET PERTEV EFENDİ (Hadim'li)

Nüvvabtan Mustafa Şükrü Efendinin oğlu olup Patlakzade denmekle maruftur. 1297 H./1296 mali yılında Hadim Kazasının Perlogande karyesinde doğmuştur. Karye-i Meskurede vakı' Ahmet Hoca mekteb-i iptidaisinde mebadi-i ulumu ve rüştiyesinde müretteb dersleri tahsili ile şehadetname almış ve bilahare Dersaadet'e gelerek Bayazıt Camii dersiamlarından Ayaşlı Hoca zade Mustafa Refik Efendi'den Ulum-i Aliye ve Aliyyeyi Tedris ve İkmal-i Nüseh ederek İcazetname almıştır. Türkçe kitabet ve tekellüm ederdi. 4 Zihicce 1329 (13 Teşrinisani 1327) senesinde gemlik kazası mahkeme-i şerriyyesi ikinci katibliğine tayin edilmiştir. (23 Kanunievvel 1330. C.4.Sh.141)

ABDULLAH FAHRİ EFENDİ (Hadim’li)

Hasan Efendinin oğlu olup H1280 senesinde Hadim Kazasında doğmuştur. Hadim ve Konya’da tahsil yaptıktan sonra İstanbul’a gelerek İstanbullu Es-Seyyit Atıf beyin derslerinde devam etmiş ve 21 Cemazielaher 1331’de İcazet almıştır. Ders vekaletince icra kılınan Müderrislik imtihanında ehliyetinin isbat ederek H. 1309 senesinde Bayazıt Camiinde ilim tedrisine başlamıştır. 1 Teşrinisani 1330’da icra kılınan ilmiye teşkilatınca medaris-i taliye birinci ve ikinci sınıf tarih-i Enbiya ve İslam Müderrisliğine tayin edilmiştir.

Daha önce eylül 1325 tarihinde fetvahane pusula odası mulazimliğine tayin edilmiş ve 14 Kanunievvel 1326’da 1. sınıf mulazimliğe 19 Kanunisanı 1327’de Başmulazimliğe terfi, 7 Haziran 1328’de ikinci sınıf müsevvitliğe nakl ve Haziran 1336 tarihinde de Devair-i Vilayet İstiftalarına memur olmuştur.

1322 Hicri senesinde icazet verdiği sıralarda 4. Rütbeden Osmanlı ve Altın Liyakat madalyalarına nail olmuştur.

Büyük Millet Meclisinin İstanbul’da tesisi ile meşihat daireleri ilga edilmiş ve birinci teşrinisani 1338 tarihinde açıkta kalmıştır. Bunun üzerine Nur-i Şer’iye ve Evkaf vekaletince İstanbul Müftiliği Müsevvitliğine tayin edilmiştir. (C.6. Sh.272. Dosya: 21)(Son Devir Osmanlı Uleması: C.1.Sh. 14)

HADİMLİ ABDULLAH LUTFÜ EFENDİ

Hacı Mehmet Efendinin oğlu olup Hadim kazasında Cuma mahallesinde 1275 (1857) yılında doğmuştur. İstanbul’a giderek Beyazıt civarında ırgat pazarında bulunan “Çandarlı Ali Paşa’i Sani” Medresesine kaydolmuştur.

Beyazıt dersiamlarından “Andaliçi” adıyla ünlü Vakfıkebir’li Ali Rıza Efendi’den uzun süre ders okuyup Ödemiş gelerek “Atik hayvan pazarı” Şuara Zade Mustafa Efendi’den derslerini ikmal ederek İcazet almıştır. Bunun üzerinde Hacı Mehmet Efendi Medresesine imtihanla Müderris tayin olmuştur. Bir ara tekrar Üstadı Ali Rıza Efendi’den ders almak üzere İstanbul’a gitmiş, ikinci İcazetini alarak geri gelmiştir. 16 Safer 1308 (1892)’de resmen, Atik hayvan pazarı adıyla anılan Hacı Mehmet Efendi Medresesine Müderris tayin olmuştur.

Abdullah Lütfü Efendi merhum dikici Baki Zadelere, Kasım çavuş (Kasım Dikici)’nin dedelerinin amcasıdır. (Hadimi ve Had. 138)

ALİ RIZA EFENDİ (Kınık’lı)

Hadim kazasından Aşağı Hadim Karyesinden Ali Efendizade Abdülbaki Efendinin oğludur. Teşrinisani 1285’de Bergama’ya bağlı Kınık Nahiyesinde doğmuştur. Pederinin Medresesi olan Kınık’taki Abdülbaki Efendi Medresesine dahil olarak 22 Kanunisani 1310’da Kınık’taki Abdülbaki Efendi Medresesi Müderrisliğine tayin olunmuştur. 2 Muharreb 1315’de Uhdesine İbdidai dahil Sanine-i İzzeddin Efendi Edirne Müderrisliği tevcih olunmuştur.(Dosya:919)

NUMAN EFENDİ (Hadim’li)

Hadim Müftüsü Mehmet Efendinin oğlu olup H.1239 senesinde Hadim’de doğmuştur. «Berika» ve sair meşhur kitapların müellifi zül-cenaheyn Ebu Said Mehmet el-Hadimi (K.S.) babasının ceddidir. Babasından ve şair ulemadan okuyup İcazet almıştır.

H. 1284’te Hadim Meclis-i Deavi azası oldu ve Şevval 1290’da Hadim kazası Müftüsü olmuştur. Haziran 1318’de Hadim Müftüsü bulunuyordu. (Dosya no: 2758) (Son devir Osmanlı Uleması: C.4. Sh.292)

MEHMET SAİT EFENDİ (Hadim’li)

Hoca Hafız Mehmet Efendinin oğlu olup “Çetikzadeler” adı ile şöhret bulmuştur. 1255 (1839)’de Konya’nın Hadim Kazasında doğmuştur. Okuma yazmayı mahallesinde ki mektepten öğrendikten sonra Hadim’de bulunan Hadimi Mehmet Efendi Medresesine kaydolup 1282’ye kadar burada ders görmüştür. Bu tarihten sonra İstanbul’a gelip Mahmutpaşa Medresesine kayıt ve kabul olunup on altı sene tahsilden sonra 1298’de İcazetname alıp bu Medreseden Hoca çıkmıştır.

1298 (1882)’de imtihan olup Bayezit Camiine derse çıkmıştır. Haziran 1326 (1910) tarihinde dersiamlığa devam etmekte olup daha sonraları ise vefat etmiştir. (Son Osmanlı Devri Uleması:c.4 Sh. 83)

MUSTAFA RAHMİ EFENDİ(Hadim’li)

Mehmet Efendinin oğlu olup 1264’de Hadim’da doğmuştur. Teşrinievvel 1298’de Müderrislik ruusuna nail olmuş ve Bayezit Camiinde derse çıkmıştır.14 Ağustos 1325’te vefat etmiştir. (Dosya no:888) (Son Osmanlı Devri Uleması :c.4. sh.240)

ABDÜLLATİF LÜTFÜ EFENDİ (Hadim’li)

Hacı Mehmet Efendinin oğlu olup Mart 1273’te Hadim kazasında Cuma mahallesinde doğmuştur. İstanbul’a gelerek Bayezit civarında İrgat pazarında bulunan Çandarlı Ali Paşa-i Sani Medresesi’ne kayıt olmuştur. Bayezit Dersiamlarından (Adalıci) denmekle ma’ruf Vakfikebirli Ali Rıza Efendi’den uzun müddet ders okuyup Ödemiş’e gelerek Atik Hayvanpazarı Medresesinde Şuara-zade Mustafa Efendi’den derslerini ikmal ederek İcazet almıştır. Bunun üzerine Hacı Mehmet Efendi Medresesi’ne imtihanla Müderris tayin olunmuştur. Bir ara tekrar üstadı Ali Rıza Efendi’den ders almak üzere İstanbul’a gitmiş ve İcazet alarak geri gelmiştir. 16 Safer 1308’de resmen Atik Hayvanpazarı adı ile anılan Hacı Mehmet Efendi Medresesine Müderris tayin olunmuştur. (Dosya: 907)

(Son Devir Osmanlı Uleması: c.1. sh. 86)

AHMET SAMİ EFENDİ (Hadim’li)

Habibzade Mehmet Emin Efendinin oğlu olup 25 Muharrem 1280 h. Yılında Konya’nın Hadim kazasında doğmuştur. Kendi imzası ile musaddak tercüme-i hal varakasında şöyle der:

“Hadim’da Hadimizadeler’den sarf ve nahiv taallüm, rüstiyyeden her sene sınıf başı olarak dördüncü sene huruc imtihanına bir mah kaldığı halde şehadetname almaksızın Dersaadet’e gelip Fatih’te Taşköprülü üstadı ekremim faziletli Abdullah Efendi’den tekrar nahiv ve mantık, vaz’ı istiare ve adab, akaid, Manastır’lı faziletli İsmail Efendi’den Fıkıh’tan Dürer, usûlden Mir’at ve Mirkat, Cumalı Mustafa Efendi’den meani, beyan, bedi’ ve Dağıstanlı Halis Efendi’den aruz, karz-ı şîr ve Farisiy-i layıkıyla yani, hevaşi ile gece gündüz Medresede cidd-i tam ile taallüm ettim. Türkçe, Arapça ve Farsça tekellüm ve kitabet ederim.

“Ecille-i müteahhirinden **İmam-ı Suyuti** merhumun hıkrat-ı alem ve Nur-i Nübüvvet ve ba’del vefat ervah-ı beşerin ve ba’del ba’s tarafı sübhaniden ehl-i cennet ve nar’ın sûret-i haşr-ü mükafat ve mücazatından bahis, ayat ve ehadis ve asar-ı seleften muktatîf akaide müteallik olan “**Ed-Dürer-ül Hısan Fil-Ba’si ve Naim-ül Cinan**” nam eserini tercüme ettim. Tercüme-i mezkûreyi vaktimin adem-i müsaadesine binaen Maarif’in ruhsatıyla dört-beş sene evvel Hakkaklar’da Kitabıcı Seyyit Kerim Efendi neşr etti. Halkın rabetinden dolayı iki sene mukaddem ikinci defa olarak tab’ve neşr etti. Tercümenin ismi “**Zıya-ül Basar**” dır. Nezd-i acizanemde matbu’u yoksa da evvelki tab’ında müellifi İmam-ı Suyuti, “**mütercimi Ahmet**” diye nam-ı acizanemedir. Mekteb-i feyz-i müktesenb Nüvab’tan şahadetnamem vardır.”

25 Temmuz 1307 tarihinde Korindos kazasını on iki ay zabt etmiş, 7 Mart 1309 (Gurre-i Ramazan 1310) da ise Nevşehir kazası niyabetine tayin edilmiştir. 30 Kanunievvel 1311 (25 Recep 1313) senesinde Halep vilayetine bağlı İskenderun kazası niyabetine tayin edilmiştir. Burada iken vazifeye devan etmediği ve konsoloshanelere giderek na-beca işlerle iştiğalinden, irtigab ve irtişa’sından dolayı hakkında şikayet vukuu bulmuştur. 14 Kanunievvel 1313 senesinde Bafra kazası ve 15 Teşrinisani

1317 senesinde de Turgutlu kazası niyabetine tayin edilmiştir. Buradan ayrılan mümmaileyh 13 Kanunisani 1321 (Zilhicce 1323) senesinde Antakya ve 17 Mayıs 1325 (10 Cemazielula 1327) senesinde İskeç'e niyabetine tayin edilmiştir. 21 Mart 1329-15 Rebiulahir 1331 senesinde de Burdur Livası niyabetine tayin edilmiştir.

Mümaileyh 5 Muharrem 1317 senesinde Musıla-i Sahn Bursa Ruusu'na nail ve 2 Zilkade 1317 tarihinde de dördüncü rütbeden Osmani nişanı ile taltif buyurulmuştur. 10 Şevval 1319 ve 18 Rebiulevvel 1322 senelerinde uhdesine İzmir ve Edirne paye-i mücerredleri tevch buyurulmuştur.

Burdur'da iken vuku bulan hareket-i arz (zelzele) ve ahval-i sıhhiyesinden dolayı istifa ettiği (1331) ve tekrar vazife istediği Adliye nezaretine yazdığı 18 Nisan 1336 tarihli dilekçesinden anlaşılmaktadır. (Son Devir Osmanlı Uleması:c.1.sh.217)

H. İSA RUHİ BOLAY HOCA

Karaman'lı Birçok Eski Hocalarımızın Ve Tahir Hoca'nın Hocası, H.İsa Ruhi Bolay; Taşkent kazasının Bolay köyünde 1878 yılında (R.1294,H.1295) doğmuş; 1954 yılında Konya'da vefat etmiştir. Mehmet

Hulisi Bey'in büyük oğludur.

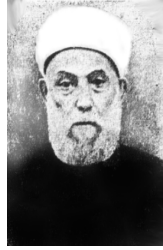
H. İsa Ruhi Hoca Efendi Medaini ulema ve Emsari Evliya olan Konya'mızın Mütebahhir ve Meşhur alimlerinden olup, eski Darü'l-Hilafe Medresesinin Müderrislerindendi. Mülgayi Medaris ve İlgayi Mekatibden kalan ulemanın dibine kibrit suyu döktüklerinden sonra kahır ırcal devrinde H.İsa ve Emsali ulema başını dışarı çıkartamıyor, ilim talebinde olanlara da asla ilim veremiyorlardı.

Hatta 1944'lerde Tahir Büyük körükçü Hoca ve bizler ilim alacak Hoca arıyorduk. Hiçbiri cesaret edemiyorlardı. En son –hiç akıldan çıkmaz- Tahir Hoca H. İsa Efendinin yakasına yapışarak “Hocam Hocam yarın mahşerde böylece yakandan tutacağız gelin bize ilim verin” dedi. Bunun üzerine Hocanın gözleri yaşardı ve gelin çocuklar ne olursa olsun sizi okutacağım evimde dedi ve başladı. 1951 de açılan İmam-Hatip mekteplerine nice Hocaları evinde yetiştirdi.

H.İsa Ruhi Hoca'mızın doğum yeri olan Bolay köyü Alata ve Çetmi'nin batı tarafında yüksek bir kaya tepesi yaylakta olup, 1980'de 855 nüfuslu, 205 haneli bir köydür. Hoca Efendi ana tarafından Ermenek'in Lafsa Başyayla'dan gelmektedir.

İsa Hocanın oğlu ve aynı zamanda da talebesi olan, 1910 Konya doğumlu Ahmet Kazım Bolay 1989'da Konya'da vefat etmiştir. Ahmet Kazım Bolay'ın oğulları aynı zamanda İsa Hocanın torunları olan Ahmet Ayhan Bolay Ulaştırma Bakanlığı Müşaviri ve Süleyman Hayri Bolay (Profesör Doktor) Diyanet Vakfı Yayın Kurulu Başkanlığı yapmıştır. Her ikisi de pek mütevazı zatlardandır.

Konya'nın Gülü, Osmanlı Ulemasının Sonu H. İsa Ruhi Rahmetüllahi aleyh. (Torunu Prof. Dr. S. Hayri Bolay'dan yazdım.)

HADİMİ HASAN SABRİ EFENDİ

Hacı Hasan Sabri Efendi, Sadatı Aleviyyeden Hadimi Hasan Fakihzade Seyyit Abdülbaki Efendinin oğludur. Hicri 1273 senesinde Konya vilayetine tabi Hadim kazasında dünyaya gelmiştir.(M.1857'de).1313 senesi Zilkade ayının yedinci günü uhdesinde İptidai Haric İstanbul Müderrisliği tevcih edilmiş ve 1321 senesi Rebiülevvelinde İptidai Dahil, 1328 senesi Rebiülaharında Hareketi Dahil raddesine kadar terfi etmiştir.

Arabi, Farisi ve Fransızca lisanlarına vakıf olduğu hal tercümesi varakasında münderiçtir. **“Risaletül mü'minin fi reddissalibin”** ismiyle bir risale telif ve neşretmiştir. 1320 senesinin Zilhicce ayının on beşinci günü Tetkiki Müellefatı Diniyye Hey'eti azalığına, 1329 senesi Cemaziyelahirının on altıncı günü Meclisi İdarei Emval ve Eytam azalığına, 1330 senesi Zilhicce ayının dördüncü günü tekrar tetkiki Mesahif ve Müellefatı Şer'iyye azalığına tayin edilmiş 1335 senesi Cemaziyel aharında Şurayı Evkaf azalığına naklolunmuştur.

Hasan Sabri Efendi, 1293 harbinde Asakiri Muavenei İlmiyye ikinci taburu efradı arasında harbe iştirak etmiş, gösterdiği yararlılıktan dolayı madalya ile taltif edilmiştir. Talebesine İcazet verdiği 1322 senesi Zilkade ayında o zamanın usulüne göre bir kıt'a altın liyakat madalyası ve dördüncü rütbeden Osmanlı nişanı Alisine mashar olmuştur. 1333 senesinde Huzur dersleri muhataplığına tayin edilmiş, 1341 senesine kadar bu vazifede kalmıştır. Hasan Sabri Efendi Hristiyan propagandasına karşı uyarıcı nitelikte bir eser yazıp adını İygazül-Mü'mini gireddissalibin adını vermiş.(Tap.1331. bk. Şeriattan Laikliğe: sh.78) (son Devir Osmanlı Uleması: 2/100, Hal tercümesi ve fotoğrafı Avukat Hidayet Aydınlar tarafından verilmiştir.)

MUSTAFA ASIM EFENDİ (GÜVEN)

Konya, Hadimin Sarınc köyünde ‘Emin E.ler’ şöhretiyle anılır. Soylu bir aileye mensup eşraftan Hoca Hacı Ahmet Efendinin torunun ve Müderris Hoca Mehmet Emin Efendinin oğludur. 1875-1876 yılında Sarınc köyünde doğdu. Annesi Taşkent kasabasından Fatma hanımdır. Aile, dedeleri Habip ağadan dolayı Habip oğulları diye anılmaktadır. İlk bilgisini babasından aldıktan sonra ağabeyisi Kadı Ahmet Sami Efendinin yanına İstanbul’a giderek Beyazıt Medresesine girmiştir. Beyazıt Medresesinde tahsilini ikmal ederek İcazet almıştır. Edirne Rüusu unvanını alarak Konya’ya dönmüştür. Konya idadisinde ve sanat mektebinde Ulum-u Diniye Hocalığı da yapmıştır. Konya’da açılan hukuk mektebinde imtihan vererek Konya’nın ilk inançlı avukatlarından olmuştur. Serbest avukatlığı yanında Konya Vakıflar Müdürlüğü avukatlığını da yapmıştır.

Birinci Dünya harbinde Karaman’da İmamlık, Hatiplik ve avukatlık yapmıştır.

1922-1924 yıllarında Antakya Kırıkhan Kaymakam vekilliğinde bulunmuş Kırıkhan Müftiliğine atanmıştır. 1924 Eylül ayında İskenderun Müftiliğine naklen ve terfian atanmıştır. İskenderun Müftisü iken verdiği fetvalar, Şam uleması ile Camiiül-Ül-Ezher Hocalarınca takdir edilmiştir. İskenderun Müftisü iken diğer dinlerin Papaz ve Hahamlarından arkadaşları olmuş, kızını rahiplerin Hocalık yaptığı okula, küçük oğlunu da Papazların Hoca olduğu Fransız okuluna göndermiştir. Büyük oğlu da öğrenimini Fransa’da yapmıştır.

1938 yılı başında İskenderun ve kazalardaki tüm Türk Müftiler Fransızlarca emekli edilmişlerdir. Bu arada Mustafa Asım Efendi de emekliye sevk edilmiştir.

Hatay’ın Türkiye’ye ilhakından sonra, Mustafa Asım Efendinin

emekliliği iptal edilerek yeniden İskenderun Müftiliğine tayin olmuştur. 1948 yılında Muğla Müftiliğine naklen atanmıştır. 1953'de Ankara'da bulunan oğulları ve kızlarının yanında bulunmak amacıyla ve kendi isteğiyle Çankaya Müftiliğine atanmıştır. Aynı zamanda diyanet işleri başkanlığı müşavere heyetinde kendisinin ilminden istifade edilmiştir. Zamanın ihtiyacına uygun Kur'an-ı Kerim hazırlamak üzere 1956'da diyanet işleri başkanlığınca kurulan komisyon üyeliğine getirilmiştir. Ancak, tercüme tamamlanmadan Şubat 1958'de Ankara'da vefat etmiştir. Kabri cebeci Asri mezarlığındadır. Müderris Mustafa Asım Efendi; aslen Aladağlı olan Hatice hanımla evlenmiş iki oğlu dört kızı olmuştur.

MUSA KAZIM GÖKSU

Musa Kazım Göksu 1881 (R.1297) yılında Aşağı Hadim'de doğdu. Babası Ahmet Hoccoğludur. Beş çocuk babasıdır. 9 Aralık 1930 yılında vefat etmiştir. Musa Kazım Hoca İptidai tahsilini Hadim'de gördükten sonra Darul'Hukuk şubesini Ali derece ile İtmam edib İstanbul'da müsabaka imtihanına girip, hukuk Müderrisliği imtihanını ihraz etmiş. 1918 senesinde Selanik hukuk mektebinde Müderrislik yaptı. Ve

Konya'ya yerleşip, baro kurucuları yer alarak, bir müddet avukatlık yaptı.

1336-1920'de Osmanlı Meclis-i Mebusan'lığına seçildi 23 Nisan 1920'de Milli Mücadeleye girerek Konya Mebusu seçildi. Vefatına dek Mebus kaldı. (Vef.1930) Birinci Meclis Reis vekilliği, Şer'iyye ve Evkaf vekilliği yaptı.

Konya ve Hadim'de okuyamayan çocukların, öksüzlerin elinden tutmuş ve Hadime ilk Telgraf hattının çekilmesi ve 1926'da Hadimin kaza olması, Konya Hadim arası şose yolunun yapılması gibi hizmetleri olmuştur.

15 nisan 1923 tarihinde, Ali Fethi Okyarın kurmuş olduğu hükümette Şerriyye ve Evkaf vekaleti görevi uhdesine tevcih edilir. İstifa ettiği 1923 yılına kadar bu görevde kalır. İstifası, haysiyeti ve salabet-i diniyesinin en açık vesikasıdır.

Milli Mücadelenin ilk yıllarında Men'i Müskirat (Alkollü içkilerin yasaklanması) kanunu çıkarılmıştır. Bazı çevrelerde su gibi içki içilirken, halktan içki içenlerin cezalandırılması büyük rahatsızlık yaratır. Men'i Müskirat Kanunu'nun kaldırılması için, bir teklif getirilir. Bu teklifin Meclise sevk edilmesi için, vekil olarak, Şerriye Vekili Musa Kazım Efendinin de imzalaması gerekmektedir. "Vakıa alkol kullanma, bir yasak tedbiri olmaktan çok, şahsi idrak ve iz'an mevzuudur. Buna rağmen, içki kötülüklerin anasıdır. Diyen bir dinin Şerriye vekili olarak bu kanuna imza atarsam inandığım hakikate karşı çıkmış olurum. Her itiyat ve inancın irfan ve vicdan menbaina istinad etmesi esas kaidesini de unutmamış olmakla beraber, bir şerriye vekili olarak içkiyi serbest bırakma, devlet görüşüne katılamam" dedi.

1930 yılında İstanbul'da vefat etmiştir, naaşı Edirnekapı şehitliğinde metfundur. İstiklal madalyası sahibi idi.(Hadim ve Hadim'liler Sh.159)

MEHMET VEHBİ EFENDİ

Karasakal Hocanın Ve Karaman'lı Birçok Hocaların Tefsir Hocası 1861-1862 (R.1277-H.1278) yılında Konya'ya bağlı Hadim kazasının Kongul köyünde doğmuştur. 1949 yılında (R.1365-H.1368) seksen sekiz yaşında vefat etmiştir.

Babası Ulemadan Çelik Hüseyin Efendidir. Hadim de ve Konya'da tahsil ettikten sonra Müderris olmuş, Ali Gav Medresesinde, Konya Hukuk Fakültesinde yüzlerce talebe yetiştirmiş.

Hoca Efendi, Os. M.M. Dö.1.ve.4.Konya.3. Şer'iyeye ve Evkaf vekaletine ve Büyük Millet Meclisi Riyaseti Saniye vekaletine getirilmiş ve bir aralıkta halk seçimiyle Konya valiliğine de gelmiştir.

İbtidai Tahsilini doğum yeri olan Kongul Köyünde Ambarlı zade Mehmet Efendi'den Kur'an okuyarak, tecvit, tertil ve tashih'i huruf eylemiştir.

Tali tahsilini de 1876'da Tomakzade Mehmet Efendi'den Emsile ve Bina okumuştur. Bu Mehmet Efendi Hacıveyiszade Mustafa Efendinin Hocası olan Fahri Kulu Hocanın babasıdır.

Ali tahsiline 1877'de Hadim Medresesinde başlamıştır. Bu Medresenin Müderrisi İstanbul Medrese mezunlarından olup aynı zamanda Taşkentli Fahri Kulu Hocamızın da Hocası idi. Adı Hafız Ahmet Efendi'dir. M. Vehbi bu Müderris H. Ahmet de sarf ve nahv cümlesini okumuştur. Hocasının Bardas köyüne Müderris tayin edilmesi üzerine tahsilini ikmal etmek için Hocasıyla Bardas'a gelip orada devam etti. Mehmet Vehbi Hocamız Bardas'a geldiğinde 16 yaşındaydı. 1879'da tekrar Hadim'e dönüp Hadim Medresesinde bir yıl okuduktan sonra 1888'de gidip Konya Şirvaniye Medresesine kayıt oldu. Konya Müftüsü Hüseyin Efendi'den Molla Camii, Tavaslı Osman Efendi'den de Fıkıh ve Usulü Fıkıh derslerini okumuştur.

1888'den itibaren de kendisi ders okutmaya başladı. 1889'da Konya

valisi Avlunya'lı M. Ferit Paşa, Hoca'yı Mahmudiye Medresesine Müderris tayin etmiştir. (Mahmudiye Medresesinin aslı Bektaşilerin pislik yatağı olan Aliğav zaviyesini tamir ederek Medrese haline getiren adı geçen Ferit Paşa'dır ki daha nice Medrese ve mektepleri tamir ederek harabattan kurtardığı gibi Çayırbağı Suyunu dahi şehre getiren ve ilk buğday pazarını Konya'ya kuran Ferit Paşa'dır.)

(Avlunya: kelimesi Arnavutça olup Yanya vilayetinin 130 km kuzey batısında kaza merkezi bir Osmanlı şehri idi. 1460 Fatih zamanı Halil Paşa marifetiyle Osmanlı devleti nezam olmuştur. 1890 (1306) 30 bin nüfuslu 60 karyeli.)

Mehmet Vehbi Hoca 1901 yılında da Konya Hukuk Mahkemesine Üye olmuştur. Bu vazifede iki yıl kaldıktan sonra Konya da yeni açılan Hukuk Mektebine Vesaya muallimliğine getirilmiştir.

1908 yılında ikinci Meşrutiyetin ilanı dolayısıyla Konya Mebusu olarak İstanbul Meclisi Mebusanına katılmış olup, hiçbir partiye mensup olmamış, 1911 yılında ise Meclisin dağılması üzerine Konya'ya gelerek Türkçe bir Tefsir yazmaya bu aradada tedrisatla meşgul olmaya başlamıştır. Ancak bu sırada birinci Cihan Savaşının patlak vermesi üzerine tedrisatla uğraşmaktan vazgeçmiş ve batan vaktini Tefsirinin tamamlanmasına hasretmiş, böylece **“Hülasatü'l-Beyan Fi Tefsiri'l-Kur'an”** adını verdiği 15 ciltlik muazzam eserini 1915 yılında ikmal etmiş ise de mali durumu müsait olmadığından bastıramamıştır.

1918 yılında Birinci Dünya Savaşının sona ermesi üzerine Osmanlı devleti de Mondros mütarekesini imzalamıştı ki, bunun neticesi olarak Yunan'lılar 1919 yılında İzmir'e asker çıkarmışlardı. Bunun üzerine memleket çok kötü bir duruma düşmüştü. Vatanı ve mukaddesatı uğruna ölmeyi şeref bilen Müslüman Türk Milleti bu haince saldırıya dur demeye karar vermiş, ruhunu ilahi duygulardan alan Kuvayi Milliye güçleri teşekkül etmiştir.

Hoca Efendi bu sıralarda Milli kuvvetler lehine ateşli vaazlar vermek sûreti ile halkı Kuvayi Milliye mücadelesine teşvik etmiş, Vatanın kurtarılması hususunda bazı subaylarla temasa geçmiştir. Fakat Hoca'nın bu halinden ürken Konya Valisi Cemal bey, Hocayı nazarata almış ise de büyük alim yine mücadeleye devam etmiş.

Makamından firar eden (17.12.1918-5.3.1919) Cemal bey Konya'yı başsız bırakmıştı. 1500 İtalyan askeri gelip, Konya'yı almaya karar

vermişlerdi. Bunun üzerine halk M. Vehbi Hocayı Konya Valiliğine seçti. Sonra açılan Türkiye Büyük Millet Meclisine iştirak etmiştir.

Türk ordusunun, Sakarya dolaylarında Yunan'lıları hezimete uğrattığı günlerde ordunun erzakının temini için Hoca Efendi Konya'ya gelmişti. Bu sırada Şerriye ve Evkaf vekaletliğinden çekilen Eskişehir Mebuslarından Abdullah Azmi Torun (Vefatı:1937) Hocanın çekilmesiyle yerine bu göreve getirildiği kendisine telgrafla bildirilmiştir. 1922 senesi kasım ayının 16. gününün gecesinde son Osmanlı Padişahı Vahdettin, İngiliz harp gemisiyle İstanbul'dan ayrılmıştır. Bu hadise T.B.M.M' ye zamanın baş vekili Rauf bey haber vermiş, Şer'iyye ve Evkaf vekili Mehmet Vehbi Efendi de Vahdettin'in hal edildiğine dair fetvasını vermişti. Fetva ittifakla tasvip edilmiş ve böylece Hilafet makamına 148 reyle Abdulmecid Efendi seçilmişti. (22.3.1898.-17 11 1902)

VALİ KONYA'YI TERKE MECBUR KALİYOR...

(Mütarekede, Konya'yı milli hareketlerin dışında ve karşısında bırakmak için özel dikkat gösteren İşgal Makamları, Damat Ferit Paşa'yı tazyik etmişler, Konya'ya vali olarak Artvin lakabı ile anılan Cemal Bey'i göndermişlerdi. Sadr-ı Azam'ın emriyle Konya'da tedhiş havası yaratmak isteyen valinin karşısına, mühitte nüfusları büyük olan ulema çıkmış, çetin mücadelelerden sonra ve ayrıntıları elinizdeki sahifelerdeki olaylar sonunda vali şehri gizlice terke mecbur kalmıştı.

Toplanan beldenin ileri gelenleri, Müfti Ömer Vehbi Efendinin teklifi ile vali vekaletine Hadim'li Vehbi Hoca'yı seçmişlerdi. Vehbi Hoca, Konya'yı işgal eden İngiliz ve İtalyan kuvvetlerini şehirden çıkarmak için, müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti Konya reisi Müderris Ali Kemali Hocanın hazırladığı planı tadbik mevkiine koydu ve işgalciler, halkın galeyana önünde Konya'yı terk ettiler.

Vehbi Hoca, büyük millet meclisinde birinci reis vekilliğine seçildi, daha sonra Şer'iyye Vekili oldu. İstanbul Mebusan Meclisinin İngiliz kuvvetlerince basıldığı 16 Mart 1920 işgal günü sabahı, Rauf Bey (Milli Mücadele Başvekili rahmetli Rauf Orbay) ve Balıkesir Mebusu Müderris Abdülaziz Mecdi Efendi (rahmetli Abdülaziz Mecdi Tolon)'la beraber, Meb'usan Meclisi Heyeti olarak Padişah altıncı Mehmet Vahidetti'ni ziyaret eden Vehbi Hocanın, Padişahla arasında ki konuşma ibretle hatırlanmaya değer: Hoca, Padişaha:

“Şevketmaab... Millet azimlidir. Vatanını da, sizi de kurtaracaktır” demiş. Sultan Vahidettin:

“Hoca... Hoca... Sözlerinize dikkat ediniz. Bu adamlar isterlerse yarın Ankara'ya girerler...” karşılığını vermiş, bunun üzerine Abdülaziz Mecdi Efendi, eliyle sarayın pencerelerinden gözüken düşman donanmalarını işaret ederek:

“Bu kafirlerin kudreti şu denizdeki topların menzili içindedir. Millet demir gibidir. Onu yıkamayacaklardır.” Cevabı üzerine Vehbi Hoca, arkadaşının kanaatını

“Millet yurdunu son damla kanına kadar müdafaa edecek ve Cenab-ı Hakk’ın inayetiyle muzaffer olacaktır. Padişahım... Buna itimat ediniz...” cümlesini ayakta ve heyecanla söyleyince, Rauf Bey’de:

“Hoca Efendi’ler, zat-ı şahanelerine hakikatı arz ediyorlar...” cümlesiyle arkadaşlarını teyit etmiş, sinirlenen Padişah, soğuk bir eda ile:

“ Bu millet koyun sürüsü... Bir çoban lazım... O da benim...” Kesin cevabı ile ayağa kalkmış görüşmelere son vermişti. Vehbi Hoca sarayı terk eden arkadaşlarına:

“Bu adam nefsinin ıslah etmesinde akıbeti fenadır.” demişti. Unutmayınız ki bu hüküm, Padişah ve Halifenin “Zillullah-ı Fil alem =Allah’ın yeryüzündeki gölgesi” inancının hakim olduğu günde söyleniyordu. Hakikat budur... Türk din adamları, her mevki ve makamdaki insanlara, onların ancak vatan ve milletlerine faydalı hizmetlere sahip oldukları müddetce değer vermiştir.

Tarih, bu sözleri söyleyen Vehbi Hoca’ya nefsinin asla ıslah etmeyen Sultan Vahdettin’in tahttan indirilmesi fetvasını, Şer’iyye vekili olarak vermek vazifesini tevdi etti. Tarih 1 Kasım 1922 idi... 16 Mart 1920’den 1 Kasım 1922’ye kadar Türk milleti canını dişine takmış, düşmanı vatandan kovmuş, hayır ile şerrin muhasebesini, derin izler bırakmış ibret olayları arasında götürmüştü. Varını yoğunu ortaya koyarak, oluk gibi cömertçe döktüğü kanı bahası kurduğu devletini, safında yer almamış şahıs ve müesseselere emanet edemezdi.

Kader Vehbi Hoca’yı Şer’iyye vekili olarak şu fetvayı verme tarihi vazifesine layık gördü. İmam’ül Müslimin olan Zeyt, düşmanın umum müslimin aleyhinde mucibi mahv olan tekalif-i şedidesini bilazaruret kabul ile hukuk’u İslamiye’yi müdafaa aczini izhar ve müsliminin müdafaa-ı mücahidanelerinde düşmana muvafakatla Müsliminin ihlal ve intihasını mucip harekate feilen teşebbüs ve hareket-ı ihtilalkaranede devam ve ısrar ve badehu ecnebi himayesine iltica ederek makam-ı hilafeti terk ve hilafetten bilfiil feragat etmekle Şer’an münhalil olur mu?

“OLUR” Şer’i fetvasını veren rahmetli Hoca’mız bu hatırasını anlatırken: “Bu millete koyun sürüsü demesi, Allah indinde reddedildi” derdi.)

Nihayet bazı sebepler dolayısıyla Şer’iyye ve Evkaf vekilliklerinden çekilen Mehmet Vehbi Efendi, bir müddet siyaseti de terk ederek Ankara da kalmış, ancak bu sıra da Te’lifat-ı İslamiye Heyeti meyanın da bulunan Şemsettin (Günaltay)’in de cesaret vermesiyle hazırlanmış eserin basılması hususunda Konya eşrafından Kaymakzade Hacı Mahmut ve oğlu Kasım Efendilerin maddi yardımları çok olmuştur.

Vehbi Efendi, kelimenin bütün manasıyla milletin vekili idi. Hürriyet-i Fikriyye ve Kanaat-ı vicdaniyesini hiçbir menfaat karşısında feda etmeyecek derecede karakter sahibi idi. Hiç kimsenin tesiri altında kalmaz, hiçbir bloka katılmazdı.

Hoca Efendinin tefsirini Harbi Umumi 1915 (1330) yılında yazmaya

başlamış. (Bk. Hülasatülbeyan-Osmanlıcası:c.2. sh.135.) ve yine Münafıgun Sûresini Tefsirinde (C.15. sh.15) sadedinde derki:

“R.1307 Ağustos 12 Cuma gününe müsadif 1339 senesi Zilhicce’nin 21. günü Haymana çölünde Yunanla İslam askeri arasında şiddetli meydan muharebesi devam ederken B.M.M. azasından olarak Ankara’da bulunduğumuz zaman düşman istilası endişesine binaen ailelerimizi Kayseri’ye sevkedip, meb’us arkadaşlarımızdan Çankırı mebusu Behcet Kutlu (Müderrislerden olup, 1948’de öldü.) ile Ankara mebusu Hacı Atıf Efendi (bu da Müderris idi, vefatı 1926) ile beraber adı geçen H. Atıf Efendinin hanesinde ikamet ettiğimiz zaman meskürhanenin kible cihetine nazır odada kuşluk vakti bu (münafıgun) sûresinin tefsirinin tebyizi biavnihî teala hıtam buldu.” der.

Hoca Aynı Zamanda Nöktedan İdi: Vehbi Efendi Şer’iyye vekili iken, ders şeriklerinden Konya’lı bir Hoca Efendiyi Darü’l Hilafe Medresesine müdür tayin etmişti. Medreseden yetişip başlıca tahsil görmeyen Hoca Efendilerimiz gibi, bu zatın da Türkçe okuyup yazması zayıftı. İdare işlerinde de acz içinde idi. Şer’iyye vekaleti teşkilatında o müessesede müdür olan Aksekili Ahmet Hamdi Efendi merhum, mumailiyyhin değiştirmesi için müracaatta bulununca, Vehbi Efendi: “Hamdi Efendi! Senden ders vekili benden Şeyhülislam olduktan sonra, o Hoca Efendi neden bir müdür olmasın?” demiştir. Mamafih sonra değiştirdi.

Hoca Efendinin Talebe Hayatından İki Espirili Nükte:

Hoca Efendi 16 yaşında iken, 1877’de Bardas Medresesinde talebe iken ortalık kıtlık imiş. Bir gün adet olduğu vechile köy delikanlıları Erfene (Fenfene) yaparlar ve yemek için delikanlı odasına toplanırlar. Küçük M. Vehbi de delikanlıların arasına karışarak ferfene’den yiyecek diye odaya girer, farkına varan bir delikanlı “olan içimizde bir molla var” diyerek dışarı atarlar. M. Vehbi dışardan öfke ile bağırır: “olan pabucumu verin, erfene’nizi başınıza bastırın.” Der. Diğerleri ise; bana Gongullu Hoca anlattı: aynı köyden bu ikimiz M. Vehbi ile Konya da bir Medrese de okuyoruz M. Vehbi Hoca geceleri de çalışıyor. Biz ise yatar aşağı giderdik ve ona takılırdık:

-Mehmet gayri okuya okuya yarın Müfti çıkarsın o seslenmezdi. Bir gün yine biz yatıyoruz o okuyordu.

-Olan Mehmet kutup mu olacaksın be dedik. Yoksa Şeyhislam mı olacaksın, yoksa Şeriat Bakanı mı? Falan derken, Hoca: “olan inşallah şeriat bakanı olacağım” dedi, biz dedik ata da binersin gayri, ata da binerim atın başını da size tuttururum dedi.

Sonra yıllar geçti uzatmayalım, Hoca Şeriat Bakanı olmuş. Doğduğumuz Gongul köyüne gezmeye geldi. Hemen varıp hoş beşden sonra ellerini öptük. Ha orasını atladık biz zaten okuyamadık da o zaman Medreseyi terk edip gelmiştik. Hasılı; “Hocam buyurun can çekişen yaylasına çıkalım bir davar yiyelim” dedik. Ve bir at getirdik. Biz iki serseri atı başını tuttuk buyrun Efendim dedik. Hoca özengiye bastı ve durdu ikimizin yüzüne nazar kıldı ve “yahu yörüsekmıydı” dedi. Biz yok Efendim siz hamsınız bineceksiniz dedik. Hoca bakmış ki bizim kafalar gaz yakıyor, evvelki gibi bindi ve cançekişen başına kadar düşündük olan Hoca niye binmeyecek oldu be. Derken ancak hatırıma geldi. Olan bizi mahcup etmeyeceğim diye Hoca durdu, baktı ki maziya intikal edemedik sonra bindi herif bize atın başını Şeriat bakanı olarak tutturdu ve bindi, dedik” dediler.

15 Nisan 1923 yılında vazifesinden ayrılmış bulunan Mehmet Vehbi Efendi’ye 1683 sayılı kanunun 25. maddesi mucibince emekli maaşı bağlanmış ve nihayet 1949 yılı Kasım ayının 27. günü 88 yaşında Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Mezar taşında şu cümle yazılı.

“Elmağfür, bütün mevcudiyetiyle İslamlığa ve bütün varlığı ile öz vatanına hizmet eden tevsir-i Kur’an sahibi Şer’iyye vekili Konya’nın evladı Hadim’li Hoca Mehmet Vehbi Çelik ruhuna Fatiha” Hüvelbaki.

Eyledi üstad-ı kül Vehbi Efendi irtihal
Bir eşi gelmez ferid-i asr idi bi iştibah
Geldi bir hatif esefle söyledi tarih
Son müfessir, Hadimi Vehbi Efendi göçtü ah.

KÜÇÜK OSMAN EFENDİ

Karaman'a bağlı iken Hadim Yukarı Mernek'den Küçük Osman Efendi 1864 (R.1280)de doğdu. 1957 (R.1373) de vefat etti.

Osman Efendi, son Osmanlı ricali ilmiyesinden ve Hadimizade Medrese Müderrislerinden olup, ilmen ve hulkan pek mükerrerem ve muhterem, mümtaz ve fazıl bir zat idi. Hadim havalisinde K. Osman Efendi namıyla maruf ve mütevatir kerametiyle meşhur idi. Osman Efendinin kendi köyü olan yukarı Mernek de 36 odalı Medresesi olup, kendi resmi Müderrisi idi. Aynı köyden yine ulemadan Çuhadarzade ile müteşariken okuturlardı. Ve etrafı erbeadan nice talebe-i ulüm gelip feyz alırlardı. Ced itibariyle İmam Hacızade'lerden Hafız Mustafa Efendinin oğludur. Mergadi şerifiye Mernek'tedir. Şöyle ki, Mernek yaylasının can çıkış mevkiinde 97 yaşında vefat edip naaşını Y. Merneğin aşağı mezarlığına getirip defnetmişlerdir. Keza aynı köyden Büyük Osman Efendinin dahi adı geçen can çıkış mevkiinde olup oracıkta metfundur.

BÜYÜK OSMAN EFENDİ

O zaman ki Karaman'a merbut Hadim'in Y. Mernek köyünden Büyük Osman Efendi 1868 (R.1284) de doğmuş. Babası Tevfik Mehmet Efendi, annesi Zeynep Hanım'dır. 1937'de 63 yaşında iken vefat etmiştir. Kendi köyünün yaylasında ki Cançıkış mevkiinde vefat edip, oraya defnedilmiş, kabri ziyaretgah kılınmış. O zamanlar bu köyün nahiyesi Bademli, vilayeti

Konya idi. Tahsilini Konya Medresesinde tamamlamış Hz. Hadimi'nin Medresesinde talebe okutup Müderrislik yapmıştır. Ölümü sırasında Hadim'in ileri gelenleri tarafından dini tören yapılmış ve mezarı başında günlerce Kur'an-ı Kerim okunmuştur. B. Osman Efendi doğum yeri olan Y. Mernek köyünde 16 sene İmamlık (fahri) yapmıştır. Ölümünden önce bir cenaze vukuu bulmuş. Akşamın darı olduğu için cenazeyi kaldırmak istememişler. Hoca Osman Efendi cenaze sahibine “cenazeyi verin defnedeyim, sabaha kalırsa cenazesini ben kaldıramam çünkü ben de öleceğim” demiş. Cenazeyi kaldırmışlar. Dediği gibi ertesi günü kendisi de Hakkın rahmetine kavuşmuş. Hoca Osman Efendi ateş Hoca diye de tanınmaktadır. Ateş lakabını alması da Adana da yapılan bir imtihanda, kısa bir sürede, çalışmadan birinci gelip, büyük başarı gösterdiği için Adana kadısı tarafından “Ateş gibi” demesiyle ateş lakabını almış, bu lakap sonradan oğullarına soy isim olarak verilmiştir. Erkek çocukları: Mehmet Efendi, Mustafa, Tevfik (yalnız küçük oğlu olan Tevfik hayattadır. 1989). Kızı bir tanedir. İsmi Hafize olup hayatta değildir. Hoca Osman Efendinin 8 erkek, 6 kız torunu vardır. Bir kız torunu hayatta olmayıp diğer torunları hayattadır. Torunlarının hepsi dini kültür almıştır. Üç erkek oğlu da dini yönden gerekli kültürü almışlar ve üçü de belli süreler fahri İmamlık yapmışlardır. Bu dökümanda yardımcı olan küçük oğlu Tevfik Ateş'in oğlu Osman Ateştir. Osman ismi Hoca Osman Efendinin isminden gelmektedir. Yüksek tahsilli olup Karsa bisküvi fabrikasında fabrika müdürü olarak görev yapmaktadır.

HAFIZ MUSTAFA EFENDİ

Hafız Mustafa Efendi; Hadim, Karaman'a bağılı iken Yukarı Mernek köyünde 1882 (1300) yılında doğmuştur. 1948 (1364) yılında vefat etmiştir. Ömür boyu fahri İmamlık ve kendi köyü ve diğcr civar köylerden talebeler okutmakla imrarı hayat eden Hafız Efendi aynı zamanda kır evliyadı adıyla benam Küçük Osman Efendinin küçük biraderidir. Karaman Gazialp mahallesi Şeyh Ali Sultan kurbinde sakin Hacı Mehmet Emin Atik ve Müteveffa biraderler işte Hafız Mustafa Efendinin oğullarıdır.

Oğlu Hacı Mehmet Emin Efendi 1322 doğumlu olup, 77 yaşında iken (1994)de vefat etti. Ve Hafız Hocanın torunları yani Hafız Mehmet Emin'in oğulları keresteci Yüksel Atik Bey ile Hafız Hocanın adını alan Mustafa Beyler dostlarımızın da dedeleridir.

Hafız Hoca aynı zamanda Küçük Osman Efendinin küçük biraderi olup, El yevm Karaman'daki büyük kereste tüccarı Mustafa Atik, Yüksel Atik Bey dostlarımızın dedesi ve Mustafa ağanın babası Hafız Mustafa Efendi sülale itibariyle (İmam Hacızadelerden Hafız Mustafa Efendinin oğlu ve K. Osman Efendinin küçük biraderidir. Hadimi zade Medreselerinde ibdidai tedrisatını yaptıktan sonra Tali Tahsilini yapmak için Mısır'a gidip, altı sene ikmalî tahsilden sonra doğduğu Y. Mernek köyüne döner ve ilim irşadıyla meşgul ve fahri İmamlık ile de hayatını itmam eder. Kelamullaha aşık olduğu için daha küçük yaşda Hafız olan Mustafa Efendi Mısır'dan getirdiğı altın yazılı bir mushafını asla yanından ayırmazdı. En son 1940'lar da oğlu Mehmet Emin Atik küçük yaşta iken beraber Karaman'a, yer köprü yolu ile gelirken, Habiller köyünün yanında zamanın eşkiyalarının soygununa uğrarlar ve o altın yazılı (Tezhibli) Kur'an'ı da soyup almışlardır.

ÖMER FARUKOĞLU

1949 da Yukarı Mernek köyünde doğdu. İlkokulu Yukarı Mernek'te bitirdikten sonra orta okulu Hadim'de bitirdi. Liseyi Ödemiş'te okudu. 1966-67 A.Ü. İlahiyat Fakültesini bitirdi. Aksaray merkez vaizliği, Gülnar, Silifke, Edremit İlçe Müftülüklerinde bulundu. 1984 Siirt il Müftülüğü ve halen 1989 Eylülünden itibaren Kütahya İl Müftüsü olarak görev yapmaktadır. Dedesi Yukarı Mernekli Küçük Osman Efendi diye bilinen Osman Tekin Efendi'dir. Kızı Hatice'nin oğlu olan Ömer Faruk Hoca; halim, selim, vakur ve muhterem bir zat olup, dedesi Osman Efendi gibi erbab-ı ilimden fazıl mütteki bir zattır.

TAŞKENT ALİMLERİ

MUHAMMED HULUSİ EFENDİ

(Lemyabak Hoca)

Konya ve Taşkent bölgelerinin son zamanlarda yetiştirdiği yüksek bir ilim simasıdır. Lemyebak denmekle ma'ruf olup, bu lakabı da talebeliğinde sarf okurken Lemyebga (Lem yebak) sığalarından çok dert çeken Hoca Efendiyi bu kelime ile arkadaşları telkib edivermişler. Kendisi Fatih dersiamlarındandır.

(Kaynak: Arşivlerden, mezar taşından ve Taşkent’li ihtiyarlardan)

Babası Nakşi tarikatına mensup Abdullah Efendi adında bir zattır. Hulisi Efendi; İlk tahsilini köyünde yaptıktan sonra, Konya’ya gidip tahsilini orada ikmal etmiş ve müteakiben İstanbul’a gelmiştir. Ayaşlı Mustafa Efendi’den İcazet almıştır. Kendisi de İcazet vermiş, Beyazıt Camiinde ulumu aliyye ve aliyye tedris etmiştir. İcazet verdikten sonra Topkapı Sarayında Buharii Şerif ve Şifai Şerif Hocalığına tayin edilmiştir. 1291-1295 seneleri arasında muhatap olarak Huzur Derslerine iştirak etmiş ve 1296 senesinde mukarrirliğe tayin olmuştur. 1312 senesine kadar bu vazifede bulunan Muhammed Hulusi Efendi, bu tarihte Saraçhane başında Mimar Ayaz mahallesindeki evinde vefat etmiştir. İstanbul’da “Lemyebak Hoca” denilmekle iştihar etmiştir. Kabri Fatih türbesi civarındadır. Kitabesinde Vasıf Efendi tarafından tarihten aşağıdaki parça hatırlardadır. Mezar taşında bu tarihten başka şu manzume yazılıdır:

“Elyevm mevcud Taşkent’deki boğaz içi köprüsü işte bu Hoca Efendinin eseri olup, 1312’de İstanbul’da vefat etmiştir.”

“Hakk’ın şu taktirine bak:

Mukarrir oldu Lemyebak!”

Kitabesinde:

“Fazl u irfan sahibiydi. Hem şeriat Hadimi

Zühd ü takva ile mamur olmuş idi batını

Bayazitte neşri ilme hasredib evkadını

İktisabı feyz ile tullabı buldu şöhreti

Hem mukarrirlik şeref bahş olmuş idi zatına

“Rütbei a’lerrüteb” İstanbul idi payesi

Ah ecelden bulmadı kimse necat Lokman bile

Ol melek haslet dahi içti o camı şerbeti

Ruhi pervaz eyledi A’layı illiyine ta

Rahmeti rahmana müştak idi virdi canını

“Fedhuli...” sırrına mazhar eylesin ol layezal
asriyaye çünkü va’d itti cemal ü cenneti
Fatihayla yazdı Vasıf böyle bir tarihi tam:
Afvide Yezdan dahi Hacı Muhammed hulusi kanunu 1312
sicilli Osmani bu zat hakkında olduğunu ve Mekke payesini ihraz
eylediğini yazar. Vefatını 1311 zilhicce olarak gösterir. (Hadim Müftüsü Ahmet
Sait Hadimoğlu’nun 4.2.1953 tarihli cevabi mektubu; Sicilli Osmani 4, Sh. 307)

MUSTAFA NECATİ EFENDİ

(Pirlerkondu’lu) olup, Beyazıt dersiam’larından ve huzur’u şahane
mukarrirlerinden ve muhataplarından, Müdekkık bir alimdi.

Kendisi Taşkent ahalisinden tüccar Hacı Velizade Mustafa ağanın oğlu
olup, 1248 (1832) senesinde Konya’da Pirlerkonduda doğmuştur.

Sıbyan mektebinde iken Kur’an-ı Kerimi hıfz etmiş ve sarf nahv
ilimlerini bir müddet tahsilden sonra 1273’de İstanbul’a gelerek Köprülü
Mehmet Paşa Medresesinde ikametle bayezid dersiamlarından, Hadimi
zadelerden Ahmet Hulusi Efendi’den okuyup, İcazet almıştır. İcazetine
muteakip 1278’de imtihan olup, Beyazıt Camiinde va’z derslerine
çıkıştır. 33 yaşında iken Recep 1280’de uhdesine iptidai mektepler hariç,
bütün İstanbul Müderrisliği tevcih olunmuş ve Şevval 1288’de hareketi
haric’e şaban 1287’de İbtidai dahile, Zilkade’de 1294’de Hareket’i
Altmışlıya, Recep 1296’da musılai Süleymaniye’ye ve Ramazan 1297
Hamisai Süleymaniye’ye terfi olunmuştur.

Hicri 1290’da Huzur derslerine Muh’tab olarak tayin olunmuş ve
Selanik Mevleviyetini zabtı olan Cemaziyel evvel 1308’e kadar Huzur
derslerinde bulunmuştur. Hicri 1293’de bir ara mefada bulunduğundan
derslerde bulunamamıştır. Selanik Mevleviyetini bir yıl zabt etmiştir.
Haziran 1299’da Meclisi Emvali Eyram azası olmuş ve Eylül 1307
(1891)’de ayrılmıştır. Aynı tarihte yani Eylül 1307’de Meclisi Tetkikatı
Şeriyeye azalığına tayin olunmuştur. Şevval 1306’da dördüncü rütbeden
Osmanlı Nişanı kendisine ihzan olunmuştur. Safer 1313’de Biladi Hamse
ve Rabiul’ahar, 1315’de Haremeyn’i Muhteremeyn Payesi uhdesine tevcih
olunmuştur. Beyazıt Camiinde derse devam ederken ve Melis’i Tetrikat’i

Şer'iyye azası iken 22 Ramazan 1321 (1903)'de vefat etmiştir. İstanbul'da metfun. (Dosya no:81,119,sicil defteri C.1 Sh. 29 Son Os. Uleması C.4 Sh.232)

HASAN HİLMİ EFENDİ

1283 Pirlergondu doğumlu Ahmet Efendinin oğlu olup, kuvvetli bir fakıh, Hatip ve Fazıl bir alim idi. Kendisi İstanbul'da Sultanahmet Medresesinde ikamet ve ilim tahsil ederek H.1317 senesinde İcazet almıştır. 35 yaşında olduğu halde Rabiul'ahar 1320 senesinde Çanakkale'ye bağlı Ayvacık kazası Müderrisliğine Naklen tayin olmuştur. (D. No: 3941Son Osmanlı Alimleri.)

HÜSEYİN HAMİD EFENDİ

Esseyid'i Hüseyin Hamid Efendi, 1273 yılında Konya'nın Hadim kasabasında doğmuş babası Esseyidi Mehmet Emin Efendidir. Baba tarafından Abdulkadir'i Geylani ve ana tarafından Şeyhi seyyid Sadittiyel Ceyvabi hazeratına mensuptur. İlk öğrenimini memleketinde tamamlamış Hafız olmuştur.

İstanbul'da Beyazıt Camii Şerifi dersi amlarından mütevvefa Hadim'li Nuri Efendinin derslerine devamla her türlü ulüm ve fünunla tahsil ederek tekmil İcazetini almıştır. 1305 (1889) yılında liyakatını isbat ederek 1307(1891)'de Beyazıt Camiinde, Sarf ilminden derslerine başlayıp 1321(1905)'de harekatı hariç İstanbul ruüs humayuna ve 4. dereceden Osmanlı nişanı ile altın liyakat madalyası almıştır. Meşihat makamında memurini ilmiye tensikatı sırasında 400 kuruş maaşla fetfahanei Ali pusula odasına tayin olmuştur. 1340 (1924)'de "Huzur Dersleri"'ne muhatap olarak katılmıştır. Hadim Müftüsü sayın Ahmet Said Hadimoğlu'nun 4.2.1959 tarihli mektubundan Hüseyin Hamid Efendinin Hadim'in Taşkent kasabasında "Şeyhler" mahallesi halkından olup, İstanbul'da "Hafız Hoca" adıyla anılır. (Meşihat'ı İslamiyye Sicil ahval Dairesine verdiği 15 Mayıs 1926 tarihli hal tercümesi yazısından alınmıştır.) (Bk. Hadim ve Hadim'liler Sh.138)

MUSTAFA HİLMİ EFENDİ

(Pirlerkondu'lu) Huzur dersleri muhataplarından, kudretli bir alim ve fazılı yekta idi. Muşaruh ileyh Ahmet Çelebi zade Hüseyin Efendinin oğlu olup 1261 (1045) senesinde Taşkent'te (Pirlerkondu) doğmuştur.

Sarf ve Nahv ilimlerini Hadim'de okumuş ve 1280'de İstanbul'a gelerek, Divan yolunda Sinan Paşa Medresesinde ikametle Beyazıt dersiamlarından Karacasu'lu Hafız Ali Efendi'den tahsilini ikmalle İcazet almıştır. 1298/1880. İcazetinin akabinde şevval 1298 usulen imtihana girip, kazanmış ve Beyazıt Camiinde derse çıkmıştır. Ders halkasına dahil bulunan talebelere Receb 1313'de İcazet vermiştir. Bu kudretli Müderris Şaban 1303'de uhdesine iptidai hariç İstanbul Müderrisliği tevcih, 1310'da Rabiulevvel Haraket'i Haric'a, Safer 1316'da iptidai dahil'i, Zilhicca 1322'de hareket-i dahil'e, Zilhicca 1325'de Musıla'ı sahn'a terfi olunmuş ve Eylül 1326'da dördüncü rütbeden Mecdi ve Osmanlı nişanları ihsan olmuştur. Ramazan 1323'de Huzur Dersleri Muhatablığına ta'yin olunmuş ve Ramazan 1333'de Muhatablıktan ayrılmıştır. Beykoz Yalıköy İhtiyar Hey'etinin bildirdiğine göre 30 Teşrin'i sanı 1930 tarihinde vefat etmiş. (Dosya no: 3463. Son Osmanlı Uleması. C:4 sh: 214)

AHMET PERTEV EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Bir çok dini ilimler ile bıhakkın mücehhez ve asırların emsalini nadiren yetiştirdiği eazımı ulemadan biridir.

Nüvvabdan Mustafa Şükrü Efendi'nin oğlu olup, Patlakzade denmekle maruftur. 1297 (H. 1296) mali yılında Pirlerkondu kazasında doğmuştur. Kendi köyünde Vakı Mehmet Hoca mekteb-i İbtidaisinde Mebadi-i Ulumu ve Rüştîyesinde Müretteb dersleri tahsil ile Şehadetname almış ve bilahare Dersaadete gelerek Bayezit Camii dersiamlarından Ayaşlı Hoca zade Mustafa Refik Efendi'den ulum-u aliyye ve aliyyeyi tedris ve ikmali nuseh ederek İcazetname almıştır. Türkçe kitabet ve tekellüm ederdi.

4 Zilhıccce 1329 (Teşrinisani 1327) senesinde Gemlik kazası Mahkeme-i Şer'iyyesi ikinci katipliğine tayin edilmiştir. Sicil kaydından anlaşıldığına göre, tercüme-i haliyle evrak-ı müsbite ve müteferri'ası

sicill-i ahval nizamnamesinin 40. maddesine tevfikân adliye nezareti celilesi sicill-i Me'murin müdüriyetine gönderilmiştir. (23 Kanunievvel 1330). (c.4. sh. 141). (Son Osmanlı Alimleri: C. 1 Sh: 200)

HACI HASAN'I BASRİ EFENDİ

(Pirlerkondu'lu) kudretli bir vaiz ve Hatip idi. İstanbul Nur'u Osmaniye dersiamlarındandı ve İstanbul'da metfundur. 1345'de vefat etmiştir. (Taşkent ve Konya büyüklerinden.)

MEHMET BAHA HAFİZ EFENDİ (PİRLERKONDU'LU)

Dini ve dünyevi ilimlerde yüksek bir kültür ve pek mühim mevki' sahibi-i Cidde Ticaret Mahkemesi Hakimi ve Ankara Diyanet İşleri Hey'eti Müşavere Azalığından mütekait olup, İstanbul Merkez Efendi Kabristanlığında metfundur. 1935 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. (Taşkent ve Hadim büyüklerinden ve Ankara arşivinden)

MEHMET EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Kudretli bir Müderris, değerli bir vaiz idi. Perhizoğullarından Abdulkerim'in oğlu olup, 1286 tarihinde kendi köyünde doğmuştur. Medreseler kaldırılmadan evvel İzmir de Müderris bulunuyordu. Sonradan Tire vaazlığına tayin olmuş ve 31 Ocak 1933'de Tire'de vefat etmiştir. (Dosya no: 384. Son Osmanlı Alimleri. C:3 Sh: 57)

ABDULLAH FAHRİ EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Huzuru şahane muhataplığına yükselmiş, olgun, vakur, Ahlak'hamide ile dolgun bir zatı Ali idi. Ulum'u aliyeyi ve Şer'iyyeyi doğum yeri olan Pirlerkondu'da, İstanbul'da ve Konya'da tahsil edip, Huzuru Şahane Muhataplığına yükselmiştir. İstanbul İçerenköy aile kabristanlığında metfundur. Vefat tarihi 1935'dir. (Eski Salnamelerden)

EYÜP NECATİ PERHİZ EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

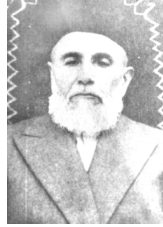
Diyanet İşleri heyeti müşavere azalarından ve şer'iyye kalemi mahsus

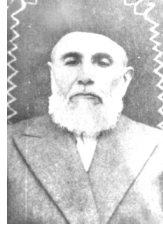
müdürlüğünden emeklidir. Pirlerkondu doğumlu olan bu zat 1314 doğumlu olan Zühdü Efendinin amcazadesidir. Necati Perhiz Efendi ilk tahsilini Gongullu Çelikzade, Şerriyye vekili, 16 cilt Kur'an tefsiri yazan (Hulasatül Beyan) Sahibi Mehmet Vehbi Efendi'den okumuştur. Dirayeti ilmiyesi ve Salabeti Diniyesi yazdığı şu eserlerden malumdur. İhyai Ulum Tercümesi, Neşir Tarihi (1938), Felsefi Dini Esaslar, Amentü Şerhi, Kıssadan Hisseler ve bir kısım hutbeleri Talakatı Lisan ve selaseti Beyan ile yazılmış olup bunları okumaya doyulmaz.

Hele Şeh. Ekber Muhiddin'i Arabi'nin 30 ciltlik Futuhatı Mekkiye'sinden intihap ederek tercüme ettiği "Felsefi Dini Esaslar" adlı olan bu Osmanlıca eser akaid, tasavvuf ve felsefe gibi derin mevzuları deruhte etmektedir. Amentü şerhi ise müteaddid yazılan Amentü Şerhlerinin şahı denmeye seza bir iman ve itikat kitabıdır. İhyai ulumun bir çok tercümeleri çıkmış ise de, Latin harfleriyle ilk tercüme eden Necati Perhiz merhumdur. Tercüme tarihi 20 Temmuz 1936, 28 Safarülhayı 1356 Çarşamba 10:20'de hitam bulmuştur.

Taşkent'teki Hıra mahalle Camii bu zatın eseridir. Camiin inşa tarihi;1936'dır. Necati Perhiz 1949 tarihinde vefat etmiştir.

Eyüp Necati Perhiz Bey Hoca Efendi'nin Talakat'ı Lisan ve Selaseti Beyan'la bir sehl'i mümteni şeklile telhisan İhya'ı Ulum kitabının tercüme tahrirleri 20 Mayıs 1936, 28 saferil'hayr 10,20 tarihlerinde kitabın tercümesi hitam bulmuş ve aynı senede tab'ına muvaffak olmuştur. Diğer dini eseri Bervech'i Atidir. (Kaynak: bizzat kendi eserleri ve talebelerinden)

FAHRİ KULU EFENDİ HOCA

Taşkent kazasının Pirlerkondu köyünde 1879 (1297)'de doğmuştur. 20 Temmuz 1950 (1369)'de vefat etmiştir. Mezarı H. Fettah mezarlığındadır. Fahri Hoca Efendi ünlü Hacı Veyiszade H. Mustafa Efendinin zahiri, Batını üstadıdır.

Zira Fahri Efendi zamanın en büyük alim, mutasavvıf ve kamil müürşididir. Orta boylu, müdevver yüzlü, beyaz sakallı bir simaya sahip olup, Taşkent'te doğmuştur. Babası müfessir M. Vehbi Efendinin Hocası olan Mehmet Efendidir. Sıbyan mektebini okuyup, köyünden Konya'ya gelmiş, Paşa dairesi mahallinde küçük bir odaya yerleşerek okumaya başlamış. Bu oda Bekir Sami Paşanın, Paşa dairesi denilen Medrese olup, H. 1286 doğumlu Zeynel Abidin ve bunun küçüğü H. 1339 'da şehit edilen Rıfat ve en küçük ama en alimleri olan Zıya Efendiler adı geçen Medresede Müderris idiler.

İşte Fahri Efendi bunların önünde derse başladı. Bu ulema kardeşler Bozkır'ın Hoca köyünden Karaman'a göçen Memiş Efendinin torunlarıdır. Fahri Efendi, Memiş Efendinin yukarı da adı geçen büyük oğlu M. Bahaeddin Efendiye el vererek, Nakşi Halidiyye tarikatına intisab etmiştir. Şeyh'in vefatıyla halifelik ve irşad görevi ile vazifelendi. Bir yandan da Konya "İslanul Medaris'te" Dini akaüd ve Arapça üstadı idi. Meşrik-i İrfan gazetesinde yazdı. Fahri Efendi Arapça, Farsça, Rumca bilirdi. Hatta Sofya'da vaaz etti. Sadrettin-i Konevi'nin vasiyetnamesini tercüme etti. Tasavvufa dair eserleri olup, bunların bir kısmı basıldı. (Ey Feridun'u zaman, sen ihya ettin Konya'yı. Ağlasın feryad edip, durmasın ehli zaman.) Hacı Fettah mezarlığında mezar taşından 20 temmuz1950.

Hacı Veyiszade Hocamız, ziyaretine gelen, elini öpen, musafahada bulunan büyük küçük herkese hayırlı dualar ederdi. Bir gün Fahri Efendi ile beraberken, Hoca Efendi gelenlere; "Hafız ol, Hoca ol, alim ol, fazıl ol..." şeklinde hayırlı dualar etmektedir. Bir ara تنها kalınca Fahri Efendi

onun kulağına eğilerek; “Mustafa, boşuna yorulma. “Adam ol” deyiver, böyle dua ediver yeter.” Hikmetinde bulundu. Kasidelerinden:

Geldim iline, müflis ve muzdarrım ilahi
Bir sadakaya nur-u cemalinden ilahi
Zenbil-i niyazım boş, dolduruver lütfen ilahi
İhsanına enbarına medyunum ilahi.

Fahri Efendi’nin söylediği Nat’ı Şerif: (Hocanın not defterinden)

Ey kitabı kainatın mübtedası Es salat
Vey fusuli mu’cizatın müntehası Es salat
Mümkünatın cümlesi senden alır feyzi hayat
Rahmetel-lil alemin uy ruhu alem Es salat
Feyzi ruhaniyetindir alemi mevcut eden
Lutfuna medyundur eşyayı halk ve alem Es salat
İlticagâhi halık aya sahibi liva
Mahşeri mescidi ve mehamidi kenzü beyan Es salat
Müderrisüd tevhidi tedris eyleyen üstadı küll
Ta ebed kürsiyyü nişin dersü vahdet Es salat
Bilmesen bilmezdi adem alleme esmai hep
Havace’i dane’i alem sırrı imdat Es salat
Olmasan olmazdı alem ey risalet mefheri
Dürre’i beyza’i hilkat, nuru icat Es salat
Kıble-i kalbi melaik Ka’be alemi halka
Beyti memuru hüviyyeti arşu rahman Es salat
Feth’i mübininizi tebrik eder hep müsilimin
Matekaddem, mateahhar şükrü gufran Es salat

Hacı Veyiszade Hocamızın yetişmesinde hizmet ve himmeti büyük olan Fahri Efendi Hoca yeri geldikçe onun anlayışla karşılayacağını bildiği için, münasip şekil ve durumlarda, hikmetli sözlerle, meseleleri öze ve esasa indirmeyi öğütlemiştir.

Fahri Kulu Hoca Efendi, devrinin büyük alim, mutasavvıf ve mürşididir. Orta boylu, yuvarlak yüzlü, beyaz sakallı bir fizyonomiye sahip bulunan Fahri Efendinin Babası, ünlü Hadim’li Mehmet Vehbi Çelik Hocanın da Hocası olan Mehmet Efendidir. (Bk.Yeni Meram Ramazan Sh:83)

HACI HAFIZ KADİR EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Bir ilim ve kemal timsali idi. Kudretli bir vaiz, heybetli bir Müderris, natıkali bir Hatip idi. 1954 yılında vefat etmiştir. Eski meb'us Hidayet Aydın'ın babasıdır.

ARAP HOCA EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Kudretli bir Hatip ve hakim idi. Bu zatın adı İbrahim Perhiz olup Necati Perhiz'in amcazadesidir. Cumhuriyetin ilanından sonra Müftülük ve vaazlık vazifesinde bulunmuştur. 1957'de vefat edip Başmakçı bucağında, Afyon- Dinar Camii avlusunda metfundur. (Afyon, Daskır ve Dinar büyüklerinden)

ARNAZ HOCA EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Alim, edip ve çalışkan bir zat idi. Asıl adı Mehmet Hulusi olup, anası onu Taşkent'in Arnaz mevkiinde doğurduğu için Arnaz Hoca diye telkit edilmiştir. Kendisi Emirlerin AbdulHadim Efendinin mahdumu olup, büyük alim Necati Perhiz'in teyzezadesidir. Arnaz Hoca İstanbul Belediye Reisliği, Ankara kadostura müdürlüğü ve bazı mekteplerin din dersleri muallimliklerinde bulunmuştur. (İstanbul Belediye kayıtlarından)

SİDKİ EFENDİ (Pirlerkondu'lu)

Mübarek zatlari Fakih, Hatip, Vaiz, Mütteki ve Mütesavvıf hem de Salih biri idi. Resmi vaazlık vazifesini hoş sohbeti ile geçirmiştir. Vaazlarında cemaatını sıkımaz ve Cehenneme sokmazdı, müjdeler verirdi. Hatta bir gün vaaz Efendi; "sırat köprüsü kıldan ince kılıçtan keskince geçilmesi pek güç" diye bahsedip, tekrar eder dururken, aşağıdan Sıtkı Efendi kürsüye hitaben dayanamaz ve şöyle der: "O dille korkutma bizi yolu seçeriz vaiz, elin geçtiği köprüden zahir geçeriz." (Taşkent sohbet ehli büyüklerinden)

UZUN ŞİH

18.yüzyıl ortalarında yaşamış Uzun şih namıyla ma'ruf bir zat vardığı, Pirlerkondu'da bitip, büyümüş, okumuş, okutmuş ve hayır haseneti ile ün salmış. Uzun Şih namına nispet edilen bir Camiiyle birkaç çeşmede yaptırmış. (Bk.M. Önder. Mevlana Şehri Konya Sh.478)

MEHMET ZİYAETTİN EFENDİ

Taşkent kasabasının şeyler mahallesinden “Hacı veliler” aile oymağından olup, muhatap Hadim’li Seyyid mustafa Efendinin amcası oğlu ve yine muhatap Hadim’li Abdullah Efendinin amcasıdır. Mehmet Ziyaeddin Efendi; 1292 senesinde Huzur derslerine muhatap olmuş, ölüm tarihi olan H.1316, M.1900 yılına kadar bu görevde kalmıştır. Vefatı; H.1316,M.1900 olup, Fatih türbesi civarında yatmaktadır. (Hadim ve Hadim’liler Sh.136.)

MEHMET NURİ EFENDİ

Taşkent Kasabasında doğmuş “Hacı Veliler” ailesi soyundandır. 1311(1895) yılında sıra ziyareti amacıyla geldiği Taşkent Camiine su getirmiş, Şadırvan yaptırmıştır. 1308-1324 yılları arasında huzur derslerinde muhatap olarak bulunmuş, 1324 (1908)’de vefat etmiştir. Fatih civarındaki Türbede yatmaktadır. (Hadimi ve Hadim’liler Sh.137)

ABDULLAH EFENDİ

Hadim’in Taşkent kasabası Şeyhler mahallesinde “Hacı veliler” ailesi soyundandır. Edindiği bilgileri, Atıf Bey merhumdan tamamlamıştır. Beyazıt Camii dersiamlarından “talebeye ve herkese ders vermeye yetkili”dir. ir süre Müderrislik yaptıktan sonra Fetvahane Müsevvitliği görevinde bulunmuştur. İstanbul’da vefat etmiştir.

HACI ABDULBAKİ (KARAGÜLLE) EFENDİ

Taşkent kasabasında 1296 (1845)’de doğdu. Babası Hacı çalıklar ailesinden Hacı çalık Mehmet Efendidir. Müderris Hacı Abdalbaki Hoca Efendi, Taşkent ve Hadimi Medreseleri Müderrislerinden olup yüzlerce

talebe yertiftirmif ve Osmanlı lkelerinin büyük Őehirlerinde vaazlar vermiş çevrenin takdirini toplamif “Sultanı Vaiz” Őöhretini kazanmıştır. Merhum Hocanın yazdığı şiir ve beyitler bulunmakta olup bunlardan biri aşağıdadır. Vefatı 1350 (1934)

Yeryüzünün şerefi insan ile dir.

Harekatı sekenatı beden in can ile dir

Cumhuriyet in şerefi şevketi şan ile dir.

Bu gaz in şerefi kıraatı irfan ile dir.

Darı cenan in şerefi ryeti Yezdan ile dir. (Hadimi ve Hadim’liler Sh. 137)

HACI ABDULBAKİ EFENDİ (Pirlerkondu’lu)

Kudretli Bir Hatip Heybetli Bir Alimdi. Bölge Müderris ve vaazlığında bulundu. Metin ve vukur ve temkin ile muttasıf bir fazıl idi. Vefat 1953 Mehmet Efendi Hocanın ve Sırrı beyin babası. Karaman Taşkent büyüklerinden.

HAFIZ H. ABDÜLKADİR AYDINER EFENDİ

Konya ilinin Hadim Taşkent kasabasında 1874 (1290)’da doğdu. Babası Hacı Halim zadelerden Hüseyin Efendidir. Hafız Hacı Abdulkadir Efendi annesi tarafından “Uzun şeyh” ve Ebu saıt Muhammet el Hadimi

soyundandır.

Çünkü merhum Hoca Efendinin annesi Taşkentli Eminler soyundan olup Eminler soy oymağının kökü kökeni de “Uzun Şeyh” dir. Uzun Şeyh Hadiminin kız kardeşi “Zeynep” hanımla evlidir. Esasen Hadiminin annesi “Hediye” hanım Taşkentli Emir Müftisünün kız kardeşi yine Hadiminin eşlerinden biri de dayısı olan Taşkentli Emir Müftisünün kızıdır.

Taşkent’te dini bilgiler okuma geleneği ve İslam alimi yetişme tutkusu yaygındı. Öğrenim görmüş İstanbul’a yerleşmiş Taşkentli pek çok din alimi vardır.

Abdulkadir Efendi o zaman Taşkent’te Medresesi olan ve klasik dini tedrisat yapan “Hacı Abdalbaki Karagülle” Hoca Efendinin talebesi idi. Bu Medreseden mezun oldu. Tahsile devam etmek için İstanbul’a gitti fakat çok geçmeden babası Taşkent’teki Hocasından öğreneceği bilginin yeterli olacağını, Taşkent’e dönüp orda kalmasının aile için daha hayırlı olacağını yazması üzerine, babasını hoşnut etmek için köyüne döndü. Medresede Hocası Abdalbaki Efendinin Müderris yardımcılığı yaptı. Böylelikle Hocasının takdir ve teveccühünü kazanmak sûretiyle Hocasının kızı Emine hanımla evlendi. Çok çocuğu olup, köylülere oranla iyi durumda bir aileye sahip olmasını, babasının sözünü tutup onun hayır duasını almasına bağlardı.

1925’de Taşkent ilkokulunda öğretmenliğe başladı. Köyünün ve civar köylerin çocuklarının eğitim ve öğrenimlerini yaptı. Bir süre sonrada öğretmenlikten, kendi isteğiyle ayrıldı.

Hafız Hoca Abdulkadir Efendi; ilim, irfana aşık ve ilim adamlarına karşı saygı ve hayranlık duyardı. Nitekim aynı zamanda kayınpederi olan Hoca Hacı Abdalbaki Karagülle Hoca Efendiye, aşırı derecede bağlı ve son derece hürmetkardı.

Her zaman okutmaya alıştığı ve okuttuğu oğullarına; “Sizin okumanız ilimde yükselmeniz, dedenizin Feyz’i, Hulki dayınızın önderliği sayesinde.” Derdi. Zamanın şartlarına göre beş oğlunu ve küçük kızını okutması, onun ne kadar ileri görüşlü, bilgi sever, aydın bir şahsiyet olduğunu gösterir. Özellikle belirtmek gerekir ki: Hafız Hacı Abdulkadir Efendi Hocanın en büyük oğlu Hidayet Aydıner beyefendinin; görülmemiş vefa ve fedakarlığının payı, yalnız kardeşleri ve yakınlarına karşı çok

büyük olmakla, bütün hemşehrilerine karşı himaye ve yardımları takdir ve şükranla anılmaktadır. (Hz.Hadimi ve Hadim'liler.Sh.142)

Merhum; beyin kanaması neticesi rahatsızlanmış ve 1952'de vefat etmiştir. Hoca Efendi son vaktinde hanımı ölünce, ılıcapınardan Ali çavuşun kız kardeşini almıştı. Kabri Taşkent'te çok sevdiği Hocasının yanındadır. (Kaynak Hoca Efendinin oğlu Mehdi Aydınır Y.mühendis Fabrikatör)

Ahmet Sait Hadimoğlu'nun "Hadimi Şeceresi" Ve daha Akkavuk Hoca, Kara Hafız ve Mehmet Efendi gibi (Pirlerkondu'lu) çok alimler var, hak teala hepsine rahmet etsin.

AHMET FAKİH ÖZLEN VAİZZADE

Merhum Ahmet fakih Efendinin "hatıralarım" adıyla kendi el yazıları ve arap harfleri ile 319 sayfa olarak yazdığı defter en büyük oğlu; Konya belediyesi eski fen memurlarından sayın Tahsin Oğuzoğlu tarafından 122 daktilo sayfası yazılmıştır. Fakih Efendinin aile çevresi, biyografisi ve anılarını kapsayan eserin ana kaynağı kendisinden üç karın önce büyük dedesi vaiz Ahmet Efendinin bundan 164 yıl önce H.1235,M. 1819 yıllarında yazdığı "Vasiyetname-Vakıf"dır. Asıl tarihi değeri ve gerçekliği, burdan kaynaklanmakta ve hadiselerin de oluş seyri sürelerinde yazılmış olmasındandır.

Vaizzade A.Fakih Efendi'den öncesi; ecdadı sırasıyla (1) babası Abdullah Efendi (2) dedesi Ahmet Fakih Efendi (3) büyük dedesi vaiz Ahmet Efendi "Vasiyetname-vakıf sahibi" (4) Abdullah (5) Abdülkerim (6) Abdurrahman Halife, (7) Hüseyin Sovfi'dir.

Türkistan'dan göç ve yerleşim: Oğuz Türkleri (EYOMENLER) boyundan olan Hüseyin Sovfi Antalya-manavgatın sarılar Köyüne (Sarılar mah.) yerleşmişlerdir. Manavgat'tan Taşkent (Perlergavda)'ya göç edip gelenler. Şeyhler-Eynenler adını alan "Eyanüddinler"dirki; bu ailenin kök lakabı "Eynenler" dir. Taşkente gelip ilk yerleştikleri yer; Taşkent'te halen "Sarılar mahallesi" Adını alan yerleşim yeridir. Hatta mezarlıkları'da Hüseyin Sovfi adını almıştır. Taşkente ilk gelen Hüseyin Sovfinin evi dede amcası Fakihin evidir. Ağılı, Hurşitlerin evi, odaları (Misafirhane)da Hurşitlerin evinin Futtulardan tarafta burundaki odadır.

Türk kabilelerinin Pirlevganda'ya yerleşmeleri şöyle olmuştur: Perhiz küçük-Aliler; kuzyaka'nın Pehrizler burnunda, Hacı Veliler; Beriyaka'da şimdiki yerlerinde, Abdi Ağalar, Moguslar'da, Avuzeli denen Kible Kayası'nın dibinde Oğuz oğulları. Güney yakada da Futtular, Toklar, Gebeşler, Aydıncılar ve Karabacaklar yerleşmişlerdir. Şahbucağı'nda Beteres'te, Üçevlibağda, Sarıkaya'da, bayram namazı nı Korucu, Kongul deresinin arasında kırlarmış. Anılan yerlerde izleri vardır.

ERMENEKLİ HOCALAR BÖLÜMÜ

HÜSEYİN FEHMİ EFENDİ

Bezzaz Mehmet ağanın oğlu olup 16 Haziran 1278'de Ermenek kazasını Gülpazar mahallesinde doğmuştur.

Ermenek Camii-i Kebir, Silifke, Müfti Efendi Medreselerinde bir müddet okuyup İstanbul'a gelmiştir. Hakim çelebi Medresesinde ikametle Ordulu Ahmet Ramis ve İçelli Süleyman sırrı Efendilerden Feraiz ve Ulum-i Aliye İcazet nameleri almıştır. 8 Haziran 1318'de Ermenekte Tedrisle işigale başlamış ve 15 Kanunievvel 1325'de Konya Ereğlisi Müderrisliğine tayin olunmuştur.

HÜSEYİN FEVZİ EFENDİ (Ergiri'li)

Arşı beyin oğlu olup 1286 H. Senesinde Ergiri Livasında doğmuştur. Ergiri Medresesinde bir müddet okuduktan sonra İstanbul'a gelmiştir, mektebi Nuvvab'a imtihanla girerek 21 Zilhicce 1311'de 4. sınıf Niyabet Şahadetnamesi almıştır.

İBRAHİM HAKKI EFENDİ

Zürre'dan Süleyman ağanın oğlu olup 1296 hicri senesinde Ermenek Kasabasında doğmuştur. Fatih Dersiamlarından Tokatlı Mehmet Şakir Efendi'den ders görerek 1327 H.'de İcazet aldığı gibi devam ettiği Medresetü'l Kudattan'da Şevval 1331 tarihinde iyi derece ile mezun olmuştur. Teşrinisani 1329 (1913) tarihinde Yemen vilayetinin tayiz sancağına bağlı Adeyn kazası Kadılığına tayin edilmiştir. (Sicil defteri C.4, Sh. 49/1, Dosya,149?)

İBRAHİM HAKKI EFENDİ (GEYVE'Lİ)

İmamoğlu Hüseyin Efendinin oğlu olup H. 1262 Senesinde Geyve kazasının Akhisar (Pamukova olsa gerek) nahiyesinin yukarı- Göngüz köyünde doğmuştur. 12 yaşında İstanbul'a gelmiş ve Fatihte Tetimme-i Hamise Medresesine dahil olmuştur. Kardeşleri Fatih Camii 1. İmamı Hafız Muhammed'te Mehmet Ağa Camii İmamı Hafız Halil Efendilerin yanında ikamet ederek tahsiline devam etmiştir. Rumeli Payesini Haiz ve ders vekili olan Gümülcineli Ahmet Asım Efendinin derslerine devam etmiştir. Bu Hocasından bazı sebeplerden dolayı ayrılmış ver sonradan tekrar önünde diz çökerek 1308'de İcazet almıştı. Daha öncede 1288 H.de Aşere ve Hat'tan İcazet almıştır. 1308 H.'de imtihan olarak 2. sınıf dersiamlık vazifesini kazanmış ve Fatih Camii dersiamları arasına katılmıştır. 14 sene sonra 1323 H.'de talebelerine İcazet vermiştir.

ERMENEKLİ MUHAMMET AYNİ EFENDİ

Suduru İzam ve Esatizei Ulemadan Muhammed aynı Efendi,

1287-1313 seneleri arasında Huzuru Hümayun derslerine muhatap olarak iştirak etmiş, 1313 senesinde mukarrirliğe terfi etmiştir. 1317 senesine kadar Mukarririliği devam etmiştir. Aynı zamanda Buhariyi Şerif Hocalarındandır. 23 Teşrinievvel 1316 ve 12 Recep 1318 tarihinde köprü üstünde vefat etmiştir. Mülahham bir zattı. Oğlu Münib Efendi, meclisi maarif azasındandı. (Bu zatın hal tercümesi Hocamız Ebul'ula Mardinin notundan alınmıştır)

İBRAHİM ETHEM EFENDİ

1286 senesinde Ermenek'te doğmuştur. 8 Haziran 1318'de 150 Kuruş maaşla Ermenek kazası Müderrisliğine tayin edilmiştir. 1325-(1909)'da maaşı 200 kuruşa yükseltildi. Babasının adı Hasan Efendi idi. 1933 martında dosyasının muhtevası diyanete gönderildi (Dosya no:1580)

SÜLEYMAN SIRRI EFENDİ

Tüccardan Abdullah Zühtü Efendinin oğlu olup (Kendi el yazısı hal tercümesine göre) H.1267, (Hayatına ait diğer evraka görede 12/1/1855) tarihinde İçel sancağına bağlı Ermenek kasabasında doğmuştur. Daha çok; İçel'li süleyman Sırrı Efendi diye şöhret bulmuştur. Sıbyan mektebini Ermenekte bitirip medreseye girmiştir. Mantık ve Mültekaya kadar

okuyup tahsil için İstanbul'a gelmiştir. Beyazıt dersiamlarından Ermenekli Mehmet Ayni Efendinin derslerinde devama başlamıştır. Hocasından İcazet aldığı gibi bazı Hocalardan da ders görmüş ve imtihanı kazanıp H.1296'da Beyazıt Camiinde derse çıkmıştır.

"Medhal-i Fıkıh" adlı 120 sayfalık bir eseride 1329'da matbaa-i Ebuzziyyada basılmıştır. Nikah bahsine ait Türkçe "Hülasetü'le-Muhtareyn" adlı bir eseri de vardır ki, İstanbul'da 1324'de Mahmut bey matbaasında basılmıştır. 126 sayfadır. Arapça Sarftan "Kifayetü'le-Müntehi" Tefsirden "esbabü'le-Felah" beyandan "Hülasetü'le-Efkar", Türkçe olarak mantıktan "Miyarü'le-Mekal" ve akaid'den "Camiiu'le-Ahval" ile "Kenzü'le-Akaid" adlı altı eseri vardır. Şaban 1300'de uhdesine İptidai hariç İstanbul Müderrisliği tevcih olunmuştur. 4 Teşrinievvel 1304/1888'de Tetkik-i Müellefat-ı Şer'iyye Meclisi azalığına tayin olunmuştur. Kanunievvel 1310/1894'de İrade-i Senniye ile Maarif Nazareti Encümen-i Teftiş ve Muayene azalığına nakl edilmiştir. Muharrem 1313'de Gümüş Liyakat madalyası ile Taltif olunduğu gibi 4. rütbeden Mecidi nişanı kendisine İhsan olunmuştur. 7 Eylül 1314/1898'de Memuriyete ilave olarak Mektep-i Hukuk-i Şahane Kitabü'n-Nikah Muallimliğine tayin olunmuştur. 1 Eylül 1316/ 1900'da Darul'fünun Ulüm-i Aliye-i Diniye şubesi Fıkıh Muallimliğinde ilave memuriyet olarak uhdesine tevcih edildi. Maariften Varid olan işar üzerine 28 Teşrinisani 1318/1902'de Kütüp-i diniye ve Şeriyye Tetkik Heyeti Riyasetine nakl edilmiştir. İlmi rütbesi cemaia laher 1309'da Hareket-i hariç'e, Ramazan 1315'de süleymaniyeye terfi, zilkade 1316'da Bilad-ı Mahreç'ten İzmir, Şevval 1319'da Bilat-ı Hamse'den Bursa, Ramazan 1312'de Haremeyn-i Muhteremeyn payeleri uhdesine tevcih olunmuştur.

2 Nisan 1323/1907'de Meclis-i Maarif azalığına nakl edilmiştir. 8 ağustos 1324/1908'de yapılan Maarif Tensikatında azalıktan kadro dışı kalmıştır. Daru'l-Fünun Muallimliğinden Teşrinisani 1329/1913'de Tekau'de sevk edilmiştir. Beyazıt dersiamlığı ücreti ile iktifa ederken 28 Ağustos 1931 tarihinde vefat etmiştir. (Dosya no:3428, Sicil defteri, C.3,Sh.129)

MUSTAFA SAFFET EFENDİ

Ulemadan Mustafa Efendinin oğlu olup 1293 (1877)'de Konya'ya bağlı Ermenek Kasabasında doğmuştur. İlk tahsilini hususi sûrette görmüş ve Ermenek rüştiyesini temmuz 1304'de bitirip sarf ve nahv Ermenekte, mantık, fıkıf, meani, üsul ve akaidi Konya'da, Hadisi Şerif, Tefsir ve Sair ilimleri İstanbul'da Beyazıt dersiamlarından Arapgirli Hüseyin Avni Efendi'den okuyup H.1319'da İcazet almıştır. H. 1320'de imtihan olup Beyazıt Camiinde derse çıkmıştır.

Kanunievvel 1320'de Müderrislik maaşına nail olmuş ve mayıs 1321'de Şehit Ali paşa Kütüphanesi 2. Hafız-Kütüplüğüne ve mayıs 1324'de 1. Hafız-Kütüplüğüne terfi'an tayin edilmiştir.

Zilhicce 1325'de İbtida-i Hariç İstanbul Müderrisliği uhdesine tevcih olunmuştur. 1 Mart 1335'de Medaris-i İlmiye İaşe müdürlüğüne 1 Nisan 1335'de medaris Müfettiş Umumiliğine ve Eylül 1336'da Daru'l-Hikmeti'le-İslamiye azalığına tayin olunmuştur. 16 Teşrinievvel 1336'da Medaris Umum müfettişliğine naklen tayin edilmişse de 2 Ağustos 1338'de mecburi mezuniyete sevk olunmuştur.

Dersiam maaşı ile hayatını devam ettirdiği sırada 88 yaşında 1965'de vefat etmiştir. 1339 H. Senesinde Huzur deslerine muhatap tayin edilmiş ve 1340 ve 1341'de baş muhatap olmuştur.

1328'de Konya mebusu olduğu gibi "Beyanü'l-Hak" mecmuasında pek çok ilmi ve dini yazıları çıkmıştır. Hürriyet ve İtikaf Fırkasından

olmasından Ağustos 1927’de devlet hizmetinde bulunması yasak edilmiştir. 1920’de Müderrisler cemiyetinin kurucusudur. (Dos. no:5245,Sicil,C.4 Sh.183)

MÜFTİ KAFALIZADE MEHMET SAİT EFENDİ

1226/1810 Yılında Ermenekte doğmuştur. Oğuzhan türklerine mensuptur. Konya’da Kafalı Hoca namıyla maaruftur. Meşhur Konya Müftilerinden Abdülehad Efendinin talebelerindendir.

Konya’nın kürkçü mahallesinde 1865 yılında yaptırmış olduğu sadiye Medresesinde müderrislik yapmış ve yüzlerce talebe yetiştirmiştir. Ünlü bir Fıkıh Alimi olan Sait Efendi, bu gücünden dolayı 1282 yılında Konya Müftiliğine getirilmiştir.

Talebelerinden pek çoğu Müfti olmuş, Müderrislik yaptığı süre içerisinde 600 üzerinde öğrenciye İcazet vermiştir. Merhumun “İskat-ı Salat” isimli birde eseri vardır. 60 öğrencisinin Müfti olduğu rivayet edilir. Mehmet Sait Efendi, 1291 (1874) tarihinde vefat etmiştir. Şems mezarlığında metfundur.

Mehmet Sait Efendinin soyundan pek çok Alim, Fazıl ve değerli ilim adamları yetişmiştir. Prof. Dr. Mustafa Kafalı ile İstanbul avukatlarından Doğan Kafalı merhumun torunlarındandır.

HAFIZ MUHAMMED FEVZİ EFENDİ

Konya vilayetine bağlı Ermenek kazasında hicri 1264 senesinde doğmuştur. Ermeneğin ileri gelenlerinden olup hanesi açık bir zat olan Mustafa Paşazade Hacı Ahmet Efendinin büyük oğludur.

Annesi Arap Hafızdelerdendir. İlk tahsilini Ermenek'te yaptıktan sonra, hicri 1285'de İstanbula gelerek Sokullu Mehmet Paşa Medresesinde İçelli Hacı Muhammet Efendi'den 1298'de İcazetname almış, imtihan verip intihapnamede alarak beyazıt Camii şerifi dersiamlarından olmuştur. 1301'de imtihanla mektebi Nuvvab'a da girerek 1304'de Şehadetname almıştır. Bir sene kadar Mektebi Hukukta da okumuşsada bitirmemiştir. 1301'de İstanbul Rûusu humayununa nail olmuştur. 1306'da Kassamı Askeri ikinci muavinliğine tayin olunarak on yıl kadar çalışmıştır. 1310'da İcazet vermiştir. Mahmut Paşa Mahkemesinde kadılık etmiş, Hamidiyye Medresesi imtihanını da kazanmıştır. Hal Tercümesini verdiği 1328'de bilfiil medaris Müderrisliğinde bulunuyordu. İlmiyye salnamesi, Sh.168'de ilmi Rütbesinin, İstanbul Ruusunu Musılay Sahn derecesinde olup 4. Rütbeden Mecidi ve Osmani nişanlarını haiz bulunduğu belirtilmiştir. Yeni Camii ve Valde Camiin'de cihetleri vardı. Arapça, Farsça okur yazar, Fransızca da bilir, açık fikirli bir zattı. Huzur derslerine 1322-1332'de Muhataplıktan ayrılmıştır. 4 Mayıs 1929'da Kuzguncuk'da vefat etmiş olup, orada Nakkaştepe mezarlığında metfundur. (Meyşihati İslamiyye sicilli Ahval Dairesindeki Dosyası, hususiyle oradaki 21 Mayıs 1326 tarihli Hal Tercümesi varakası incelenerek, ayrıca küçük kızı Sayın Sıdika Çağlayan'ın verdiği bilgiler eklenerek hazırlanmış, fotoğrafı da Sayın Sıdika Çağlayan'dan alınmıştır.)

ABDULLAH TUNCA

Hasan Oğlu Abdullah Tunca; 14-01-1947 tarihin de Akmanastır köyünde doğdu. İlk okulu 1959 tarihinde kendi köyü olan Akmanastır ilkokulunda bitirdi. 1965-1966 yıllarında kendi köyüne yakın olan Sorvadi köyünde bulunan Müderris Hacı Ahmet Köksoy'dan Nasara Bina maksut, İzzi ve Merah gibi sarf kitaplarını okudu. Ayrıca Nahv ilminden Avamil, İsar, Kafiye ve Molla Camii okudu ve bununla birlikte Halebi'i Sağır isimli fıkıh kitabını okudu ve askere gitti. Asker dönüşü Müderris H. Ahmet Köksoy'un dersine başladıysa da Hoca Rahmetli oldu. Müderris Hacı Ahmet Köksoy'un merhum olmasıyla Karaman'a gelerek Konya'lı Hoca adıyla meşhur Hacı Nazif Kara isimli Hoca Efendi'nin derslerine katılarak Kuduri ve Multeka isimli Fıkıh kitapları okudu.

Karaman İmam Hatip Okulu'nun okul dışı bitirme imtihanlarına katıldı. 01.03.1973 yılında mezun olarak Karaman Larende Camii İmam Hatipliğine tayin edildi. Ve yine Karaman İmam Hatip okulunda ikinci devre imtihanlarına girerek İmam Hatip okulundan lise diploması aldı. Bu arada Diyanetin murakkıplık için açtığı imtahana katılarak bu imtihanı Başarı ile veren Abdullah Tunca 09.01.1976 tarihinde tarihinde Rize Çayeli Müftülük murakıplığına tayin edildi. Konya Yüksek İslam Enstitüsü imtihanlarını da başarıyla kazanan A. Tunca 11.01.1976 tarihinde murakıplık görevinden istifa ederek Konya Yüksek İslam Enstitüsünde 4. sene öğretime bilfiil devam etti. 1980 yılında okulunu bitiren Abdullah Tunca 09.11.1980 tarihinde Eskice köyü İmam Hatipliğine ve oradan Ermenek Merkez Başpınar Mescidine tayin edildi. 17.03.1993 tarihine kadar bu Camiide gören yaptıktan sonra 17.03.1993 tarihinde İstanbul Kadıköy Anadolu lisesine, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak tayin edildi.

Marmara Üniversitesi Ortaçağ Ana Bilim dalında açılan mastır imtihanına giren Abdullah Tunca bu imtihanı da başarıyla vererek

Abdurrahman B. Nasır. B. Abdullah'ın (Nihayetür-Rütbe Fi Talep-el Hisbe) adlı eserini yayınlıyarak mastır tezini vermiştir. Ayrıca Secaverdi'nin "feraiz" isimli eserini bütün örnekleriyle tercüme etmiştir. Ve bunun yanı sıra "İslam hukukunda faraiz ve felsefesi" diye bir eser daha yazmış. Son olarakta "küçüklere hediye" isimli bir kitap daha yazmıştır. Bunların yanı sıra Hilal ve Mektup dergilerinde şiir ve makaleleri de yayınlanmıştır.

Halen Kadıköy Anadolu Lisesinde öğretmenlik yapan Tunca, Arapça, İngilizce dillerini bilmektedir. Kendilerine sonsuz teşekkürler eder, çalışmalarında başarılar dilerim.

ALATA'LI HOCALAR BÖLÜMÜ

ÇETMİ'Lİ HÜSEYİN EFENDİ

1806 (1220) yılında doğmuştur. 1835 (1250) yılında Alata'ya gelmiş ve İlmiye Medresesini kurmuştur. 1874 (1290) yılında 68 yaşında iken, yatsı abdesti alırken (şimdiki Hoca Ahmet Hüseyin gilin evinin çeleninden) başının üstüne düşerek rihyet eylemiştir.

Hüseyin Efendi; Mustafa ve Mutlu Hocaların babası olan Yûsuf Hoca'nın Hocasıdır. Yûsuf Hoca (H.1343) 1927' de vefat etmiştir. Veli Efendi ise Yûsuf Hoca'nın talebelerindendir ve Hüseyin Hoca öldükten 6 sene sonra doğmuştur.

Hüseyin Efendi, anceddin Hadim'deki müftilerdendir. Çetmi'de ise Molla Osman Efendi'nin oğludur. Hüseyin Efendi'nin büyük biraderi yine ulemadan bağı açık Ahmet Efendi'nin mezarı daha Çetmi musallasında ziyaretgahı enamdır.

Bu Molla Osman uşağından bugün bilinen simalardandır. Ezcümle 1932 doğumlu mehmed Özer 1980'lerde mearif müsteşar müdürlüğü görevlisi idi. Keza kardeşi tabib Ali Özer ve Ahmet Özer ve Karaman'da mukim iktisad mühendisi H. Osman Özer ki 1943 doğumludur. Osman Özer, molla Osman uşağından Ahmet ağanın oğludur.(Öl. 1995).

Gençliğinde düğünlerde deli dolu gezen genç Hüseyin Efendi'ye bir alim; be hey oğlum sen zeki bir oğlansın gidip okusana düğünlerde ne gezip duruyorsun... der. bunun üzerine ceketini alıp, doğru Mısırı bulur ve orada Ulum'u Aliye ve Fununu adideyi 15 sene tahsil edip Çetmi köyüne döner. Ve Vaizliğe başlar. Hoca'nın vaazlarından, nefislerine dokunmuş olacak ki, gelecek Cuma Camiisinin önüne Alüfde Arzı adında bir ganayaklı hazır ederler ve Ey Hoca sen dün benim kolumu almadın mı da vaaz ediyorsun dedirtirler. Bu olayı tertip edenlerin başı fakir Mehmet adlı

efer idi. Bu efer Hoca'yı takip eder ve bahçesi olan Çakal deresine giderken eşeğinin üzerinde koca bıçakla darbeder kaçır. Hoca ağır yaralanıp bir çalı içine düşer ve eşeğinde başı kasılık oralarda gezerken, Allah'tan olacak ya oradan geçen 1290'da vefat eden Hacı Mustafa ki, Veli Efendi'nin dedesi ve ihtiyarların ötesi olur, Hoca'yı Alata'ya getirir ve tedavi eder. Hatta Veli Efendi; Hoca dedemin Hüseyin Efendi gibi büyük bir alime o hürmetinden ötürüdür ki, biz gibi bir alimi Hocanın duası bereketine ihsan eyledi, der idi.

Hüseyin Hoca'yı bıçaklayan Şakir Mehmet ise Karaman'daki Meşhur Mehmet ağanın anasının öz amcasıdır ve M. Ağanın adı aldığıdır. Mehmet ağa Çataklı Halil Yürüdü'nün damadı olur. İşte bu rivayetleri bu Mehmet ağadan ve Karaman'da inşaat mühendisi İbrahim Akkoca ve Mustafa dostlarımızın babası 1984 de vefat eden H. Gizir Mehmet'den yazdım.

Çetmi'li Mehmet Hocanın Talebeleri

1- Aşağı Bucak mezarlığında yol üstü Kavuklu bir büyük mezar vardı, şimdi yıkıldı. Evvelce künyesini almıştık adı Veliler mahallesi İmamı Molla İbrahim olup, vefatı 1913 (1228).

2- Veliler Camii doğusundaki evin eski sahibi ve eski köy Sıbyan Hocası Osman Hoca vefatı 1945.

3- Memiş Hoca ki, İsmaili Ali ve Çerkezin babası 1918

4- Hasan Hoca ki, Küçük Ahmet'in babası vefatı 1934 (1334)

5- Aşkıya Veli (asıl adı Muttalib Veli olup, Hocası Hüseyin Efendi'nin kayın biraderidir.) Öl:1350 M. 1934.

6- Hacı adı güzel (Kör Hafızın babası) vefatı:1349. 1933

7- Naihasan doğumu 1290 Öl:1953

8- İbiş Ali'nin babası Molla İbiş

9- Sepetçi Hasan'ın babası sepetçi Ali

10- Kapçı Hacı, Ali Kapçıların dedesidir.Yûsuf Hoca. (Yeni Mustafa ve M. Ulu Hocaların babası bu

11- Yûsuf Hocanın doğumu 1277 M. 1861 Öl:1345 M.1927.(Veli Efendinin Hocası bu idi).

12- Topal Nebi Hoca öl:1315, 1925 (Arılıktaki çardakçı)

13- Seyyid Hoca, Ali'nin dedesi Molla Mehmet 1309 Öl: 1940.

Hüseyin Hocanın Evlat Ve İyali

Hocanın ilk hayat hanımı Alata'dan Aşkıya Emine'sinde Süllü Ahmetin

anası Zeynep diye bir kızı vardı. Vefatı:1947. ikinci hanımı Koca Ömer kızı Ayşe'den doğum yok. Üçüncü hanımı Codduru bahçesinin sahibi Codduru Fatma'dır. Ahmet ve Mustafa adlı iki oğlu oldu ondan.

An asıl Hadim'li olan Çetmili Hüseyin Efendi Çetmi'den niçin ve nasıl Alata'ya gelmiştir. Bunu başta yazdık. Şimdi de Alata'ya geldikten sonra Teehhül ve tevattunu 1220 doğumlu olan Hüseyin Efendi Çetmi'den Mısıra gidip, ikmali tahsilden ve köyünde vaaz ederken hakaret ve zulme uğrayıp 1250'de Alata'lıların getirmesiyle ilk hayat hanımı (Muttali Eminesi) olmuştur. Muttalib Eminesi 1934'de ölen Koca Camiinin önündeki evin sahibi Aşkıya Veli'nin kızkardeşi, olup uzun boylu esmer benizli, gök gözlü bir hanım idi. Hüseyin Efendi'nin bu hanımdan 1947'de ölen zeynep hanım doğmuştur. İşte Süllü Ahmet ve Süllü Mehmet bu Hocanın Zeynep hanım diye anılan kızından doğmadır. Süllü Ahmet'in oğlu Hüseyin'de baba dedesi olan Hüseyin Hocanın adı aldığıdır. Süllü Ahmet'in Esad ve Süleyman adlarında asilzadeliklerini ahlaklarıyla belli eden diğer oğulları dahi Konya'da meskünlerdir.

Yukarıda adı geçen Hocanın eşi Emine Karı, bir sebeple Hocadan ayrılmış, sonra deli Kadiri almış. Ondan da Külçe Yûsuf ve Mustafa ve Deli Kadir'in anası Gülsüm karı doğmuştur. Adı geçen Hocanın eşi Muttalip Eminesi diğer adıyla Aşkıya Eminesi; M. Ali ve Ali Rıza ve Sezai Hocaların anadan ebesi olan vefatı 1954 Ayşe karının babası olan Aşkıya Velinin kız kardeşi olmakla Hocanın hanımı bize anadan akrabamız olur. Hüseyin Hocanın Alata'daki ikinci hanımı dahi (Koca Ömer'in Kızı Ayşe'yi) almış ise de bundan evladı yoktur. Hüseyin Hocanın üçüncü eşi de Codduru Fatma'dır. Codduru Fatma bildiğimiz Codduru Hüseyin Hocanın babası Codduru Yûsufun kız kardeşidir. Ve şimdiki Codduru Yûsuf Hüseyin Efendi'nin eşi Codduru Fatma'nın kardeşinin adı aldığıdır. Hatta Hocanın Ahmet gilin bahçesi Coddurular'dan bölmedir ki, Hüseyin Efendinin Codduru Fatma hanımından intikal etme bu bahçeye Hocanın oğlu Ahmet ve Hocanın Ahmetin Hüseyin ve Mustafa sığındala sahiptir ki. Bu Codduru Fatma'dan doğma Hocanın Ahmetin doğumu 1294 ölümü 1958 dedir. Bunun oğlu (Hocanın Ahmet'i Hüseyin 1330 tevellüdlü olup 1966 da vefat etti. Hocanın Ahmetin Mustafa ise 1337 doğumlu olup Afşar da 1950 doğumlu kütüphaneci Hasan sığındı diye bilinir. Sığındı soyadı ise Hüseyin Efendi

dedelerinin Çetmi Alata arası sığındı adlı mıntıkadan intikal eden bir tarladan müsteardır. Hüseyin Efendi'nin yine Codduru Fatma'dan diğer oğlu Mustafa olup seferberlikte tebdili heva için askerden dönüşünde Aladağ köy odasında misafir iken pencereye dayalı olarak ölü bulunmuştur. Bunun karısının üzerinde kalan bir çocuk doğunca Ayşe adı verilip, üç yaşında iken yukarda adı geçen amcası Ahmet tarafından İlisıra köyüne evlatlık verilmiştir. Şimdi Karaman'da olup, bu kadının da bir kızını, yine adı geçen Ahmet'in kızı Zeynep'in Fransa da çalışan (1987) ortanca oğluna nikahlamışlardır. Yani sofunun Musa'nın kardeşi.

SEMERÇİ ALİ TUTMAZ HOCA

Alata Balıcılarda 1315 (1899) yılında doğmuştur. 10-02-1968'de 69 yaşında Karaman'da vefat etmiştir. Karaman'a Alata'dan göçtükleri tarih 1946 ailesi Cennet hanımın anası Ayşe hatun vefatı 1954' dedir. Ayşe hatununda babası Muttaliblerin Veli hocadır. Sonradan eşkıya diye lakaplandırılmış. Bunun sebebi de Muttan İmamlıktan gelirken kara Fatma diye bir dostunun evine misafireten oturmuş olup koyun sağmakta olan ev sahibi o günlerin eşkıyasından çektikleri korkudan olacak ki bizim evin önünde bir eşkıya oturmuş ne yapacağız diye yaklaşırken baksalar ki dostları Veli Hoca. Ey eşkıya zannettik senmiydin Veli Hoca demişler bu laf yayılmış kalmış. İşte anadan dedemiz Veli Hoca budur ve Alata'da ki büyük Caminin kible önünde evi vardı. Analarımızın dede yurdu orasıdır. Veli Hoca uzun boylu, esmer benizli, mavi gözlü nüktedan, latifeci bir Medrese mollası imiş. Vefatı:1935'tedir.

Ali Hocanın babası İsmail Çavuştur. Bununda babası Hasandır. Bununda babası yine İsmail'dir.

İsmaillerin Ali ve Çerkez İbrahim'in babası ile Durmuş Ali'nin babası İsmail Usta, adı geçen İsmail Çavuşla amcazadelerdir.

Ali Hocanın anası (İsmail Çavuşun karısı) Molla Alinin kız kardeşidir. Molla Ali'nin bu Cennet'den başka bir kız kardeşi daha vardır ki adı

Hatice olup oda yukarıdaki adı geçen Veli dedemizin anasıdır. Demek oluyor ki Ali Tutmaz Hoca'nın karısı ve çocuklarının ebesi olan Ayşe karının ebesi işte molla Alinin kız kardeşi olan bu Hatice karıdır. Molla Alinin diğer kız kardeşi Cennet karıda zaten tutmazların babadan ebesidir. Böylece Ali Tutmaz'ların babadan ebesi Cennet karı ile anadan ebesi Hatice karı 4. batında birleşiyorlar. Şöyle de denir. Ali Hoca hanımı ile dördüncü batında, Aşkıyalar ile Molla Aliler bir kökte birleşiyorlar. Akkrabadırlar.

Adı geçen Molla Ali Küçük Mustafa'nın dedesi olan Mustafa Efendide okumuştur. Mustafa Efendinin vefatı 1313'tür. Yani 1884. Molla Efendinin Karaman'da vefat eden Şair Hasanın doğumu 1327.

Semerci Ali Hoca Veli Efendinin talebesidir. Sene 1913'lerde Alata'daki eski mektebin yerindeki 12 odalı Medresede birkaç sene Veli Efendinin önünde ders görmüş. İmamlı ve bir Cami veya köy Hocalığı yapacak kadar ilmi kudrette idi. Fakat kazancını alnının teri elinin emeği ile kazanmayı tercih etmiş Alata ve havalisinde 1946'ya kadar Semercilik yaparak kazanıp çocuklarını helal lokma ve el emeği ile beslemiş 1946'dan sonra Karamana hicret edip bir dükkân açarak yine aynı mesleğe evlatları ile birlikte devam etmiş.

Ali Hoca ibadetinde kavi akşam sabah dualarına devamlı bir zat idi Mevla Rahmet eylesin. Onun arasına söylediği bir mısra:

“-Alime söyle kelamı cahile dil mi yeter? -Mürrüveti kimden umarsın çalıda gül mü biter?”

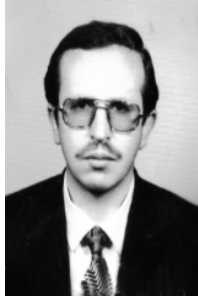

SÜLLÜ AHMET KAVALCI HOCA EFENDİ

Ahmet Kavalci hoca; büyük Alim Çetmili Hüseyin Efendinin 1947’de ölen Zeynep kızının oğludur. Ahmet Kavalci Namı diğerle (Hocanın Zeynebin Ahmet) olup doğumu Alata 1915 (1331).

Ömür boyu fahri ve ücretli İmamlık taptı ve Kur’an-ı Kerim okuttu. Ez cümle 1940,1947’lerde Alata’da küçük, büyük bir çok kimselere Kur’an-ı Ta’li etti. Bilhassa Karaman köylerinde mesela Ceritlerde, Buyuntu, Araköy, Avlağı, Kozlubucak, Bademli ve daha birkaç köylerde İmamlık ve talebe okutmakla imrarı hayat eyledi. Alata’da küçüklüğünde biraz Kur’an-ı Kerim biliyorken sonra Karaman ovasında bir köye ilk İmamlığı sırasında iyi bir Hafızın önünde Kıraat ilmi edinmiş, pek güzel Kur’an-ı Kerim okur olmuştur. Avcılıktan başka bir dünya merakı da yoktur.

HASAN CENGİZ

Hasan Cengiz, Karaman’da Alata’da 1950’de doğdu. Baba adı, H. Hafız Ali Cengiz doğumu 1327 Karaman. Hasan Cengiz Hoca ilk tahsilini Karaman’da gördükten sonra Karaman İmam Hatip mektebinden mezun

olup Konya yüksek islamı dahi bitirirken bu arada Kur'an-ı Kerimi Zâhâdînlî Meşhur Ak Hocadan ve dışarıdan Arapçayı Abdullah Sıvacı

dan ve Kıraat ilmini de Hafız Hasan Hüseyin Yükselden almıştır. Hasan Cengiz Hoca görev olarak ilkin Siverek ve Kütahya ve Kazım karabekir liselerinde hocalık yaptı. Birkaç senedirde Karaman İmam hatip lisesinde hocalık yapıyor. Hasan Cengiz Hoca Bardaslı (R.1297'de doğup 1961'de vefat eden) büyük Müderris Hasan Efendi Hoca'nın torunu ile evli olup üç kız çocuk babasıdır. Hasan Cengiz Hoca'nın babası H. Ali Efendi dahi 1327 doğumlu olup, bunun da babası Macar Hasan lakabı ile maaruf olup Alata'dan meşhur Şeyh Kaşıkçı H. Ali Rıza efendinin amcazadesidir. Şerife ile olan izdivacımdan Hasan Cengiz Hoca'nın babası Hafız Hacı Ali Cengiz olmuştur. Hafız Ali Cengiz Hoca bir müddet Demirciler Camiinde Fahri olarak 1946'da aynı Camiye kadrosu gelip sonra ağa camiinde emekli olduğu 1973 senesine kadarda vazife yaptı. 20,02,1977'de Hac dönüşünden iki ay sonra vefat etti. Üç kız bir oğlan babası idi.(Kendilerinden)

HÜSEYİN KAVALCI HOCA

Hüseyin Hoca; Büyük dedesi Çetmili Hüseyin Efendinin adı aldığıdır. Hüseyin Efendinin torunun oğlu Hüseyin Kavalcı, 1954 Alata doğumlu olup babası Ahmet Kavalcıdır. Lakapları Süllü Ahmet denmekle maruuf olup, Hocanın Zeynebin oğludur. Zeynep hatun ise Hüzeyin Hocanın muttalipin Eminesi hanımından değildir. Namıdeğer 1935’de ölen Aşkıya Velinin kız kardeşi olduğu için Aşkıya Eminesi’de derlerdi. Hüseyin Kavalcı 1978’de Karaman İmam Hatip Lisesini, 1986’da Selçuk Üniversitesi eğitim fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Ayrıca İmam Hatip Okuluna girmeden 1966-69’larda Balcılarda ve Konya İsmil Kur’an kurslarında Kur’an ve Sarf-Nahv okudu. Ve 1975-78’lerde Karaman Hoca Mahmut’da İmamlık yaptı. 1979’da Eğitim Enstitüsünde, anarşiden ve talebe olaylarından bıktığı için Suudi Arabistana gidip bir yıl çalıştı. İlk tayini Antalya Merkez ortaokulu Türkçe Öğretmenliğine 1982’de çıktı. Daha sonra Antalya Akseki İmam Hatip Lisesine tayin oldu. 1985 sonuna dek Türkçe Muallimliği yaptı. 1986’da Konya Merkez Fatih Tek. Ve Endüstri Meslek Lisesine tayin ve 1988’de Askerliğini K.K. Lisan Okulunda yedek Subay olarak yaptı. Halen (1990) Konya Özel Lale Erkek Lisesinde Türkçe Muallimi olarak vazifesine devam ediyor. Üç çocuk babasıdır.

MEHMET (ULU) HOCA

1898 (1314,H.1315)'de doğmuş. 1974 yılındada vefat etmiştir. Babası 1861 (R.1277) doğumlu Müderris Yûsuf Hoca Efendidir. Yûsuf Hoca 66 yaşında 1927 (1343) yılında vefat etmiştir. İşte Alata'nın meşhur, Mücahit, Mütteki Mütedeyyin, ömür boyu fahri görevli Mehmet Hocası bu zattır. Ömür boyu Fahri İmamlığının yanında Kur'an Sıbyan Hocalığı ve Kışları İkindilerden sonra Camiisinin Cemaatına Zarurati Diniye ve Mesaili Fıkhiyeden Halebi ve Muhammediye gibi kitapları heyecanla okuya gelmiş. Köyün kalkınmasında pek hırslı olan Hoca, halk Ümeciliği ile her muhtara destek olagelmiştir.

Bilhassa Siyam Efendi salısına ilk sarp yoldan yol güzergahının o imkansızlıklar içinde M. Hoca başlatmıştı.

Hoca İptidai tahsilini babası Yûsuf Hocadan görüp, sonra babası ile Veli Efendinin Müteşariken Müderrislik ettikleri Harab'da eski mektebin yerindeki oniki odalı Medresede üç sene Medrese usulü Sarf, Nahv ve Fıkıh okumuştur. Sene 1911 (R.1327)'de bir aralık Hadim'deki Islah'ı Medaris'de dahi bir devre okumuştur.

MUSTAFA -ULU- HOCA

1901 (H.1318 R.1317)'de doğmuştur. Babası 1861 doğumlu Başalar oğlu Yûsuf Hoca'dır. Babasının vefatı 1927 (1343)'dir. Dedesi Mehmet Başalardır. Mustafa Hoca ilk tali tahsilini babası Yûsuf Hocadan Kur'an, Sarf, Nahv ve Halebi okudu. Sonra 1328'lerde Veli Efendi'den Medresede Sarf, Nahv iki sene. Sonra 1330'larda 16 yaşlarındayken, Resmi talebeleri Sultan Abdul hamid askere almıyormuş diye askerlikten muafiyet fehvasıyla Konya'ya gider. Oradaki Nakipoğlu, Cevizaltı, İrfaniye, Zıyaiyye ve İplikçi Medreselerine ayrı ayrı baş vurmuş isede kadro dolu diye alınmamıştır. Ve Karamana gitmeleri tavsiye edilmiştir. Hoca şöyle anlatır:

“Karaman Rüştîye Medresesine vardık orda imtihan usuli ile alınız dediler, bizde imtihana girdik ve kazandık. Girdiğimiz Rüştîye Medresesinde müfredat programı üzere; Kur'an, Tevcit, İlmihak, Sarfı Osmani, imla, Kıraat ve Hüsnü hat derslerini tam sekiz ay gördük” “Sonra ikinci devreye bizi Hadim'deki o sene yeni açılan İslahı Medarise gönderdiler. Oradada evvelce okuduğumuz Emsile, Bina Maksud, Avamil

ve Isharın (İnne, Enne) bahsine kadar olan kitapları tekrar ettik, sekiz ayda böylece Islahı Medariste ders gördük, fakat sonra yinede askerlikten muafiyeti elde edemedik ve askere gittik. (Çetikkoca, Yahya ve Hatip Hasanla doğuda askerliği yaptık) 18 ay". Geldikten sonra 20 sene köyde Kur'an okutup, Kur'an talim etmiş ise de, Arabi ibarede perdeyi açmayan Hoca "ben bu işi illede becereceğim" diyerek ellibeş yaşındayken tekrar Karamana Arapça okumaya gitti. Sekiz ay Bayırlı Abdurrahman merhumda baştan sona kadar alet kitaplarını iyice okuyup, yine ilim perdesini açamayıp, talebeliği aşamayınca Medinedeki Ş.Ali Rıza Efendiye bir mektup yazar.

Şeyh Ali Rıza Efendide cevabi mektubunda "haydi yeter galan sen tarikata çalış" diye buyurur ve bunun üzerine Mustafa Hoca Adem'i Muvaffakiyetle tarikata gayret verir.(Buraya kadarki yazdığımız malumatlar Ömer Güllü Hocanın Küşşahitliğinde Mustafa Hoca Efendi Şifahen söyleyip, Ömer Hoca kaleme almıştı. Sene 1990 R.1405 H.1410)

Mustafa Hoca her nekadar bu kadar sa'y ve gayretine rağmen ilimde berhudar olamamış ise de ibadet ve taat da onun gibisini görmedim. İnsan ona tahammül edemez. Pek sıkı ve ağır ibadet tarzı var.

20 yaşında Nakşi tarikatına mensup olup, 40 seneden beri (1990) sabah namazının arkasında yeni Cami de hatmi havaca okutur ve güneş doğmadan Camiden çıktığı da vaki değil. 1941'den beri de her Cuma akşamı çeşitli Camilerde halakai zikir devam edegeliyor. Ve 1962'den beri yatsının sünneti müekkedesini dörtler ve vitir namazını gece kılar ve her gece teheccüd namazında iki cüz okur ve her gece teheccüd kılacaklar için ve nafil oruç tutacakları ibadet yapacakları uyandırmak için sahur vaktinde bir sala ile ilk ezanı verir. Ramazan ve bayram günü ve kadir gecelerini bir gün evvel ferdi olarak yapar, makbu takvimlere asla uymaz, üç ayları tutar İslam ahkamından asla taviz vermez. (1990) 88 yaşında olduğu halde asla Camiden cemaatten zikirden ve hatta tarlada çalışmalarından asla kalmaz. Fahri olarak 45 senedir İmamlık ve gasillik yapar. 1957'de ağır hastalandı.

1943'de ilk defa Alata'ya Sümerbank şubesini ahırında açarak başlattı. Tabi ki halk onun banka olduğunu bilmiyordu. Sümer (pak) tertemiz manasında olan pak anlamında anlıyorlardı. Vefatı; 2000 yılındadır.

YÛSUF HOCA

M. ve Mustafa Ulu Hocaların babası Veli Efendi'nin Hocası, Hüseyin Efendi'nin talebesidir. Baba adı Mehmet Başa'dır. Doğumu 1861 (1277), vefatı: 1927 (1343) 'dür 66 yaşındayken vefat etmiştir. İki oğlan beş kız babasıdır. Alim Hoca'nın, Osman Çavuşun, Mustafa Efendinin kayınpederi olur.

Yûsuf Hoca ilk tahsilinde Çetmilli Hüseyin Efendi'den Sarf Nahv okumuştur. Sonra Hocasının tavsiyesiyle Hadim'e gönderilmiş orada sekiz sene Rüştîye vesair Medreselerde, Hz. Hadim'in 4. torunu H. Numan Efendi'den feyz almış Alata'ya döndükten sonra da ilk Hocası Çetmilli Hüseyin Efendi'den ikmalî tahsil ederek Müderrislik İcazeti almıştır. Yumruların avlusunda kain Hüseyin Hoca'nın eski Medresesi köhneleşince ki bu Medrese 1300'de yıkıldı. Hüseyin Hoca talebesi Yûsuf Hoca'ya harap mevkii eski ilk okul yerine, yani kunduz Kerimin evinin önündeki eski yerine köy halkı yardımıyla on beş odalı bir Medrese yaptırmış ve buraya ilk tayin olan kendi talebesi Veli Efendi olmuştur. R.1323'de Yûsuf Hoca bir yandan yine kendi gayreti ve köy halkı yardımı ile yaptırdığı yeni Camide İmamlık, diğer yandan yine yeni yaptırdığı bu Medreseye fahri olarak resmen tayin edilen talebesi Veli Efendi ile bile müteşariken tedrisata ilgayi medaris (1924)'e kadar devam etmişler.

Yûsuf Hoca'nın Talebeleri

- 1- Veli Efendi
- 2- Derviş Efendi
- 3- Kebenkli Ahmet Efendi (Eski Mersin Müftüsü idi.)
- 4- İhsaniyeli Abanızın Ahmet Efendi (sonra bu zatı kuduz'dan öldü)
- 5- Aşıranlı Mehmet (Doğumu; 1309, vefatı 1954)
- 6- Ş. Ali Rıza Efendi

Yûsuf Hoca'nın Hocası kimdir. el cevap Hüseyin Efendidir. Doğumu Çetmi 1806 (1220), vefatı; 1878 (1924)'dir. Alata'ya gelişi 1250-1835. (Hüseyin Efendi için bk. Ahmet Kavalcı Hoca)

Yûsuf Hoca'nın Hadim'deki Üstadı Kimdi?

Yûsuf Hoca Hadim rüştiyesinde Hz. Hadim'in dördüncü batından hem evladı hem de talebesidir. (d. 1261. m. 1845, vefatı; 1318.m.1902) H. Noman Efendinin Halaka'i tedrisine dahil olup, Zahirî ve Batnî ilimlerden feyzyab olmuştur.

Dikkat: Böylece Yûsuf Hoca Hadimi Hazretlerinin beşinci talebesi

olmuştur. 6. talebesi Veli Efendi, Mehmet Doğrul, Mehmet Ulu ve Mustafa Ulu Hocalar, 8. talebeler de bunlarda okuyup, feyz alan bizleriz. Yani Yûsuf Ulular, Ahmet Ulu, Osman Kayadibi, Ali Rıza Kırboğa ve M.A. Kırboğa ve sair Alata'lı bazı Hocalardır. Balada mezkûr Noman Efendi hazretleri kendisi büyük Müderris ve mütteki bir mübarek olduğu gibi babası dahi Mertebe'i velayete vasil olan (vefatı, 1208.m.1865) münzevi said Efendidir.

Noman Efendi Hadim Medreselerinde iptidai tahsilini gördükten ve Hadim rüştiyesini de bitirdikten sonra babası münzevi ...said Efendi'den dahi feyz alıp Konya ya 1927 de gidip, (1927'de vefat eden Yalvacı Ömer Efendinin baş Müderrislik yaptığı) irfaniye Medresesi ile (1919) vefat eden Zıya Efendinin Zıyaiyye Medreselerinde ikmalî tahsilden sonra vefatı olan 1902 tarihine dek Hadim Rüştiye ve Sair Medreselerinde tedrisata devam etmiş ve yüzlerce Fuzala ve Ulema yetiştirmiştir. Bu Hocalarımızın Hocası ilmimizin varisi vesilesi No'man Efendi, Büyük Hadimi'nin yanında yatır.

Yûsuf Hoca, Yukarı Mezarlık ve Mustafa Efendi Kimdir?

Yukarı mezarlığı daha 1907'lerde Yûsuf Hoca eker, kaldırır idi. Zira orası Hayrat arazi idi. Netekim şimdiki Iğrandı Ahmetin tarlasının kible tarafında, tepecikte Hayret Harman vardı. Evvelleri Aşıranlı Ahmet orayı eker, ve o harmanda sürerdi. Ona da, büyük Hoca Kayınpederi Mustafa Efendi'den kalmıştı. Mustafa Efendi şimdiki Hatip Alimin küçük Mustafa'dan aldığı evin yerinde evi ve Medresesi vardı ki, oranın arsasını dahi pancarcı Memişin dedesi ve Osman Çavuşun kardeşi Su'ullah Efendi bağışlamıştı. Keza Yukarı mezarlığın yerinde Yûsuf Hocaya ve kuzey tarafında Mustafa Efendiye köylü vermişti. Yûsuf Hoca Makbereliğe terketmiş, Mustafa Efendinin baki kalıp damadı Asıranlı Ahmete intikal etmiş.

Adı geçen Mustafa Efendi Alata köyümüzün yegane Kur'an-ı Kerim Hocası idi. Netekim Hakkın Hikmeti Mustafa Efendinin vefat ettiği 1897 (1313)'de Kör Hafız dünyaya gelmiş ve Şeyh Ali Rıza Efendide okuyup, köyün Kur'an Muallimliğini ele almıştır. Hoş zaten Şeyh Ali Rıza Efendi de Mustafa Efendide okumuştur. Mustafa Efendi küçük Mustafa'nın dedesidir.

Yukarı Mezarlığa ilk mezarlardan iki kabir kitabesini verelim.

1-Iğrandının Aşıranlılardan kalma tepecikteki Hayret Harmandan hayli kible tarafı aşağısında yani mezarlığın ortasında taşları Pordan ve toprağı kayıp olacak kadar gömülü Hece taşındı (Allah Muhammed el-merhum Ali Nebi Ruhuna Fatiha. 1214) 1898. Ve yine bunun bitişiğinde (Kelime’i Tevhidden sonra Emrullah Ruhuna Fatiha 1214) 1898. yukarıda arzettiğimiz üzere 1907’lerde yarıdan yukarısını eker kaldırırđı. Yani Pidan Yûsufun mezarında yukarısını. Pidan Yûsuf 1314 (1896)’lûdür. Aşağısı yani Uluyolun üstü olan büyük mezarlar bu tarihlerden daha öncedir. Mesela büyük mezarların içinde 1290 yani 1874.Hasan Hoca vardır ki, küçük Ahmetin dedesidir.

ŞEYH ALİ RIZA EFENDİ

1883 (R. 1299, H. 1300) yılında doğmuştur. Vefatı 1969 (R. 1410,H. 1388) ocak, 29 Şevval.

Konya’ya gelişı 18 yaşında Medine’i Münevvere ‘ye hicreti 1345’de

HOCALARI: ilk Kur’an-ı Kerim Hocası kendi köyünde (Alata’lı) Kurra Mustafa Efendidir. Mustafa Efendi küçük Mustafa’nın anadan dedesi yani Aşıranlı Ahmed Hocanın kayın pederi (Şehriban karının babasıdır.) Mustafa Efendi Şeyhul kurra Kecimen’li Memiş Efendi’den okumuş. Mustafa Efendi Kôr Hafız doğduğı sene yani 1313’de 92 yaşında iken vefat etti.

Hüseyin Efendinin vefatından sonra onun talebesi Yûsuf Hocada okumuş ve sonra Naim Osmanın babası Naim Hasan Hoca ile ve Bolaylı H. Abdurrahman ile Bolaylı Şeyh Ali Rıza adındaki Bolaylı şeyhte okudular. Sonra Pirler Kondulu H. Abdalbaki Efendinin oğlu M. Efendi ve Alata'lı derviş Efendiler ile Konya'ya 18 yaşında gidip, meşhur Allame ve Müderris Yalvaçlı Ömer Efendinin Halka'ı Tedrisini intisapla ondan mücazır. Esnai tahsilde daha 20 yaşında Seydişehirli bostanzade adında bir Nakşi dervişinin müridi oldu. Asıl adı Abdullah. 1322 raddelirinde kayınpederi H.H.Boyacı'nın vasıtasıyla o zaman İzmir'de bulunan H. Şeyh Esat Efendi ile tanışıp onun has müridi sonrada Halifesi oldu.

Bu arada Alata'ya gelip, bir yandan K r Hafızı, küçük Ahmeti,  al k H. ve Yûsuf Efendi B. Latif Veli gibi zatlara h fza çalıştırmış, K r Hafız i lerinden  elik Hafız  ıkmış. İşte bu sıralarda köyde kaşık yapana Seydişehir'de Seyyid Harun t rbedarı Modanya'lı H. Abdullah Efendi'den de kaşık ılık öğrendi. Sonra Konya'dan ikinci teeh  l ederek Şeyhlik ve Kaşık ılığını sürdürdü.

Medine'i Münevvere'de 41 sene kaldığı sürede, Resulü Ekrem (s.a.v.) Efendimizin başında 1000 defa Kur'an Hatmi vardır. Alata'ya ara sıra gelir köydeki halka'ı zikri ve feyzlerini tazeler giderdi. Osman  avuşun Yûsuf ile Mustafa Hoca ona vekaleten maneviyatı, K r Hafız da ömür boyu Kur'an Talimi ve Kıraatı devam ettire geldiler (Rahimehümullah). Zahirî, batınî ilimlere mashariyet ile Z lcenahayn oldu. Gunduz Kerimler, an asıl Sarı Ge ili Aşayirinden At kayaya yerleşmiş ve sonra Alata'ya mülhak, uzun boylu, iri yapıya sahip bir aile imiş.

Şeyh Efendi ve Sinnen emsali Alibeki goca 1300 tevell       rler. Ali Beki 80 yaşında 1966'da öldü. Aşağıda eserleri:

 lk yazdığı manzum ve mensur uslubunda ve Tefsiri Kebir ve İhyadan istifade ile irticalen Tuluat mahsulü.

1- " mdadil'müslimin Fi Beyani Akaidil'mü'minin" kitabıdır. şam baskısı Osmanlıcadır.

2- Necatil'mü'minin.

3-  lticaname'i Rızaiyye.

4- Gülzar-i Medine. Vs...

Birde Rahmet Damlaları eseri olup, Latinceye oğlu Mustafa Runyon  evirdi. O gerisi Osmanlıca Nazım ve Nesir halinde Alata ve Aladağ ve

Ermenek havalilerinde Mütedavildir.

KÖR HAFİZ (Alata'lı Ahmet Hoca)

Şeyh Ali Rızanın Talebesi 1897 (R.1313 H.1314) yılında doğmuştur. Vefatı ise Haziran 1974 (R.1390 H.1394) Kendisi ve köy halkının rivayetlerine göre Alata köy Halkından önünde Kur'an ve Namazlık okumadık şu iki kimseden başka kimse kalmamış. 1- Gıcırık 2- İllez Durmuş.

Hafız Hocanın asıl adı Ahmet olup, babaları H. Adıgüzeldir. Öl.1 H. Adıgüzelin ölümü 1933 (1349) H. Adıgüzel en büyükleri olup küçük kardeşleri şunlardır. Değirmenci Hacinin babası Boyacı Veli. 2- Boyacı Molla 3- Şeyh Alırıza Efendinin karısı Kuğu. 4- Kasırğa Mustafa'nın valide kızının anası. 5- Aşıranlı M. Din kaynanası Fatma. Bunlar hep bir kardeşlerdir.

Yukarıdaki adı geçen ve Konya'daki Boyacı Ahmedin babası olan H. Boyacı 1940'da Karaman'da ölmüş, sonra bunun karısı Çakır Ayşeyi, oğlu Boyacı Ahmet ardında olmak üzere, Hafız Hoca amcasının dul karısını almış, dolayısıyla Boyacı Ahmedle Hafız Hoca; hem baba oğulluk, hem de amcasının çocuğu olup, hem de yeğenidir.

Hiç dünyayı görmeyen Hafız Hocamız ilk olarak Küçük Ahmet'in dedesi 1290'da vefat eden Hasan Hoca ve ilk hatıp olan 1340'da vefat eden Hatıp Durmuş Ali'den Kur'an öğrenmeye başlamış, daha sonra kaşıkcı Ali Rıza Efendide; Deli Yunus'un dedesi Çalık Hasan, Küçük Ahmet, Osman Çavuş'un Yusuf Efendi arkadaşları ile hıfza başlamışlar, diğerleri bir sahifeyi on kerre okuyunca, Kör Hafız on birincisinde ezbere almış. Netice, onlar Hafız çıkamamış. Kör Hafız, Çelik Hafız olarak çıkmış. 18 yaşına varmadan hıfzını bitiren Kör Hafız hemen Kur'an talimatına başlamış. Bütün köy halkına büyük küçük, namazlık yada Kur'an-ı yüzünden okuma ve kısmen de Hafız yetiştirmekle tam 58 sene her bahar, hatim duaları, tekbir ve bulğu ile meresimler sürdürmüştür. Okutmaya R. 1327'de başladı. Kendisinden önce de bu hizmeti Küçük Mustafa'nın 1313 de ölen Mustafa Efendi yapıyordu. Hikmet-i Hüda! Hafız, işte o sene doğdu.

BAŞA ÇIKMA VE HATİM DUALARI

Hatim dua merasimleri Alata da 1883 de başlamış, 1963 de başlanmıştır.

Bu dini töresel ve adet üzere yöresel hatim merasimleri bir çocuk hocada birkaç sene okuyarak Kur'anı pişirip, bir veya birkaç defa hatim inince baharın Sultan Nevruz da bu talabeler başlarında Oğuz Türklerinin orta asyadaki çadır simgesi şeklinde sivri terlikleri giyerler. Omuzlarına işlemeli yağlıklar atarlar gözleri oğlan ve kızın sürmelerler. Sesimiz iyi çıksın diye birer çiğ yumurta içerler, Köy halkı arkada talebeleri önde okutan hoca en önde olmak üzere Tekbir getirerek, arada talebeleri amin çekerek aşağı ve yukarı mezarlıklara varıp, çayırların üzerine halaka okuyarak birer sure veya aşır okuyup, hoca onu bağışlayıp, dua ederek, diğer mezarlığa ve yolda yine cehri tekbir sesleri, kesintilerde çocukların amin çağırması, tabii ki halkın önsafları tekberi bitirince arkasındaki saf alır, onlar bitirince daha arkadakiler, ve yine öne böylece münavebeli olarak ve hiç kesilmeyerek tekbirler devam eder. Birde Püpün Hasan Hüseyin, sepetçi Hasan veligilin Hasan korusundan oluşan çok eskiden yazılı uzununa bir kaside yazılı CÖNK okuyucuları varki bir harfi belki 17 elif miktarı çekerek uzun bozlak şivesi ile bağıra çağıra ilahiler okurlar inceli kalınlı seslerle koro halinde ahali amin çekerler. Böylece mezarlıkları ve aynı tempo ve eda ve ezgilerle Talebe damlarını gezerler ve her yalebe damına velisi bulgur çıkarır sinilerde onu yerler, diğer damlara giderler, en sonunda Koca camide karar kularal halk dolar talebelr arkası kibleye ön tarafa dizilirler, halka şekini oluştırp baştan başlayarak, herbirisi kurandan birir kusa sare, ya da üçer ayeti ezgile yani Alata yöre halkına has bir ezgi ve mekanlar okuralr. Dua merasimi biter cami kapısından her çıkan kazanlarda karılmış ve kara biberli pekmez şerbetinden içen çıkar gider gayrı.

Bu hatim merasimleri ta şeyh alki rıza efendinin doğum tarihi olan 1300 M. 1883 dede evvelerinden beri yani 1313 M.1897 de vefat eden Mustafa Efendiden beri devam eder. Adı geçen Mustafa Efendi küçük Mustafanın dedesi şehriban karının babası olup, o eski devirde aladada kurra hocasıve sıbyan hocası idi. Bu sıbyan mektebi o mektebin yerinide pancarcu koca vakıa etmişti.

Hakkın hikmetidirki bu Mustafa Efendininvefat ettiği aynı senede kör

hafız doğmuş ve kuran bayrağını o almış. Tabiki bir zamanlarıda 1883 doğumlu şeyh Ali Rıza efendi kurra ve kiraet mesleğini yürütmüş. Daha evveli yine kuran öğretmenliği yapan bir de Osman Hoca vardı ki bu dediğiminden anlaşıır veliler camisinin doğusunda ev vardı vefatı 1945. ve keza M. ve Mustafa Ulu hocalar evlerinde senelerce Kuran muallimliği ile uğraştılar ve 1947 de vefat eden Aşiranlı ahmet ve 1979 da vefat eden alim Hoca dahi çok çocuk okutmuş.

Veli efendi zamanında iki yabancı hoca olan kazanlı ve kebegli hocalarda çok çucuk okutmuşlr 1920'lerde bu son iki zatın mahiyetini malumati için bak veli efendinin halterceesini altına...

1356-1940 sayımında alatanın nüfusu ancak 1505 idi ki Veli efendi ile Yusuf Hoca'nın son günleri mednrese zamanı idi. 1967 sayımında ise 2544 nüfuslu, 410 haneli v 3 mahallesi vardı.

Tırı kocadan duyduğumuz nakle göre ilk zaman

1- Alata köyü 12 hane imiş

2- Kayardındaki Taşharman dedikleri mevki mor sümbüllü gür bağmış. Taşharman Sakar Ali ve Urkuyaların kayardındaki yerleri civarındır. Bu bağa, adı geçen Tırı koca bağ bekçisi durduğunu söyler. İreblerin yerinde o günden kalma çubuklar var.

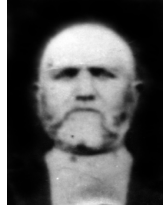
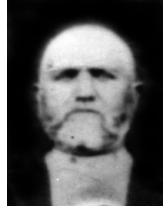
3- Güllümceviz dedikleri Gubar gilin evininüstündeki suyun kökünde 12 büyük veciz oup on tanesi bizim idi, diyor tırı hoca. Aslında bura güllümceviz değil, gürcevizdir, derdi.

4- Bir de Araplar mahalleis varmış. Sene 1835'de köyün üstündeki bu Araplar mahallesi 1250'lerde bir taun hastalığı salgınında kırılmış. İşte yukarı mahalledeki evler buranın enkazı ile 1300'lerde yapılmış ve Araplar mahallesi adıda silinerek harap-haraplar olarak değişmiş.1885

(Bu malumatlar Tırı Mehmet Koca ve oğlu Tırı Hasan ve kızının oğlu Mehmet güllüden alınmıştır.)

Tırı Koca doğumu R. 1284 M.1868 yaş 119 vefat 1962

VELİ EFENDİ (Alata'lı)

1886 (R.1296, H.1297) yılında doğmuştur. 1946 (R.1362, H.1365) yılında da vefat etmiştir (07.05.1946'da 66 yaşında ölmüştür. Mezarı Alata büyük mezar'dadır. Baba adı Molla Mehmet, dede adı Hacı Mustafa (Ö. 1290, 1874) onunda babası Ç. Hasan, onun da babası yine Molla Mehmed.

Veli Efendi son Osmanlı Rical'i ilmiyyesinden ve son asrın ve havalisinin ecillei ulamasından büyük Müderris ve mütebahhir, Muktedir, Mütteki, Münzevi ve mütalea erbabı Natık, müessir ve heybetli bir sima idi. Ulum'u şeriada yedi tûlâsı olduğu halde her nedense bir eser telifi veya tercümesine heves etmemiş.

Veli Efendi'nin iptidai tahsili: Kur'an-ı Kerimi, 1313'de vefat eden Mustafa Efendi'den okudu. Mustafa Efendi Aşıranlı Ahmet (Ö.1947)'in karısının babası, Küçük Mustafa'nın dedesi olup, Küçük Mustafa'nın eski evi olan, şimdiki H. Karaman'lı alimin evinin yerinde sıbyan mektebi vardı ki, oranın arsasını da Pancarcı Memişin dedesi vermiş idi. O zamanlar köyün Kur'an talimini işte yalnızca bu Mustafa Efendi yapardı. Hakkın hikmetidir ki, bu Kur'an muallimi Mustafa Efendi 1313'de öldü, aynı senede Kör Ahmet Hafız da doğdu. Ve ondan son vazifesini o ele aldı. (Mustafa Efendi 92 yaşında öldü). Veli Efendi'nin Arapça da ilk Hocası Yûsuf Hocadır. Meşhur Mehmed ve Mustafa Ulu Hocaların 1343'de vefat eden babası Yûsuf Hoca da sarf ve nahv okumuş. Yûsuf Hocanın Hocası da (1250'de Alata'ya gelen ve 1294 miladi 1875'de vefat eden Çetmili Hüseyin Efendiydi). Veli Efendi, Ğarğaralı Muhittin

Efendi'den de sübha lugatı okuyup ezberledi. Veli Hoca Haşim Rüştiyesinde 32 sene Müderrislik yapan Noman Efendi de birkaç sene okudu. (Noman Efendi D. 1261,m.1845.ö.1318,m.1902)

Veli Efendinin Tali ve Ali tahsili; iptidai tahsilini Alata'da tali tahsilini de Hadim de gördüktern sonra, Ali tahsilini dahi Konya'da ikbal etmek üzere 1312 (1896)'da Konya ya gidip orada ziyaiyye, irfaniyye ve Selçuklu ve Nakipoğlu Medreselerinde okuyup kudretli bir üstad teharrişi ile bir sene dolaşıp, okuduktan sonra en son aradığı kudretli alim Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendiyi bulup İrfaniye Medresesinde halka'î tedrisatına dahil olarak kaydını yaptırır. Tam 12 sene Ulum'u Aliye ve Fununü Adiye'yi tahsil eder.

1323(1907)'de Alata'ya dönünce askerlik çıkmış fakat o sıralarda Alata Erменеğe bağlıydı. Ermenek şube Reisi Veli Hocayı Alata Büyük Camii İmamı gösterir ve askerlikten muafiyetini mübeyyin bir belge verir. Veli Hoca Alata'da 1323(1907)'de Yukarı Hadim'li Çakmakzade namında bir Müderrisle Medrese tedrisatına müteşariken başlarlar. Veli Hoca bu Medresede Yûsuf Hoca, Çakmakzadelerle müteşariken 5 sene fahri olarak ders okuttuktan sonra 1328(1913)'de aynı Medreseye aylığı bir sarılıraya resmi Müderris olarak tayin edildi. Bu minval üzere 7 sene dahi tedrisat yaptıktan sonra seferberlikle birlikte Medreseler münhal ve müngarız olunca boşta kalan Veli Hocayı Hadim de yeni açılan Islahi Medaris Müderrisliğine tayin etmişlerse de iki sene sonra ilğa edildi.1338 (1922).

İlgayimedarisden sonra Veli Hocayı o sırada Pirlergondolu bir Vaızın vefatı ile boşalan Alata ve Havalisine serbest Vaiz olarak tayinen kendi köyünde ibka edildi. Bir aralıkta Karaman merkez Vaızlığına tayini çıkmış ve Veli Hoca Karaman'a kadar gelmiş ise de Karaman'daki Hoca arkadaşları biz burda yeteriz, sen Alata ve Aladağ havalisine faydalı olursun oraya gitsen iyi olur derler ve Hoca gider. Alata da kalır.

ALATA'DAKİ MEDRESENİN ADI VE O ZAMANKİ NUFUSU

Yûsuf Hoca ve dahı Veli Efendi Hocanın okuttukları Alata'daki o meşhur Medresenin adı İlmiyye Medresesi idi. Bu Medrese harabdaki eski medtebin yerinde idi. Şimdiki tabirle Kunduz Kerinin evinin önündeki Camiinin yerinde idi. Bu Medrese Yûsuf Hocanın gayreti ile yapılmıştı.Yûsuf uluların dedesi olan bu zatın doğumu 1861 (R. 1277), vefatı 1927(1343) Yûsuf Hoca bu Medreseyi aslında Hocası Hüseyin

Efendinin yıkılan Medresesinin kerestesi ile yaptırmıştı. O yıkılan Medrese dediğimiz de Yumrugilin evinin avlusuna ilk olarak Çetmili Hüseyin Efendi Sultanın Ruhsatı ile resmi olarak bir Medrese’i ilmyye yaptırmıştı. İşte Yûsuf Hoca burada Çetmili Hüseyin Efendi’den sarf, hav ilimlerini okumştu. Bu Medreseyi Çetmili Hüseyin Efendi (R. 1250.m.1835)de yaptırmıştı. Hüseyin Efendinin doğumuç(1220.m.1806), ölümü (1290.m.1874) ve bak Hüseyin Efendi maddesine,

İşte bu yumrugilin avlusundaki Çetmili Hüseyin Efendinin yaptırdığı ve ders okuttuğu Medrese 1300’de köhne bir hal alınca Yûsuf Hoca yukardaki arz ettiğimiz harabdaki Camiinin yerinde 15 odalı olarak yapmıştı. Bu malumatların kısmı nısfını Kecimenli Hasib Efendi’den ve Alata2nın soy adı katibi Hadim’li Körbakiden yazdım. Körbaki 1324 doğumlu olup, 1992’de öldü. Kecimenli Hsai Efendi ise 1927 doğumlu olup bunun babası kecimen İmamı mustafa Efendi Yumrugilin evi önündeki Medresede okumuş. Hatta Hüseyin Efendi’den önce yine Alata’da 1300’de vefat eden İlcepınarlı müsevvid Ali Rıza Efendi’den de okumuş. Talebe arkadaşım 1953’de vefat eden Naim Hasan Fakih Hoca idi diyor.

1356-1940 sayımında Alatanın nüfusu anvak 1505 idi. Veli Efendi’nin İl, Yûsuf Hocanın son günleri Medrese zamanı idi. 1967 sayımında ise 2544 nüfuslu, 410 haneli ve üç mahallesi vardı.veli Hoca vefatı olan 1946’ya kadar durmadan Alata ve Aladağ Müslümanlarına vaaz ve nasihat ve zarureti diniyelerinde Halli müşkilat, Bahusus Alata Büyük Camiide her Cumaları vaazlarında (Beriga’i Hadimiyyi), Camiüssair’i Hatmi vaaz ve feraiz ve muamelata müteallık halkın muhtaç olduğu fetvaları cevaplandırarak Hayati İlmiyesini böylece ibrar etmiştir. Hak gani Rahmet eylesin.

Cem’an Alata’da kırk senelik hizmeti diniyesi olmuş. Fakat talebelerinden İrşada ve İftaya ehil biri çıkmamış. Ancak evladından 1329,(1914) doğumlu Mehmet Doğrul Hoca Askere gidene kadar ihmal edilip askerden geldikten sonra altı ay okuttuğu oğul ve talebesi kadar bir ilmi mirası ve talebesi baki kalmıştır.

Veli Efendi Hocanın ilk ailesi 1934’de ölen Hacı Osman Çavuşun Takaüd Mustafa ile Cırık Fadimesi adlı karısından doğmadır. Hatta M. Doğrul Hoca ile Hüseyin Hoca M. Karısı Fatma.

Veli Efendi Hocanın ilk karısı 1934'de ölen Hacı Osman Çavuşu Takaüd Mustafa ile Cırık Fadimesi adlı karısından olma, Haticedir. Hatice Hatunun doğumu 1318, ölümü 1340. yani M. (1902-1924) işte M. Doğrul Hoca ile Hüseyin Hoca M.in karısı Fatmanın anası bu kadın. İkinci karısı: yani Haticenin vefatından sonraki karısı Kalaba köyünden Hacı Karakaşın kızı Halime olup, doğunu 1902 (1318) vefatı 1 Nisan 1990 Pazar günü.

Bu Havva Hatundan doğma dahi

1- Kamil Doğrul 1931li. Kasım ayında Alata ilk Belediye Reisi oldu, 1967'de.

2- 1914 (1329) doğumlu, halen 1990'da berhayat olan Mehmet Doğrul Hocamız. Karaman'da Mukim, Münzevidir.

3- 1931 doğumlu Esbak Alata Belediye Başkanı Kamil Doğrul. Kamil 1967'de Belediye Başkanı olup, ondan evvelde muhtarlıkta bulunmuştu. Cem'an 16 yıl köy idarisi hizmetlerinde bulunmuştur.

4- Ömer Doğrul çiftçidir.

5- Ziya Doğrul sabı iken vefat etti.

6- Halime-H. Mustafa'nın müteveffa Osmanın karısı.

7- Hüseyin Hoca Mehmedin karısı Fatıma ki dört oğul, iki kız.

Hülasa bunları ve Alata ahalisini bırakarak, daha 66 yaşında iken Alata'ya 1946'da bir bahar Nisan ayı ve yağmurlu bir günde bir ilim kamusu gömüldü.

(alimler köyden çıkar ama köyde kalmaz denirdi.) bu zat köyden çıktı köyde kaldı.

Veli Efendi'nin Talebeleri:

1- Derviş Hoca öz adı Mehmet olup, vefatı 1947

2- Yûsuf Kula Efendi 1966

3- Mustafa Kulu 198?. Bu üç kardeşler 1935de ölen meşhur Osman Çavuşun evladı, Veli Hocanında Kayınbiraderleridir.

4- Aşıranlı Ahmet Hoca 1947.

5- Aşıranlı Mehmet

6- Fazl Hasan Hüseyin 1970

7- İdris İmam Ereğlide öldü 1955

8- Mehmet Ulu Hoca 1975

9- Mustafa Ulu Hoca Sağ 1990

10- Alim Hoca 1979

- 11- İbiş Ali 1979
 - 12- Sufi Hasan Hoca 1983
 - 13- İsmaillerin Ali-Memiş Hoca Ali 1983
 - 14- İhsaniyeli Yörük Ahmet Efendi kuduz dalamasından öldü.
 - 15- Pancarcı Mehmet 1972’de öldü.
 - 16- Cumuk Ali 1968’de öldü
 - 17- Kebengli Ahmet Efendi. Bu zat Kebengin orta Örenköyünden olup, Veli Efendinin arkasına takılarak Konya’dan gelmiş ve sekiz sene Alata’da Medrese’de okumuş ve Sıbyan çocuklarını da kedisi şimdiki Karahmet Osmanın evi yerinde okutmuş, sonra Hacıgilin Eminin babası Musanın kız kardeşi Emineyi dul olarak nikahlamış, gidip, Kızıllalan köyüne Mut tarafına Hoca durmuş.
 - 18- Gülnarlı Kara Fakih Hocayada Dürer kitabını okutmuş.
 - 19- Aladağlı H. Ahmet Efendi’nin talebelerinden ve 1931’de Karaman Müftülüğü yapan ve Mersine menfi olarak orada 1962’de vefat eden tamburacı Hafız Mustafa Efendiyede bir kitaplık ders vermiş.
 - 20- Alata’lı Şeyh Ali Rıza Efendi dahi Veli Efendi tedavi için Konya’ya vardığında kırk gün kadar Ali Rıza Efendi’nin Bitiyemezdeki evinde kaldığı sırada fırsatı değerlendiren Şey Efendi birkaç tane Zor Risale okuyup, ders almıştır.
 - 21- En son talebeside oğlu Mehmet Doğrul askerliğinden sonra Sarf, Nahv okumuş isede babasının ömrü vefa vermediğinden kalmış. Fakat kalan dersine Mehmet Efendi oğluna babası Veli Hoca Himmet yolu ile rüyasında bir sene kadar okutmuş. Ve tabii sonra M. Hoca Konya’ya gitmiş.
- Daha Hacı kerim Mustafa ve Molla Alilerin Ali ve İsmail Çavuşun Karaman’da Müteveffa semerci Ali Hocalar gibi talebeleri vardı. Bunlar Medrese’ye devam etmişlerdi.
- Kazanlı Hoca:
- Alata’ya dini hizmeti geçen ve Veli Hocanın ders arkadaşlarından birde Kazanlı Hoca diye bir zat vardı. Kazandan Hac için izin verilip, Ulemayı bir daha içeri almayınca Aktari Aleme Ulema’i Huccac dağılır ve Kazanlı Hocada evvela İstanbul’a gelir ve Büyük Şeyh. H. Esat Efendiye intisap eder. Sonra Konya’ya gelir ve Veli Efendi ve Şeyh Ali Rıza Efendi ile tanışır, Ali Rıza Efendinin Konya bitiyemez mahallesindeki aşdığı

hanımının evinin bir tarafında barınır, daha sonra Alata'ya gelir ve Yeşil Hüseyin gilden bir kadın alır, tekrar Konya'ya gider 1938'de Alata'da hayli durur ve çocuk okutur. Lakin sonradan Şey Ali Rız Efendiye muhalif olur, buna inanmayın bu Halife filan değil Şeyh olamaz diye Aladağ ve Konya'ya aleyhte propaganda yapar ve derki Esat Efendinin tek Halifesi Erbildeki Esat Efendinin oğlu Mehmet Efendidir ve Rabita ona yapılır. Ben bunu İstanbul'da Ş. Esat Efendi'nin kendisinden duydum der. bunları duyan Ali Rıza Efendi müridanına tenbin eder dokunmayın o bir Alimdir diyebilir der... Kazanlı Hoca'nın asıl adı Hacı Arif Efendidir. Bu son malumatı Ali Rıza Efendinin Konya 1337 doğumlu İbrahim Efendi'den edindim.

Bu Kazanlı Hoca ile Balada mezkur Kebenk'li Hoca Efendiler merhume (1989 şubat) validem tesliminin 1925'lerde Namazlık Hocası imiş Rahmetullahi Aleyhim Ecmain.

Kazanlı Rusyada Moskova'nın 725 Km. doğusunda Kain o zamanları 139.915 ahalisi olan bir eyalet merkezidir. Kazan Şehrinin yarım milyonu Tatar Müslimdir. Binaenaleyh Kazanlı Hacı Arif Hoca'da Tatarlardan idi.

Yalvaçlı Hoca'nın Müderrislik devri: Yalvaçlı Hoca'nın İrfaniye Medresesinde İcazetli talebe okuttuğu devir 1907 1922 (1323,1338.)'lerde idi. Ve yine Konya'da ki Alaiyye Medresesinde ve Selçuklu Medreselerinde (1328) 1912lerde okutmuştur. Rahimehümullah.

Veli Efendi (ve onun ilk Hocası)Yûsuf Hoca'nın Hocası olan Noman Efendi ile Ahir Hadimi zata kadar Yûsuf Hoca 1277 doğumlu, Veli Efendi 1296 doğumlu olup bunların Hocaları Hadimizadelerden Büyük Müderris Noman Efendi de 1261 doğumludur. Noman Efendinin oğlu dahi daha dün Hadim Müftüsü 1301 doğumlu Ahmet Sait Efendi dir ki Hadim de Hadimizadelerden Müftülük yapanların sonuncusu olup vefatı 15 ocak 1964'dür. İşte bu zatta Alata'lı Hocalarla bile ilk tahsilini Hadim Rüştîye Müderrisi olan babası Noman Efendi'den görmüştür. Zira Noman Efendi 32 sene Hadim Rüştîye muallim ve Müderrisliği yapmıştır. Müderris Noman Efendinin önünde ve Hadim Rüştîyesinde büyük alim ve müfessir 1277 doğumlu Çelîkzade ve 1280 doğumlu K. Osman ve 1300 doğumlu kardeşi Mustafa Hafız Hocalar da dahi okumuş ve feyzi Hadim'den payidar olmuşlar. Hülâsa Noman Efendinin 32 sene Hadim de Rüştîye Müderrisliği zamanında yüzlerce alim ve fazıl yetiştirmiştir.

Balada beyan olunan Noman Efendi 1845 (1261) de Hadim de doğmuş, 1902 (1319) de Hadim’de vefat edip, Hadimizadelerin makkberesinde medfundur. Noman Efendinin babası münzeni said Efendi dahı Evliyaullah’dan ve Hadimiinin 6. batından torunu olup, 1865 de vefat etmiştir. Bu münzevi Said Efendinin babası yani Noman Efendinin dedesi ise Hadim’de 40 sene Müftilik eden ve Hadiminin 4. tıryby ıkab 1239 doğumlu büyük Hacı Noman Efendidir. Bu zata koca Müfti de derlerdi. Bu koca Müftide Müfti Mehmet Efendinin oğludur. Bu da daha büyük Hacı Noman Efendinin oğludur ve münzevi Said Efendinin kardeşidir. Bunlar da şehid Ahmet Efendinindir. Ş. A. Efendi de (Sarı Müfti) Abduşşah Efendi olup, bu zat Konya ve Hadim’de Müftilik yapan ve Hadimi zatın büyük oğlu Hacı Said Efendi olup, Mekke’de kadı iken 32 yaşında vefat etmiş. Rahimehümullah.

Böylıce Veli Hoca Hadimi zatın 6. batından evladından ilim ve feyz alarak kendisi de Hadiminin 7. talebesi oğlu M. Doğruş Hoca dahı 8. ve bizler Aliriza ve Mehmed Ali Kırboğalar vesair arkadaşlarımızda Hadimi zatın 9. talebesi oluyoruz elhamdülillah. Hadiminin ilmi şeceresi ise zaten H. Ali Efendimezi müntehidir.

MEHMED DOĞRUL HOCA

1913 (1329)'de Alata da doğdu. Karaman'da mukim. Mehmed Doğrul Hocanın babası Veli Efendidir. Doğumu 1880 (R. 1296,H. 1297) , vefatı 1945-46 (R. 1362, H. 1365) 66 yaşında iken.

Veli Efendinin babası da Molla mehmed olup, bununda babası Hacı Mustafa'dır ki (Öl. 1290.m.1874)bununda babası Çebiç Hasan bununda babası yine Molla Mehmed'dir ki bu son Molla Mehmeddir ki Tekbıyık koca onu tüfekte öldürmüştür. M. Ulumun ana adı Hatice olupı 1934'de vefat eden Alata köy ağalarından Osman Çavuş'un kızıdır ki bu Hatice Hatunun doğumu 1902(1318) vefatı 1924(134?)'dür. Haticenin babası Tekaüd Mustafa'dır. Anası ise Cırık Fadimesidir. İşte Mmm. Doğrul Hoca ile Hüseyin Hoca M.in karısı (ö. 1993)bu çiftlerden olma Haticenin çocuklarıdır. Mehmed Doğrul Hoca okumaya askerden geldikten sonra başlamış. Babası kudretli alim Veli Efendi de 6 ay kadar okumuş lakin babası vafat etmiş. Hatta son sıralarında oğlum sın zeki imişsin amma seni ihmal etmişiz demiş.

M. Hocanın kendi nakline göre dersini kaldığı yerden babası öldükten sonra de aynen denam etmiş manasında babasından 6 ay kadar devam etmiş. Sonra Konya'ya 1948 de gidip, Konya füftisi H. İsa ve Akşehir'li H. Ahmet Efendilerden tedrisen teali eyledi. Alata'ya dönünce hemen bizleri Arapçaya naşlattı. Köyümüzde babasının usulü üzre dini müşkilatları hal ile ve vazı nasihat ve talebe tedrisatı ile 35 sene fahri hizmeti diniyesi olup, Badmahu bir müezzinlik resmiyeti ile emekli olup, 1980'derde Karaman'a hicret etti.Zati alimane ve fazılaneleri halis muhlis, afif, mütteki, mütevr,mütesavvif, münzevi,,akıl,arif, hoş sohbet bir hal ehli mübarektir. U Hediyyetül'ihvan) adlı bir eseride son zamanlarda verdiği matnu eserindendir. Hakk razi olsun.

Talebelerinden

M. Ali Kırboğa (Karasakal Hoca), Mustafa Gültekin, Ali Rıza Kırboğa, Mehmed Hocanın Ahmet Ulu, Osman Çavuşun Müfti Osman Kulu, Topak Hacının Hasan Hoca, Alim Hocanın Yûsuf ve Mmehmed Deniz ve Aziz Hoca, Solak Osman Hocalardır.(Gözü'nün birini 1997'de kaybetti.)

MUSTAFA RUNYUN

(1917-1988) Ezher mezunudur. Konya doğumlu bir Hafızımızdır. oğludur. Babası Medine’de medfundur. Cumhuriyet devrinde din alanında ahlaki ve içtimai yazılarıyla memleket çapında isim yapan genç alim Mustafa Runyun, 1917 senesinde Konya’da doğmuştur. Babası Konya ulemasından Kaşıkçı Ali Rıza Efendi adıyla maruf Alata’lı Ş.Ali rıza Kocatürk’dür.

İlk tahsilini Konya’da yapmış olan Runyun, Kur’an-ı Kerim kursuna da devam etmiş ve hıfzını ikmal etmiştir. Bu meyanda Mebadi-i Arabiyyeyi de talim etmiş ve bundan sonra 1938 yılında tahsil maksadıyla Mısır’a gitmiş ve oradan, Camii-Ül Ezher’de lise ve yüksek tahsili ikmal ederek ihtisas bölümüne geçmiştir. Burasını da başarı ile tamamlayarak memleketine dönmüş, yedek subay olarak vatani görevimi ifa ettikten sonra diyanet işleri başkanlığına müşavere ve dini eserleri inceleme kurulu aza yardımcılığına tayin edilmiş, ayrıca Ankara Hacı Bayram Camii şerifinin Hatiplik vazifesi de uhdesine verilmiştir.

1953 yılından itibaren Ankara İmam- Hatip okulunda Arapça derslerini okutmuş ve aynı zamanda Ankara Radyosunda bir müddet dini ve ahlaki konuşmalar yapmıştı. 1957 yılında Konya’dan milletvekili seçilmiş ve 1960 yılına kadar bu yönde millet ve memleket hizmetinde bulunmuştur. 1963 yılından itibaren İstanbul Şişli Camii şerifinde Hatiplik vazifesini ifa etmekte olup, ayrıca Yüksek İslam Enstitüsünde de Arapça öğretim görevini yürütmekte iken, 1970 yılında bu göreve asaleten tayin

olunmuştur.

Gerek muhiti, gerekse meslek erbabı ve talebeleri arasında çok sevilen ve sayılan bir kimse olan Mustafa Runyun, imanın vakarıyla ahlakın tevazuunu aynı anda nefsinde birleştirmesiyle herkesin sevgi ve muhabbetini kazanmış samimi, ilmiyle amil olarak tanınmış, bilhassa muhtelif Camilerde yaptığı dini konuşmalar halk üzerinde pek müspet bir tesir bırakmıştır.

Arapça'yı gayet rahatlıkla konuşan ve tercümeler yapan bu değerli din alimimizin muhtelif branşlardaki basılmış veya basılacak olan eserleri şunlardır:

- 1- Hacı Bayram Minberinden Hutbelerim,
- 2- Radyo Konuşmaları, (III Cild)
- 3- Kur'an-ı Kerim'de adı geçen Peygamberlerin Kıssaları, (Dini Hikayeler adıyla neşrolunmuştur.)
- 4- Fatih devrinde ilim ve o devirde yetişen ilim adamları, (Osman Keskiöğlu ile birlikte yazmıştır.)
- 5- Hz. Bilali Habeşi'nin Hayat Hikayesi (Tercüme)

Bu arada çeşitli gazete ve dergilerde de çeşitli konularda yazıları çıkmıştır. 29 Haziran 1988'de Cuma günü vefat etmiştir.

MEHMED ÖNDER

Hadimin kaza olduğu yıl 1926 (R. 132)'da doğdu. Anası Alata'lı olup, Fazlı Kölegilden, Fazlı İbrahim'in kızıdır. Ana adı Huriyedir (Fazlı Huriye derlerdi). Anadan dede adı İbrahim'dir ki Kürt deresinde ki Alata'lı göğden İbrahim Ünal'ın adı aldığıdır.

Fazlı İbrahim'in Huriye, Şerfe ve Fatma adlarında üç kız ile Ömer ve İbrahim adlarında ikide oğlu vardı. Yukarıda adı geçen 1321 doğumlu Kürtderesindeki İbrahim ağa, M. Önder'in dayısı olup, 1995'de sağdı.

Bu göğden İbrahim'in babası Fazlı İbrahim'in oğlu İbrahim 1935'de salgın vebadan tek kurtulanlardandır. Dedesi Fazlı İbrahim Alata'da ve M. Önderin dayısı ve İbrahim Ünal'ın babası İbrahim'de Kürtderesinde medfundur.(öz dayısı İbrahimden)

M. Önder ilk mekteb tahsilini üçüncü sınıfa kadar Karkın da, 4 ila 5'i Konya'da keza orta ve Liseyi de Konya'da okuduktan sonra İstanbul Hukuk Fakültesine bir süre devam edip, bırakarak, biraz Ankara'da gazetecilik yapmış, sonra yine Ankara'da İstidad ve kabiliyeti iktizası dil tarih ve coğrafya fakültesinin tarih ve sanat bölümlerini bitirerek mezun olmuştur. Mezuniyetinden sonra bir süre asistanlık yapmış ise de ailevi nedenlerle görevini Konya'ya naklettirmiş, önce Konya Mevlana müzesinin asistanı ve müdür yardımcılığına ve daha sonra da müdürlüğüne atanmıştır. 14 yıl Konya da görev yapan Mehmet Önder, bu süre içinde Konya'da 8 yeni müze açmış, Mevlana Müzesini yeniden düzenlemiş Konya'nın kültür, sanat ve turizm hayatında etkin görevler almıştır. Bu süre içinde 6 ay Almanya'da, 1 yıl da Fransa'da ihtisas çalışmaları yapmıştır.

Mehmet Önder, 1963yılında eski eserler ve müzeler genel müdürü olarak Ankara'ya atanmış. Bu görevi 1967 yılına kadar sürdürmüştür. Daha sonra Kültür Müsteşar Muavini, 1969 yılında da Kültür Müsteşarı olarak görev yapan Mehmet Önder 1974 yılında Başbakanlık Kültür

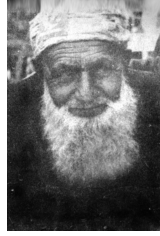
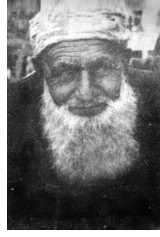
Müşavirliğine, 1977 yılında Federal Almanya Bonn Büyükelçiliği Kültür müşavirliğine atanmıştır.

Mehmet Önder, resmi görevlerinin yanında, Türk tarihi, Türk kültürü, Türk sanatı, Türk Folkloru üzerinde ilmi araştırmalar yapmış, bu alanda 40'a yakın eseri ve 1000'den fazla makalesi yayınlanmıştır. Bazı eseleri, İngilizce'ye ve Almanca'ya da çevrilmiştir. Özellikle Mevlana üzerine yazdığı 10 eseri çok tanınmış ve okunmuştur. Bu ilmi çalışmalarından Pakistan'da Lahor Üniversitesi, Mehmet Önder'e fahri doktorluk unvanını ve İktisat madalyasını vermiştir. 1982 yılında, Alman Devlet Başkanı tarafından Mehmet Önder'e Üstün Liyakat nişanı verilmiştir. Yurt dışında bir çok ilmi kongrelere katılmış ve bildiriler sunmuştur. Ayrıca yurt dışında bir çok ilim kuruluşlarının onursal bilim ve muhabir üyesidir. Mehmet Önder iki çocuk babasıdır.

MEHMET ÖNDER'İN YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- 1- Seyahatnamelerde Konya (Tarihi araştırma) Konya 1948
- 2- Konya matbuatı Tarihi (Halkevi yayınları) Konya 1949
- 3- Tarihi-Turistik Konya Rehberi (3. baskı) 1951, 1956, 1963
- 4- Konya Maarifi Tarihi, Konya 1952
- 5- Milli Mücadele Konya , Cilt:1 1953
- 6- Sivaslı Ali Kemali, Hayatı ve Eserleri, 1954
- 7- Konya Çeşme ve Şadırvanları (Tarihi araştırma) 1955
- 8- Mevlana Türbesi (3. Basım) 1953-1955
- 9- Mevlana Şiirleri Antolojisi (3. Basım) Ankara, 1956, 1958,
- 10- Mevlana'nın Evi ve Medresesi (İnceleme) 1956
- 11- Mevlana'nın Sandukası (Bildiri) 1958
- 12- Konya and Mevlana (İngilizce) 1958
- 13- Mevlana Müzesi Rehberi (Milli Eğitim Yayını) Ankara, 1959
- 14- 961 Konya Camiileri I. 1960
- 15- Çini Eserler Müzesi Rehberi (Milli Eğitim Yay.) Ankara, 1961
- 16- Taş ve Ahşap Eserler Müzesi Rehberi (Milli Eğitim Yay.) 1961
- 17- Gönüller Sultanı Mevlana, Hayatı ve Eserleri (2. Basım) 1959
- 18- Konya Tarihi (2. Basım) 1962, Ankara 1971
- 19- Les Musees de Konya (Fransızca), 1963
- 20- Nasrettin Hoca, Hayatı (2. Basım) 1963-1971
- 21- Aydınlık Kapı, Ankara 1963

- 22- Konya Efsaneleri (Folklorik Araştırma) 1963
 - 23- Mevlana'nın Huzurunda (M. Barres'ten Çeviri) 1963
 - 24- Anadolu Efsaneleri (T. Kült. Araştırma Rns Yay) Ankara 1965
 - 25- Mevlana Museum (Türkçe, Fransızca, Almanca, İngilizce 4 ayrı kitap) Ankara 1969-71
 - 26- Mesnevi'den Hikayeler (4. Basım) 1969 Ankara 1971, 1973
 - 27- Anadolu Şehir Adları Üzerinde bir İnceleme, Ankara 1969
 - 28- Büyük Alim Hz. Hadimi 1969 Güven Matbaası
 - 29- Bitmez-Tükenmez Anadolu Ankara 1970
 - 30- Şehirden Şehire 3 Cilt, İstanbul 1971, 1972
 - 31- Anadolu'nun Fethi Destanları, Ankara 1971
 - 32- Anadolu'yu Aydınlatanlar, 1-2 Cilt, İstanbul 1972-1974
 - 33- Mevlana Bibliyografyası, 1-2 Cilt, Ankara 1973-1975
 - 34- Aldı Sözü Anadolu, Ankara 1975
 - 35- Mevlana and Wirling Dervish (İngilizce) 1977
 - 36- Türkiye Müzeleri, Ankara 1977
- (Bk. Hadim ve Hadim'liler. Noman Hadim oğlu. C.1 Sh.192)

GÖKÜŞ HOCA

Göküş Hoca; Alata'da 1856 (R. 1272)'da doğmuştur. 1941'de 80 yaşında iken (1357) Alata'da vefat etmiştir. Bu Hoca 1995'de sağ olan 1916 (1332)doğumlu Göküş Hoca Mehmed'in ve Göküş Hoca Mustafa'nın babasıdır.

Göküş Hoca 1300'lerde İstanbul'da 8 sene Medrese tahsili görmüş, Alata'ya dönmüş ise de , suskunluğu ve mahcupluğu yüzünden ilmini gösterememiştir. Halbuki Mustafa Ulu ve Mehmet Ulu Hocaların babası da aynı yaşlarda ve aynı senelerde, aynı dersleri Hadim de Medresede görmüş, fakat Veli Efendi den önce Alata Medrese'i İlmiyede fahri Müderrislik yapmış. Yûsuf Hocanın tevellüdü de 1861 (R. 1277) vefatı da 192? Dir.

Hülasa Göküş Hoca, Alata Koca Camiinde fahri olarak 1930'larda Hocalık yapmış ve rızk için dahi Aladağ, Mut ve Karaman köylerinde İmamet edip, oralarda talebe okutmuştur. Hatta bir talebesine ben şöyle şahid oldum. Karaman'da 1970 de Pazar yerinde yetmişlik bir kadın kır otlarını toplamış da satardı. Ben de Alata köyümüzün kır otlarına alışkın olunca tanıdığım otlardan bir kilo seçerek aldım ve şu ota nedersiniz? ve şu ota ne dersiniz? dedim. Kadıncağz dediki; ben Kemran köyündenim bu otları oralardan deşirdim. Şu ota şu adı deriz, şuna da çoban kavurması, şu ülübicce, şu ota da Göküş Hoca otu deriz dedi. O nedir? Dediğimde; “bizler çocuk iken Kemran köyümüzde Alata'lı Göküş Hocamızda okuduk da tarlalarda bereber ot toplardık Hoca “şu ot da yenir” dedi. İşte ondan sonra köylü o otu da toplar olduk ve ondan öyle Göküş Hoca otu deriz.”

ŞABAN HOCA

(vefatı 1951)

Aslen Yukarı Hadim'den olup, Bademli nahiyesine yerleşip, oradan evlenmiş ve bu evlilikten Havva adlı bir kızı doğup, Konya'ya yerleşmiş. Elyevm Konya da torunları vardır. Bir de Havza adlı bir kızı dahı olup, 85 yaşı üzerinde halın Karaman'da ahfadı vardır. Ahfadından bir kızı Alata'lı Mustafa Tutmaz oğluna aldı.

Şaban Hoca sonra Bademliden Alata'ya gelib, Kösenin Şaşkın Yûsufı, Tızgırın Elhem Kadının Ayşeden olma Müslüme Hanımı almış (D. 1904, 1320 ÖI:1977) ve bunda dahı 30 sene süren evlilik hayatında Süleyman adlı 1942 doğumlu bir oğlu olmuş ve Göküş Hocanın M. Kızı ile evlenmiş fakat haziran 1994 de vefat etmiştir.

Şaban hoca gibi bir zahid ömrümde görmedim zira asla dünya kelamı etmediği gibi her gece ve gündüzde onbin ihlası şerif okurdu. Çünkü evimiz bitişik olunca buna çocukluğumda ben şahidim ki beher nefeste besmele ile birlikte bir ihlas okurdu hemde cehri olarak hakteala rahmet etsin. Üç ihlas bir hatim sayılınca günde onbin kerre okuyunca var sen hesap eyle. (Yani yirmidört saatte 20 bin ihlas okurdu)

Hocanın vefatı, yörükler ile Alata'lı döğüştüğü ve Osman kocaların uzun yurda oba çektiği sene ordan uzun yurda indik ve son yurtda öldü.

Netekim Sezai Kırboğa hoca da o sene iki yaşında kucakta idi. Sezayi 1949'ludur.

SIYAMI EFENDİ

Yukarı İzvidden'dir. Konya'dan okumaktan köyüne dönüşte kışa tutulup oracıkta vefat eden bir molladır. Ağrı kesiciliği, sızı dindiriciliği, hastalara şifa vericiliği falan yoktur. Bunlara kadir olan ancak Cenabu Haktır. Din, İslam dinidir derdi. Derviş dini yoktur. 1812 yılında vefat etmiştir.

HACI AZİZ AHMET HOCA EFENDİ

1323 doğumlu olup 1975’de ilk hacca gidip 18 sene Medine-i Münevvere’de mücavir kalmıştır. H. Aziz Hocanın 7-8 kadar sanatı olduğu halde ömür boyu beher 4 günde bir hatim yapagelmiştir.

Ömründe hiç farz namaz geçirmedeği gibi hiçbir sünneti dahi terk etmemiştir. Sanatlarının başında bina yapıcılığı ve kalaycılık gelir. Bunlardan sonra tarak, çanak vesair sanatları vardır. Bunların yanısıra hiç cemaatten kalmadığı için devamlı fahri müezzinlikte yapagelmiştir. Şimdi (1990) Alata’da yeğeni Ömer Hocanın evinde ikamet eder. Kendi adı Ahmet olup, babasının adı Abdülaziz, dedesinin adı da Mustafa’dır. Oğlanlarının hepsine dini tedrisat yaptırmış olup, sanat ve Hocalık mesleğini aynen büyük oğlu Aziz Hoca takip ettiriyorsa da ibadet ve takva bakımından onu kimse takip ve taklid edemez. Çünkü o daha ömründe hiç gıybet yapmamış, mütteki, münzevi, müteverri, muhterem, mübarek bir zattır.

H. Aziz Hoca da şairlik daha ağır basar. 1958’de 30 sahifelik bir divançesi matbu olup şöyle başlar:

Kemter Ahmet divanedir

*Deli değil de, ya nedir?
Dert, adamı söyletir;
Dermana muhtaç garibem. (Sh:14)*

Ve şöyle biter: “Aziz Ahmet teberrükü” diye hıtam bulur. Baş sahfesinde şöyle der:

*Bismillah ile başla cümle işine,
Bismillahsız gitme dendi başına.*(Karaman Karat basımevi)

Ayrıca “Ahirzaman Çiçeği” adlı bir de divanı neşredildi.

KÜÇÜK H. AHMET YAZICI EFENDİ

1316 yılında doğmuş ve miladi 1963 senesinde vefat etmiştir. Küçük Ahmet Şeyh Ali Rıza Efendi de Hafızlığa alışmış. Ama alık Hasan, Latif Veli ve Yûsuf Efendi beraber hıfza çalışırken bunları dinleyen K r Ahmet Hafız olmuş, bunlar ham kalmış. Yine de H. Ahmet devamlı büyük oda mescidini fahri kıldırıp, namaz önlerinde hayli Kur’an okurdu.

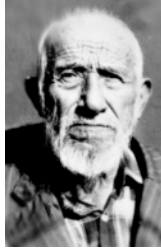
Küçük Ahmet’in dünya için pek sıkıntısı yoktu. Zikre ve Kıraat-i

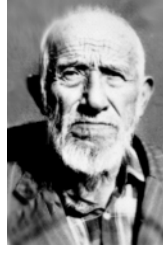
Kur'ana devamlı idi. Şair idi. Birkaç defa Hacca gitti. En iyi yaptığı şey; kışları büyük odada cemaate devamlı Babadağı, Necatül Mü'minin ve Ömer Nasuhinin ilmihalini okuyarak cemaatin zarureti diniyesi ve Şeriatı Salatı alması idi.

İşte küçük Ahmed'in ve Hüseyin Hoca Ahmed'in babaları 1334'de 40 yaşında iken ölen Hüseyin Hocadır. Onunda babası 1290'da ölen Hasan Hocadır. Bunun da babası büyük Hüseyin Hocadır. Hatta bunun gününde Alata 12 hane olup, onikincisi Seyidler ve Celillerin evi imiş. Ve 13. hane olarak büyük oda yapılmıştır. Bunun bitişiğindeki Mescid ise Hüseyin Hocadan kalma evlerden vakfedilmiş olup, Uluların Süleyman kahyanın muhtar odası olarak, köyünde 20. hanesi olarak kullanıldı.

Sonra yine misafir odası olarak ve daha küçük Ahmedin muhtarlığında yine muhtar odası olarak kullanıldı. Hatta 1947'lerde şimdiki Mescidin içine ilk radyoyu ve karküreği gibi bir pervanesini de dama diktiler. Akşama kadar şarj olup akşam Anadolu Ajansı ile başlar haber okur ve biterdi. Sonraları yine misafir odası olarak bir eyyam edip 1965'de odayı Mescide ilhaken tecdidi Mescit kılındı.

Köyün bundan evvel ilk mescidi ise Küllü Durmuşun evinin yeri idi. Ve Büyük Hüseyin Hoca İmamı idi. (Bu haberler Hasan ve Hüseyin Hocalardan, Küçük Ahmetten alınmıştır. Aynı haberi 1972'de 87 yaşında ölen Urkuyaların Fatma Kadının 110 yaşında ölen Boz Ali kocadan dahi sahihan gelmiştir.) Boz Ali kocanın evi şimdiki eski püpünlerin evi idi, uzun damda. Mezarı da aşağı bucaktaki mezarlıktadır. Bu Boz Ali kocanın gününde de Alata 11 hane imiş.

ALİM HOCA (DENİZ)

Doğumu 1894 (R. 1310, H. 1311), vefatı ise 30 Kasım 1979 (R. 1395, H. 10 Muharrem 1400)'da dır. Alim Hoca Efendinin babası, Büyük Hatip Durmuş Ali olup 1340'da 85 yaşında vefat etmiştir.

İşte Alata'ya ilk hatıplık ruhsatını, 40 gün yürüyerek İstanbul padişahından getiren bu zattır. Hocası Memiş Efendidir. Kecimen'de okumuştur. Diğer bildiğimiz hatip Ali ise Alim Hocanın kardeşi ve her ikisi de ilk hatıbın oğludur. Bu ilk ve koca hatıbın dahi babası ilk fahri hatib Ali'dir. (kendisi Hatip Ali lakabıyla bilinirdi.) Bu da Memiş Efendi'den okudu.

Üçüncü Hatip yine fahri olup, birincisinin oğlu, ikincisinin torunu Alim Hocanın büyük kardeşi idi ki, 1300 doğumlu olup, 40 sene fahri Hatiplik yapmış ve 96 yaşında ölmüştür. Bu yaşlarda gözlüksüz Camide, ayakta Kur'an-ı Kerim okur dururdu.

Alim Hocanın bazen terennüm ettiği mısralardan bazıları şunlardır:

*İlin köşkü sarayından, bizim körhanemiz yeğdir,
Yemekten şekerli helvaya bizim tarhanamız yeğdir.
Sen bir ulu dağsın,
Yat, üstüne karlar yağsın.*

Alim Hocanın dervişane ve tevekkülhane nuktesi:

Bir bahar, Alata'nın (Şamata) yaylasında bütün köylü ile bile Hocada çıkar. Tabiiki acı bahar, yakacak odun lazım, karısı (Yûsuf Hocanın kızı) derki: "Ulan ah Hoca bunca yıldır bağrımı vere vere ısınacak bir odunun ateşine yanmadım, git de bir yük odun eyle gel" der. Hoca dahi ona: "sen beni yapamazmı zannediyorsun" der ve Çetmi hududuna yakın bir yerde bir koca kaba ardıcın beline baltayı vurmaya başlar. Hocaya Çetmi köyünden antika silahlara meraklı, deli Tahir derler birisi Sınırdı, dağda rastlar. "Hoca! sen bu üç kulaç kabzayamaz koca

ardıcı ne yapacaksın da kertiyorsun?” der. Hocada: “Bir merkep yükü odun keseceğim” der. Bunun üzerine deli Tahir yazık diye “ver Hoca ver şu baltayı” diyerek ceketini soyunur. Hocaya odun kırıvermeye başlar. Deli Tahir’in belinde tabanca varmış. Hoca onun silahını görünce “benimde çok yaman bir silahım var, fakat göstermem” der. Silah meraklısı olan Deli Tahir “Ulan Hoca bir bakayım” der, Hoca “hayır olmaz” der. neyse merkebine odununu yükledinceye kadar yalvarır, fakat Hoca olmaz der. En son Deli Tahir derki “Hoca Efendi belki beni alır vermez diye korkarsın, bak elimi dahi dokunmayacağıma şart olsun. Şu silahı bir kez göster, göreyim gayri” der. Israrına dayanamayan Hoca kibleye karşı durarak “benim silahım işte” diyerek, Cehren bir “**hasbünallahü veni’mel’vekil**” çeker ki, burasını deli Tahir söylüyor “tüylerim esvabımı deldi gitti, en büyük silahın o olduğunu o zaman anladım ve bir daha silah da taşımadım ve silah merakı da benden gitti” der.

*Ger günahın olsada neme gamdır ya Celil
Rahmetin bahrine nisbet innehü Şey’in Galil*

MUSTAFA EFENDİ

Mustafa Bin. Osman Çavuş Bin. Yûsuf (Osman Çavuşun Mustafa) Derviş Hoca ve Yûsuf Efendinin küçük biraderi olan Mustafa Efendi Rumi 1325’de doğmuştur. Medrese’de Veli Efendi’de İzharı dek okumuş, bir senede ağabeyi derviş Hocada okumuş, ağabeyinin 1947’de ölümünden sonra Bozkandak köyüne İmam olup, Bardas köyünden Hasan Efendi’den üç sene kafiye muğribi, molla Camii ve Halebi kitaplarından ders almış. Mustafa Efendi alim, fazıl, ilme aşık, alime müştak, talebeye müşfik, samit, Hakka Hamid bihakkin Hoca heybetini taşır, herkesi sayar sever. Fakru zaruret içinde hem İmamet, hemde tahsiline müdavemet, okuma ve okumaya sayı gayret ile Konya’da oğlu Müfti mütekaiddi. Mevla Rahmet eylesin, bizlerin dahi 1953’lerde müzakere Hocası idi. Her gördüğü talebeye onun mesabesine tenezzül ederek sohbet eder, yarın sizler büyük alim olursunuz efendim derdi. Oğlu Osman: “Babam cahil” der. Bu söz, sözlerin en adisidir. Ölümü 1983 Zilhicce.

DERVİŞ EFENDİ KİM: Öz adı Mehmet, bn. Osman Ç. Mustafa ve Yûsuf Efendilerin büyük biraderleri olup asıl adı Mehmet’dir. İlk olarak Yûsuf Hocada ve Hadim’de ve Veli Efendide ve sonra Konya’da Aladağlı H. Ahmet Efendi ve Çelikzade’de okudu. Hadim’de Müfti said Efendi takrir Hocası idi. Konya’ya Ş. Ali Rıza ile gitmişti. Dervişin 120 sahifelik bir akaid kitabı Çelikzadenin tasvibinden geçmiş maalesef basılamamıştır. Bir gün Bayır köyünde İmam iken Hoca Camiye gelmemiş. Nedir diye odasına vardıklarında belinden yukarısı çıplak bulmuşlar. Hoca bu hal nedir? Demişler. Hoca: Efendim bir sail geldi giysim yok dedi, şu üzerindikileri versen dedi, ona verdimde ondan gelemedim der, meşhurdur.

Dervişin son ca’zını Alata büyük Camide ben henüz 12 yaşında idim ki, “Veelahiratü Hayrülleke Minel Ula” ayetinden vaaz verirken hastalandı ve götürdüler, bir Cumada.

Mustafa Efendi uzunca boylu, normal sakallı, zaifce, gür sesli, ağır okur ve gayet vakur, ilmi bir heybete sahip.

YÛSUF EENDİ (ALATA'LI)

1899 (1315) vefatı (1385) 1966 Babası köyün ağası ve Müderris Veli Efendinin kayınpederi olup, 1935'de vefat etmiştir. Bununda babası yine Yûsuf'tur. Yûsuf Efendi Medresede Veli efendinin önünde Alata'da okumuş aynı zamanda Hüsnü Hat sahibidir. Ömür boyu münzevi sir hayat yaşayan Yûsuf Efendiyi ancak Cuma günleri Camide görürdük. Diğer vakit namazlarını ya en yakın mescidte yada beş oğlunu cemaat ederek onlarla evde kılardı. Yûsuf Efendi Mütteki, mütediyyin, müstekim, mütevazi, mütesavvif, münzevi rekikıl'kalb, nazik, kerim, abid bir zat olup aynı zamanda kaşıkçı Ali Rıza Efendinin Nakşibendi tarikatından vekili idi.

Aynı zamanda Hafız da olan Yûsuf Efendi Hıfzını Şeyhi olan Ali Rıza Efendinin önünde Küçük Ahmet yazıcı, ve Öğretmen Latif beyin 1319 doğumlu babası ve Çalık Hasan ki, Yunusun babası Kör Hafız ile beraber Hıfza çalışmışlar. Fakat bunları dinlerken Hafız Hoca pişirmiş bunları ham kalmıştı.

Yûsuf Efendi münzevi bir hayat yaşadığı için kimseler ile görüşmezdi fakat bu fakiri haftada bir gün kabul ederdi. Ben dahi bunu değerlendirip hem sohbet hemde hüsnü hat dersi alırdım.

İşte bu kadarcık yazımda ondan öğrenmiştim. Lakin bir hal tarzı vardı ki Konya, Karaman ve Vanda çok hattatlar gördüm onlar düz bir nesne

bulmadan çizik çekmezlerdi, Yûsuf Efendi ise sol elinin içine tek kağıdı kor ve sağ eli ile güzelce yazardı hemide kurşun kalem ile güzel yazardı.

HASAN DENİZ HOCA

Alata'lı Hasan Deniz Hoca 1923'de Alata'da doğdu. Baba adı Alim Hoca dedesi Koca Hatip Durmuş Ali'dir. Anası M. Ve Mustafa Ulu Hocaların büyük kız kardeşi ve Yûsuf Hoca'nın kızıdır. Anası Fatma kadın 1310'lu idi.

Hasan Hoca, Halim selim, doğuştan mütteki, müstekim bir zat olup, daha eyyamü sabavetle ilim ve dervişliğe aşık sonrada bunlara aşına oldu. Şam tahsili görüp geldikten sonra ne yazıkki, Dünyaya pürheves bir hal aldı. Dört memlekette dört ev yaptı, çocuklarını hasseten kızlarını asri mekteblere verip muallime çıkardı, hem ilmi salabetini hemide Alata'ya fevkalade bir mimsiz medeniyet ve asrilik getirdi.

İptidai tahsilini Alata'da ilk evvela sofı Hasanda Kur'an-ı Kerim okudu, bir hayli dervişlikte koşturduktan sonra 1947'de Konya'ya gitti orada Hacı Haydar Efendide Kur'an pişirdi, hepimizin Hocası olan Hacı Ali İhsan Efendi'den de Sarf ve nahv okudu

1947'de eski Konya ve Mersin mürtüsü Gezmevi'li Mehmet Efendi ve

dört arkadaşı Şama kaçtılar orada lise muadili olan Şeriatil'ğarra Medresesinde sekiz sene mücaz olup Türkiye'ye döndü. Hadim vaazlığından Afyon Dazkırı Müftiliğinden ve sair Resmi hizmetlerinden sonra ne hikmetse İmamlığa bittenzil edip Konya'da İmamlıkta yaptıktan sonra emekli olmuştur.

1988'de Mekke sokaklarında geçirdiği elim bir trafik kazasında her iki ayağında kendisini taşıyamaz bir halde koltuk değneği ile kalkıp oturuyordu. 1990

Hasan Hoca iyi Kur'an okur Nifak şıkak ve günah işlemesini bilmez bir mübarek zattır.

OSMAN KULU HOCA (MÜFTİ MÜTEAKİDİ)

15.4.1936 Alata doğumludur. Babası Mustafa Kulu Efendi, dedesi Osman Çavuş (köy ağası) vefatı 1935 onun da babası Yûsuf adında bir zattı. Osman Kulu Hocanın anadan dedesi ise yine ulema ve Müderrisinden Yûsuf Hocadır. (Uluların dedesi) Vefatı 1343.

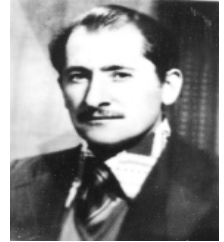
Osman Kulu Hoca iptidai tahsilini Alata'da kör Hafızdan, Kur'an talimini de babası Mustafa Efendiden ve Mehmed Doğrul Hocadan sarf ve nahv ilimlerini bittahsil ve 1952'lerden 1954'lere kadar Konya'da Kahtı rical Müderrisi ve Osmanlı ulema bakayası Sarıkadıza H. Ali İhsan Ozol Hocamızdan Mustafa Gültekin ve Mehmed Ali Kırboğa arkadaşları ile birlikte ikmalî tahsil edip, Konya'mızdaki o günlerde meşhur olan Hacıveyiszade ve Ağazade Osman Efendi gibi zevatdan dahi feyz almıştır. H. Ali İhsan Hocamız (1311-1895) doğumlu olup, ölümü 1980'de dir.

Osman Kulu arkadaşımız Konya'dan sonra bir aralıkta Yûsuf Ulu ile beraber İstanbul'a gidip, Süleyman Hilmi Tunahan Silistirevi Efendi'den de tahsilini tekemmül edip, 1917 Alata doğumlu ve El Ezher mezunu DP Milletvekili Mustafa Runyon (Öl. 1988) zamanında Müfti olup, çeşitli yerlerde Müftiliklerinden sonra mütekaid olup, Konya'ya yerleşmiş, şimdilerde kendisini zikrû fikre verip, evrad'ü ezkar ve tasavvuf halleri ile münzevi bir hayat yaşamaktadır. Babası vefat ettiği zaman kendisi görevli olarak 1983, Zilhicce 1404'de hacda idi. Osman Kulu Hoca Eser olarak bazı Camilerde asılı olarak görüldüğü üzere büyük ebadda tenekeden takvim tertib edip bastırmıştı. Birde (Ma'rifetullah ve akaide dair üç cild hacminde manzumesi mahtatan mahfuz olup, tab'ına muvafık olamadı.

ÇAVUŞ MÜFTİ (D. 1942)

Babası 1318 doğumlu hatip Hasan'dır. Çavuş Müfti ilk tahsilini ve Kur'an-ı Kerimi Alata'da Kör Hafızda gördükten sonra, 1953'te Konya İmam hatip okuluna dahil olup, bitirdikten sonra o zamanki yönetmelikte İmam Hatip mezunları Müftiliğe musaid olduğundan Isparta Atabeğe Müfti oldu. Sonra Çankırı Tunceli Yunak Adana Pozantı gibi kazalarda Müftiliği devam etti. Emekli olduktan sonra 1984'de Anap'dan Alata belediye başkanlığına seçildi. Bu devre köye ciddi hizmetlerde bulundu. Ezcümle her iki yayla sâhılarına eskiden açılan dar yolları gibi Kaya ardından Karaman'a ulaşım yolunu ilk açan oldu.

Büyük Hatip D.Ali'nin en büyük oğlu Hatip Ali'dir en küçük evladı da

Çavuş Müftinin babası Hatıb Hasan'dır. Hatıb Ali'nin küçüğü askerlikde kalmış Hatıb Hasan Hüseyin'dir. Bunun küçüğü Mümine, H. Mustafanın anası Ayşe, bunun küçüğü Mümine Sunullahın anası Selime, Bununda küçüğü sepetci Hasanın anası Fatma. Onunda küçüğü Süleyman'ın Mahmud'un anası Paşa. Onunda küçüğü Alim Hoca. Onunda küçüğü Hatıb Hasan. Tabiki Hatıb Ali ile alim Hoca'nın anaları ayrıdır. Yani alim Hoca ile Hatıb Hasan babadan birdir.

YUSUF ULU HOCA (Mehmet Ulu Hoca'nın Oğlu)

1931 (R.1347, H.1349)'de doğdu. Babası Mehmed Ulu Hoca'dır (D:1899; Öl: M.1974). Dedesi Veli Efendinin Hocası Hüseyin Efendinin talebesi Mehmet Başaların Yûsuf Hoca'dır.

Yûsuf Hoca ilk iptidai tahsilini doğum yeri Alata'da babası Mehmed Ulu Hoca da gördükten sonra ilme pek meraklı olan pederi M. Ulu, oğlu Yûsufu 16 yaşında iken 1949'da Osmanlı devrinden sonra ilk Konya'ya okumaya götürür ve meşhur H. Veyiszade Mustafa Efendiye teslim edip, o zaman Piri Paşa Caminin imamı olan H. Veyiszade'nin halka'î tedrisatına dahil olup, 1950 yılına kadar Piripaşa Camiindeki doğu ciheti muttasılındaki küçük hücrede kalarak sarf, nahv, ahlak ve mev'ıza derslerini alır. Sonra askerden dönüşü ile Alata'lı Ezher mezunu Mustafa

Runyon Hoca'nın vasıtası ile İstanbul da Süleyman H. Tunahan Hocada dahı tederüs eyleyip, 1958'de diyanetten İcazet alıp, Alata'ya geldi ve Osman'lı usulü üzre köye tedrisat açıb, civarı köylerden dahı gelen talebelere iki sene sarf, nahv, Arapca okuttu. Talebelerinden ezcümle 1939 doğumlu olan Mehmed Deniz, 1940 doğumlu Süleyman Hacı'nın Süleyman, 1942 doğumlu Osman Kaya gibi daha haricden birçok talebeler okutarak İmam, Vaiz yetiştirmiştir.

1960'da Mersin'in Çavuşlar köyünde bir kurs yaptırarak 4 sene talebe okuttu. Ve bu meyanda Mersin merkezinde de vazı nasihatlar da dahı bulundu. Bu ilmi iştiyak ve dini şevkle baba oğul Alata Çamurlıcaya iyi niyetle bir Kur'an kursu temeli atmışlardır. Sonra bina ülaikeye kaldı daha sonra yine yerini buldu.

Yûsuf Hoca Mersin merkez Vaızı olmak üzere diyanete gitmiş, o zaman ki Diyanet Reisi bulunan Eyyüb Sabri Hayırlıoğlu, o sıralarda yassı adada bulunan Alata'lı Mustafa Runyonun hatırı için Hocayı Yunanistan'a Vaiz olarak gönderdi ve orada 3 sene kaldı. Yunanistan'daki Bediuzzaman'ın ilim arkadaşlarından Allame Hafız Reşad Efendiden de hayli feyz almış ve Peygamber binası mecellesinden istifade etmiş. Yûsuf Hoca sonra batı Avrupa devletlerine açıldı. O zamanları oralarda İslam cemiyetleri yeni kuruluyordu. Bu cemiyetlerde dahı hayli hizmetler etti.

Yûsuf Hoca'nın Vasfı Ve Meziyetleri

Zatı üstadaneleri gayet metin, mütemekkin, mütteki, münzevi, muhterem, alim, kamil, fazıl ve haluk ve vakur bir zat olup, pek şiddetli musibetler karşısında mütevekkilane sabru cemil sahibi olduğundan indellah ecrü cezile nail olduğu bizzat müşahedemizdir.

Böylece tavsifit'i mütekaddimeden müsteban olduğü vechile zatı fazilaneleri ta küçük yaşları olan devri tıfiliyetlerinden beri Aşayiri adide ve kabaili kesire ve milel'i müteaddide ve Ezmine'i muhtelif ve Emkine mümkinelerde tedrisat'i ilmiyye ve umuru diniyye ile iştilal edegeldiği halde, balada beyan edilen musibetlerden sonra aile galesi ve ızdırabı dünyeviyye ve elem'i evladiyye naşı avamından sunuf u aliyesine dek bütün halkdan menfur ve hayattan münzevi bir tarzı hayat edinip, kendi güncü vahdetine çekilmiş va'iyyettedir.

Şübhesiz bunlar ömrünün medid, Rif'atının mezid olmasına ve mağfiretizzünub lutfuna nail olmasına bası olacağı muhakkak. Elbette ve

behemehaldır İnşaallahüteala.

MUSTAFA GÜLTEKİN (ALATA'LI)

1933 yılında doğdu. Babası Usta Ahmed Alinin Mehmed'dir (vefatı: 1989) Mustafa Gültekin Hoca ilk tahsilini 1942'lerden 1949'lara kadar Alata'da Kör Hafız'dan Kur'an-ı Kerim talim ile birkaç cüz ezberler yapmıştı. 1950, 1953'lerde yine Alata'da Veli Efendinin oğlu Mehmed Doğrul Hocada Arapca tali tahsilini sarf, nahv ve halebi okuyarak yapmıştı. Bu devirde talebe arkadaşları şunlardı: 1-Mehmed Ali Kırboğa (Karasakal) 2- Nasıfın Mustafa, "Osman Çavuşun Mustafa'nın Müfti Osman Kulu." 3-Güllü Ahmet Rahmetli 4- Topak Hacının Hasan Hoca (Konya'daki) 5- Alim Hocanın Yûsuf Hoca vesair.

Sonra tali tahsil için Konya'ya gitmek için benle (yani M. Ali Kırboğa ile) konuşup, kaçmağa karar verdik. Kaçmak dedim, zira ebeveynimiz yolu sokağı olmayan kimse tarafından varıp, gelinmeyen Konya dedikleri şehrin de olduğu bilinmeyen bir diyarı gurbet olduğu için velilerimiz elbette izin vermezlerdi. İşte bu durum karşısında Mustafa Gültekin ile yaya olarak Alata'dan Karaman'a geldik ve Karaman şimendifer istasyonundan yaya olarak iki gündüz bir gecede Konya'ya vasil olduk. Hatta bir yaz günü olduğundan yorulup, susadıkça bostan bekçilerinden karpuz, kavun ister ve onları yer, tiren yolu raylarının bir tarafından o, bir

tarafından ben yarışarak oynayarak Konya'ya geldik.

Konya'da biz bilmiyoruz ya meğer son Osmanlı ulemasından ve mülgayi medaris Müderrislerinden 19 üstaz varmış. Ezcümle H. Veyiszade Mustafa Efendi, Akşehirli Ahmet Efendi, Aksekili Hüseyin Efendi, H. İsa Efendi ve H. Ali İhsan Efendi gibi, Arapca İslam'ı ilimler allameleri ile, Şeyhul'kurrallardan H. Haydar Efendi, Ağazade Osman Efendi, Postalcızade Abdurrahman Efendiler o zamanları resmiyet olmayınca Hocalarımızın da bizlere devlete bağlanmadan fahri çalışın tavsiyelerine tevfikân köylere dağılıp, talebeler okutmaya yayıldık. M. Gültekin Hoca 1962, 1963'lerde Yukarı Akın ve Aşağı Akın ve Kahtama köylerinde İmamet'lik yaptı. Daha sonra Karaman Fideriş ve Yarıkkuyu köylerinde dahı 1966,1967'derde İmamet ve talebe okutma gibi hizmeti diniyelerde bulundu. 1968'de Karaman'a göçen M. Gültekin arkadaşımız resmi bir iş olsun diye Karaman kız meslek lisesine müstahdem oldu.

YÛSUF ULU HOCA (mustafa hocanın yûsuf)

1946 (H. 1365) yılında Alata'da doğdu. Babası Mustafa Ulu Hoca (1318-1901). Veli Efendinin talebesi. Dedesi Mehmed Başaların Yûsuf Hoca olup, Osmanlı ulema ve Müderrislerinin en sonuncularından, Alata Medrese Müderrislerinin ikincisi olur. Koca Yûsuf Hoca Çetmili Hüseyin

Efendinin talebesi olup, Veli Efendinin de Hocasıdır.

Yûsuf'Ulu Hoca Efendi bakınız ne güzel tevafukdur ki, doğumu aynan Büyük Müderris Veli Efendinin vefatı senesine muvafık düşüyor.

Sahibi tercüme Küçük Yûsuf Ulu'nun tali ve ali tahsili ilk yeni mektebi görmemiş, Kur'an-ı Kerimi iki sene Hafızda, bir sene dayısı sofı Hasanda talim edip, babası Mustafa Hoca da dahı tecvid üzere tashih'i huruf'a çalışarak, 6 ay da yine babasında Arapcaya başlayarak sarf kitaplarını okudu. Sonra Akcaalan yaylasında bir yaz sarf ve nahv okudu. Aynı senenin güzünde Şam'a tahsile gitmiş ise de yaş haddinden Medreseye alınmamış. Bir ay sonra dönmüştür. Sonra Konya merkezine merbut İsmil kasabası Kur'an kursunda yine sarf, Nahv, fıkıhdan dahı Nurul'izah ve Kuduri ve akaiddende Kesteli okudu.

1963'de İsmilden ayrılıp, Ermenek de aynı kursun şubesi olan kursda bir buçuk yıl okudu. Ve 1965'de Alata'ya ahali tarafından açılan mezarlık kursunun 1966'nın 4. ayına kadar fahri Hocalığını yaptı. İki yıl askerlikten sonra Konya Ereğlisinin Ayrancı kazasının divaz köyüne Ramazaniye İmamı durdu. Ve orada ilk Kur'an kursunun açılmasına da vesile oldu ve 01.22.1969'dan 1975'e kadar aynı köyde ücretli dini hizmete devam etti. Sonra bütün bunları bırakıp, okuduğuna, okuyacağına bir şamar atıp, Libyaya işçi olarak gitti. Orada 4 sene çalıştıktan sonra Medine'ye gidip, 1985'e kadar para kazanıp, dünyalığını peydahladıktan sonra Konya da tevattun edip, bir bakkal dükkanı açarak gayri otura gitmiştir.

Şu kadar ilmi bir kârı olmuştur ki Arabistandaki kaldığı müddeti medide zarfında Arapcasını iyice kuvvetlendirmiştir. Gerçi maddeye menî talim olduğundan sevabı yoktur amma günahıda yoktur.

Yûsuf Hoca Halis, Muhlis, şeriatdan asla kıl payı ayrılmaz ve şeriatdan asla ıvaz, taviz vermez, şıgag, nifak da bilmez, tuttuğu bir yol yanlış ise oradan dönmesini bilmezden gelmez, kendisinde yalan dolan olmaz, kırılır, eğilmez, mütteki, mütedeyyin ve Resaili nurdan feyzyab olmuş kadir-şinas bir zatı muhteremdir. Fakat kendi kadrine ğadr eden biridir. Şimdi Konya'da Hac Şirketi kurdu.

ÖMER GÜLLÜ HOCA (ALATA'LI)

Alata yeni Camii müezzini ve İmam vekili olup, 1940'da Alata'da doğdu. Daha 4 yaşında iken babasının askerden getirib, her şafak vakti cehren okuduğu Yasin sûresi cüzünden Yasinin baş sahifesini ezberlemiş, o sene Kör Hafıza Elif cüzünden okumaya başlamış ve Yasinin baş sahifesini Hoca ve oradaki talebelere okuyuverince hayrette kalmışlardı.

Söbüce Ali amcasının ona bir defter yaprağının yarısına elif-ba yazıvermesi ile başlayıp iki sene de hatim yapmıştır. Hafız da hatmettikten sonra 1946 ekiminde ilk mektebe başlayıp, 1953'te bitirmiş. Yine 1954'te Hafızda biraz daha okuyup, Konya'ya gidip, Emekli Osmanlı muallimlerinden Ağazade Koçbeker Hafız Hocadan kıraat dersi almış. Asrı Camiinin ser-mahfilinde yatıp kalkmakla tam 3 sene devam etti.

1956'larda Konya İmam hatib mektebine kayıtlı olup, devam etmekte iken ders kitaplarını maddi imkansızlıktan temin edemediğinden yine Alata'lı birkaç talebe arkadaşları ile bile okulu terk etmişlerdir.

Böylece 1958'de ilk Ramazan cerine ova köylerine çıkmakla ramazaniye 75 liraya Karaman'ın Anamas köyünden İmam durmaya başladı ve 1959'da Mut'un Malhoca köyüne 5 aylığı altıyüz liraya İmam oldu. Askerden 1962'de döndü. Ve yine 1963'lerde Malhoca'ya dönüp, İmametinin yanında çocukta okutur oldu. Sonra Silifke'nin Çeltik köyü ve Kızıl gedik ve Silifke'nin Gere mahallesinde İmamlık ve çocuk okutmakla faidelendi.

Sonra Ermeneg'in Kışladağ köyüne sene 1968'de dahı seneliği 200 lira ücretle 5 sene İmametlikle çocuk okuttu. Sonra mübtela olduğı bedeni ve deruni bir marazla 1972'de Alata'ya geldi. Ve 1973'de Alata Medreselik Camiine İmam olup cemaatına kışları Kur'an okuttu. 1974'de Cihan beylinin Çimen köyüne 6000 liraya senelik İmam durdu. 17 ay orada kaldıktan sonra vekil İmamlık imtihanına girerek kazanmış ve ilk resmi olarak Yunak Yeşil yayla köyüne 14 şubat 1975'de geldi. 17 aydan sonra Hadim Kalınağıl köyüne nakl ve o sene vekil İmamlıktan müezzinlik imtihanına girip, 1977'de Alata Yeni Camii müezzini sıfatı ile İmamlığa başladı. Cemaata okuduğı kitablar:

1- Dürrüyekta 2- Nimeti İslam 3- Nurul'izah 4- Mizanül'kübra 5- Buhari tecridi 6- Riyazussalihin 7-Ramuz 8- Zevacir Kitablarının Türkçe'sini yaz kış yeni Camii cemaatına namazlardan evvel okumuştur. Ayrıca mülteka şerh ve tercümesini de okumuş.

Ömer Hoca aynı zamanda şair olup, durmadan tedvin eylediğı (Alatavi divanı Ebhurul fakir) adı ile baskıya hazır bir divan hazırlamıştır. Bir yandan da saat tamiri yapmaktadır. 1997'de Hac yaptıktan sonra emekli oldu.

Ömer Hoca Ve Ecdadı Söbüceler Ve Sarı Yûsuf

Ömer Hocanın babası Söbüce Yûsuf Güllü (ÖL: 1976)'dür. Söbüce Çolak M., Söbüce Ali, Söbüce Osman bunlar hep Söbüce Mehmed ile Omar Hocanın kızı Dudu Hanımdan olmalardır.

Bunların babası olan Söbüce gocaya Kütükte, Hoca Mehmed derlerdi ki, tüm Hafız imiş. Naim Hasan koca derdi ki: Ben çocuk iken yayla komşusu idik mütemudiyen gümbür, gümbür gece gündüz ezberden Kur'an-ı Kerim okurdu. Bu Söbüce Hafız M. Gocanın Öl: 1342'dir. Söbüceler İğrandılar ve Sarı Yûsuf'un oğullarıdır ve Sarı Yûsuf'un babası da Pir Ali'nin oğlu Sarı Mehmed'dir. Yani Sarı Yûsuf ve Omer Hoca Pir Ali'nin torunlarıdır. Ve bu sülaleye Pir Ali'ler (Pirallar) derler. Pir Ali'nin babası da Mehmed olduğundan Sarı Yûsuf'un büyük oğlu ve Söbücelerdeki Mehmed'ler Pir Ali'nin babasının adını almış oluyorlar.

Elhem'ler Kimlerdir?

1-Sarı Yûsuf 2-Ömer Hoca 3-Elhem Kadın 4-Kunduzların Kör M.'din ebesi 5- İreblerin Fatma Hanımın anası Şerife 5- Ayşe'nin Ali'nin anası Ayşe. Bunlar hep bir kardeştir. Hemde pir Ali gocanın torunlarıdır. Pir

Ali'nin oğlu Sarı Mehmedin evladıdır.

Keza Koraş Şehriban dahı bu Şerife Hanımın Ayşe adlı kızından doğmadır. Keza Veli gilin 1990'da 99 yaşında ölen Şerfe garı da yukarıdaki adı geçen Şerife'nin kızı Rabia'dan doğmadır.

Ömer Hoca Kimdir?

Ömer Hoca 1342'de vefat edip, Pir Ali'nin oğlu Sarı Mehmed'in küçük oğludur. Ömer Hoca'nın fazla ilmi yoktu. Ancak kıraeti ile ilmühali vardı. Fakat pek çekkin mütteki, saf bir zattı. Hatta Karaman'a pekmez satmaya gelmiş de, iki mecide pekmezi alacak olmuşlar, "hayır! haram olur, piyasa pahası bir buçuk meciddir" demesi meşhurdur. Sazağa bakarak keşinin dumanı gitmezmi daha dermiş.

Adı geçen Ömer Hoca'nın 4 kızı olup, bunlardan biri ve en meşhuru 115 yaşında ölen Tırı Mehmed goca'nın karısı Tırı Teslime idi ikincisi Söbüce paşağının anası ve son vaktinde hatıp Ali Hoca ile evlenen Dudu Hanım idi. Üçüncüsü de Rangılı M. Ve Hüseyin'in anası idi. Ömer Hoca'nın karısı ve bu kızların anası dahı Şeyh Ali Rıza Kaşıkçının amcası olan Kunduz Kerimin Mustafa'nın kızı idi. Ömer Hoca'nın oğlu olmamış.

İğrandılar Ve Sarı Yûsuf

İğrandı Ahmet (zabitanının babası) ve İğrandı Yûsuf (Öl: 1988)'un anaları İğrandı Eşşe hanım işte Sarı Yûsuf Hoca'nın kızıdır. Halbuki Ömer Hoca bu Sarı Yûsuf'un Mehmed'in küçük oğlu idi malum.

FEHMİ KIRBOĞA HOCA (ALATA'LI)

1958(R. 1374, H. 1377)'de Alata'da doğdu. Babası Mehmed Ali Kurboğa (Karasakal Hoca)'dır (D. 1934, R. 1350, H. 1352 Alata). Dedesi İbrahim Kırboğadır (M. 1900, R. 1316, H. 1317 Alata). Vefatı: 1968, R,1384,H.1387.

Ebesi Teslime Kırboğa: (Mustafa kızı). Doğumu: 1905, R. 1321, H. 1323'dür. Vefatı: 1989, R. 1405, H. 1409'dur. (Anası Ayşe)

Dedesinin babası Gilik Ali Efe Kırboğa'dır. Doğumu: 1874, R. 1290, H. 1292.. vefatı: 1953, R.1369, H. 1372'dir. Dedesinin anası yani dedesinin anasının zevci Leyla Elhem kızı doğumu: 1882, R. 1298, H. 1300 babası Tıngır İbrahim. Yukardaki adı geçen Ali efe dedesinin babası Elif Mustafa, anasının adı Banu'dur.

Fehmi Başta yazıldığı üzere Alata'da Perşembe gün akşam namazından önce alatürke saat 11 sularında, Ağustos 28, 1378, Muharrem 13.m.1958'de doğdu. Bir yaşında iken akın köyüne Hoca durduk ilk mekteb üçüncü sınıfı Alata'da okuyup, 1968'de Karaman'a hicret ettik. 4.,5. sınıfları da Karaman M. Beğ mektebinde okudu.

1969'da Karaman İmam-Hatib mektebine girdi. 1979'da mezun oldu. Medine'i münevvere Camiatül İslamiyye'ye 1979'da girdi ve 1984'de Camianın kısmüllüğah'sını bitirib,1984'de geldi. Hicri hısab 1403'de Karaman'a geldi.

Yunağa İmam oluşu 1984. Mut'a Müftilik me'kuratine tebdilen nakli 1987. evlenme tarihi 22 ağustos 1981, 22 Şeval 1401, İzinname 22 ekim 1981.

Medine'den ilk attığı mektup 15 mart 1980, uçakla izinli geldiği, tekrar döndüğü 4 mart saat 7, 1981.

Camiiada derse devam ettiği müddetce bir yandan geceleri zamanın Allamesi meşhur Medine de sakin, mücavir Erzurum'lu Mustafa Necati Efendi'den dahı Akaid, Fıkıh dersleri almış ve 3,4 haccı ile 20 kadar umresi olmuştur. Karaman adliyesinde görevlidir. 1990 ve 2000'de.

İBRAHİM HAKKI KIRBOĞA

Karaman'da göl yerinde Çürük dişin evinde bir bahar eyyamında 1969(1387)'da doğmuştur. Babası Mehmet Ali Kırboğa'dır. (Karasakal Hoca) Dedesi İbrahim Kırboğa (D:1900, R. 1316). Onunda babası Gilik Ali efe (Elif Ali) olup, doğumu:1290, M. 18974. bu Ali dedesinin babasıda Elif Mustafa, Elif Mustafa'nın Hanımının adı Banu fakat Teslime de derlerdi.

Ali efe dedesinin hanımının adıda Abbaslardan Leyla olup, İbrahimin Babası Karasakal Hoca amucasının kızı ile evlenince yukardaki adı geçen Ali efe ve Leyla hem babasının hem de anasının dede ve ebesi olur. Leyla'nın doğumu 1310 Öl: 1946.

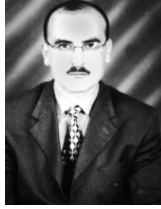
İbrahim Hakkı'nın baba annesinin adı Teslime olup, 1321.M.1905 de Alata'da doğup, 1989 da Karaman'da öldü.Teslime de 1939'da vefat eden muttalib velisi hocanın kızı Ayşe'den doğmadır. Öl:1954.

İbrahim hakkı ilk okul ile Kur'an-ı Kerimi Karaman'da okuyup, 1981'de Karaman İmam Hatip okuluna başlamış ve burayı bitirip A. Akın köyünde görev almış ve burada evlenmiş, 1992'de İstanbul Hukuk Fakültesini kazanıp okumaya başlamıştır. Ve 2001'de bitirmiştir.

İbrahim Hakkı gayet mülayim, mütevazı, musahib, yumuşak başlı bir

mizaca sahibtir.

Sünnet olmaları: küçüğü Ziya ile birlikte 19 mayıs 1974 de hicri Rabiulahir 24 1934 bahar eyyamında Gazi Dükkan mahallesindeki Osman Dizdarın evinde icarda iken olmuştur. (hatta Kamus ül Kütüb Kitabımı bastırırken).

ZİYAEDDİN KIRBOĞA

27.07.1972 Doğumludur. Babası Mehmet Ali Kırboğa Hocanın doğumu 1935'dir. Dedesi İbrahim Kırboğa'nın doğumu 1316, m.1900. bununda babası Gilik Ali Efe Kırboğa. Ali dedesinin doğumu R.1290,M.1874 .

Ali dedesinin baba adı Elif Mustafa, ana adı Teslime. Bir adı da Banu idi. Ali efe dedesinin hanımı Leyla idi.

Ziyaeddinin babası Karasakal Hocanın anası Teslime olup, Teslime'nin babası Mustafa anası Muttalib Veli Hocanın kızı Ayşe hanım idi. Teslimenin doğumu Alata'da 1321, M. 1905. vefatı Karaman'da 1989 Şubat 13 pazartesi sabah ezanı okunurken. Bu Teslime ebesinin anası Ayşe ise öl: Alata'da 1954, bununda babası Muttalib Velisi Hoca

Ziyaeddin ilk okulu ve Kur'an tahsilini Karaman'da okuduktan sonra yine Karaman İmam Hatip mektebine 1983'de başlayıp 1990'da bitirdi. Ve 1991'de Ankara Edebiyat Fakültesini kazanıp, birkaç gün devam ettikten

sonra beğenmeyip babamın kitaplarına ehil olayım diye tekrar imtihanla Konya ilahiyat fakültesine 1992-1993 öğretim yılında başladı.

Ziyaeddin gayet müdakkık ve müteharrik bir mizaca sahiptir. Fakat daha hali tıfiliyet ve devri sabavetde altı yaşında taharet ve namaza başlamıştır. Ziya'nın tevellüdü; kütüphanemizdeki vakıa sûresinin müstekil siyah çaput ciltli kitabının son arka kapağı fihristine şöyle kayıt düşmüşüm: “31 ağustos 1971 Recep ayının 9’unda Salı günü öğleden sonra hicri 1301 kardeşim Aşşana gilin yer evinde ben sarılık hastalığına tutulduğumdan bir hafta sonra dünyaya gelmiştir.

Sünnet olmaları: Ağabeysi İbrahim Hakkı ile beraber Gazi Dükkan mahallesindeki Osman Dizdarın evinde kirada oturmakta iken bahar eyyamında 19 Mayıs 1974 ve hicri Rebiülahırın 24’ünde hatta Kamus ül Kütüp kitabımızın tabı sırasında 1394’de sünnet oldular. 1997’de Ankara diyanet işleri niyasatında Müftilik imtihanlarına girip kazandıktan sonra 5 nisan kurra çekti ve haziran 1998’de Bitlis Hızana tayin oldu ve 1999’da askere gitti. Ve 2001’de Bozkıra nakli olundu. Elan Bozkır Müftiliği görevini sürdürmektedir.

ALİ ÇAKIR HOCA (HAMZA ALİ)

Babasının adı Hamza olup 1329 doğumludur. Dedesi Seferberlikde şehittir. Alata'lı Ali Çakır Hoca Efendi 1945 doğumlu olup, daha hali unfuvaniye'tinde iken Alata, Konya, Şam'da iptidai ve tali tahsilini görüp, Ali tahsilini dahi tahsil için Mısır Kahire'ye gitmiştir.

Camiiatül Ezher Külliyyetişşeria'dan 1980'de mezun olmuş. Bu Külliyyeti Darul ulum'u İslamiyye'den aldığı şهادet namesini Ankara 11. noter tercüme ve tastikıyla 4 yıl yüksek öğretim muadili kabul kılınmıştır. 1984'deki müracaat'ı neticesi halen 1990'da dahi alınamamış ve bir vazifeye girmemiş. Elyevm tehhül ettiği Konya'yı tevattun edindi.

MİSİRDAKİ ÜSTADLARI

Kahire üniversitesi Darul ulum fakültesinde okurken feyz aldığı İslam'i ilimler üstatlarından:

- 1- Üstazişşeriah. M. Abdülmecid-Fıkıh üstadı
- 2- Abdullah Şahata Tefsir ve hadis üstadı
- 3- M. Baltacı- Ahvali şahsiyye ve mira Hocası ve Rif'at Fevzi
- 4- Ahmet Heykel- Üstazül edeb ve Ali cündi ve M. Havfi
- 5- M. Kemal Cafer ve Mustafa Hılmi- İslam Felsefesi ve tasavvuf Hocası
- 6- Ahmet Çelebi ve Mustafa Hılmi- Tarihi İslam Hocası.
- 7- Abdulkerim Hassan-Edebül magazi Hocası
- 8- Dr. M. İyd ve Dr. Abdulaziz Sencerci ve Dr. Bedevi Mahtun ve Dr. Abdurrahman Seyyid-sarf ve nahv Hocaları.
- 9- Ahmed Tahir Mekki-Arap edebiyatı üstadı.

LATİF HOCA –SOLMAZ

Latif Solmaz Hoca'nın doğumu 1944 (H. 1363, R. 1414)'dür. İlk mektebi Alata ve Kur'an talimini Alata Kör Hafız da okudu. 1965'de Suriye'ye giderek 3 sene kaldı. 1969'da Libya'ya gidip, Ma'hedül Fer'i lisesinden 1969'da mezun oldu. Sonra yine Libya da İslam üniversitesine Arap dili ve edebiyat fakültesini yeni adı ile Faryonuz fakültesini 4 yılda bitirdi.

Latif Hoca 1980-1981 arası Libya da mütercimlik yaptı. 1986 Konya ilahiyat fakültesine Arapça Hocası oldu. El yevm (1994) Konya ilahiyat fakültesinde öğretim üyesidir. Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü ana bilimler dalında masdır'a çalışıyor. Bir aralık 1976'da İstanbul Kurtuluş lisesi din ve ahlak dersleri Hocası idi.

Latif Hoca Efendi ağır, kamil, halim, selim, metanetli ve muhakematlı oturup kalktığı yeri ve konuşacağı kelamı bilir vacibüttebcil bir alim zattır.

Baba adı Mustafa Solmaz (Demircioğullarından). Tevellüdü 1895(1311) vefatı 27.08.1961 onunda babası Demircioğullarından Mehmet Solmaz. Tevellüdü 1856 (1272) vefatı: 1915 (1331)

Mehmed Ustanın oğulları ve Demirci Mustafanın da kardeşleri:

- 1- Demirci, Semerci İbrahim. Doğumu 1888 (1304)
- 2- Adıgüzel Solmaz: Doğumu: 1308 (1339). (yani M. 1892-1923)
- 3- Mehmet Solmaz (küçük tat) doğumu: 1900(1316)
- 4- Ali Solmaz (Cin Ali) doğumu: 1999(1317)

Latif Hocanın ana adı Fatma Dursun Solmaz. Doğumu 1905 (1321). Ölümü 11.11.1994. Fatma Hatunun babası H. Abdüllatiftir. (Mesud oğullarından d.1297 M.1881) Latif Hocanın anası Huriyedir. Karısında Havva ana olup, d. 1903 (1319) Latifin babası Mesudoğullarından Ahmet Dursun doğumu 1832 (1247)

Dikkat: Balada meskur, Aşağı mezarlıkta bozulan Kavuklu mezarlıkta metfun Molla İbrahim ve oğlu Demirci Mustafa'nın nesli, konula gelen Mustafa adının en bariz misali ve adı aldığı 1972'de Libyada Arabi tahsil gören Latif Efendi'nin ağası ve babası İbrahim ve Demirci Mustafa Demirci İbrahim denilir ki; 180 sene sonra tevafuk etmiş, adı geçen Veliler Mescidi İmamı bu aşağı mezarlıkta metfun Molla İbrahim'den sonra kırk sene Tekaüd Hasanın amcası İmamlık yaptı. Yukarıdaki Molla İbrahim 1813 (1228). Bu ikinci İmam, şimdi Veliler Camiine Muttasıl Osman Hocanın evinin sahibi üç Osman vardı, biri şimdiki (1988) sağ olan İbrahimin babası, ikicisi yani bunun dedesi Çanakkalede Şehit düşen Osman, üçüncüsü Osman Hoca Efendi (Molla Osman Goca)'dır ki, 1945'de 80 yaşında iken öldü. İşte Takaüd Hasan'ın amcası olur.

Bu Osman Hoca, Çetmeli Hüseyin Efendi'den vesair Hocalardan da okuduktan sonra İstanbul da köylümüz Göküş Hoca ile bile 5 sene okuyarak Alata'ya döndüler.

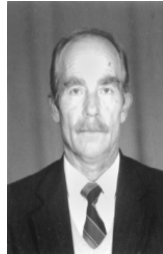

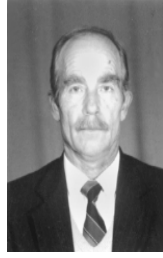

HASAN DEMİRLEK (Topal H. Mehmed'in Hasan)

1949 yılında Alata'da doğdu. Babasının adı Mehmet anasının adı Fatmadır. İlkokulu aynı köyde bitirdi. İlkokul tahsilinden sonra Şer'i ilimler tahsili için Şer'iyye El-Mahed Fethül İslam Medrese'sine girdi. Orada üç yıl okudu sonra memleketimize döndü. 1965 yılında İmam Hatip Lisesine girdi. 1972 yılında aynı okuldan mezun oldu. Aynı yıl Konya Yüksek İslam Enstitüsü giriş imtihanlarını kazandı. 1976 yılında mezun oldu. Mersin Gülnar Lisesi, Gülnar İmam Hatip Lisesi ve Mersin İmam Hatip Liselerinde öğretmen olarak çalıştı. 1980 yılında askere gitti Topçu Teğmen olarak terhis oldu. 1981 yılında tercüman olarak Libyaya gitti ve Trablusgarpta bir süre çalıştı. 1987 yılında memleketimize döndü. Şu anda Çumra İmam Hatip Lisesinde öğretmen olarak görevini sürdürmektedir.

Zâti Alimâneleri daha Unfuvânında bile ilim tahsiline pek meraklı, emsâlinde Erbâbı ilme pek sadık ve samimi ve mütevazı ve mütteki, muhterem bir zat olup, ilmen ve hûlkan pek mümtâz olup erbâbı ilmarasında sayılan, sevilen parlak zekâyâ sahip bir fâzıldır.

AHMET ULU HOCA EFENDİ

1934 (1352) Yılında Alata'nın Balcılar kasabasında doğmuştur. İlk Kur'an-ı Kerim'i babası Mehmet Ulu'dan öğrenmiştir. İlk Mektebi yine Alata'da okumuştur. Tâli tahsili; Arapça Sarf, Nahv ilimlerini ilk olarak Alata'da Mehmet Doğrul Hocada okurken ayrıca babası M. Ulu ve ağabeyi Yûsuf Ulu Hocalarla dahı müzâkere Hocası olarak birlikte çalışmışlardır.

Âli tahsili; 1954-1962 yılları arasında Şam'da Medrese tahsili gördü. Okudukları Medrese'nin adı Fethul'İslâm olup yedi senedir Türkiye'deki İmam Hatip Müâdilidir.

Üstâdlarının adları; Şeyh Abdurrazzâk El Halebi, Şeyh Sâlih Farfûr, Şeyh Remz Bezmî ve Şeyh Hasan Habennekî gibi Meşâhirden feyz aldı.

Şam talebe arkadaşlarından; Alata'lı Süleyman Hoca, Telli Hüseyin Hoca, Hasan Demirlek ve Abdurrahman Eğilmez vs...

Ahmet Ulu Hoca Türkiye'ye dönünce İmam Hatip Mektebini dıştan imtihan ile Adana'da bitirdikten sonra ilk dini vazifesine 1968'de vaiz olarak Hadim'de başladı. Sonra aynı vazifeye Ermenek, Anamur, Çumra'nın Akvıran'da tayinler ile devam etti. Bir aralık Lübnana gidip, sonra yine vaiz olarak Mut merkez vaizliğinde berdevamdır. 10/4/1992

Ahmet Hocanın şu dünyada en çok sevdiği şey doğum yeri olan Alata ve dağlarında gezidir. Müpdelâ olup, kitaptan ve mesleki vazifesinden daha fazla bayıldığı şey ise avcılık, antikacılık, teryâkiliktir. İlk Şam'dan geldiği sıralarda kafa dengi arkadaşı bulunca tutkal gibi tutar salmazdı. Neyazık ki sonra yukarıdaki üç tutku onu ahbab ve kitap müteâla ve ilmi tetebüatdan bigâne kılmış. Şimdi Konya'da meskundur.

Ahmet Hocanın baba adı; Mehmet Ulu olup 1898 (1314)'de doğmuş; 1974'de ölmüştür. Dedesi Yûsuf Hoca'dır.

AHMET YAĞCI

1953'de Alata Balcılar'da doğdu. İlk Mektebi Alata'da okudu. İlk Kur'an-ı Kerim'i amâ Hafız Hocada okudu. Alata karşı Kur'an kursunda iki yıl okudu. 1968'de Karaman İmam Hatip Lisesine başladı. 1970'de Bursa İmam Hatip Lisesine nakletti ve orayıda 1975'de bitirdi.

1975'de Yunak Hacı Şiho köyünde bir yıl İmamlık yaptı. 1976'da Bursa Yüksek İslam Enstitüsüne kayd oldu. 1980'de buradan mezun oldu. 1980'in Kasımında İzmitin Karamürsel Lisesinde Din dersi Hocalığına başladı. 1985'de Siirt merkez endüstri meslek lisesine Din dersi Hocası olarak girdi. 1989'da Adapazarı Hendek İmam Hatip Lisesine girdi.

Ahmet Yağcı Hocanın baba adı, Hasan Yağcıdır. Hasan Yağcı 1929 doğumlu olup, fahri veya ücretli olarak Mut ve ova köylerinde İmamlık yapar. Babadan dedesi 1317 doğumlu Çıkı H. Ahmet'dir. Vefatı 1968. bu dedesi H. Ahmet Harabtaki Veli Efendinin Medresesinde Mollalık yapmış, Medrese kırıntılarından. Bununda babası çıkı Hasan olup, Yumru Mehmet'in babası, Yumru Ahmet Hoca ile kardeşirler. Ahmet Hocanın anadan dedesi H. Aziz Ahmet Hoca Efendi olup, 1323 doğumludur.

Bununda babası Alata'da ilk asker Hacıdır ki, adı Abdülaziz'dir. Hala sağ olup, 9 kadar sanatı olan ve ömür boyu hiç namaz geçirmeyen ve haftada bir defa Kur'an-ı Kerim hatim eden Gov, ğıybet bilmeyen bir ibadet ehli Hocadır.

HASAN İLİMLER HOCA

Hasan İlimler Hoca 1950'de Alata'nın Balcılar kasabasında doğdu. Babası 1911 (1337) doğumlu Konya'lı İbrahim'dir. Dedesi ise 1883 (1299) doğumlu kaşıkçı Şeyh Ali Rıza Efendidir. Ş. Ali Rıza Efendinin de babası Abdülkerim olup, gündüz Semerci Kerim diye anılırdı.

Hasan İlimlerin ana tarafı; anası Cennet Hatun olup, Naim Ustanın kızıdır. Naim Ustanın babası da Mahmut Ustadır bunun babası da Ğâluba Emin Hocadır ki bunlar sülalece semer ustasıdır. Kısaca Cennet, Naim, Mahmut, Emindir.

İptidai tahsili; İlk Kur'an talimini K r Hafız Ahmet Efendi'den okuyup ilk okulu da yine Alata'da okudu. Sonra 1962'de Konya'ya giderek 4 yıl Konya'da ticaretle iştigal ettikten sonra 1966-67  ğretim yılında Denizli İmam Hatip Mektebine kaydoldu. Burada bir yıl okuduktan sonra İstanbul İmam Hatip okuluna naklen girip 1973'de buradan mezun oldu.

1974-75 Öğretim yılında İstanbul Yüksek İslam'a girdi. 1979'da buradan mezun olup, 1980 başında Tarsus İmam Hatip Lisesinde ilk vazifesine başladı. Daha sonra Mersin Erdemli İmam Hatip Liselerine

nakledildi. Burada 1985 yılında dek görev yaptı. Ferdası sene Konya İmam Hatip Lisesine meslek dersleri Hocası olarak tayin edildi. Şimdi ise (1992) aynı göreve devam ile beraber Konya Yüksek İslam'da mastır derslerine devam edip, 1989'da adı geçen Konya İlahiyat Fakültesindeki Mastırını tamamladığından 1991-1992 öğretim yılında Konya İlahiyat Fakültesinin açmış olduğu Doktora imtihanını kazanarak Doktora öğretimine devam ediyor. Şu anda (1992) adı geçen fakültede kelam, bilim dalında Doktorası yapmaktadır ve Konya İmam Hatip Mektebinde meslek dersleri Hocalığına da devam ediyor. Hasan İlimler Hoca evli olup, üç oğlan babasıdır.

İBRAHİM IŞIK

Tekaüd İbrahim lakaplı İbrahim Işık 1955'de Alata'da doğmuştur. Babası tekaüd Hasan Işıktır. (Tevellüdü 1912 (1327) ölümü 18-04-1985'de.) Bununda babasıTekaüd Hasan Hüseyin olup, seferberlikte askerde Şehit kalmıştır. Bununda babası Tekaüd Mustafa'dır ki Karaman İmam Hatip Mektebinde çalışan Mustafa'nın adı aldığıdır.

Tercüme halini yazdığımız İbrahim Hocanın babadan ebesi Veli Çavuşun kızı olup Abbasın kardeşidir. Adına Tekaüd Rahime derlerdi. 70 yaşında 1964'de ölmüştür.

Keza İbrahim Hocanın anası da Nasıflar kızından olma Saldırcı kabak koca'nın kızıdır. Kabak kocanın asıl adı İbrahim Arıtürk olup, tevellüdü 1864 (R. 1280, H.1281) ölümü R 1358 H 1361 Kabak Koca İbrahim'in Yer meleş bir Mehmet adlı bir oğlu vardı. Onunda Elyevm Berhayat 1938 doğumlu, ele karışmaz tavaya bulaşmaz bir İbrahim oğlu kaldı.

Özgeçmişini yazdığımız, İbrahim Hocanın tahsil hayatı; Kur'an-ı Kerim'i ve ilk mektebi Alata'da 1968 ile 1974'lerde okudu. Sonra Karaman İmam Hatip Mektebini bitirip, Konya İslam Enstitüsünü bitirdi. Ve Elyevm Konya sağırlar okulunda muallimdir.

İbrahim Hoca pek aydın, vatanperver, ahabap tutar, cana yakın, halim, selim bir kardeşimizdir.

YÛSUF DURMUŞ

(Kendisinden naklen): Nesebim: babam Ahmet Durmuş (D:1914) babam tarafımız Seyyitler lakabıyla bilinir babamın babası Seyit Abdullah (Öl: 1962'de 82yaşında) onun babası Seyit, onun babası Durmuş, babamın annesi Boyacılardan FÜRÜ.

Annem Zeynep (D: 1918) annem tarafı Mehmet Paşalar lakabıyla bilinir. Annemin babası Yûsuf Hoca onun babası Mehmet paşa onun babası Halil. Annemin annesi pancarcılardan pancarcı Sunullah'ın kızı

Şerife (Ö:1927)

Ben Yûsuf Durmuş 1949 yılında Karaman'da dünyaya deldim. İlk okula gitmeden Kur'an-ı Kerimi Karaman da asri Camii İmamı Mustafa Efendi'den ve Alata da Sofu Hasan Hoca da okudum. İlk okulu Alata'da okuyup 1962 yılında bitirdim. İki yıl K. Kursunda Kur'an ve Arapça okuyup 1965-66 yılında Konya İ.H. okuluna kaydolup 1972 yılında okulu bitirdim. Aynı yıl Yûsuf Efendinin Osman'ın (Tahsildar) kızıyla evlenerek Çumra'da İmamlık görevine başladım 1975 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsüne girdim ve İmamlığımı Konya da devam ettim. 1979'da okulu bitirdim 1981'de askerlik görevimi yaptım 1982-1985 yılları arasında Arabistan'da Medine-i Münevvere'de çalıştım. 1985 yılında Zonguldak Ereğli İmam Hatip lisesinde öğretmen olarak göreve başladım. 1989'da Çumra İmam Hatip lisesine tayin oldum. 4 tane evladım var. Öğretmen olarak çalışmaktayım.

MEMİŞ ARICILIK HOCA

Memiş Hoca 01.01.1959'da Alata'da doğdu, ilk okulu burada okuyup 1968'de mezun oldu. Ve 1968'de Karaman İmam hatib mektebine kaydolup, 1975'de mezun oldu. Ve 1975 de Hadim Gaziler köyüne İmam oldu. Ve 1977'de Konya Y. İslam'a girip, 1981'de mezun oldu. Ve 1982'de Mut İmam hatib mektebine meslek dersleri Hocalığına tayin oldu.

Ve 1985’de Kırşehir Mithat Saylam orta okuluna Din Kültürü Ahlak bilgisi muallimi oldu. Eylül 1989’da Karaman Yeşildere lisesi din kültürü ve Ahlak bilgisi öğretmeni olarak tayin edildi. 1990.

Memiş Hoca ve kardeşi Esad Hoca küçük yaşta dini ilimleri okumaya pek hevesli olduklarından nice müşkilatlar ve zaruretler içinde okudular. Her iki kardeşler pek nazik, muhterem, Efendi zatlardır.

AZİZ HOCA

Ahmed oğlu Aziz Taşkiran 1936 doğumludur. Hafızda Kur’anı Kerim okudu. Veli Efendinin oğlu Mehmed Doğrul Efendi de ilk Arapça okudu. 1953’de Konya da okudu. 1955’de Karaman Kur’an Kursunda bir sene okudu. Köyde Mehmed Hocanın Yûsuf’ta biraz daha Arapça okudu. 1958 de ilk İmamlığa başladı. Silifke’nin Tozara köyünde bir sene İmam kaldı. Ve ondan sonra Karapınar, Cihanbeyli, Çumra, Silifke, Mut köylerinde İmamlık yaptı. 1971 yılında Hacca gitti ve orada bir sene eğleşti. Oradan geldikten sonra 1980 yılında Kuveyt’e gitti. Orada iki sene kaldı ve oradan geldi. Bir traktör aldı ve şimdi çalışıyor. Cömerd ve çalışkandır.

SEYYİD KARABAY (Alata'lı)

1948(1950)Yılında Alata Balcılar kasabasında doğdu. 40 yaşlarında iken 3ocak Çarşamba 1990'da Vefat etti. İbtidai Kur'anı Kerim tahsil ve talimini Alata da meşhur hepimizin Hocası olan Ama Hafız Ahmet Hoca da okumuş, sonra ilk mektebi yine Alata da okumuştur.

Arapça tahsilini Biauyeten Emsile, Bina ve Avamil gibi Sarf, Nahv kitaplarını aynı köyünden Mehmed Ali Kırboğa- (Karasakal Hocadan) 1969'da Şamata yaylasında okudu. Bu tarihte ilk okulunu Alata da okudu.

1967'de İmam hatib orta kısmını dışardan, lise kısmını da İstanbul da okudu. 1974'de İstanbul Yüksek İslam'a girip, 1979'da mezun oldu.

Görevi: Tokat Niksar İmam Hatip mektebine Hoca olarak tayin edilmiş isede, Der'akap istifa edip, her neden ise ticaretle iştigal, dostlarla sohbet yeri olarak Konya Kapu Camii batı bitişiğinde Şadırvan tuhafiye adlı köşesine çekilmişken, 1988, 26 mart mahalli seçimlerinde Alata- Balcılar-Belediye Başkanlığı seçimlerine Refah partisinden aday olup, az bir farkla kaybetmiştir.

Hayfaki bu genç ve samimi dostumuz Karaman'a araba ehliyeti için gelip, bu fakirin evinde bir kahve içip, ehliyeti için karakola gidip, dosyalarını verdikten bir hafta sonra gel ehliyetini al diye söylemişler ise de haftasına gelemeden kalbden hakkın rahmetine irtihal eylediğini duyduk. 3 ocak Çarşamba 1990.

Seyyid Karabay kardeşimiz Hoca Efendi Halim,, selim, sadık, cömerd ve merd bir Efendi idi. Onu turfanda iken gaybettik. Mevlaya müteal rahmet eylesin.

ARAB OSMAN'IN ESAD HOCA(Alata'lı)

1946(H. 1365)'de doğmuştur. (Veli Efendinin ölüm yılına tevfikan) babası 1904 (1320) doğumlu Arab Osman (Öl:27 şubat 1983)'dır. Dedesi Arab Hacıdır. Bununda babası Arab Abdullahdır. İşte H. Kerim Mustafanın dedesi. 3cü H. Kerim hacdan dönerken kurutulmuş bir öküz derisine katarak Medine'den getirdiği Yemen asıllı Arab Abdullah adlı çocuk, Arabların kökünü teşkil eden bu Arab Abdullah adındaki çocuktur. Bu çocuk Hacı Kerimlerin kölesi olarak büyür ve sonraları Alata'nın köy önündeki arsaların tümünün sahipleri olan Hadim'deki Müftilerin atlarına seyislik hizmetine girer.

Arab Osman'ın Esad Hoca: Göbek adını babası Esad koyup, İmam hatib'e girmek için yaşı büyük gelince müteveffa küçük kardeşi yerine kayda olup nüfuslandığından Abdül'kadir adını almış. Zira küçük müteveffa kardeşi Abdülkadir imiş.

OSMAN KAYADİBİ HOCA

Solak Osman lakabıyla da mülakkab olup, 1942 de Alata kasabasında doğdu. Babası Solak Hüseyin'dir. Osman Hoca Efendi gayet zeki, sabır, natık, sufi bir alim zat olup, ilmi aklına mağlup, aklı kalbine galip olduğundan hayatıyetinde bazı tebettülata duçar olmuştur.

Tabiki mütteki ve müstekim bir zat olduğundan gayri meşru bir hal ve hareketi olmamıştır. Osman Hoca, ta devri tıfliyatda dahi islami ilimlere pürheves idi. Onun içindir ki, çelikten çarık, demirden değnek edinerek, Ezmine-i muhtelif ve emkinei müteaddide de neçe ulemai ehli sünnet ve fuzala'i sahibi hüsnü meşrep halkai tedrisatına dahil olup, istifazai feyz eylemiştir.

Ezcümle: ilk olarak Alata'da K. Hafızdan K. Kerim ve Arapça, sarf ve nahv, M. Doğrul ve Yûsuf Ulu Hoca Efendilerden ikişer sene ızhara kadar okuduktan sonra, Konya'da sahibü ata Camiinde mücavir Karasakallı kümük topal Hocadan da ilmi kıraat okudu. Sonra Süleyman efendi kurslarından, Konya'daki yeni Kur'an Kursu Hocalarından Bozkırlı Muhyiddin Hocadan Kur'an ve Arapça dersleri aldı. Ve yine ülaikeden Karaman'da inşaatçı Kızılcalı Mehmet Hocadan Akçaalan köyünde Arapça okudu. Sonra yine Konya'ya gelerek Erzurumlu Abdurrahman Öksüz Hocadan da Arapça okudu. Ve Siirt'in Kuzluk kazasında Tahta Minare Camii İmamı Molla Sabri'den ve sonra Mardin'in Küde köyünde dahi 6 ay ilim toplayan Osman Hoca Şam'a gidip Fethul İslam

Medresesinde dahi 1 sene ikmalî tahsil eyleyip Alata'ya dönerek asker oldu. Alata'da büyük Camiinin ilk resmi İmamı olarak göreve başlayıp 6 ay sonra Veliler Camiinde de 2 sene vaiz görevinden sonra bil-istifa Libya'ya Arapça tercüman olarak gidip 7 sene kaldı. Dönüşünde suntacılık bayii aldı ve ilimden teb'id ederek kazandığını zayı kıydı. Kitapsız yaşamının kör, sağır, dilsiz, yaşamak olduğunu bildi ve kitapları ile baş başa kaldı.

HÜSEYİN TELLİ HOCA

1940'da doğmuş ve öksüz büyümüştür. Hüseyin Hoca bir kır evliyasıdır. Alim, salih, mütteki, müteverri, münzevi, müstekim, mütevazı bir zat olup, kendisinde ilim ile takva teemmu etmiş, halim selim bir zat olduğundan etrafındaki ahbab ve avam arkadaşları hürmette kusur edegelmişler ise de bu onun ilmi itibarını elbette tenkis etmiş olamaz.

Zatı fazılaneleri geriden gariban gibi görünür ise de, bu onun engin tevazuundan olup, vaaz ve hutbe hitabelerinde salabeti diniyyesinden ve semahati ilmiyyesinden nebean eden fevkalade cesaret ve dirayetinin

meydana çıkmış olduğunu görürsünüz.

İlmi hayatı: Hüseyin Hoca Efendi küçük yaşta öksüz kalıp, fakr-üzaruret içinde kut layemut okumaya başlamıştır. İlk olarak Alata'da K. Hafız Ahmet Hoca da K. Kerim okumuş, 1955'de Konya'ya giderek, bizim de Hocamız olan Sarı Kadının Ali İhsan Özol Efendinin halka-i tedrisatına dahil olmuş, sarf-nahv okumuş. (Ali İhsan Hocamızın doğumu 1895, vefatı: 1980'dir.) ve bunun yanı sıra Şeyhil kurra ağazade Osman Efendide de kıraat ilmi okumuş.

Şam'a gidişi: Hüseyin Hoca 1956 yıllarında yine İslam'ı ilimleri tahsil için Şam'a gidip, İmam hatib muadilinde olan (Fethul İslam) Medresesine kaydolup, 7 sene okudu.

Hocaları: Şam'daki Hocaları; 1-Medrese müdiri Şeyh Abdürrazzak el Halebi. 2-Şeyh Salih Ferruh. 3- Şeyh Remzi Bezmi. 4-ve Şeyh Edib gibi Efadıldan ulum'u aliye ve eliyeyi bil'istifaza tahsil edip, 1962 Şamdan Türkiye'ye-Alata'ya dönmüştür. Hatta hiç aklımdan gitmez Hüseyin Hoca Şam'dan Türkiye'ye dönüşünde ve Konya'ya inişinde ben daha o gün köyden Yûsuf ağa kütüphanesinde kendimde olmayan kitabları 40 günlüğüne mütalea etmeye gelmiştim ve H. Hoca ile büyük eczanenin orada karşılaştık, sarıldık ve H. Hoca bana; "arkadaş Türkiye'ye tomafıl nerden kalkar" dedi ki, kendini halen Şam'da zannediyordu.

H. Hoca Alata'ya geldi ve Alata büyük Camiide 6 ay fahri İmamlık yaptı ve 1963'ün 8. ayında aşağı Hadim'in Yukarı Sarı Güney Camiinde resmi İmamlığa ilk olarak başladı.

Ve 1970 de yukarı Hadim'deki Hazreti Hadimi'nin bizzat namaz kıldırıp, İmamlık yaptığı Camiide 1981'e kadar İmamlık yaptı.

1989 da Konya Ulu Irmak'taki Ali Hoca Camiinde yine İmamlığa berdevam eden, İmam- Hatib talebelerine Kur'an talimi ve bir taraftan Yüksek İslam talebelerine Ulumu aliye ve fûnunu adide de dersler vermekte elyevm (1989 ekime) kadar berdevamdı. Hoş sohbeti olduğundan ve işlerinin icabı ehli dünya ile avamla ihtilata mecbur kalmıştır.

SÜLEYMAN HOCA (ALATAVİ)

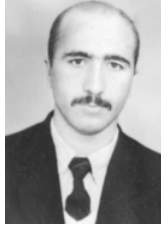
1940'da Alata kasabasında doğdu. Babası Süleyman Hacı, dedesi Kara Süleyman. Süleyman Hoca mütevazı, mütebessim, mülayim bir zat olduğu halde hutbe ve vaazlarında gayet ciddi ve ilmi heybete ve dini salahete sahip olduğu görülür.

Buda elbette zatı alimanelerinin ulumu Arabiyye'ye aşına olduğunun alamati farikasıdır.

İbtidai tahsilini Alata K. Hafız Hoca da K. Kerim, Mehmed Doğrul Hoca Efendide Avamile kadar, iki kış sonra 1956'da Bayırlı Abdurrahman Hoca Efendi de yine sarf- nahv, 2 sene okudu. 1957'de. Ve 1958'de Alata'da Yûsuf Ulu Hoca Efendide ızhar, kafiye ve Nurul ızah okudu. Ve 1959 da Berber Ahmet'in yeni yaptığı evde bir sene M. Ali Kırboğa (Karasakal) Hocada Avamil ve ızhar okumuştur.

Ali tahsili ise 1960'da Şam'a giderek 7 senelik İmam-hatib muadili olan Fethul İslam Medresesinin orta 4. sınıfına kadar Ulumu alıyye ve şer'iyye ve fûnunu adideyi Efadıl-i ulemayı dımışkın fazlû ve kemalile maruf şirzzimesinden Şeyh Salih Farfur, Abdurrezzak ve Medrese müdürü Ş. Halebi ve Ş. Ebu Hamid'den istifazal feyz eylemiş. Aynı devrede veya biraz önceleri Şam'a gelen Alata'lı dede Abdurrahman Eğilmez, Hüseyin Telli ve M. Durmuş Ali Kırmalı gibi Hoca Efendilerimiz dahi ve sonrada varan Ahmet Ulu Hoca Efendide adı geçen Fethul İslam Medresesi müdavimlerindendir.

Süleyman Hocanın ilk dini hizmeti Konya (Yarma)'da fahri Kur'an kursu 3 senelik yine fahri olarak Konya'nın Behlöldane Camii fahri İmamlığı ve 1979'da Hayroğlu Camiine başladı. 1981'de ise Alata Büyük Camii İmamlığına tayin olundu. Burada 6 sene görev yaptı. Kitapsız yaşamak kör sağır dilsiz yaşamaktır. Süleyman Hoca pek çok şeyin alimi ve kendi kendinin namalumu hoş sohbeti olduğundan ve işlerinin icabı ehli dünya ile avamla ihtila.

DURMUŞ DAYAN HOCA

Durmuş Dayan Hoca ve kardeşi Hasan Dayan da İmam hatiblidir. Durmuş Dayan Hocanın lakabı Hatib Hasanın oğlu'dur. Alata'nın Balcılar kasabasında doğmuştur. Babası 1940 doğumlu Hasan Dayandır. Bununda babası Hatib Durmuş. (D:1318.M. 1902. Öl: 1974) bununda babası Hatib Ali (D: 1300.M. 1884, Öl: 96 yaşında 1960).

Bu zatın ilk Hocası Kecimenli Memiş Efendi ve Alata'lı Küçük Mustafa'nın 1879 (1313) da vefat eden Mustafa Efendidir. Tam 40 sene fahri Hatiblik yapan bu Hatip Ali ölene kadar, yani 96 yaşında bile gözlüksüz Kur'an okurdu bunu biliriz.

Bununda babası Büyük hatib Durmuş Ali'dir ki. (D. 1260. 1844. Ölümü: 1340. M. 1924.) 85 yaşında ölmüştür. İşte Alata köyüne 40 gün

yürüyerek padişahlıktan İstanbul'dan ilk hatiblik ruhsatını alıp gelen zattır. Bu dahi Kecimenli Memiş Efendi'den okumuş.

Bununda babası yine ilk Fahri olarak ruhsattan önce Alata'nın hatibliğini yapan (birinci Hatip Alidir.) bu dört fahri Hatiplerin hizmet ettikleri Koca Camiinin İmametliğini de 1316 doğumlu ve 1963 de ölen Küçük Ahmed'in 1290 M. 1874 de 110 yaşında ölen Hasan Hoca adlı dedesidir.

Bu hatiblerin torunu Durmuş Dayan Hocanın tahsil durumu: ilk okul tahsilini ve Kur'an kıraetini Alata da yapmış olup, 1969 da Taşkent İmam-hatib okuluna gitmiş. Burayı bitirdikten sonra 1992'de Mısır'daki Ezhere bağlı usulüddin kısmını 4 senede 1994'de bitirmiş. Ezher Hocaları: 1-Hadis Hocası Mustafa İmara ve 2- Ahmet Ömer Haşım 3-tefsir Hocası M. Cibril 4-M. Abdülmecit ve sairelerdi.

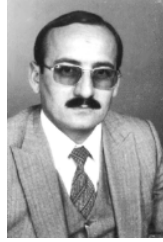
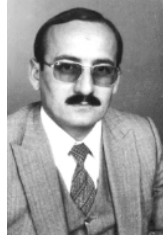

ABDURRAHİM KÜÇÜK

1959'da Alata'da doğdu. Babası Hasan Küçük (Yandım Hasan), büyük babası 1899 (R. 1315) doğumlu Durna Mehmed Küçük (Öl:1992) baba adı Emin. Abdurrahim Hocanın anadan dedesi 1900 (R. 1316) Öl: 1983. Ali Hocanın da babası Memiş Hocadır. D. 1868 (R. 1284) Öl: 1941 de 64 yaşında. Memiş Hoca Çetmilli Hüseyin Efendi ve Mustafa Efendilerde okumuş. (geniş bilgi için bak. Hüseyin Efendi bölümüne.)

Abdurrahim Hoca 1971 de ilk okulu bitirdi ve 72,73 ler de Karaman

göl yeri ve Konya Tavus baba, Ayrancı, Ayrancı Divaz ve Karaman merkez Kur'an kurslarında okudu. 73,76 lar da Karaman İmam-hatib mektebini 82'de bitirmiş ve 1984 de Suriye'ye gidip, modern Arapça okudu. Burada bir yıl okuduktan sonra 1987'de Ürdün'e gidip, (El Camiiatül Ürdüniyye, Külliyyetül Hukuk) mektebini bitirip geldi. Türkiye gazetesinde Arapça tercümanlık yaptı, aynı zamanda İstanbul hukuk'u da(fark derslerini vererek) bitirip, İstanbulda Avukatlık yapmaktadır.

ALATA'LI MESUD DURSUN

Latif velinin oğlu olup, ilk mektebi 1961'de Alata'da başlayarak, 1966 da bitirdi ve iki sene K. Hafızda Kur'an okuyup, 1968 de Konya İmam-hatib mektebine dahil olup, 1972 de orta ve 1968 de lisesine başlayıp 1976 da bitirdi.

Ve 1976 da Konya Selçuk Eğitim Enstitüsüne girip, 1977 de Konyada Sümerbank hesap memuru da olup, akşamları okula devam etti, gündüzleri sümerbanka gitti 1979 da okul bitti. 1980 de sosyal bilgiler öğretmeni olarak Konya İmam- hatib lisesinde göreve başladı.

Babası Veli Dursun yani Latif Veli 1319 doğumlu olup, vefatı 17.12.

1976 da Latif Veli Hafız da, lakin mesleği Hocalık olmadığı için gayıb etmiş.

Zamanla Alata'lı Şeyh Ali Rıza Efendi de K r Hafız, Küçük Ahmet, Yûsuf Kulu ve  al k Hasan (Yunus'un babası) Kunduzların  olak Mehmed birlikte Hafızlı a  alı m  lar. Ancak  elik Hafız olarak  ıkm   . O gerisi ham kalm   . K Hafız bunlar cehri okurken bir sah feyi on bir kere okumu   da ezbere alm    .

Tercüme halini yazd   m  z Mesud Efendi Bihakk n bir Efendi timsali ve Ahlak  hamide sahibi bir zat olup, pek sakin ve samitdir.

MEHMET GÖKTAŞ (AL MELER N MEHMET)

 MAM- Hatip men  eli, Alata ilk okul m  d  r  Mehmed Hoca doğumu 1946. Konya  mam- hatibine d hulu 1961, mezuniyeti: 1969. ilk görev olarak muallimli e ba lay    1970 Alada  Kuzu ren köyünde. Askerlik d n     Hadim-Sazak sonra Alata ilkokul 1981'lerde muallimlik yapm    r. 1988'e kadar ve elan (1988-89) da  umra merkez Atatürk ilk okul muallimli i yapmaktadır. Bir ara Alata büyük Camiinin    nc  resmi  mam-hatibli ini yapm    r. Büyük Camiinin birinci resmi  mam- hatibi ilk olarak solak Osman Hoca Kayadibi, 2. Ahmet Do rul Hoca m ezzinlikten vekaleten ve 3. olarak M. G kta  Alimlerin Mehmed 4. olarak da Bolay'dan naklen Hasan Yaz c  (Küçük Ahmet'in Hasan), 5.

olarak da Süleyman Hoca, 6. olarak Sinirin Mustafa Akdeniz Hoca, bu da Bolay'dan naklen gelmiştir.

Mehmet Göktaş Hoca'nın babası Tekbıyık Hasan 1332 doğumlu olup 1970'de öldü. Bunun da babası Tekbıyık Koca 1951 de öldü. (Tek Bıyık Hoca Sultan Abdülhamit'in emir eri idi.) bunun da babası zor Ahmet. Bunun da babası Hüseyin'dir ki, işte Veli Efendinin dedesini öldürdükten sonra Dürgarlar köyüne kaçıp, senelerce beylere hizmet edip döndükten sonra kendisine bağışlanan tüm mahram yaylası Alata'ya bu hadise ile mal olmuştur. Devir 4. Murat'ın devridir. Tekbıyık Koca 77 yaşında öldü.

MUSTAFA AKBALIK

1956'da Alata'da doğdu. Babası 1932 doğumlu Muttalib'dir vefatı 1990. Tahsil hayatı: Alata'da Kur'anı Kerimi okuduktan sonra 1968'de Karaman İmam Hatip mektebine girdi. Mezuniyetten sonra 1976 da Konya Selçuk eğitim enstitüsüne başlayıp, 1979 da bitirdi. 1980 de Uşak vilayetinin Eşme kazasının T. köyü orta okulu Hocalığına atandı. Daha sonra Bolvadin ve Karaman da görev yaptı. Daha sonra Artvin Murful kazasında görev yapmakta idi.

Mustafa Bey Hoca aslen, neslen, haseben, neseben, hulkan pek muhterem ve halim, selim hatırnaz bir zattır. Kendileri Alata köyümüzün büyük alimlerinden Müfti Hasan Deniz Hocamızın kızı ile evlidir.

NASUH (AKKAFA) HOCA

1961 doğumlu olup, babası Kara Hasan oğullarından Yûsuf oğlu Nasuh Usta'nın oğlu Mustafa'dır. Validesi Topal Hacı'nın Kerimesidir.

İlk tahsilini Alata da tamamladıktan sonra bir yıl Alata Kur'an kursunda Kur'an ve sarf okuyup, arkadaşlarının teşviki ile Konya İmam hatib mektebine kaydolup, talebe yurdunda kalmak sûreti ile 1981 de mezun oldu. Burslu okuduğu için Mersin merkez Kavaklıpınar köyüne tayin edildi. Aynı yıl 1982 de Konya Y. İslam Enstitüsü'ne girip, 1985 de İlahiyat fakültesi olarak mezun oldu. 1986 şubatında din kültürü muallimi olarak Artvin Ardanuç A.İrmaklar ilk öğrenim mektebinde görev yaptı. Halen 1990 Hopa İmam hatib lisesinde meslek dersleri Muallimliği yapmaktadır. Nasuh Hoca gayet mütevazı, küçük yaşta mütteki ve Mustekim bir zat olup, ilerde muhterem ve mükerrerem bir alim, fazıl namzatı olduğu her halinden bellidir.

Nasuh hocanın küçük biraderi Nebi Akkafa dahi Taşkent İmam Hatip mezunu olup, hem de tüm Hafızdır. 1977 doğumludur. Babası Mustafa Akkafa dahi Arapça tahsil görmüş 1950 lerde M. Doğrul Hoca da Alata da okumuş ve bir de ücretli İmametlik yapmıştır. Doğumu 1935.

MUSTAFA AKDENİZ

1955 yılında doğdu. 1962 yılında ilkokul bitirdi. Takiben 2 kış kasabanın meşhur kör Hafızında Kur'an talimi gördü. Sonra 1965 yılında kasabanın Kur'an Kursuna girdi. Burada 4 yıl Arapça, fıkıh ve Kur'an okudu.

Takiben İsmil Konya Topraklık Kur'an Kursunda okudu. Fakirlik yüzünden resmi okullarda okuyamam düşüncesi vardı. Maalesef yanlış düşünmüş. 1969-70 döneminde Karaman İmam- Hatip lisesine kayıt oldu. Yol parası yoktu, yaya olarak Balcılardan çıktı. Karamana gelince Karasakal Hoca ve bir de Mustafa Semercinin yardımıyla İmam Hatip okulunun eski tip birinci devresini bitirdi. 1975-77 yılları arası Ereğli Pınarkaya köyünde Kur'an kursunda görev yaptı. 1978 yılında İmam olarak Bolay köyüne tayin oldu. 3 yıl burada kaldı. Kasabasına gidebilmek için kendi isteğiyle kasabanın büyük Camiine tayin olundu. Bu tayini annesine bakabilmek için mecburen istedi. Ve 5 yıl müezzinlik yaptı. Bu sırada Camiinin İmam kadrosu açıldı. Ve İmam olarak tayin olundu. 13 yıldır İmam olarak görev yapmaktadır (1991)(Şahsından)

MUSTAFA KARACA

14.06.1960 yılında Alata'nın Balcılar kasabasında doğdu. Babası Mümün Karaca (bununda babası Kara Ahmet). Anası Anakız (bununda babası İbrahim Kırboğa) yani M. Ali ve Ali Rıza ve Sezai Kırboğaların Kızkardeşinin oğludur. Mustafa Karaca Hoca ilk tahsili olan Kur'an-ı Kerim'i Karşıyaka Kur'an Kursunda 2 sene ve ilk okuluda yine Alata da okudu. Orta okulu bir yıl Alata da okuduktan sonra Karapınar İmam Hatip Okulunda fark derslerinden imtihan vererek 3 yıl okuduktan sonra Karaman İmam Hatip lisesine nakl ettirip, beşinci sınıftan devam etti. Ve aynı yıl burs imtihanına girerek kazanıp 1981,1982 öğretim yılında mezun oldu. Burslu olduğu için Ankara da imtihan olup, Ermenek Gargara (Güneyyurt) İmam ve Hatipliğine tayin oldu. Sonra Ermenek Meydan Camii ve Mut merkez H. Süleyman Camiinde İmamlık yaptı. Şimdi ise 1999 da Konya'da.

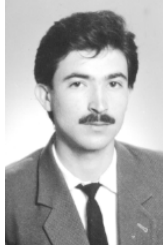
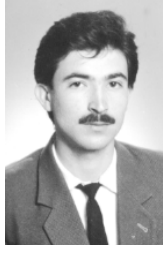

BİLAL KOSALAK

02.02.1962 yılında Konya ili Hadim ilçesinin Alata Balcılar kasabasında doğmuştur. Hayatta olan dört kardeşten üçüncüsüdür. Çocukluğunda “Hasan usta Ali’nin Ahmedin oğlu” olarak çevresinde tanınırdı. Daha sonraki yıllarda ise kestirme olarak “ Deli Hasanın kardeşi, Uzun Ahmet’in oğlu” derlerdi. Anadan dedesi GERALI Goca’dır.

İlk öğrenimini Balcılar ilkokulunda tamamladı. Hoca olmak üzere kışın Kur’an Kursuna gitmesine rağmen, gözlerinden rahatsızlandı ve kurstan ayrıldı. Yazın açılan kasaba orta okuluna babasının gönlünü yaparak kaydoldu. Kasaba orta okulunun ilk mezunlarından. Yaz tatillerinde çeşitli işlerde önceleri amele, sonraları usta olarak çalışarak eğitime devam etti. Hadim Endüstri Meslek lisesinde bir yıl okuduktan sonra Konya Teknik lisesine gitti. Mezuniyet sonrası Camilerin restorasyonunda ve Tezhip çalışmalarında bulundu. 1983 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarih bölümüne kaydoldu. 1987 yılında mezun olarak öğretmen yeterlilik imtihanını kazanarak Zonguldak Karabük Mustafa Yazıcı lisesinde göreve başladı. 1991 yılında Çorum ili Sungurlu ilçesi Salman ortaokuluna tayin oldu. Aynı yıl aralık döneminde levazım Yedeksubay öğretmen olarak askere gitti. Muş Varto Kaynarca köyünde askerliğini tamamladı. 1994 yılı ağustos ayında Taşkent Halk Eğitimi Merkezi müdürlüğüne atandı. Halen bu görevini sürdürmektedir. Evli ve beş çocuk babasıdır. Çevresinde aykırı tip olarak bilinir. İstikbalde amacı insanımıza ve insanlara yararlı olabilmektir. Allah (c.c.) hayırlara vesile kılsın. (Kendisinden)

OSMAN DEMİRGÜL

Balcılar kasabasında doğdu. Babası Süleyman Efendidir. İlk ve orta okulu Balcılar da liseyi Cihanbeyli de okudu. 1985 de liseden mezun oldu. Aynı yıl Selçuk Üniversitesi ilahiyat fakültesine girdi. Osman bey Hoca muhterem olduğu kadar parlak zihinli çalışkan ve sadık bir dosttur. İlerde aydın bir din adamı namzatıdır. Anadan dedesi yangılı çavuş Medrese görmüş okumuşlardan mütteki ve münzevi bir zat idi.

ALİ KÜBCÜ HOCA

1961 yılında doğdu. Babası Ali Küpcü dedesi Kapıcı Hacı Ali'dir. Dedesinin babası da Kapıcı Ahmet onun da babası Hacı Ali (öz Hacı)'dır.

İlk mektebinden sonra ilk dini tahsilini Alata da görmüş ve Alata Kur'an kursunda Mehmed semerci ve Ahmet Türk Yılmaz'dan Kur'an ve Emsile, Avamil okuyup, sonra Karaman yeni eser Kur'an kursuna biraz Arapça okuyup, 1974 de Karaman İmam Hatip medtebine başlayıp, 1981 de başarı ile bitirmiştir. Başarısı yüzünden İmam Hatip 3. sınıftan itibaren parasız yatılı olarak okudu.

1981 de Konya ilahiyata kayıt oldu. Aynı zamanda İsmil kasabası Hacı Ğani Camiinde İmametlik yaptı. 1982 de Konya Cezayir Camiinde 1985 de Konya Melikşah Camiilerinde İmamlık yaptı. Böylece ilahiyata da devamla 1985 de mezun oldu. 1989 nisanında Aydın Sökede lise öğretmenliği yaptı. Halen oradadır. 1989.

İşte Kabcılar ve Küpcüler lakabı toprak kap yapımlarından geldiği gibi Hacı Aliler lakabı da dedelerinin dedeleri hakiki Hacı ve Ali oluşundandır. Kapıcı Ahmet bir aralık öz adı Alime olan Elhem hanımı da almış ve bundan Kızılcadağlı Durmuş Ali'nin anası Marziya olmuş.

BİLAL KÜBCÜ

1966'da Alata Balcılar'da doğdu. Babası 1940 doğumlu Ahmet Küpcü'dür. Dedesi Ali Küpcü (Kapıcı Hacı Ali)'dir. (Öl: 1974). Onun da babası Kapıcı Ahmet'dir. Bilal Küpcü ilk okul ve Kur'an tahsilini Alata'da okuduktan sonra Karaman İmam-Hatip mektebine kaydolup, 1984 bitirmiştir.

İlk İmam'lık vazifesi tayini gaziler köyüne çıkmış ve (1987 den 1993) arası bu köydedir. Evli iki çocuk babasıdır.

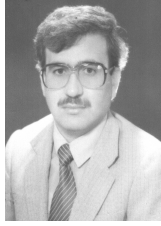

ALİ YAĞCI

Doğumu 28/01/1949 Baba adı, Ahmet yağcı doğumu 1317 vefatı 1968, ana adı Ayşe. Dedesi olan Ahmet Çıkı, Hacı Ahmet lakabı ile anılıp, bununda babası, Çıkı Hasandır ki, Yumru Mehmedin babası Yumru Ahmet hoca ile kardeşlerdir.

Ali yağcının ilk Kuranı Kerim hocası Alata'da kör hafız Ahmet hocadır. Hafızda okuduktan sonra 1957'de ilk okula girdi. 1961'de ilkokulu

bitirdikten sonra tekrar K r Hafıza yine dönüp bir yıl daha Kuran okuduktan sonra 1964’de Konya İmam Hatip mektebine girdi. İki yıl okuyup ayrıldı. 1968 de Asekere gidip 1970’de Konya Müftülüğünde açılan imtihan da başarı ile imtihanı kazanıp  umra m ft l ğ nde görev aldı. 1980 yılında tekrar dışardan Konya İmam Hatip mktebine kaydını yaptırıp imtihanlara girerek 1984’ de mezun oldu. Vefatı 1988 Haziran

MEHMET BİNA

Baba adı Hüseyin bina dede adı Süleyman. Bina kasabasında doğdu. İlkokulu kendi kasabasına okudu. İlkokula giderken Mehmer (Mehmet ULU) hocadan Kuran dersi aldı ve Kuranı onda öğrendi. Kendi köyünde bir yıl, Yunakta 1,5 yıl, ve Konyada 1 yıl olmak üzere toplam 3,5 yıl Kuran Kurslarında Arapça dersini okudu. 1975 yılında  umra İmam Hatip Lisesine kaydını yaptırdı. 1 yıl  umra’da okuduktan sonra Devlet Parasız Yatılı sınavlarını kazanarak, Karaman İmam Hatip Lisesine girdi. İmam hatip lisesini Karaman’da tamamladı. 1982 yılında Mersin İli Gülnar ilçesinde İmam Hatiplik yaptı. 1985 yılında Kur’an Kursu  ğretmenliğini kazanarak Denizli ilina bağlı Tavas ilçesinde 3 yıl Kuran Kursu  ğretmenliğı yaptı, 1987 yılında Konya Meram ilçesine tayin oldu ve burada Kuran Kursu  ğretmenliğine devam etti, halen görevini burada sürdürmektedir. Kuran kursu öğretmenliğini yaparken Anadolu  niversitesi açık  ğretim Fakültesini dışarıdan bitirdi. Askerliğini 213. dönem olarak Erzurum ve Isparta da kısa dönem olarak yaptı.

İbrahim ve Sümeyra isminde iki çocuğu olan Mehmet Bina'nın tek ideali Kuran'ı öğretmek ve İslama bu şekilde yararlı olmak arzusudur.

Aşağıdaki Mersiye şiiri Alata'nın en eski şairi olan dertli bir babadan ve anadan:

Sana derim sana, Tüleğin dağı
Baba şu yerlerden geçti gördünmü?
Kırmızı laleli kumral sümbüllü
Soğuk sularından içti gördünmü?

Niçin böyle ettin heybâri Huda
Cümlesi düacı hep bâyü, gedâ
Tüleğin bekçisi hey Ömer dede
Baba şu yerlerden geçti gördünmü?

Bunu böyle etmek mevlanın işi
Akıttım gözümden kan ile yaşı
Sana derim sana Tüleğin taşı
Baba bu yerlerden geçti gördünmü?

Sazağa vardım da onda yok imiş,
Cevize sordum da derdi çok imiş
Esenberket cümlesinden yekimmiş
Oğlum şu yerlerden geçti gördünmü?

Armut arasının taşını attı
Gölcüğe varınca dört yana baktı
Zalım Kızıl Belen kuzumu yuttu.
Kuzum şu yerlerden geçti gördünmü?

Kul Abdullah derki söyledim, yazdım
Bulmadım misilini cihanı gezdim
Esenberket dededen bir haber sezdim.
Kuzu şu yerlerden geçti gördünmü?

(Bu yukarıdaki Mersiye'yi Küçük Mustafa'nın anası Şehriban karının babası Mustafa Efendinin büyük biraderi Abdullah efendi kayıp olan ve babasının adını verdiği yetişkin bir çocuğuna söylemiş.

Abdullah efendinin bu beyti söylediği tarih. R. 1269 M. 1853. Küçüğü olan Mustafa Efendinin ölümü 1313. 1897. ki, kör hafızın doğduğu sene olup, o seneye kadar köyün uşağını Mustafa efendi okuturmuş onun ölümü senesi Kör Hafız doğmuş, sancağı o almış. İşte küçük Mustafa'nın adı bu hocanın adı, oğlu Abdullah'ın adıda yukarıdaki beyti söyleyenin adıdır.)

Erisin şu dağların karı erisin
Esen seller düz ovayı bürüsün
Eğer kadir mevlam izin verirse
Ezel bahar yaz ayların görürsün

Ülker doğdu, tülak dağın dolandı
Zülüfleri mah yüzüne büründü
Sabah yıldızı da keşiniden göründü
Uyan hey uykusuna yandığım uyan

Yasdandımda yastığının yanınna
Hayran oldum leblerinin balına
Mestânemi oldun bu uykunun kanına
Uyan hey derdinin ortağı ağam uyan

Sabah oldu, her yanım il oldu
Ülger doğdu orta yerde dal oldu
Uyku didenizde baldan bal oldu
Uyan hey derdine yandığım ağam

Ağam satın almış uykusunun kânını
Kötü düşman görmesin böyle naimi
Kadir mevlam dizinin üstünde al canımı
Uyan hey yiğid ağam uyan di uyan.

(Bu şiiri söyleyen Aşık Ömer Alatavi, yıl 1234 M. 1819. Tülek'de bekçilik ile hayatını geçiren dervişane Omar dede adında bir aşıktır. Koca caminin yıkıntısından çıkan bir cönkten yazdım.)

NA'TI ŞERİF

-Yok iken cümle alem: Var olan nuru hudasın sen

Muhakkak mahüvel'maksud: Olan ta ibtidasın sen
-O nûrun hurmetine: halk olundu cümle alemahlûkat
Ne Şübhe bâisi icad: Dû alem'i mutlakâsın sen
-Resulu seyyidil'kevneyni: Nebiyyi şafiuddareyni
Müzekkî mücteba şemsi: Hudâ nûrul'verâsın sen.
-Resulu sakiî kevser : Nebiyyi şafii mahşer
Şefaât kani Peygamber: Habibi kibriyasın sen
-İmam'ı a'zam'ı betha: Habib'i Menberi Kübra
Mualla mücteba a'na: Muhammed Mustafa'sın sen.

(Alata koca camii yıkıntısında bulunan eski bir cönkten. (Tarih: 1222. M.1808) yazılış tarihi budur.

Kadir mevlam senden bir dileğim var
Cenneti alada göster kuzumu
Bu yalan dünyadan heves almadan
Şo dari-bakaya göç etti kuzu

Bağlarına varıp üzüm kesmeden
Evlerine varıp hevek asmadan
Yüce dağlar başı duman çökmeden
Mehrican gelince göç etti kuzu

Gemilerde ulular açarlar yelken
Bülbül sesi ile çiçekler açar erken
19 gün oldu kırkı çıkarken
İsneyn gicesi göç etti kuzu

Meresine gidip hevesin aldı
Bahçeye geldi de gülbenzi soldu
Abası geldi de perişan oldu
Dedesı gelmeden göç etti kuzu

Ağlayı ağlayı takat kalmadı
Keskin Nusga yazdım derman olmadı
Emmileri böyle olduğun bilmedi
Dayısı gelmeden göç etti kuzu

Yazık hey Allahım şu bana yazık
Çok gezdim gurbette bağrım pek ezik
Derdi pek çok çekmiş benzide bozuk
Benzini düzmeden göç etti kuzu

Mevlamin emridir şükürler olsun
Karındaşım Mustafa yerinde dursun
Göprübaşı bahçe... Sana emanet olsun
Amanet ettide göç etti kuzu

(Bunuda söyleyen Mustafa efendinin kardeşi Abdullah efendi. Yıl 1269. M.1853 kardeşi Mustafa efendi hoca ise 1313. M. 1894)

KARAMAN MEŞAYİH VE MÜELLİFLERİ

ABDÜLFETTAH LARENDELİ

Bu zatın künyesi Abdülfettah bin Müftü Mahmut el-Hanefi Larendi künyesi ile maruf olup, (Sefrül'ed İyyetil'm'sûre) ve (Havasil'ayatil mesture) namı ile düa ve bazı ayetlerin havasına müteallık pek mübarek bir eser yazmış olup, eserin başında (Nahmelükel Lahümme Malikel Mülk) diye başlar. Ve(Hazanatül Havas) adıyla da, düa ve Evrad ve Fatihanın havasına dair kıymetli şeyler yazılıdır. Eserin başında "Hamddülmelikil melekud" diye başlar. Abdülfettah Hoca 1539 (H.946) yılında vefat etmiştir. (Bk. Mucemmül Müellifin. C.5 Sh. 281)

MUHAMMED LARENDİ

Asıl adı babazade Mehmet Efendidir. Karaman doğumlu olup İstanbul'da Hicri 994 yılında vefat etmiştir. H. Halid Kurbünde yatar. Bu zat Tefsiri Larendi adıyla bir Tefsiri ve birde Hanefi fıkhnın muteber

kitabı olan Hidaye'ye bir talik'ı vardır. Sokullu Mehmet Paşanın bu zata Hürmeti ve Hüsnü Zanni vardı. (Bk. Mücemül'müellifin. C. 9 Sh.233)

KARAMAN'LI ABDURRAHMAN

Bu zatın asıl adı ve kimliği ise: Abdurrahman bin İbrahi'mdir. Karaman'da doğmuş, 15 Zilhicce 972 (1565)'de Konya'da vefat etmiştir. Hanefi fukahası ve müfessirinden olup, "bahrül'ulum" adlı bir tefsiri vardır. Diğer Alaaddin'i Semerkandi b. El Karamani'nin (aynı adla yadedilen-Bahrul'ulum) tefsiri dahi bundan başkadır. (Bk. Mucemül'müellifin. C.5 Sh.114ve izahül'meknun C.1 Sh.165)

YAKUB EL KARAMANİ

Hicri 9. asırdan önce Karaman'lı Sarı Yakup adıyla maaruf fazıl ve alim bu zatın eserleri (Risaleti Beynette aruzu vayeteyn –İnna le nensuru rusulena - Ayeti Ğafir sûresi ayet 51 ile Bakara sûresinde Ayet 61 deki ve Yaktülunennebiyyine biğayril'hakk ayetlerinin tearuzu hakkındaki bu kıymetli eseri ile Menasikil'hac eseridir. (Bk. Mu'cemül'müellifin. C. 13. sh.246 ve Şakaikı Nomaniye C.1 Sh.122)

LÜTFULLAH KARAMANİ

Bursa'da metfun bulunan emir sultan hazretlerinin vefatından sonra makamına geçmiş olan zatların üçüncüsü olup, fazlet sahibi mücahit bir zattır. Emir sultanın Buhara'dan Bursa'ya hicretleri esnasında Karamana uğradıkları zaman Lütfullah Karamani'nin pederi Abdullah Fakihin Hanesine misafir olmuşlar ve adı geçen fakihe yakında salih bir evlada nail olacaklarını müjdelemişlerdi. Lütfullah Karaman'i 894 Hicre (1488)'de Bursa'da vefat ederek Emir Sultan Camii Şerifi avlusuna defnedildi. Tasavvuf ilminden "Cenahü's-Salıkın" isminde bir eseri vardır.

SÜLEYMAN İBNİ ALİ KARAMANİ

Fıkıh ilmi mütehasşsıslarından fazilet sahibi bir zat olup Karaman'lıdır. Hicri 924 (1518) yılında vefat etti. Eserleri: Şarhu mecmei'l-Bahreyn, Haşiyeyi Şerh-i Vikaye, Risaleyi aruz, Şerhu Feraiz, Şerhu Hilafiyat, Şerhu Kasideyi Bür'e, Camiiü'l Füsuleyn'deki 380 suale cevap, Şerhu Mülteka, Risale-yi Semt-i kible'dir.

HABİB KARAMANANİ

Hal tercümesi ileride yazılı Şeyyid Yahyayı Şirvani Halifelerinden yüksek bir zattır. Hicri 902 (1496) yılında amasyada vefat etti. Eserleri: Manzum Etvar-ı Seb'a ile Mensur Kitabı'n Nasayıhtır.

HÜSAMETTİN BURSAVİ

Saf kalpli bir zat olup zahiri ilimleri ahizade Abdulhalim Efendi'den öğrenmiş, Semerkandi tarikatını da^{1*} Şeyh Muhammed Efendi'den almıştır. Hicri 1042 (1632)de vefat etmiştir. Kabri Bursa'da keşiş dağı eteğinde adıyla söylenen Dergahtadır.

Eserleri; Menakıb-ı Hz. Üftade, Divan-ı İlahiyat, Şerh-ü Hadis-i Erbain, Menakıb-ı Şeyh Ali Semerkandi, Mir'atül Kâinat, Dürerü'l-ehadis, Müntehab Tervihu'l- Ervah, Münteha nüshetü'l-Tasavvuf, Fezailü'l-Cihad, Menakıb-i Baba Sultan Adaletname, Risaletün fi Fezaili's-Sivak, Mü'minin fi Umuri'de-Dünya ve-din, menakıb-i Ebdal-ı murat, menakıb-i Şeyh Ebu İshak. Bu eserlerin hiçbiri basılmamıştır. (mühimmat) eserlerinin en büyüğü olup 60 bap üzerine tertiplenmiş va'z ahlak vs.'den bahseden Türkçe bir eserdir. Bir nüshası enderun-i Esmayün da Enderini Hüsmayunda Bağdat köşkü kütüphanesinde vardır.

^{1*} Bu tarikatın kurucusu olan ve 862 (1457)'de vefat eden Alaaddin Ali Semerkandi hazretleri Seyyidlerinden olup içel Sancağı dahilinde Gülzar kazasının ziyet (Zeyne) köyünde defnedilmiştir, mücadele süresine kadar 3 ciltten ibaret olan bir nüshası Bursada hüsamettin dergahında mevcut bulunan "Bahrü'l- Ulum" isimindeki meşhur ve basılmamış tefsirin sahibidir. Çekirgeleri kovmak için sığırcık kuşlarını toplayan bir su gezdirdiği kendisine mensup olan Şeyler tarafından rivayet edilen Şeyh ali Semerkandi Hazretleri ise, Ankara Civarında Yabanabad'da defnedilmiş başka bir zattır.

CEMALETTİN İSHAK KARAMANİ

Zahiri ve Batını ilimlere vakıf kâmil bir şeyh olup Hac'dan sonra İstanbula geldiklerinde Karaman'lı Piri Mehmet Paşanın yüksek kaldırırında yaptırdıkları dergahta (Burası halen Koruk dergahı adıyla anılmaktadır.) İrşad ve ders vermekle meşgul oldular. Vefatı "Matezubdetül evliya" terkininin ve "Lamekanialeml Belaya Rihlet eyledi" mısraının delalet ettiğı 923 Hicridedir. İstanbulda Hz. Halid karşısında Sütlüce mahallesindeki hususi türbesinde yatmaktadır. Bu türbe yanında Süleymaniye Camiinin yazılarını yazan meşhur hattat Hasan Karahisarı ile Şairlerden yetim Ali Çelebi'de gömölüdürler. Resmi ilimleri Mevlana Kestelli'den batını ilimleri hal tercümesi ileride yazılı Seyit Yahyayı Şirvanı halifelerinden halveti tarikatına mensup Habip Karamani'den almıştır. Eserleri: Haşiye'ala Tefsiri, beyzai, Risale Fi Etvarü's-Sülül, şerhi Hadisi Erbain ile sarf ilminden (Nevabığ) isminde bir metni ve mücadele sûresinden başlayarak Kur'an-ı Kerimin nihayetine kadar on vecih üzere tertip buyurdıkları (Cemali) ismindeki Tefsiri Şeriflerinden ibarettir ki, hiçbirini basılmamıştır. Vaiz Molla Arabın (Dervan-ı Sofiyye) aleyhine yazdığı risalesine de reddiyesi ve arapça kasideleri vardır. Mühim eserlerinden vahdet-i vücud risalesi Şeyhülislam Musa Kâzım Efendi tarafından tercüme olunmuştur. Mufasssal "hadisi Erbain" Nushası esad Efendi kütüphanesindedir.

CEMAL HALVETİ (ÇELEBİ HALİFE)

Halveti Tarikatının en büyüklerinden olan bu zat aslında Karaman'lı olup doğum yeri olarak Amasya'lıdır. Mevlana Celaleddin Aksaray neslinden olup feyzini pir Muhammed Bahaddin Erzincani hazretlerinde tamamlamıştır. Sultan ikinci Beyazıt tarafından davet olunması üzerine, bir müddet istanbulda Kocamustafa paşa dergahında Tarikatını yaydıktan sonra hicaz tarafına gitmiş (Kad mate Şah-ı Evliya) terkininin delalet ettiğı 899 (912Hicride) Hac yolunda Şamdan 9. merhalede Hisa diğer adıyla Tebük korusu denilen yerde vefat etmiş. Vasiyeti üzerine maber'i Hüccaca

defn olunmuştur. Arapça eserleri gayet selis ve açık bir tarzda yazılmış olup başlıcaları şunlardır: Tefsiri Sûrei Fatıha, Duha sûresinden Kur'an-ı Kerim'in sonuna kadardır.

MUSTAFA EL KARAMANİ MAKTÛL BİN ZEKERİYA

Karaman'ın Aydoğmuş köyündendir. Asıl adı Muslihuddin olup kuvvetli bir fakih ve çekkin bir zahit bir sufi idi Karaman'dan Kahire'ye oradanda Anadoluya göçmüştür. Eserlerinden, "Ettevzihi fî şerhi mukaddime-i ebilleys-i es Semerkandi" ve "Risaletü'd Diraye" adlı bir hidaye şerhi ile mısbaḥ kitabının şerhine "Ed Davi" adıyla Haşiyesi vardır. (Bk. Şekaikı Nomanıye Taşköprüzade: 1/322 ve el alam:C.8 Sh. 134 Keşvüzzünan: Sh.1795,2034. kamus'ül Kütüp Karasakal Hoca Sh.599)

BABAZADE MUHAMMED EFENDİ (Larendeli 995=1586)

Müderresler zümresinden fazilet sahibi bir zat olup Larendelidir. Hicri 995'de İstanbul'da vefat ederek H. Eyyüb'ün yakınına defnedildi.Tefsiri Larendevi ismiyle tanınan tefsiri ile Hidaye ve Talikatı vardır. Sokullu Mehmet Paşanın bu zata karşı hürmeti ve hüsnü zannı vardı.

MUSLİHÜDDİN MUSTAFA İBNİ ZEKERİYA-Yİ KARAMANİ

Seçkin ailerden bir zattır. Mısırda tahsilini tamamlayarak vatanına dönmüştür. Hicri 809 tarihinde vefat etti. Eserleri, fıkıhdan Şerhi Hidaye, Haşiyeye-i Şerh-i Misbah, (şerhu Mukaddime-i Ebi'l Leys el-Müsemma bi tasvih) ile nahivden, (Misbah Şerhi Dav) üzerine mükemmel bir haşiyeye vesairedir.

Bir nüshası 2. Beyazıt Camiindeki kütüphanede mevcut olan akaid ve ibadetlerden bahseden Tuhfetül Maarif yazarı Cemaleddin İbni hacı Fakih ve (Hazinetül Havass) yazarı Abdülfettah Efendilerde Karaman'dan yetişen alimlerdendir.

AHMET İBNİ MAHMUT EL-ESAMMI KARAMANİ

Fazilet sahiplerinden bir zat olup Larendelidir. «Rahmet be Ruhi û» terkibinin delaleti olan hicri 981 Karaman’da vefat etti.

Eserleri: (Takşiri’t Tefsir) isminde mücadele süresine kadar 12 cilt tefsiri ile muhadarat ilmi ve ahlaktan Türkçe (Letaifnamedir.) Tefsiri Semerkandiyi de tamamlamıştır. Halveti tarikatının da halifelerindendir. Tefsirin tamamlanmasına ömrü vefa etmemiştir. Hicri 1032’de vefat eden ishak Karamani’nin de bir mukaddime ve on bab üzerine “mürettep Letaif” adında bir eseri vardır ki, yedinci ve onuncu bablarında Osmanlı devletinin bazı hallerinden bahsedilmektedir. Kanuni Sultan Süleyman devrinin kadılarından Hasan İbni Hüsnâ Efendinin de birinci babı ahkâm, ikinci siyaset, üçüncüsü edebiyat, dördüncüsü ahlak, beşincisi mahlukatın acaipliklerinden bahseden “Letaifül-Efkar ve Kaşifül-Esrar” isminde bir eseri vardır.

HACI MUHAMMED İBNİ ALİ EL KARAMANİ

Karaman ve havalisinde Şeyhu Siyah Ser Karabaş şöhretiyle tanınmış olan Şeyh Abdüllatif Karaman’ının neslindendir.

Şerhu Besmele, Haşiye Ale’t-Tezhib, Takribül Mübtedi ila Metalibül Muhtedi fil Fıkıh, Risale fi İmani Ebeveyin (s.a.) vesaire gibi basılmamış eserleri vardır.

EL HAÇ ŞEYH BEKİR EFENDİ

Kirişçi tarikatının dergahının son şeyhidir. Hanifi babanın da oğludur. Kirişçi mahallesinde, eski sebze pazarının karşısına rastlayan bölümde bulunan bisikletçi dayının evinin yanında otururdu. İki katlı bu ev halen ayakta. Ancak köhne olarak kendi yazgısına bırakılmıştır. Ataları Kerkük şehrinden gelmişlerdir. Ali ve Abdülkadir Ceylan torunlarıdır. Noter ve baş kâtip Mahmut Efendinin oğlu olan Hanefi Özören annesinin bu sülaleden geldiğini, bu yüzden adının Hanefi olduğunu söyler.

Şeyh Bekir Efendi Konya ve Karaman’da ilim üzerine hayli çalışmalar

yapmıştır. Karaman belediye başkanlığı da yapmıştır. Başkanlığa atanması Konya Valisinin istemi üzerine gerçekleşmiştir. 1910 yıllarında Başkanlık yaptığını sanmaktayım. Şeyh Bekir Efendi nur yüzlü, iltifat ve ikramı çok seven, ruh güzelliğine sahip, bir piri fani idi. 1925 yılında öldüğü söylenir. Mezarı da Kadirhane Camiisi bitişiğindedir.

Burada yedi kişinin mezarı bulunmaktadır. Hepsî için tahtadan birer sanduka yapılmıştır. Mezarı sağ yan köşededir. Sohbeti her zaman aranır ve dinlenirdi. Camii içinde zikir de yaparmış. Kendisi her zaman anılır ve davranışları örnek diye gösterilirdi.

Helvacılar sokağında Camiye bitişik yerde dükkanları, dayhanası, ardiyesi vardı. Gene helvacılar sokağında Kadir Güneşten oğlu Sadık Güneşe geçen, helvacı dükkanının yarısı da Bekir Efendinin vakfı olup, rahmetli Ali Ceylan, kiralari toplar, Kadirhane Camiisine harcardı. Güdümenli Hacı Ali Efendi Kırnazzade Mustafa Efendi, Hadim'li Enver Efendi, Müfti Sait Efendi, Musa Efendi de Bekir Efendinin kurduğı Vakfiyenin takipçilerindendi. Çoğlu köyünden durmuş Efendi de bu Vakfın mütevellisi idi. Ölmeden önce Vakıf sözleşmesinde, soyundan gelen, erkek çocuğunun bu işle ilgilenmesini istemiştir.

Şeyh Bekir Efendi Tarikat işlerini rahmetli babası Hanefî'den öğrenmiştir. Bu konuda ilerlemesi için babası onu Sivasa göndermiştir. Orada epeyce kalıp geri dönmüştür. Tarikat kemerini orada da kuşanmıştır. Sivasta pek çok bilgiler edinmiştir. Babasının vefatı üzerine tarikat işlerini üzerine almıştır. Tüm işlerle de bizzat kendisi ilgilenmiştir.

Şeyh Bekir Efendi oğlu Hanifi daha gençken bir gün evine gelir. Hanımına “Sac üzerinde bolca şepit ekme pişir, tereyağlı bir de bulgur pilavı yap. Bunları heybeye koy, oğlanı da sabah namazından önce uyandır, heybeyi kendisine ver alsın Şeyh Ali Sultan zaviyesinin önüne gitsin, at üzerinde yolcular gelecek, bu heybeyi onlara vermesini söyle” der. Eşi, istenenleri yerine getirir sabah olunca da oğlunu kaldırarak, heybeyi kendisine verip, babasının öğütlerini de anlatır. Oğlu zaviye Sultana gider, oradaki akan çaydan abdestini alır, namazını kılar, duasını yapar, ırmak kıyısında bulunan büyük söğüt ağaçlarına dayanarak, atlıları beklemeye başlar. Bir ara içi geçip, uyuklar. Gelen atların nal sesleriyle uyanır. İrkilerek “getirdim” der. Gelen kişilerin başlarında kavuk vardır. Ak sakallıdırlar. Saçları da sakallarına dek uzamıştır. Heybeyi uzatarak

onlara verir. Heybeyi alarak yollarına gidince, oda evlerinin yolunu tutar. Başından geçenleri de tek tek annesine anlatır. Uykusunu tam alamayan ve yorgunda olan Hanifi odasına çekilerek uykuya dalar. Akşam olunca Şeyh Bekir Efendi eve gelerek hanımına “Hanifi heybeyi götürdü mü? Diye sorar. Hanımı da ona “Şeyhim, sen bu yolcuların geleceklerini nereden biliyorsun, bu yolcular kimlerdi? diye sorunca, Şeyh eşine; “gelen yolcunun birisi Şeyh Ali Sultan’dı” der ve daha da konuşmaz.

Şeyh Ali Sultan zaviyesi gerek Karaman’lılar gerekse dışardan gelen ziyaretçiler tarafından sürekli olarak ziyaret edilen, dualar yapılan, hastalıklı sağlıksız, dilek dileyen, çocuksuz kişilerin uğraş verdikleri yerd. Eskiden burası Karaman’ın mesire yeri idi. Çevresinde oturulup, çaylar içilir yemekler yenilir ve oyunlar oynanırdı. Deli Çay ırmağı kazalpa ırmağının kuzeyindedir. Gençlerin yüzdükleri Boklu bent de buradaydı. Şeyh Bekir Efendinin Şeyh Ali Sultana ne kadar bağlı bulunduğuda sohbetlerde konuşulurdu.

KARAMAN MÜFTİLERİ VE KARAMAN’LI MÜFTİLER

DURSUN FAKİH

Vefatı 726/ 1326’dan sonradır. Osman gazi adına ilk hutbeyi okuyan kadı, alim ve sair. Hayatı hakkında kaynaklarda fazla bilgi bulunmayan Dursun Fakih Karaman’lı olup Şeyh Edebalı’nın (Ö. 726/1326) damadı ve Osman Gazı’nın bacanağıdır. Şeyh Edebalı’dan tefsir, hadis ve fıkıh okudu. Ona mürid oldu ve Seyrû sülûkünü onun yanında tamamladı.

Osman Gazi ile birlikte savaşlara katılır ve gazilere İmamlık yapardı. Karacahisar'ın (bu gün Eskişehir'in merkez ilçesi merkez bucağına bağlı bir köy olan Karacaşehir) fethinden (688/ 1289) sonra Osman Gazi tarafından şehrin kadılığına ve kiliseden çevrilen Camiinin İmamlığına getirildi. Burada onun adına ilk Cuma hutbesini okudu. kaynaklara göre bu hutbe Osmanlılar'ın istiklal alameti olarak okunan ilk hutbedir. (Aşıkpaşazade.sh.18)

Osman Gazi fethettiği yerleri beşe bölerek Bilecik'i kayınpederinin idaresine bırakmış (1302). Bunun üzerine Dursun Fakih Edibali'nin yanında kaldı ve onun vefatı üzerine makamına geçerek fetva işlerini yürüttü. Ölüm tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte bazı kaynaklar şeyhinin yerine geçtikten bir müddet sonra vefat ettiğini kaydeder. Kabri, Bilecikte şeyh Edibali Zaviyesi içindeki türbededir. Türbede şey Edibali, Dursun Fakih ve Muhlis babadan başka Edibali'nin ahfadından bazı kimseler metfundur. (Öcal S. 130) Dursun Fakih bundan başka iki türbe makamı daha isnat edilmektedir. Bunlardan biri Karacahisar'da küçük bir tepe üzerinde (Ünver S. 497) diğeri ise Söğütün küre köyü civarında başka bir tepe üzerindedir.(Öcal S.129)

Yunus Emre, Aşık Paşa ve Gülşehri ile çağdaş olan Dursun Fakih ayrıca Osmanlı devrinin ilk şairlerindendir. Ona nispet edilen tek eser olarak tanınan *Gazavatname*, edebi özelliğinden ziyade dini mahiyeti ve eski Anadolu Türk lehçesine ait ilk örneklerden biri olması bakımından önemlidir.

(Dursun Fakih. *Gazavatname*; Millet Ktp. Ali Emiri, Manzum nr. 1222; Aşıkpaşazade, Tarih S.18-19.199; Münecimbaşı, *Sahaiöl-ahbar* III,274; Taşköprüzade eş şeka ik. S5; mecdi şekak Tercümesi S 30-31; Neşri Cihannüma (Unat) I, 108-109; Köprölü, ilk mutasavıflar S. 235-241; Levend, Türk Edebiyatı Tarihi I,127; A. Süheyl Ünver, "Osmanlıların İlk İstiklal hutbesini okuyan Dursun Fakih" Tarih dünyası dergisi II/12. İstanbul 1950 S. 495-497)

ALİ CEMALİ EFENDİ (ZENBİLLİ)

Tam adı Alaeddin Ali Bin Ahmet Bin Muhammed El Cemali doğumu Amasya, Vefatı 1526 İstanbul. Osmanlı Şeyhülislamı. (Yavuz) ve I. Süleyman (Kanuni) dönemlerinde 23 yıl Şeyhülislamlık yapmış, halkın mektup ve dilekçelerini evinin penceresinden sarkıttığı zembille alıp cevaplaması nedeniyle Zenbilli Ali Efendi adıyla anılmıştır.

Karaman, İstanbul ve Bursa'da Hüsamzade Musluhiddin'den ders aldı. Edirne'de ve İstanbul'da çeşitli Medreselerde Müderrislik yaptı. II. Beyazıt döneminde Şeyhülislamlığa atandı (Şubat 1503) ayrıca Beyazıt Medresesi Müderrisliğiyle görevlendirildi. Şeyhülislamların Beyazıt Medresesi Müderrisi olmaları daha sonra gelenek haline geldi. I. Selim döneminde etkisi ve ünü arttı. 1516'da Mısır seferi için istenen fetvayı verdi. Hazine memurlarından yüz elli kişinin öldürülmesi için I. Selimin verdiği emri duyunca Divan-ı Humayun'a çağrılmadan girdi ve bu kişilerin öldürülmelerinin Şeriata uygun olmadığını söyleyerek olayı önledi. I. Süleyman döneminde de görevini sürdüren Ali Cemali Efendi, 1522'de Rodos seferine katıldı ve Fetih'ten sonra Padişahın isteği üzerine

Rodos'ta ilk kez İmamlık ve Hatiplik yaptı. Ali Cemali Efendi döneminde Şeyhülislamlık, kazaskerlik ve vezirliğe üstün tutulmuştur. Ali Cemali Efendi'nin "Risale fi Hakku'l deveran" adlı eseri ünlüdür. Eserinde kimi ulemanın karşı olduğu tasavvuftaki sema ve deveranı savunmuştur. Ayrıca "Muhtaratü'l Feteva" ve "Edebül Evsiye" adlı eserleriyle II. Beyazıt için yazdığı ahlakla ilgili bir risalesi de vardır. (Bk. Mu'cemül'müellifin, C.7 Sh. 25; El A'lam, C.5 Sh.63-64; Vefayâtül Ayan, C.1 Sh. 320; Şekaiki Numaniye C.1 Sh.422, Hediyeül Arifin C.1 Sh.742; Osmanlı Müellifleri, C.1 Sh.320; Tercüme'i Osmanlı Müel. C.1 Sh.473; Islâhâtı Fıkhiyye, C.1 Sh. 471)

MEHMET VUCÛDÎ EFENDİ

Bu değerli bilgin; Karaman'da yaptığı öğrenimini yeterli bulmayarak İstanbul'a gelip Kınalızâde Ali Efendinin derslerine de devam etti. Bu Hocadan da icâzet (Diploma) aldıktan sonra Şeyhülislam Ebussuud Efendinin de derslerine devam etti. Ebussuud Efendi den de daha başka bilim dallarından İcazet aldıktan sonra çağının maaş baremine göre otuz akçe maaşla Müderris oldu.

1576 (986) yılında Kara Mustafa Paşa, İran dolaylarında savaş görevlisi (Baş kumandan) olarak gideceğinde Mehmet Vucûdî Efendiyi de beraberinde müşavir olarak götürdü.

Karaman’da Müderris ve Müfti olduğu yıllarda yazdığı kitaplarını (1016/1605) yılında İstanbul’a götürüp Şeyhülislamlığa sunmuş ve Meşihat makamınca beğenilen kitapları Padişah I. Ahmet’e de gösterilmiştir. Kendisine bir hayli bahşişler verilerek rütbesi de Müderrislikten Mollalığa yükseltilmiş.

Mehmet Vucûdi Efendinin kendi yazdığı kitaplardan başka 1) Sebt İbni Cevzi’nin “Mir’at’üz-zaman” 2) İmam Gazali’nin “Teber’ül-mesbük fi nesayih’ül-mülük” 3) Allame İbni Kayyim’in “Menazil’ül-ervah” diğer adıyla “Ahvali alemleri berzah” 4) Muzafferettin Kahistani’nin “Camiiial Rumuz ve Hüve Şerhi Muhtasarul Vikaye” adlı kitapları da güzel yazısıyla Türkçeleştirmiştir. Bu kitaplardan sonuncusunu Karaman’da yazmış ve Karaman Valisi Şehzade Abdullah’a ithafen yazmıştır. Bu kitap Karaman Müzesi Kitaplar Envanterinde 869 numarada kayıtlı ve müzede saklanmaktadır. Bu büyük Karaman Alimi (1010) 1601 yılından (1021) 1611 yılına kadar Müftülük yapmıştır. Mezarı kitabesindeki “Ol Reis Ulema Gitti Vucudi Hayfa” dizesi Ebcet hesabıyla ölüm yılı olan 1021 yılını belirtir. (Tarihçi Ali Gülcan)

SAÇAKLI HOCA MEHMET REŞİT EFENDİ

Halk arasında Arap Hoca diye anılan bu Müftiye daha sonraları Saçaklı Müfti diye ad takmışlar. Çağının değerli bilginlerinden ve çok otoriter olan bu Müfti Hoca ahlaksızlara karşı kendisini koruyamayanları ve fakir halkı

ezmek isteyen haris ve müstebit ruhlu kişilere karşı acımasızca davranırmış. İbni Kayyım Hazretlerinin “Al İslam –al- Muvakkıin” adlı kitabındaki, Müftilere önerileri gereğince fetvalar verirmiş.

Bu Saçaklı Müfti ve Saçaklı denilmesinin nedenine gelince; o güne kadar giyimine kuşamına çok titiz olan bu Hoca hemen sarığını çözerek paramparça edip oldum olasıya sarmaya başlamış ve hırpani bir kıyafete bürünmüş. Parçalayıpta sardığı sarığının şurasından burasından parçalar sarktığından bu Hocaya artık Saçaklı Müfti denmeye başlanmış.

Çok zengin olan Arap Hocanın kızı “Abide Emine” hanım, Karaman’ın bir numaralı zenginlerinden Hisar Mahalleli Hacı Ömer ağanın eşidir. Sanıldığına göre bu bir kızından başka çocuğu olmayan bu Saçaklı Müfti öldükten sonra tüm malları Hacı Ömer ağanın malları arasına katılmış.

Bu Müfti Hocanın zamanında Karaman’da yazılmış ve bu Hocanın övgüsüne mazhar olmuş bir kitabın 1963 yılında yeniden yazılan bir benzeri İstanbul Süleymaniye Camii kütüphanesinde 978 numarada kayıtlıdır. (bk. Ankara Tarih kurumu kütüphanesi Süheyl Ünver Hocanın 186 numaralı Karaman arşivi)

Kaç yaşında öldüğü bilinmeyen bu Saçaklı Müfti Hoca 1681 (1092) yılında vefat etmiştir. Hacı Ömer ağanın kayınbabası oluşu nedeniyle cenazesi Itirar Mahallesindeki Pir Ahmet beğ Camii avlusundadır. Mezarı kitabesi, “Haza kabir el merhum el Hacı Mehmet Efendi, El Şehir bi Arap Efendi el Müftisi Larende ekremehullahi bil husna ve ziyadete sene 1692 (D. Ali Gülcan)

MOLLA HALİL HOCA

Karaman'ın eski ileri gelenlerinden duyduğuma göre Müftülük makamının boş olduğu 1800'lü yılların ilk yarısı içinde Müftülük için bir imtihan açılmış. Bu sınava katılmak amacıyla Göcer köyünden Molla Halil adlı giyimi, kuşamı, saç, sakalı bozuk düzen bir Yörük Hocası da, sınav binasına geldiğinde sınava girecek olan diğer Hocalar bu kılık kıyafeti bozuk olan Hocayı küçümsemişler yakınlarına bile almamışlar.

Sınav başlamış, sıra bu kıyafeti bozuk Yörük Hocasına gelmiş, sınav sorularına geniş detaylı cevaplar veren bu Hocanın başarısı ötekilerden üstün görülerek Müftülüğe bu Hocanın aday gösterilmesi üzerine bu Hocayı küçümseyen öteki Hocalar bozuma uğramışlar. Artık yanlarında başlarına Müfti olacak olan bu Hocaya karşı hürmet ve güler yüz göstermeye başlamışlar. Bir zaman sonra Hocanın Müftülük görevi fermanı Sadrazamlık makamından gelmiş ve Hoca Müftülük minderine oturmak üzere davet olunması üzerine gelip mindere oturmuşsa da. Bu görev Hocanın yaradılışına pek uymayacağını anlayan Hoca birkaç zaman sonra Müftülükten istifa ederek ayrılıp köyüne gitmiş. Bu Müfti az bir zaman görevde kaldığından Sâlnamelerde (İl yıllığında) biyografyası yoktur. Hüseyin Kayapınarın dedelerindendir. (D. Ali Gülcan)

MEHMET İLMİ EFENDİ (İLMİ'İKARAMANİ)

İlmî Karaman'da Ermenek kasabasından bir hatibin oğludur. Dânişmend taifesindendir. Sabika Kasabai Larendeye varıp, ilmi tahsil ve fûnunu tek mil arzusıyla müddet'i medide Kasaba'ı mezkûrede mücavir olup bir miktar istidat peyda etmiş, âhır şehri İstanbul'a gelip Padişah Âlempenâh ve Şahinşah'ı cem barigahına kasıda sunup ebyat ve libas ve Zer bihisap ve bi kıyas ihsan etmişler, ber murad olmuş ona binaen akranı içinde Danişmend mikdad olunur. Hâla heran Yaranla mubahasei ilmi herdem ve tettebbü'ü sanayi eşarı acem edip günün'u aruz ve kafiye bilimde sair yaran gibi hub ve eşarı mergup olmadan hali değildir.

Epey bir zaman İstanbul'da kalan İlmî Efendi de İstanbul'un 15. y.y. ikinci yarısı içi bilginlerinden olan Karaman'lı Mehmet Vücûdi Efendinin yaşı ilerleyince Şeyhülislamıktan müsaade alarak Karamana gelip buranın Müftülüğünü yaptığı gibi İlmî Efendide Şeyhülislamıktan müsaade alarak Karamana geliyor. Edindiği hediyelerden maade Karaman'ın Ekinözü köyü sınırları içindeki Kerti Höyüğü dolaylarındaki arazide kendisine arpalık olarak veriliyor.

Yukarıda adı geçen Mehmet Vucûdi Efendi gibi İlmî Efendide Karaman Müftülüğünü yürütmekle beraber eski adı Camii Faslı olan Dikbasan Camiinin Hatiplik beraeti de kendisine verilerek bu Camiinin Cuma Hatipliğini de yapıyor.

İstanbul'daki görevinden emekliye ayrılması sebebi ile kendisine verilen arpalık arazide Tarımcılık ve Hayvancılık işletmeciliği de yapıyordu.

Ne hazindir ki Alim ve Fazıl bir insan ve toprak işletmecisi olan İlmî Efendinin işletmeciliğini çekemeyen kıskanç toprak ağaları da meydana çıkmış ve denildiğine göre, Kılbasan kasabası dolaylarının gaddar bir toprak ağası olan "Kamışoğlu" tarafından , İlmî Efendinin çiftliğindeki

Arap uşakları para ile kandırarak bir komplo hazırlamış. İlmi Efendi bir gün çiftliğini kontrole geldiğinde görkemli ve süslü atından inerken uşaklar hemen üzerine çullanıp boğarak öldürürler. Vefat yılı 1835 (1255) yılıdır.

O gaddar toprak ağası Kamışoğluda birkaç yıl sonra Kılbasan Camiinde namaz kılıp çıktıktan sonra kalabalık arasından atılan bir kurşunla bir oldu bittiye getirilip öldürülüyor.

Bugünkü adıyla Dikbasan Camiisi olarak söylenilen Camii Fasihın Hatiplik beraati İlmi Efendi'den itibaren Cumhuriyet çağına kadar babadan evlada geçerek aynı aileden gelen yetenekli kişilere veriliyordu ki, bu aileye Hatipoğulları denilmesinin nedeni de işte bu İlmi Efendinin Ermenek'te Hatiplik yapan babasından buyana o sülalede devam ettirilen Hatiplikten doğma bir takma addır.

İlmi Efendinin Karaman Müzesinde mezar kitabeleri bahçesindeki mezar taşları arasındaki mezar taşındaki kitabesi;

Hüvel Hayyum Kayyum

Mehmet İlmi Efendi Rahı Rahmana şehid oldu,

Medine'i Larende Müftisü ve Camii Fasih Hatibi

..... Mehmet İlmi Efendi Ruhu için Fatiha. (D.Ali Gülcan)

SARI AHMET EFENDİ HOCA

Mehmet ilmi Efendi'den sonra Karaman Müftüsü olan bu Hoca Mut ilçesinin Malya köyünden varlıklı bir ailenin oğlu ve emekli Tapu Sicil Muhafız Mavini merhum Mehmet Rıfkı ile kütüphane memuru Ahmet Sait Erdoğduların 4. karın arkalarda kalan ecdatlarıdır.

Sarı Ahmet Efendi 15-18 yaşlarında iken bir Ramazan ayında Karaman'ın yolunu tutmuş. Karaman'da bir Medreseye yerleşerek burada fakırca bir yaşam içinde ilim öğrenimine başlamış. 4-5 yıl buradaki öğrenimi sırasında köyüne tekrar dönmesi için Karamana gelen babası ve yakın akrabalarını hep ret etmiş.

Karaman'daki Hocasından İcazet aldıktan sonra da Konya'ya gitmiş orada da bir Medreseye yerleşerek bu Medresenin Müderrislerinde de başka, başka eğitimler öğrenimler yapmış. Birkaç yılda Konya'da kaldıktan sonra artık okuma öğrenme tiryakisi olan Molla Sarı Ahmet Kayseri'de ününü duyduğu bir Hocadan da ders almak üzere oraya gitmiş birkaç zaman burada daha yüksek öğrenimler gördükten sonra artık oldukça bilim sahibi bir Müderris niteliğini kazanmış olmasına rağmen öğrenime kanmayan doyamayan Molla Sarı Ahmet Hoca İstanbul'a gidip bir Medreseye misafir olmuş. Birkaç zaman İstanbul din alimlerini kritik amacıyla Camiilerde yaptıkları vaazları takip etmiş.

Müfti Hoca buğday benizli, iri sarıklı, siyah cübbeli elinde şemsiye veya bastonuyla dışarılara çıktığında caddede giderken herkesler kenara çekilirdi. Sarı Ahmet Efendi 1863 (1282) yılından 1876 (1294) yılına kadar 13 yıl Müftülük yapmıştır. (D. Ali Gülcan)

OSMAN EFENDİ KASABA MÜFTİSÜ

Eski resmi adı “Gaferyad” olan fakat bazı eski arşiv kayıtlarında buranın adı “Kasaba’i Mahmudlar” olarak geçen bu yöreye halk arasında genellikle bu eski adının devamı olarak “Kasaba” denilmekte ve şimdilerde dahi bu ad ile anılagelmekte olan bu Kasabaya (Buraya Büyük Kumandan Kazım Karabekir Paşanın ecdadı yurdu olması nedeniyle “Kazım Karabekir” adı verilmiştir) 1295 (1877) yılı Konya Salnamesinde (İl yılığında) Gaferyad Kasabası Müftüsü olarak geçen bu Osman Efendinin adı 1295 yılından sonraki Salnamelerde geçmiyor.

Bu Müfti Efendinin biyografyasına gelince; babası Molla Ahmet adlı bir köy Hocası olan Osman Efendi, Karaman Medreselerindeki tahsilini tamamladıktan sonra İstanbul’a gelip İstanbul alimlerinden de derinlemesine dersler görüp İcazet aldıktan sonra İstanbul’da Müderrislik ve İslam hukuku ile ilgili görevlerde bulunmuş. Bu devrelerde büyük bir şöhret kazanan bu Hocaya Şeyhülislamlıkça “Mekke Mollalığı” payesi verilerek Mollalık cübbesi giydirilmişse de Mekke’ye gitmemiş İstanbul’da kalmış ve daha birkaç zaman İstanbul’da kaldıktan sonra İstanbul’daki görevinden affını isteyip İstanbul’dan ayrılıp (eskiden bir kaza merkezi iken sonraları Nahiye teşkilatı kurularak Nahiye Müdürlüğü, Nahiye Kâtipliği, Nâiblik (Kadılık), Zabıt Kâtipliği, Nüfus memurluğu ve Zabıta Müdürlüğü örgütleri de bulunan köyü kasabaya gelmiş, burada tarımcılık ve daha çok eski çağlarda kasabanın meşhur bir bağlık bölgesi

olan “Kozağaç” mevkiinde üzüm başğları ve meyvalıklar kurarak hemen hemen bütün günlerini burada geçirirmiş. Bu arada Kasaba merkezinde de bir Medrese kurarak bu Medreseye gelen talebelere kış aylarında dinsel ve İslam hukuku dersleri okuturmuş. Yaz aylarında da bir rençper kıyafetiyle bağ ve tarlalarında meşgul olurmuş.

Civar şehir ve kasabalarda da şöhreti duyulan bu Hocaya pek çok insanlar, İslam hukuku ile ilgili sorunların çözümü için bu Hocaya gelirler. Kış günleri hariç senenin diğer mevsimlerinde Hocayı hep Kozağacındaki bağlığı içinde bulurlar burada sorunlarının cevabını alırlarmış.

Osman Hoca iki evli imiş. İkinci hanımı Eminler köyünde iskan olunan Kafkasya muhacirlerinden Çerkez Hasan beyin kızıymış.

Hoca bir Karamana gelişinde Kayserilioğlu Hacı Raşid Efendinin hariciyesine misafir olmuş. Orada kaldığı günlerde rahatsızlanmış ve hastalığı süratle ilerlemeye başlayınca öleceğini hisseden Hoca misafir olduğu aile ile ziyaretine gelen Karaman ileri gelenleri ile helalleşir ve bir iki gün sonrada Hakkın Rahmetine kavuşur. Mezarı şimdilerde üzerlerine Hamidiye mahallesi adı verilen bir mahalle kurulmuş olan Ömer Ağa çeşmesi denilen mezarlıktadır. Vefat yılı 1897 (1313). (D. Ali Gülcan)

HADİMİZADE H. HASİB EFENDİ

Hadimizade H. Hasib Efendi babası H. Mustafa, dedesi de Ebusaid M. Hadimi Hazretleridir. Doğumu 1818 (1233)o zamanları Karamana merbut Hadim'de. Karaman'da kadı Abdurrahman Paşanın kethudası H. Hüseyin Karaman Müftiliğine 1826 (1826) yılında tayin olmuştur. 1877 yılında 83 yaşında vefat etmiştir.

Bu Hasib Efendinin oğlu da babası gününde Karaman kazası Mülkiye amirliğine getirilmiştir. Adı Hç Nesib Efendidir. Bu zat 8 yıl Konya'da idare Meclis üyeliği ve Konya Vali vekilliği yapmış,1856 (1273)'da terfi ederek Adana'nın Kara İsalı Sancağı Kaymakamlığına ve Niğde, Isparta ve Alanya ve Burdur Sancakları Kaymakamlığından 1875 (1292)'de ayrılarak Konya'ya geri gelmiş ise de 1876 (1292)'da Yozgat sancağı mutasarrıflığına gelmiş 3 sene görevden sonra 1886 (1302)'de 2274 kuruş maaşla ayrıldı. Hüseyin Nesib bey 1896 (1312)'da vefat etti. Kabri Ketane Camii avlusundadır.

Hacı Hasib Efendi Müfti, oğlu Hüseyin Nesib beyde Mülkiye amiri olarak baba-oğul birlikte Karamanı yönetmişlerdir. Hacı Hasib Efendi 1834 (1251) yılından 1863 (1280) yılına kadar 29 sene Müftülük yaptıktan sonra Müftülükten çekilmiş 1878 (1295) yılında 82 yaşında iken vefat etmiştir. Aile mezarlarının bulunduğu Ketani baba tekkesini 1837 (1254) yılında bir yıl sonra da 1838'de Camii bölümünde onarmalar yaptırmıştır. Kendi mezarı ve soyundan gelen bazı kişilerin mezarları da Ketenci Baba Camii avlusundadır. (D. Ali Gülcan)

NOĞMAN EFENDİ

Hacı Hasib Efendi'den sonra Karaman Müftisi olan Noğman Efendi 1876 (1294) yılına kadar Karaman Müftülüğünü yürütmüştür. Bu Noğman Efendinin Hacı Hasib Efendi ile kökende akrabalığı vardır ve Hacı Hasib Efendinin oğlu divan Şairi ve Konya Vali Vekilliği yapmış. Niğde, Isparta, Burdur ve Alanyalarda Sancak kaymakamlığı yapmış olan Hüseyin Nesip beyin de kayınbabasıdır. Noğman Efendinin ölümünden sonra yerine İbrahim Hulusi Efendi Müftülük görevine getirilmiştir. (D. Ali Gülcan)

İBRAHİM HULUSİ EFENDİ

Müfti Noğman Efendi'den sonra Karaman Müftüsü olan İbrahim Hulusi Efendi gerçekçi bir İslamiyet ülküsü, şiarı içinde bir İslam aydını imiş. Ayı

zamanda çok mütteki bir din adamı olan bu Hoca, Karaman'ın Müfti çeşmesi dolayları adıyla anılan, semtlerdeki mezarlık kesimine bahar ve yaz aylarında, çoğu günlerin şafak zamanlarında giderek buralarda tam ortada yolların kavşağındaki meydanda kendisinin yaptırdığı çeşmede abdest alıp kimbilir hangi mezarlık bölümünde ve hangi köşede, manevi ilişki kurduğu bir Veli veya Velilerin manevi huzuruna varıp, ayakta veya oturarak ibadet ve dualar eder, murakabe alemine dalarmış. Sabah Namazı ezanların okunuşu ile de daldığı murakabeden ayıkır, tekrar abdest alarak şehrin o kesimlerindeki mahalleler Camiinden birisinde namazını eda edermiş.

Yirminci yüzyıl Müftilerinden Hâdizâde Hoca: Bu Müfti İbrahim Efendinin çok açık fikirli ve aynı zamanda Evliya gibi bir din bilgini olduğunu kendi babasından duyduğunu anlatmıştır.

Bu Müfti, aynı zamanda; kendi mahallesindeki Çelebi dairesi Medresesi Müderrisliğini de yürütmüş.

1876(1294) yılından 1885 (1303) yılına kadar 9 yıl Müftülük yaptıktan sonra istifa ederek, Müftülük görevinden ayrılıp İstanbul'a gitmiş. Hoca kendisine hazırlanan komplolar sonucunda teftiş geçirerek müftülük yapamayacağına dair raporlar verilmiş.

Merhum Hacı Sami Efendinin anlattığına göre Müfti İbrahim Efendi hakkında uğraşanlar bu konudaki bir meşveret toplantılarından dağıldıktan sonra bunlardan birisi yolda giderken ölmüş, biriside evine vardıktan sonra felç gelmiş kısa bir zaman sonra da ölmüş.

İstanbul'da Sarayda bir zaman İmamlık yapan İbrahim Efendi 1901 (1317) yılında İstanbul'da ölmüştür. Mezarı İstanbul Aksaray'daki Valide Camii avlusundadır. Mezar kitabesinde: "Hüvelbaki Konya Vilayeti dahilinde Karaman Sancağı Kazası Müfti'i Sâbıkı faziletli Eş Seyyid İbrahim Hulusi Efendi Hazretleri" (D. Ali Gülcan)

ŞEHÛDÎZADE MEHMET NURÎ EFENDÎ

İbrahim Hilmi Efendi'den sonra Müftilik makamına oturan Şehûdîzade Hoca aslen Hadim ve daha ziyade Aksekili olmalıdır. Bu Müfti Hakkında belli bir bilgi edinemedim. Şu kadar ki, bu Hoca Müftiliği sırasında Yunus Emre tekkesindeki mezarlıkta ortalık yerlerde atılmış halde duran ve Yunus Emreye ait olduğu sanılan bir tarafında Yunus Emre öteki tarafında “Lailahe illallah” yazılı bir mermer kitabe taşındaki bu kelime’i tevhidin yazılı olduğu nedeniyle yerlerde sürünmesin diye oradan aldırarak evinin avlusunda yaptırdığı çeşmeye koydurmuştur.

Yunus Emre Hakkında bir araştırma yapmak üzere Karamana gelen Konya Maarif encümeni başkanı ki, evvelce Karaman’da Nüfus Memurluğu yapmış olan “İbrahim Aczi” bey Yunus Emre hakkında soruşturma ve araştırmaları sırasında Şeyh Hacı Bekir Efendi’den Yunus Emre’ye ait yukarıda sözü geçen kitabe taşı hikayesini duymuş. O vakitler ölmüş olan Şehûdîzade Hocanın evine gidip haraplaşmış olan çeşmede yaptığı incelemede böyle bir taşın orada var olduğunu görmüş.

Evleri çarşıdan Arapoğlu Camiine doğru giden yolun sağ yan tarafına genişçe bir yer kaplar idi. Hoca öldükten sonra bu evleri oğulları arasında bölüşülerek, avlu kısmı kendine düşen ortanca oğlu Hasib Efendi buraya yeniden ev yaptırıp oturmuştur. Bu Hocanın; Hakkı, Hasib ve Ziya adlarında üç oğlu var idi. Bunlardan Hakkı Efendi avukatlık yapardı.

Ortanca oğlu Hasib Efendi de Karaman Şer'îye mahkemesinde uzun yıllar Şer'îye katipliği yapmış, giyimine kuşamına önem veren tertipli düzenli kıyafetli bir ilmiye adamıydı. Küçük oğlu Ziya Efendi de, Cumhuriyetin ilk yıllarında Akseki kazası Müftüsü idi. Mehmet Nuri Efendi Rumi 1317-1323/ yılları arası Karaman Müftülüğü yapmıştır. (D. Ali Gülcan)

ÇERKEZ MÜFTİ İBRAHİM HİLMİ EFENDİ

889 (1305) yılından 1897 (1313) yılına kadar ki, Konya Salnâmelerinde Karaman Müftüsü olarak adı geçen bu zat Kafkasya göçmenlerinden Eminler köyüne yerleştirilen ailelerden olup İslam hukukunda çok derin bilgi sahibi imiş.

Çerkez Hoca kendisinin Karaman Müftülüğüne atanma haberini alınca bu olayı yadırgamış kabul etmemek çabasını göstermişse de kendilerinin yüksek ilim sahibi oluşu nedeniyle, başta Çerkez Ahmet Efendi olmak üzere bazı Karaman ileri gelenleri ısrarla üzerinde durmuşlar. Kendisine Karaman'da bir ev satın almışlar ve ailesiyle birlikte köyden alınıp kendilerine alıverilen eve yerleşmişler ve Müftülük görevine başlamışlar. Bu ev İbrikli mahallesinde Güneş ilkokulunun güney

tarafındaki küçük çıkmaz yolda dipteki evdi. Yanındaki köşedeki ev de Çerkez Hasan Ağanın evi idi.

Karaman'ın 1920'li yıllarında Karaman İlkokul Öğretmenlerinden Fuat bey bu Hocanın ilk kızı Samiye hanımla evlenmiş kısa zaman sonra Fuat beyin eşi ölmüş, yerine ikinci kızı Zekeriyeye Hanımla evlenmişti. (D. Ali Gülcan)

KIRNAZZADE H.MEHMED EFENDİ

Kırnazzade Mehmet Efendi 1855 (1271) yılında Karaman'ın Ahi Osman mahallesinde doğmuştur. Babasının adı Mehmet Ali, annesi Züleyha hanımdır. Kırnazzade Efendinin vefatı 1909 (1325)'dur.

Kırnazzade Mehmet Efendi İbtidai tali tahsilini Karaman'daki ulemadan gördükten sonra, senei Rumi 1279 (1863)'da Konya'ya gidip, Sarı Hafız Medresesinde ikametle 1910 (1328)'da vefat eden Akça Alanlı H. Ahmet adındaki o zamanki Konya Müftüsü büyük Alimden tahsili şart olan ilimleri öğrenip 1880 (1296)'de bu zattan İcazet aldı. Ve ali tahsilini bitirip İcazetini aldıktan sonra memleketi olan Karamana gitmiş ve

şimdiki Eski postahane ile yeni postahanenin ara batısında Fenari mahallesindeki Fenari mescidinin elyevm harabe halindeki ve harabenin yerine (Ahmet konun bina yaptığı yerdeki) Fenari Medresesinde Müderrisliğe başlamıştır. 1893 (1309)'de halkın seçim yapmasıyla Karaman kazası Müftüsü olmuştur.

1899 (1317)'da Edirne Müderrisliği riyasatı tevcih olunmuştur. 1902 (1320)'de vazifeden ayrı konularak, dört sene Konya'da ikamete mecbur edilmiştir. Akabinde 1908 (1324)'de affa uğrayarak, eski vazifesine dönmüştür. 16 Eylül 1912 (1328) tarihinde vefat etmiştir.

(Dosya no 2791 ve bk. Son devir Osmanlı uleması. Sd. Albayrak. C. 3. sh. 60-61 ve Karaman tarihi. 289,503.) (Bk. Karaman nüfus kütüğü. C.No:004101, hane50 sahife:91)

İSMAİL HAKKI EFENDİ(Muhacir Müftü)

Kendisinden önceki Müfti Kırnaz Hoca hakkında itilaf partisi yanlılarının, karşı tutumları ve bazı Hocaların birbirlerini çekememezlikleri nedeniyle ki, Hocalardan bazıları başka başka yerlere sürgün edilmişlerdi. Boş kalan Müftülüğe Karaman din adamlarından birisinin atanması, Şeriyye vekaletince uygun görülmediğinden; geçmiş yıllarda Bulgaristan'ın "Norkop" kazası Müftüsü iken buraların Bulgarlar

tarafından istilası nedeniyle muhacir olarak Türkiye'ye iltica eden bu "Norkop" kazası Müftüsü İsmail Hakkı Efendi 1328 yılında Karaman Müftülüğüne gönderilmiş.

Orta boylu, derli toplu, Çelebi görünümüne sahip bir din adamı olan bu Müftü ailesi,, yeni adı Yüzbaşı Camii olan mescidin karşısındaki köşedeki Hacı bektaş Efendi (Şair ahrarı)'nin evinde kiracı olarak otururlardı.

Beş yıl kadar Karaman'da Müftülük yapan bu Hoca 65 yaşını geçmiş olması nedeniyle yaş haddinden 1916 (1333) yılında Ekim ayında emekliye ayrılmış; kendisine 100 kuruş emekli aylığı tahsis olunmuştur. Emekli Müftü İsmail Hakkı Efendi 1920 (1336) yılında Mersin'de vefat etmiştir. (D. Ali Gülcan)

HADİZADE MUSTAFA EFENDİ

Mehmet Hadi Efendinin oğlu olup, 1859 (1275) tarihinde Karaman'ın Mansur Dede mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Mustafa Eriş, lakabı baba Efendidir. Babası Abdülhadi Mehmet Hadi Efendidir. Annesi Cennet Hatundur. Altı yaşında sıbyan mektebine girmiş ve 1288'de Kur'an-ı Kerimi hıfz etmiştir. 1289'da ecdadından intikal eden Medrese de babasından okumaya başlamış ve 1300'de Karaman Müftüsü İbrahim

Hulusi Efendi'den İcazet almıştır. Akabinde Konya'ya gidip, Konya Müftüsü Hoca Ahmet Efendi'den de 1308'de ikinci İcazetini almıştır.

1309'da ecdadından intikal eden yeni daire Medresesinde tedrise başlamış ve 1327'ye kadar 3 defa talebelerine İcazet vermiştir.

Temmuz 1321'de Karaman Encümen-i Maarif riyaset vekaletine fahri olarak tayin edilmiştir. Temmuz 1325'de kaza ve mülhakatı iptidai mektepleri müfettişliği ilave memuriyet olarak üzerine tevcih olundu. 1326'da Konya Darü'l-Mualliminde heyet huzurunda imtihan olup, ehliyetname almış ve eylül 1331'de Karaman idadisi tarih ve coğrafya muallimliğine tayin olunmuştur. Aynı yıl içinde kaza efkaf komisyonu azası oldu. Eylül 1331'de kaza idare meclisi azalığına seçilmiş ve 1333'e kadar azalıkta bulunmuştur.

1330'da halveti tarikatı şeyhlerinden Mevlana Gülşen Efendi'den hilafetname almıştır. Karaman kazası Müftüsü İsmail Hakkı Efendinin tekaüde sevki üzerine yapılan intihapta 20 rey almış ve teşrini evvel 1917 (1333)'de Karaman Müftüsü olmuştur. İttihatçı olduğu ve bunlara Hadim bulunduğu iddiası ile azl edilmiş ve yerine Halid Efendizade Mehmet Efendi (Nakşi şeyhi) tayin edilmişse de Karaman da bulunan Nuh Paşa, Zeynel Abidin, Kadı Beyzade, Debbağhane, Ali Dede, Hatuniye, Hacı İshak, Kızıllar, Abdülsamet ve Yeni minare Medreseleri Müderrislerinin imzası ile kanunusani 1336'da Hadizade Mustafa Efendinin tekrar Karaman Müftüsü olması talep olunmuştur. (Dosya No: 4436)

O günlerde Kuvayı Milliye tarafını tuttuğu için Deli başlar Hocaya hayli eziyet etmişler. Hoca Efendinin siyasi görüşü devrimciydi. Meşrebide Nakşiydi. Kaba kavuktan başında sarığı yüzünde mor bir beni, kabadayı, esmer, uzun boylu idi. (Bk: Karman Merkez İl Müdürlüğü Cilt no: 027101 Hane no: 19 ve Son Devir Osmanlı Uleması: Sd. Albayrak. C. 4 Sh. 106)

ŞEYH MEHMED ÇAKILCI (MÜFTİ)

1872(1288) tarihinde doğdu. Vefatı 1958 (1374) dir. Müftülük süresi: (M.1919/1924 arası).

Babası Şeyh Halid Efendi Karaman Ketenci Medresesinde müderrislik ve Ketenci Zaviyesinde Şeyhlik yapan Halid Efendi, aslen Bozkırlı Memiş (Mehmet) Efendinin oğludur. Adı geçen Mehmet Memiş Efendi 1777 (1190)'de Bozkır'ın Hoca köyünde doğup, 1269'da yine orada ölmüş.

Şeyh Halid Efendi ise mezar taşı kitabesinde yazılı olduğu vechile 1882 (1300)'de Karaman'a hicret etmiş ve Halidiyye kolunu yaymış, müridlik yapmış, 3 Rabiul'ahir 1327, 7 mayıs 1910 (1325) Perşembe günü vefat ederek Ketanede ki Medresesinin avlusundaki kabristana gömülmüştür.

Halid efendi öldükten sonra erigenlik çağına ermiş olan oğlu Mehmet efendi babasının postuna oturup, tekkenin şeyhliği görevini de üstlenmiştir.

Halid efendi oğlu Mehmeti çağının geçerli bilim dalı olan dinsel bilimlerde yetiştirmiş. Molla Mehmet icazet (diploma) aldıktan sonra da babasının tekkesinin bulunduğu sitede medrese talebelerine Müderrislik (ders hocalığı) yapmaya ve zaman zaman camilerde de vaiz vermeye başlamış ki, Karaman'da oldukça bir şöhret sahibi olan Mehmet hoca, ağırbaşlı, sevimli, güleryüzlü, bir şeyh ve din adamıydı.

Memiş Efendinin 7 oğlundan ve bir bu kadar torunlarından memleketin irfanına büyük hizmetlerde bulunan alimler yetişmiştir.

Karaman Müftüsü Çakılcı Ş. M. Efendi, Ziya Efendi, Zeynel'abidin Efendilerin önünde Konya'daki Sami paşa namıyla anılan paşa dairesi Medresesinde tahsil görmüş, babası olan Şeyh Halid Efendinin Ketane Medresesinde dahi Müderrislik yapmıştı.

Çakılcı Şeyhi M. Efendi ile Halid Tanrı Överin babası ve Kudsi Tanrıöverin dedesi (1296.Mm .1881-Öl.1958) kardeşler.

Çakılcı şeyhi Müfti Efendinin Külâhcılar Camii karşısında Kunduracı Said Efendi (D.1324.m.1908.) halen 1991 de sağdı bunun dahi Ziya Efendinin adı aldığı 1946 doğumlu bir oğlu 1991 de vefat etti.

Müfti Efendinin diğer oğlu Ahmet Çakılcı (kunduracı)'nın doğumu 1331 vefatı aralık 1991 dedir.

Dikkat: yukarıda adı geçen Şeyh Mehmet Bahaeddin Efendi ile Şeyh Halid Efendi büyük Pir Bozkırlı Mehmet Memiş Efendinin oğludur ve her iki kardeş Konya'daki Bekir Sami Paşa denilen (paşa dairesi Medresesi)Müderrisleri iken Halid Efendi Karaman'a hicret etmiştir.

Şeyh Bahaeddin Efendinin büyük oğlu Zeynel Abidin (D. H. 1286. M.1869) meşrutiyet devir 2.de Konya mebusluğu yapmış. 1940'da Medine'de vefat etmiştir.

İkinci oğlu Rıfat Efendi Konya vakası Delibaş taraftarı diye şehit edilmiş. Üçüncü oğlu Konya'nın evliyası, dünyanın uleması Ziya Efendi D. 1290 hicrisi ve M. 1873. vefatı Medine'de hicri 1338 ve miladi 1919 yılındadır.

M. Memiş Efendi doğum yeri olan Konya'nın Bozkır'ın Hoca köyünde Medrese Müderrisi iken Hasüdlerin elinden Seyyid Şehri'nin Çavuş nahiyesine hicret etmiş, ve Seyyid Haruh Hazretlerinin afadı olan büyük zatlar ile sohbet etmiş. Fakat bir ay oturmadan vefat etmiş. Bozkır'ın Hocalar köy halkı özür dileyip, geri Hocayı götürmek için gelmişlerse de elleri boşa çıkmış.

M. Memiş Efendinin şeyhliği Efendi M. Memiş Efendi Hocalar köyünde dini ders okutup duran bir Müderrisi iken Konya ve Karaman'da kendisine bir mürid bulamayan Hasan Kudsi Efendi Hocalar köyüne varıp Hoca M. Memiş Efendiye müridlik ve manevi emate teklif eder. Hoca dahi kabul eder. Böylece Nakşi şeyhlerinden biri olur ve evlad ve ahfadını hem ilim, hem manevi feyz ve irfan mirası peder olarak sürüp gelmiş. Adı geçen Hasan Kudsi Efendi zaten büyük nakşi piri Mevlana Halid'i

Bağdadi'nin müridi imiş, ikisi beraber Şam'a gidip orada erbein çıkarmışlar.

Halid'i Bağdadi hazretleri Nakşi tarikatının 29.'su olup, yüzlerce büyük veli yetiştirmiştir. Doğumu Bağdad'ın kuzeyinde Zur şehrinde 1192 de olup vefatı ise Şam'ın kuzeyinde (Zur) şehrinde 1282'de dir. Halid'i Bağdadi'nin de şeyhi şeyh Abdullah Dehlevi hazretleridir. Halid'i Bağdadi Hz. Osman' neslindendir. (Şecerelelerinden ve D. A Gülcan)

ÇOĞLU'LU DURMUŞ EFENDİ

Şeyh Mehmet Çakılcı Hocadan sonra Karaman Müftiliğine atanan Durmuş Efendi Karaman'ın Çoğlu köyündendir. Çok zeki ve ateşin karakterli bir bilim adamıydı. Konya alimlerinden Yalvaçlı Ömer Vehbi Hoca'nın talebesi ve bu Hocadan İcazet almıştır. 1886 (1302) doğumlu olan bu Hoca 1920-1924 yıllarında Karaman da açılan Medrese ilmiyyede Arap grameri Hocası idi. 1926 yılında Müftülük makamına oturan bu Hoca çokça Dikbasan Camiinde vaaz yapardı. Yukarda belirtildiği gibi ateşin karakterli olan bu Hoca vaazı esnasında (İstanbul Sötlüce de Mahmut Ağa Camii önündeki Türbesinde metfun "Tefsiri Karamani" yazarı İshak Cemali Karamani Hazretlerinin vaiz yaparken ilahi aşk ve cezbeye kapıldığı gibi) çok heyecanlanır oturduğu yerde duramaz, ara sıra dizinin üzerine veya ayağa kalkardı. Bir defasında yine Dikbasan Camiindeki bir vaazı sırasında vücuduna bir ağrı gelmiş ve o

günden sonra da bu ağır vakit vakit gelirmiş. Artık Hoca da sürekli bir rahatsızlık başlamış. Hastalıkları veya her hangi bir nedenle görevinden ayrıldığında hep İbralahı Hacı İsmail Hocayı yerine vekil bırakırdı.

Kendisine herhangi bir kişi tarafından çiftahan kaplıcasına gitmesi önerilmiş ve bu öneriden sonra kış mevsimi olmasına rağmen gitmişse de birkaç gün sonra ölmüş. Cenazesi Karaman'a getirildi. Ancak 1.5 yıl kadar Müftülük yapan bu değerli din adamı henüz 40 yaşında iken 1927 (1342) yılında ölmüştür. Durmuş Efendinin Müftülüğe atanacağı sıralarda kimi din adamlarına kimi kişiler "Yahu sen neden Müftülüğe talip olmadın" gibi önermeler karşısında o din adamları "Durmuş Efendi bizden daha layıkdır" cevabını alırlarmış. Durmuş Hocanın Hüseyin Erşahin adlı bir ihtiyarlamış talebesini gördüm. Diyor ki: ben 12 yaşında iken 1926'da (1340) Karaman'daki Durmuş Hocanın kendisinde Medresesinde okudum.

MÜFTİ MUSTAFA EFENDİ (TAMBURACI)

Hafız-Vaiz, Müderris, Şeyh, Karaman Medrese Müderrisi olan Tamburacı Hoca 1931'de Karaman Müftüsü olmuş ve 1962'de Mersin'de vefat etti. Merhum M. Yaralı (Kara Müftiden önce) Karaman'ımızın Müftüsü olan Tamburacı Mustafa Efendi Müftiliğine (1931) kadar

Demirciler Camiinde ikindiden sonra ve diğer vakitlerde, diğer Camiilerde devamlı vaaz ve nasihat eder ve Şabaniye Camii civarındaki eski Müftülük binası vardı. Orası daha evvel Tamburacı Hoca'nın Medresesiydi.

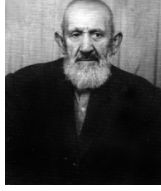
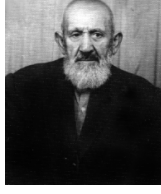
Tamburacı Konya'nın en meşhur ekabir ve efradil ulemasından (aslen Akcalanlı olan) Aladağlı H. Ahmet Efendi'den mücazdır. Bu Hacı Ahmet Efendi dahi 1326'da Cidde'de vefat etti. Keşşaf Hoca Tamburacı zamanında ve Osman Sofu da Tamburacıdan evvel vaiz idi. Tamburacı Hoca pek mübarek zeki, Hafız, vaiz, Müfti, şeyh, sufi, Müderris, muhterem, mütteki, mürşid bir zat idi.

Hayfaki Tamburacı Hocayı Aktekke'nin avlusundaki o zaman ki, kain bir odada, Ali Çakır Hoca'nın evinde ilmiye ve dervişandan Osman Sofu, Hafızlardan Ömer Hoca, Ereğlili Hoca dediğimiz Hadim'li Hoca ve İmamlardan Ali Çakır Hocalar gibi zikir ve sohbet erbabı bir cemaate zikir sohbeti yaparken münkirlerin şikayeti ile o sırada vaki Menemen hadisesine karıştırılarak, Müftülükten el çektilmesine ve bir sene mebusluktan sonra menfi olarak Mersine nefyedilmesine sebep olmuşlardır.

Mersin de Hocayı el üstünde tutmuşlar ve Hoca da dini ve ilmi irşad vazifeleriyle yine de tedrisata devam etmiş, hatta Mersindeki yoğurt pazarının yanındaki tahtalı Camide İmam olarak yine vaizliğini sürdürmüştür. Hoca Efendi aynı zamanda muhaddis olduğu (pek çok hadis bildiği için) vaazları pek zengin idi. Bir yandan da H. Esad Efendinin halifesi olmakla sahibi himmet bir zattı.

Hocanın El yevm berhayat olan ahfadı Bindallı mağazasının sahibi Orhan'dır. Yani 1989'da vefat eden Ziya Çelebinin eşi Tamburacı Hoca'nın kızı ki Orhan'ın ebesi ve Sami Çelebinin anası işte Hatice Çelebi, Hoca'nın kızıdır. Şu halde Orhan, Hoca'nın torununun oğludur. Tamburacı'nın Hocası Tatar asıllı Macar Hoca idi ki, Ketane Medresesinin Müderrisi ve Hatuniye Medresesinin baş Müderrisi idi. Tamburacı Hoca hıfza çalışırken 8 sayfayı hamdan götürürdü. Çok zeki idi. (Torunlarından)

KARA MÜFTİ - MEHMET YARALI

M. Yaralı Hoca 1887 (1303) yılında doğmuş, 27.12. 1970 yılında vefat etmiştir. Babası Fisandonlu Hacı Bekiroğlu Mustafa Yaralıdır. Vefatı 1956 (1297)

Karaman'da 1931'den 1966'ya dek 35 senelik Müftülük yaptı. Mehmet Yaralı Hoca iptidai tahsilini ve tali tahsilini Karaman'daki eski Müftülüğün yerinde şubenin yanında kâin (Celil Efendi dairesi Medresesi)'de gördü. Müfti Hoca'nın talebelik yıllarında, meskür Medresenin Müderrisi (Zabıta emeklisi meşhur 1319 doğumlu Behcet Özkaraman'ın babası) Güdümenli H. Ali Efendi idi.

İşte kara Müfti ibralalı Hasan İsmail Efendi ve avukat Baha Kayserilioğlunun babası Bahri Efendi ve sair Hoca Efendilerin Hocası adı geçen Güdümenli H. Ali Efendidir. Bunlardan başta adı geçen Celil Efendi adında bir zata Medresenin adı verilmiştir. Meskur Güdümenli Ali Efendinin vefat tarihi 1334 kabri İsmail Efendinin yanında Kızlar türbesinde 1990'da sağ olan Ali Hoca'nın oğlu Behcet Özkaraman'ın tevellüdü ise 1319. Kara Müfti bu Medreseyi bitirdikten sonra Hocası H. Ali Efendi babası Hacı Bekire bu çocuğun Konya'ya okumaya götürülmesini tavsiye etmiş ise de, babası razı olmayıp Fisanduna geri götürmüştü.

İki ay sonra çocuk (Kara Müfti) Konya'ya kaçmış. Peşinden babası Hacı Bekir giderek Hocası Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendiyi bulur ve okumasına razı olur. Ondan sonra İrfaniye Medresesinde Yalvaçlı Hoca'nın halka'ı tedrisine dahil olarak 12 sene ulumi aliyeyi tahsil eder ve

Karamana döner. Karamana döndükten sonra Diyanet Reisliğinden kadro için İcazet istediğini ve İlahiyat Fakültesine Hoca olması için teklif alır. Hoca Efendi dahi Karaman'da Hilali Ahmer ve Cemiyeti Hayriye gibi derneklerin kurulmasındaki çalışmaları dolayısıyla teklifi kabul edemez. Sonra Mustafa Tamburacı Hocadan boşalan Karaman Müftülüğüne 1931'de getirilir. Karaman'da 35 sene Müftülük yapmıştır. Bu müddet zarfında Yunus, Külâhçılar ve Demirciler Camiilerinde sabah namazlarından sonra Buhari Şerifi ve ayrıca eski Hocalar huzurunda da Şemâilî Şerifi tekrar etmiştir. Bu arada bir sene İzmir'in Çeşme'ye sürgün gitmiş, sonra yine Karaman'da Müftülüğe devam etmiş 66 yaşında emekli olmuştur. Kara Müfti Tamburacıdan sonra Müfti olmuştur. Bu zatta 1910 (1326)'da vefat eden Akçaalanlı Hacı Ahmet Efendide okumuştur. Tamburacı 1931'de Müfti olmuştu. Menemen vakasına bulaştırılarak, Müftülükten el çektilerle Mersine nefyedildi ve orada vefat etti. Demirciler Camiinde ikindi sonu vaaz ederdi. Keşşaf Hoca da, Tamburacı zamanında vaiz idi. Halk Partili idi. Osman Sofu 1866 (1272) doğumlu olup Tamburacıdan evvel vaiz idi ve Fahri Efendi bu sıralarda Demircilerde İmam idi. Kara Müfti ve İsmail Efendi ve Bahri Hoca Efendiler yukarıda adı geçen Hocası H. Alinin mezar taşındaki kitabe; “-Fıkıh'ı Na'mani Ledünniyatına vasil olmuş sahibi telgün idi. -Hem feraiz müşkilatı haline adeta kadı siraceddin idi. -Gerçi zahirde değildi Müfti, lakin vakfı fetva muhyiddin idi.” (Torunlarından)

ABDULLAH SIVACI

Karaman Müftiliğine Mehmet Yaralıdan sonra 08.04.1966 tarihinde Abdullah Sıvacı tayin edilmiştir. Abdullah Sıvacıdan aldığımız bilgiye göre kendisi 1934 yılında Karaman'da dünyaya gelmiştir.

Keza babası Hüsnü Sıvacıda Karaman'da 1905 yılında doğup 1975 yılında vefat etmiştir. Dedesi Derviş Abdullah namı ile maruf olup Ermenek'te doğmuş Karaman'da ikamet etmiş 58 yaşında Konya'da Hakkın Rahmetine kavuşmuştur.

Müfti Abdullah Sıvacı ilk Kur'an-ı Kerimi Karaman'da Mehmet Doğan Hoca Efendi'den okumuştur. Sarfı Karaman vaizlerinden Mehmet Göcerden okumaya başlamış. Daha sonra İstanbul'a giderek merhum Gönenli Mehmet Efendinin kurslarında bu tahsilini sürdürmüştür. Arapça tahsilini adı geçen Hoca Efendinin kurslarında yaparken, merhum Silistrelili Süleyman Hilmi Tunahan Hoca Efendiye mülaki olmuş, Arapça tahsilinin bundan sonrasının tamamını burada ikmal etmiştir. Süleyman Efendi'den de Sarf ve Nahivi yeniden okuduktan sonra Molla Camii Muhtasarul meani, Mirkâd, Mantık, Fıkıh, Feraiz, Akaid gibi eskiden Medreselerde okutulup sonunda İcazet verilen ilmiye eserleri okuyup tekmili nüsha etmiştir.

Ve nihayet 1955 yılı Nisan ayında da diyanet işleri başkanlığında açılan vaizlik imtihanın kazanmıştır. 1957 yılı Aralık ayında, o zaman Konya'nın kazası olan Ermeneğe tayin edilmiş bu vazifede 5 yıl 6 ay durmuştur. 1963 yılı Mayıs ayında yine vaiz olarak Konya'nın Karapınar kazasına tayin edilmiş burada da 3 yıl vazife yaptıktan sonra 08.04.1966 yılında Karamana Müfti olarak tayin edilmiştir. Karaman'da 30.09.1985 yılına kadar 19 yıl 6 ay Müftülük yaptıktan sonra, Karaman doğumlu olması sebebiyle Rotasyona tabi tutulup naklen Müfti olarak Ankara Şereflikoçhisar kazasına tain edilmiştir. 01.04.1986 yılında kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır.

Emekli olduktan sonra İstanbul üsküdar'da kurulmuş olan “Aziz Mahmut Hüdayi” vakfında 6 ay kadar bir süre genel Müftülük yapmış daha sonra bu vazifeden ayrılarak memleketi olan Karamana gelip buraya yerleşmiştir. Halen Karaman Yunus Emre Kültür Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı olan Abdullah Sıvacı İlkokul mezunu evli ve 5 çocuk babasıdır.

Abdullah Sıvacı hıfzını 50 yaşında Karaman'da Müftülük yaparken kendi kendine ikmal etmiştir. Karapınar'da vaizliği Karaman'da da Müftülüğü esnasında arzu eden Camii görevlilerine ve kurs talebelerine Arapça okutmuştur. Karaman'da ve Karapınar'da dini hizmetler meyanında Kur'an kursu ve İmam Hatip Dernekleri faaliyetlerinde bulunmuş, bu derneklerin hemen hemen hepsinin uzun süre başkanlığını yapmıştır. Sonunda bu dernekleri o zamanki adı “Eğitim ve Hayır Hizmetleri” şimdiki adı “Yunus Emre Kültür Vakfı” olan vakfa devrini sağlamıştır. Yine uzun zaman başkanlığını yaptığı İmam Hatip Okulu Yaptırma ve Yaşatma Derneğinin iki katlı binası ve Camiiside İmam Hatip Okulu olarak kullanılmak kaydı ile Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Yaptığı Hizmetlerin kabulünü ve bundan sonraki yaşantısında da yine hayır ve Hizmetlerinin devamını Cenabı Haktan niyaz ederiz.

İLHAN AYDIN

İlhan Aydın Karsın Posof’da 1947 yılında doğdu. Baba adı Ahmet, anne adı Hoşnaz. Dedesinin adı ise Hasan Efendidir. (vefatı 1975) İlhan Aydın ilkokulu Karsın Posof kazasının Kol köyünde 1962 yılında bitirdi.

İlkokulda okurken Kur’an-ı Kerimi dedesi Müderris Hasan Efendi’den okudu. ilkokulu bitirdikten sonra bir yıl yine dedesi Hasan Efendi’den Arapça (Sarf-Nahiv) ve Fıkıh dersleri okudu. 1963-1969 yılları arasında İmam Hatip okulunu Erzurum’da bitirdi. 1970-1973 yılında Yüksek İslam Enstitüsünü iyi derece ile Erzurum’da bitirdi. Kafkas Müderrisi diye anılan dedesinden ve Erzurum’da Erzurum Müftüsü Osman Bektaş ve diğer meşhur Hocalardan Arapça, Mantık, Belagat, Tefsir, Hadisi Şerif ve Fıkıh dersleri ile ayrıca Feraiz (Miras Hukuku) derslerine devam etti.

1973-1974 yılında Artvin merkezde Murakkıplık yaptı. Aynı yıl Ankara’da Müfti yardımcısı olarak Diyanette staj yaptı. 1975 yılında Muşun Bulanık kazasında Müftülük yaptı. 1978-1980 dönemi İstanbul Haseki 2. dönem İhtisas kursunu bitirdikten sonra 1980’in 10. ayında Ceyhan Müftiliğine tayin oldu. 1985 yılında Karaman Müftiliğine atandı. 1 Nisan 1990 yılında Tarsus Müftiliğine atandı. Geçici olarak yurtdışında ve yurtiçinde çeşitli görevler aldı. Halen aynı İlçede görevine devam etmektedir. İlhan Hocanın Karamanımıza ciddi hizmetleri olmuştur. Kız İmam Hatip Mektebi ile Müftülük lojmanı gibi eserleri kalmıştır.

ADİL ERBAY

Adil Erbay Manyasın Şevketiye Nahiyesinde 1946 senesinde doğdu. İlkokulu 1958’de Şevketiye Nahiyesinde bitirdi. İbtidai dini tahsilini Köy Hatibi Ali Efendi’den Kur’an-ı Kerim okumakla başladı. Daha sonra Balıkesir Yıldırım Camii İmamından Kur’an Kursunda Hafızlığa başlayıp yarıda bırakarak, Balıkesir İmam Hatip Mektebine girdi. 1967’de buradan mezun oldu ve aynı yıl Manisa Kırkağaç vaazlığına atandı. 1967’de İzmir Yüksek İslam enstitüsüne girdi. Buradan mezun olunca Manyas ve Yalova kazalarında Müftülük yaptı. 7-5-1986 yılında Adıyaman vilayet Müftiliğine getirildi. Karaman Müftiliğine ise 20-03-1990’da getirildi.

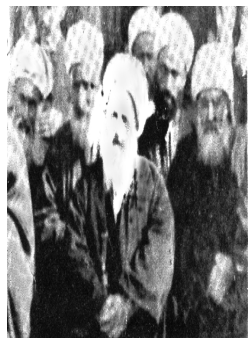
HÜSAMEDDİN BALIKÇI

1948 yılında Van ili Erciş ilçesi Çelebibaba kasabasında doğdu. İlkokulu Bitlis Adilcevaz ilçesinde bitirdi. Dışarıda 4 yıl Kur'an-ı Kerim ve Arapça okudu. Evvela babasında sonra Ercişte Büyük Hafız namıyla maruf Hafız Hasan ve Hafız Ahmet Efendilerden dahı meharici huruf ve Kavaid çalıştı. Bir müddetde Hafızlığa çalıştı. Daha sonra Bitlis'in Adilcevaz'da Bahçedere köyünde İmam Müderris Molla Mahsum Efendi'den Arapça okudu. 1970 yılında Diyarbakır İmam Hatip Lisesini bitirdi. Aynı yıl Konya Yüksek İslam Enstitüsüne girdi. 1974 yılında mezun oldu. 5 ay kadar Ankara İli Çankaya ilçesinde Kur'an kursu öğreticiliği yaptı. Daha sonra sırasıyla; 1976 yılında Kayseri İli Sarız ilçesi, 1980 yılı İzmir İli Dikili İlçesi, 1984 yılı Isparta İli Keçiborlu İlçesi Müftülüklerinde bulundu. 1986 yılında Almanya Kalsruhe Başkonsolosluğu Din Hizmetleri Ateşeliği Sosyal yardımcılığına atandı. Yurt dışı dönüşünde (1 Kasım 1989) Karaman ili Kazımkarabekir ilçesi vaizliğine tayin edildi. 8 ay kadar bu görevde bulunduktan sonra 21.06.1990 da Karaman ili Müfti yardımcılığına atandı. Evli ve üç çocuk babası.

KARAMAN'LI MÜFTİLER

HACI AHMET RÜŞTİ EFENDİ (ALADAĞLI)

Aladağlı Hoca namıyla anılır. Yukarıdaki Konya ulemasının ortasındaki sarıklı, aksakallı zat işte H.Ahmet Efendi'dir. Bu resmi yukardaki adı geçen H. Ahmet Efendinin yeğeni H. Halil ile torunu Mehmed Çetinler'den temin edilmiştir.

Sarı Hafız Efendi ile Kadınhanlı Müfti hacı Hüseyin Efendilerden ders ve feyz almış, İcazetnamesi Sarı Hafız Hoca tarafından verilmiştir.

1890 yılında bu günkü İstanbul Caddesinde İsmet Paşa İlkokulunun bulunduğu yerin bir bölümünde halkın da yardımıyla bir Medrese, bir mescid ve cadde tarafına da bir furunla, bir dükkan yaptırmıştır. Medrese on oda ve bir derslane olarak inşa edilmiştir.

Zaferiye Medresesi olarak bilinen bu Medresede Hacı Ahmet Efendi uzun yıllar Müderrislik yapmış, çok değerli öğrenciler yetiştirmiştir. Beş yüz öğrencisine İcazet verdiği ve öğrencilerinden altmış üçünün kazalara müfti olduğu rivayet edilir. Sonradan bu Medrese Dar'ül Hilafe'nin bir şubesi haline getirilmiştir.

Aladağlı H. Ahmet Efendi -Hocazade- Medresetül'ala Hocası

Medresetül'ala Hocası ve Esbak Konya müftisi hacı Ahmet Efendi'nin aslı; Aladağın Karaman'a merbut Akçaalan köyünden olup, vefatı Cidde'de, kabri Havva anamızın yanındadır. (R. 1326, H. 1328, M. 1910). Hac dönüşünde vefat etmiştir. Ahmed Efendi Osmanlı son devir allamelerinden ve Konya Medreselerinin baş Müderrisi ve Hocalarımızın hocasıdır. Konya'da ulemanın harman olduğu 1320 ila 1300 yılları H. Ahmet Efendinin İcazet verip, feyz saçtığı Müderrislik devri idi. Kendine

gelinceye kadar, sülalesinde yedi batın ulema olan bir aileye mensup olan Ahmet Efendi alim, fazıl ve hüsnü ahlak sahibi bir zat olarak tanınmıştır.

H. Ahmet Efendinin Müderrisliğini yaptığı Medreseler:

1- Konya Paşa dairesi nami Medresesi ki, Bekir Sami adlı Konya valisinin eseridir. Adına matuf bu Medreseyi 1849 (1266)'da talebeler için Konya valisi Sami Paşa nakşibendi yaptırmıştı. (Bk. Mevlana müzesi 979 numaralı paşa dairesi levhasının kitabesi).

Bu paşa dairesi Medresesinde büyük alim Ziya Efendi (Öl:1919-1290) ve ağabeyi Zeynel Abidin ölüm (1286 -1849) gibi zatlarda Müderrislik yapmışlardır. Bu paşa dairesi Medresesi Konya Alaeddin caddesi eski sanat mektebinin solunda kaim, iken bilahira yıktırılmıştır.

Bir aralık da kadızade Medresesinde Müderrislik yapmıştır. Ve en son Konya feyziyye Medresesinde Müderris idi. (Kendinden ve torunlarından ve AV. M. Ali Uz)

Hacı Ahmet Efendinin Tahsil Tarzı

H. Ahmet Efendi iptidai tahsilini doğum yeri olan Akçaalan köyünde görüp, sonra Konya'ya gidip tali ve ali tahsilini görmek için Konya'daki ekabiri ulemadan bilhassa mütebahhir Sarı Hafız namıyla banam zatdan Kur'an-ı Kerim, Arabi ve İslam'ı ilim tahsili ederek manevi feyz dahı almıştır. Ve ulum'u mütenevvia ve fûnun'u adideyi, Sarı Hafızdan okuduktan sonra icazatını da yine Sarı Hafız'dan almıştır.

Zati alimaneleri dahı Konya'daki şimdiki İsmet Paşa ilk mektebinin eski yerinde kaim Zaferiyye Medresesinde usul'ü fıkıh dersleri ve sair tefsir ve hadis dersleri okutarak 500 kadar talebe yetiştirmiş. Bunlardan İcazet verdiği 63 mütecaviz ulema anadolu sathına müfti ve kadı olarak dağılıp, yayılmıştır.

Konya'mızın Esbak müteveffa Gerakizade H. Abdülğadir Efendinin yerine takriben 1900 (1315)'lerde ve 1892(1308)'lere kadar Konya müftiliği yaptı. Gayri H. Ahmet Efendinin vefatıyla münhal kalan Konya müftiliğine Kadınhan'lı Ali Rıza Efendi müfti olmuştur. (Ali Rıza Efendi, Akşehir'li hacı Ahmet Efendi ve emsali ulemanın Hocası olup, 1922 (1349)'da öldü.)

H. Ahmed Efendi 1910'larda hacca hazırlandığı bir gece rüyasında bir nar yer ve bir tanesini yere düşürmeden yemiş, uyanınca; "bire hatun benim ömrüm tamamdır bir tane kalmadı. Hemde yine düşümde bana

Cidde'den yer (parşel) tapusu verdiler ne olacak bilmem" der. hayfaki Hoca hacdan dönüş avdetinde Cidde'de vefat eder ve Hazreti Havva validemiz makamı civarına kabrini kazarlar, yatırırılar. (1910/1310).

Hacı Ahmet Efendinin Yeğeninden Bilgi

H. Ahmet Efendi, Halil Çetin'in (Şaşkın bakkal lakabıyla tanınan, 11 mayıs 1990 da vefat eden) amcası olup bu zattan edindiğimiz bilgiye göre; H. Ahmet Efendi doğduğu Akçaalan köyünden ayrılıp Konya'da okumuş ve sonra orada talebe okutmuş. 1325 de Ahmet Efendi hicaza ikinci gidişinde orada kalmış. Cidde'de Havva validemizin yanında medfunmuş. Rivayete göre keramet ehli olduğu söylenir. Hicaza gideceğinde kardeşine demişki: (yani yukarıda adı geçen Halil Emmi'nin babasına) "ben herhalde gelemem, sen köye git ve köyün işlerini çevir, bundan sonra ortalık çok bozulacak durum kötü" demiş. Ve sonrada dediği gibi olmuş. Halil emmi dedesi olan Durmuş Hocadan rivayeten Ahmet Efendi Konya Müftüsü iken Konya'da bir yangın olmuş, bu zat gelmiş eliyle işaret ederek, "Ey ateş dur" deyip bir daire çevirmiş ve çevirdiği yerden öteye ateş geçmemiş. Halka demiş ki: "Tebareke sûresini bilenler okusun, bu sûre hem dünya ateşini hem ahiret ateşini söndürür" demiş. Söylendiğine göre talebelerinden 63 tane Müftü çıkmış. Halil emmi çok küçükken vefat etmiş ve öksüz büyümüş, 6 yaşında anadan öksüz kalmış. Sonra babası da ölmüş ve böylece Hocayı pek görememiş. Hacı Ahmet Efendi okurken babası hastalanmış. Ahmet Efendi geliyor demiş. Etraftan da şimdi gelecek zamanmı? Demişler ve Ahmet Efendide geldikten sonra babası vefat etmiş. (Torunlarından Mehmet Çetinden)

(Durmuş Hocanın torunu ve Ahmet Efendinin kardeşinin oğlu olan Halil emminin oğlu Mehmet Çetinden rivayet edilen bunlar. Bu ifadeler ve aşağıdaki ifadeler Mehmet Çetinden, Aziz Acarın (Camii İmamı) yaptığı röportajlar sonucu olarak alınmıştır. Ekseri Alaltalı Veli Efendi ile Durmuş Hocanın biraraya gelip ettikleri sohbetten istifade ederek nakledilmiştir. Yukarıdaki 1990'da vefat eden ve Aladağlı H. Ahmet Efendinin yeğeni olan Şaşkın Bakkal lakabıyla anılan Halil Çetinden naklettiğimiz bu malumatların notlarını Göğnük kışlalı Aziz Hocanın müşahitliğinde alındı. Aziz Hoca 1948 doğumlu olup, halen 1990'da Larend Camiinde İmamdı.)(Ahfad ve Ahbab ve Talebelerinden)

Aldağlı H. Ahmet Efendinin Talebeleri

1- Yalvaçlı Ömer Efendi, ölümü 1927 (1343).(Bilindiği gibi Ömer Efendi Alata'lı Veli Efendi ve Kara Müftü gibi zatların Hocasıdır.(Bk:Yalvaçlı Ömer maddesi)

- 2- 1931'de Karaman Müftüsü olan Tamburacı, vefatı1962
- 3- Akçaalan'lı Durmuş Hoca; Vefatı 1952
- 4- Göğnük kışlalı Mustafa Efendi, Niyazinin babası. Vefatı 1951
- 5- Bergamalı H.Hasan Efendi; 1284/1867/1940 (bu zat Bergama'nın Tekeli köyünde doğmuş, Tekeli aşiretlerine mensuptur. Hıfzını ve ilk tahsilini Bergamada gördükten sonra Konya'ya gelerek Akçaalanlı H. Ahmet Efendi'den okuyup, ders hıtamı İcazet almıştır. Dört mezhep fakihî olan bu zat çok talebe okutmuş, Sarı Müsevvid'in vefatıyla Konya müsevvidi olmuş. Sene 1930. vefatı 1948, 73 yaşında.)
- 6- Alanya'lı H. Mustafa Efendi D.1285/1868, vefatı: 1958. 90 yaşında Konya Musalladadır. H. Ahmet Efendi bu zatı, pek zeki olduğu için yanından hiç ayırmazmış.
- 7- Hadimin Geres (Keres) köyünden Sarı Müsevvid Efendi. Bu zat dahi Konya Zaferiye Medresesinde H. Ahmet Efendi'den okuyup, mücaci oldu. Hocasından sonra Feyziye Medresesinde Müderrislik yaptı. Ve daha sonra Konya müsevvidliğine getirildi. Sarı Müsevvid namıyla maruftur. Konya'da metfundur.) (Bk. Konya alimleri.141)
- 8- Hacı Veys Efendi, Doğumu 1273/1858. vefatı 1935 ve oğlu Hacı Veyiszade'nin doğumu ise 1303/1888. vefatı 1960
- 9- Bardaslı Hasan Efendi; vefatı 1960
- 10- İbrallalı H. İsmail Efendi 1960
- 11- Anamurun Selenti nahiyesinin Emin Hacı Köyünden 1281 doğumlu Mustafa Asım. Akaid, fıkıh okudu. 1332/1921
- 12- Ermenek merkezden Mustafa Necati Efendi. 1290-1874 doğumlu olup, Gülnar Kadısı iken vefat etti. Vefatı 1334
- 13- Hadim'li Abdullah Efendi; Adana'nın Elvanlı nahiyesi niyabetine 1331'de tayin edilmişti, doğumu 1278
- 14- Eski Karaman Müfti ve Müderrislerinden Mustafa Efendi ki: Mehmet Hadi Efendinin oğlu olup, 1275'de Mansur dede mahallesinde doğdu. Bu zat 1308'de H. Ahmet Efendi'den İcazet almış ve birçok Medreselerde Müderris olduktan sonra 1333-1917 Karaman Müftüsü oldu. Bundan evvelce İsmail Hakkı Efendi Müfti idi. Fakat İttihatçı iddiası azledilmiş, yerine Halid Efendizade Ahmet Efendi geçmişti.
- 15- Hocanın kendi oğlu Mustafa Efendi şöyleki: Hocanın evladı, o da Ulemadan idi. Netekim 1308-1892'de Pirlerkondulu-Taşkentte açılan 3 senelik rüştiyenin baş Müderrisliğini H. Ahmet Efendinin oğlu Müderris Mustafa Efendi yaptı. Hatta 1303-1887 tevellüdlü Taşkentli meşhur Koca

Fakih adı geçen Rüştüyeden mezundur. Ve mezkur üstad Mustafa Efendi'den ilmi, irfan edilmiştir.

16- Eski Karaman Müftüsü Kınalızade M. Efendi; doğumu 1271 vefatı 1328

17- Yukarı Akınlı Molla Ali; doğumu 1303 Emin Göreğen'nin dedesi

18- Ve Muslu Efendi D.130 (Hıdır Hocanın babası) ve Hatip

19- Bayırlı M. Efendi; D.1304 vefatı 1341, oğlu Şükrü ağa sağ olup 1336'lıdır. Sene 1990

20- Rauf Kamer; D. 1313. vefatı 1976 (Kamer Mustafanın babası)

MÜFTİ ALİ RIZA KIRBOĞA (Alata'lı)

Hacı, Hafız, müfti Ali Rıza Hoca (Maraş merkez müftisi) Alata balcılarda doğdu. İbtidai tahsilini 1950 ila 1949 tarihleri arasında talimi Kur'an ile ilk mektebi bitirdi. Yine bu tarihler arasında

M. Doğrul ve M. Ali Kırboğa dan sarf ve nahv kitaplarını mefhumlarını ezberleyerek eski Medrese usulü üzere okudu. 1953 de Konya'ya ağabeyi M. Ali delaleti ile gitti. Ali Rıza Hoca 1961 de Konya da İmamlık vazifesi sırasında evlendi. Muhterem Ali Rıza Hoca müstekim, mütteki, mutsavvıf, müdegig, mütevazi, mütelatıf, mutekarrır, mütevekkil, tebahir, mütesabih, mütebessir ve münzevi, afif, vakur, hatib

bir zattır.

1953'de Konya'ya gelen Ali Rıza Hoca Efendi, o sene hem Konya'nın ahvaline alışmak hem de mevcut Medrese Hocalarının baki kalanlarından okumak sûreti ile İmam hatib mektebine girme hazırlığı yapmıştır.

1954 de İmam hatib mektebine tedrisata giren Ali Rıza hoca, 1960 da mezun olup, Konya da henüz Y. İslam olmadığından iki sene ara verip, 1962 de Konya'ya yeni açılan Yüksek İslam enstitüsüne girdi. 1966 da buradan mezun oldu.

1966 İmam Hatip son sınıfı da dahil , Yüksek İslam talebelik devresinde de 6 sene resmi ve gayri resmi Konya mahalle Camiilerinde (Uluırmak, küçük mengene) İmamlık yaptı. Y.İslam'dan mezun olduktan sonra 1966 dan 1979'a kadar 7 sene Gümüşhane de İmam Hatip idareciliğinde, 5 sene Karapınar İmam Hatip müdürlüğünde bulundu. Ve 7 ay İstanbul sanat eğitim başkanlığı yaptı.

Ali Rıza Hoca Karamana 1968 de gelip, orta okul din dersleri muallimliği yapmış iken bir sene sonra Milli Eğitim 4488 araştırma komisyonunca Bağdat Külliyyet-i edeb kısmı Ecanib ve vezaretül evkafın derretüttertil el Kur'an tederrüsini 11. olarak bitirmiştir.

6 mart 1979'da Üsküdar da iken müftilik imtihanına girdi, Arapça'dan ikinci oldu, imtihanı kazanarak 1979 eylülünde Gülnar müftisi oldu. Burada müftü iken 12 Eylül ihtilalinde Ülaikenin muğtad siyasi müfteriyadları icabınca 6. kolordu Mersin çıkarma filosuna tecridi-i mevcut olarak selb edilmiş ikibuçuk gün tecridde kalmıştır. Hollanda'ya Almanya'ya irşad vazifesiyle gitmiştir.

1980 Şubatında K. Maraş merkez Müftiliğine tayin olundu. (1991) Daha sonra Nevşehir Müftiliğine tayin olundu. Oradanda emekliye ayrılmıştır.

Hoca efendinin Gülnar, Yunak ve K. Maraş'ta defaatla Hacc ve umresi vardır. Daha öncede Bağdat tahsili sırasında bir haccı vardır.

Ali Rıza Hoca Fetret Devrinde Okudu

Ali Rıza Hoca Velbasü ba'del mevt Hocalarındandır. Şöyleki, Ahsenül Emsari Ulema ve Makarrı Evliya olan Konyamız'da Ulemai evahir'i Osmaniye'nin nevadiriyeti ile İmam Hatiplerin küşadiyeti arasında keene en sona kalan bir ateş çingası ile ocak tutturma kabilinden İlgayı Müderris, mülğayı mekatip bakayası, küşei vahdetine çekilmiş 15 kadar H.

Veyiszade ve emsal ulemayı ilm açılan İmam Hatip mekteplerine Hoca olarak maarif marifetile alınarak tedrisata başlanmış, hatta Hacıveyiszade Mustafa Efendi: “çok şükür sönmek üzere olan ilim, irfan ocaklarını bir çimkacık ateşleriyle mevlam tutuşturacak bugünlere ölmeden erişip gördük” diye kalkıp semfettiler.

Ali Rıza Hocanın Hocaları

İşte Ali Rıza Hoca bu kahtı rical devrinde ve cehaletin kol gezdiği, adetlerin ayetler yerini almakta olan zamanda, ilim ateşinin sönmek üzere olan ocağını tutuşturmak, irfan ipinin üzölüp köpmak üzere olan yuvalarını tutmak üzere çelikten çarık, demirden değnek edinerek mektep dahilinde ve haricinde son yaşlarını yaşayan pek çok ulemai amilin ve fuzalai’i kamilinden teallüm ve telemmüz eylediler. Ol asrın cemahir’i meşahir’i ulemasından ezcümle şu zevatdan Ali Rıza Hocanın tekmil’i kemalat eyledikleri bervecchi atidir.

- 1- Hacıveyiszade Mustafa Efendi (D. 1305- Öl.1960)
- 2- Bozkırlı Mustafa Parlak Efendi. (D. 1332- Öl. 1979)
- 3- Ağazade Osman Efendi
- 4- Konya Müftüsü Beyşehirli Ömer Efendi
- 5- Sarıkadızzade Hacı Ali İhsan Özöl Efendi
- 6- Bediuzzeman’ın ağası Abdülmecid Efendi
- 7- Kemal Edip Kürkçüoğlu
- 8- Arif Etik Hoca 1913 tevellüdü.

Gibi ulemai izam ve piran’i kiramdan İslam’i ilimleri tahsil eylemiştir.

Hulasa Ali Rıza ve emsali arkadaşları bu ulemai Osmaniyenin ilimlerini onların son günlerine yetişerek resmi, gayri resmi ilimlerini alarak, ta kıyamete kadar uzanan ilim halkasını, kopmak üzere iken bunların halaka’i tedrisatına dahil olarak, ulemayı selei ile ulemai halef akdinin halkası olmuşlar. Binaen alahaza Ahkam’i İslamiyeyi Aliyeye müteallık mesail’i gamizalar da adı geçen efazıl’ı ulema üstadlarının himmetleri ile bihakkın vukufiyet kesbetmişler.

Ali Rıza Hocanın İbtidai- Tali Tahsili

1949’larda bir yandan ilk mektebe Kur’an okumaya, bir yandan da evde Arapca sarf okumaya ve bir taraftanda ev ve bahçe işlerine babasına yardım temeye zor günlerde ve o devri sahavetinde güç getirebilirdi. Zaten ta o zamanlarda ve o devri tıfiliyetlerde azıkar ve iddialı idi. Hala da öyle.

Beş senelik ilk mektebi bu hengameler arasında 4 senede bitirmişti.

Bu ilk mektep Alata Harab'da eski Medrese yerinde ve şimdiki Kunduz Kerim'in evi önündeki Camiinin de yerinde olup, bu mektep 1934 de yapıldı. 1935 de açılmıştı. Ali Rıza Hocanın okula gittiği 1949 larda mektep muallimi Ermeneg'in Gargara (Güneyyurt)'dan Sofunun Şükrü derler 1927 doğumlu Şükrü Güney adlı halen 1990 da sağ olup, Alata'ya 1948 de gelmiştir.

Kur'an-ı Kerim Hocası Ama Ahmet Hafız Efendidir. Ama Hafız 1313 tevellüdlü olup, ölümü 1974 de dir.

Ali Rıza Hocanın Aba'vü Ecdadı

Babası İbrahim Kırboğa doğumu 1316 M. 1900 Alata.dedesi Gilik Ali Efe (bin Elif Mustafa) D.1290. 1874 ölümü 1953. doğrusu 1952. yaş 79 (hayrat erik gibi) anası ve Elif Mustafa'nın zevcesi Banu. Doğumu 1824 (R. 1240 .H. 1240).ölümü 09.03. 1911 (H. 1329 R. 1327). Babaannesi Leyla hatun doğumu1882 (R. 1298). Anneannesi Ayşe hatun ölümü 1954 Alata da yukarı mezarda. Anadan dedesi Aşki Veli Hoca (Muttalip Velisi) 1934. validesi (Ali rıza Hocanın validesi Teslime D. 1220 vefatı 1989'da 82 yaşında (Ayşe Mustafa'dan doğmadır).

ZİYAEDDİN KIRBOĞA

27.07.1972’de Karaman’da doğdu. Babası 1935 doğumlu Mehmet Ali Hocadır.(Karasakal Hoca). Dedesi İbrahim Kırboğa D. 1900 (1316). Bunun da babası Gilik Ali Efe Kırboğa. Ali Efenin dedesinin doğumu 1874 (1290).

Ali dedesinin babasının adı Elif Mustafa, ana adı Teslime bir adı da Banu idi. Ali Efe dedesinin hanımı Leyla idi.

Ziyaeddin’in babası M. Ali Karasakal Hocanın anası Teslime olup, Teslimenin babası Mustafa anası Muttalib Veli Hocanın kızı Ayşe karıdır. Teslimenin doğumu Alata da 1321 M. 1905 de ölümü Karaman da 1989 da şubat ayının 13. pazartesi sabah ezanı okunurken. Bu teslime ebessinin anası Ayşe ise Alata’da 1954 yılında vefat etmiştir. Bununda babası Muttalib velisi Hoca 1939 da.

Ziyaeddin ilk okulu ve Kur’an talimimi Karaman da okuduktan sonra yine Karaman İmam hatib mektebine 1983 de başlayıp, 1990 da bitirdi ve 1991 de Ankara Edebiyat fakültesini kazanıp birkaç gün devam ettikten sonra beğenmeyip babamın kitaplarıyla ehil olayım diye tekrar imtihanla Konya ilahiyat fakültesine 1992,1993 öğretim yılında başladı. Ziyaeddin gayet müdakkık ve müteharrik bir mizaca sahiptir. Fakat daha hali tıfiliyette ve devri sabavette 6 yaşında tahater ve namaza başlamıştı. Ziya’nın tevellüdü Kütüphanemizdeki vakia sûresinin müstekil sayah çaput ciltli kitabımın sol arka kapağı fihristine şöyle kayıd düşmüşüm. 31 ağustos 1971 recep ayının 9’da Salı günü öğleden sonra hicri 1301 kardeşim Aysana gilin yer evinde ben sarılık hastalığına tutulduğumdan bir hafta sonra dünyaya gelmiştir.

Sünnet olmaları: ağabeyi İbrahim Hakkı ılı beraber Gazi Dükkan mahallesindeki Osman Dizdar’ın evinde kirada oturmakta iken bahar eyyamında 19 mayıs 1974 ve hicri rabiulahırın 24’ünde hatta Kumus ül Kütüb kitabımızın tab’ı sırasında 1394 de sünnet oldular. 1998 de Bitlis’in Hızan kazasına Müfti oldu. Ve 2001 ağustos 15 de Konya Bozkır Müftiliğine nakledildi. Halen bu görevi devam ediyor.

MÜFTİ MEHMET BİLGİÇ HOCA

Karaman da 02.01.1941 de doğdu. Babası Abdullah Efendi annesi İsmet Hanım. İptidai tahsilini Karaman da sarf ve nahv üzerine yaptı. Karaman

Mevdudi
can
getirecek.

Müftisünde bilahare İstanbul da Süleyman Efendilerde ve İstanbul Müftisü Ömer Nasih Bilmen Hoca Efendilerden ders görmüştür.

Vaızlık ve Müftülük imtihanlarını 1959 yılında Diyanet işleri Başkanlığında verdikten sonra suudi Arabistan Rıyad Üniversitesine devamlı mezun olmuştur.

1964'den 1971 yılına kadar Ş. Karaağaç Müftiliği 1971'den 1974 yılına kadar Yumurtalık Müftiliği 1978 yılı sonuna kadar Adana merkez vaizliği yaptı.

Avrupadaki Dini Hizmetleri:

1979 da Almanya da Din görevlisi olarak vazifeye başlayıp 1981 de İslam'ı Akademi Deutschland'a akademi başkanlığı ve hocalığı 1985 yılına kadar ve halen Almanya'da Özel bir Camiide İmamlık yapmaktadır. (Kendisinden)

MUSA HOCA

1931 de Karaman'ın Aşağı Kızılcada doğmuş. Babası 1285 doğumlu olan Musa Efendidir. Abdüselamoğullarındandır. Anası Ayşe adlı Alata'lı bir hanımdır. 1946 dan 1950 lere kadar (ebelerin Mehmet Efendi ve H. İsmail Efendilerde) hıfzını ikmal etmiş, Ş. Taşkiran Akçaalanlı Topal

Hafızlar birlikte idi.

İlk Hocası H. İsmail Efendidir. H. Müfti Musa sonra kıraat ilmini, İstanbul'daki Kâni Karaca'nın da Hocası olan Ayağı Kesik Hoca dan alıp onlardan ilmi kıraetde mücazdır. Bir ara fahri İmamlık yaptı. Arapçayı S. Hilmi Tunahan Hoca da 1951 den evvelleri okumuş onun halkai tedrisinden feyz ve bereket aldıktan sonra 1951 de bil imtihan Müfti oldu. Ve Çerkezköye tayin edildi. Oradan tehhül edip, orayı tavattın etmiştir. Elyevm oradadır 23 sene Müftülük yaaptı. H. Musa Müfti Hocanın kardeşleri de Hocadır.

1- Arapoğlu Camiisi müezzini ve Becili Hoca (1963) damadı 1941 doğumlu Ömer Hoca müteveffa.

2- Külâhçıların emekli müezzini Mevlüd Hoca 1931 doğumlu berhayat. Musa Hoca vekaleten ilk defa hacca gitmek üzere feci bir kamyondan düşme kazası ile haziran 1989 da ayağı kırılmış sonra iyileşmiştir. (Kendisinden)

ABDURRAHMAN BENGİ

1935 yılında Karaman'ın Bayır köyünde doğdu. Babası Osman Kahya'nın oğlu Molla Ali'dir. Anası Alata'lı Şerife olup Alata'dan Veli

Çavuşun kızıdır. ki bu veli Çavuş Fazlı Hasan Hüseyin ve Hacı Kerim gildir. Adı geçen Şerife Abbas Veli'nin babası Veli Çavuş'un Abbas ve Alcaalandan evli ve Bağdat kırında ölen Cennet (Cırık Memiş'in anası) ve Koraş adıgüzelin anası Azıd Ayşe (Öl. 1989) ve tekaüd İrahma (Tekäüd Hasan'ın anası) ve Bayırdan Kurd Ali ve 1329 tevellüdlü Ali Sarı'nın anası Fatıma (Abdurrahman Bengi Hocanın anası Şerife hep bir kardeşirler.

Abdurrahman Bengi Kur'an-ı Kerim'i babasından okumuş, 1949 yılında Akçaalanlı Durmuş Efendi'den de Arapça'ya başlayarak bina ve avamil gibi sarf ve nahvin ilk basamağı olan bu kitapları okumuştur.

Daha sonra Süleyman Efendinin İstanbul da ders okuttuğunu işitince 1951 li yıllar da İstanbul'a gitmiş ve Hacı Süleyman Efendi'nin ders halkasına katılıp bizzat kendisinden ders okuyarak 1955 yılı eylül ayında mezun olarak Karaman'a kurs açmak üzere vazifelendirilmiş olup Karaman da talebe okutmaya başlamıştır.

Daha sonra askerlik görevini tamamlayan Bengi 1958 yılında Diyanet İşleri Başkanlığınca Ankara'da açılan vaizlik ve Müftülük imtihanına iştirak ederek imtihanı kazanmış ise de yine 1960 yılına kadar talebe okutmaya devam etmiştir.

İlk olarak 1960 yılında Tavas vaizliğine tayin edilen Bengi aynı yıl Ulukışla Müftiliği görevine tayin edilmiş, burada 6 ay kadar kaldıktan sonra tekrar Tavas Müftiliğine tayin edilmiş ve aynı yer Müftiliğinde Müfti olarak 1969 yılına kadar devam etmiştir.

Sonra Çankırı Ovacık ilçesi Müftiliğini üç sene yürüttükten sonra 1972 yılında Hadim ilçe Müftiliğine nakledilmiş ve aynı yer Müftiliğini 1976 yılına kadar yapmıştır.

1976 yılında istifa ederek tekrar talebe okutma hizmetine devam eden Bengi, 1983 ağustos ayında vefat ederek hakkın rahmetine kavuşmuş olan Bengi'nin okuttuğu talebelerden bir çok Müfti, vaiz, İmam ve müezzinlik vazifesinde devam edenler bulunmaktadır. Kendisi Konya Hacı Fettah mezarlığında metfundur.

(Not: Abdurrahman Efendi merhum Bayırlı Büyük alim Mehmet Efendinin kardeşinin oğludur. (Arkadaşlarından)

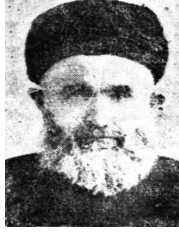
DURAN ALİ YILDIRIM

1971’de Karaman’ın Narlıdere (Avgan) köyünde doğdu. Babası aslen Karaman’ın Cerit köyünden olup, Narlıdere köyünde yaşamış Hasan oğlu Ahmet, annesi de Konya’nın Taşkent ilçesinin Alata kasabasından Abdullah kızı Ayşe’dir.

İlkokulu Narlıdere köyünde 1983 yılında, Hafızlığı 1985 yılında Karaman’da Siyaser Kur’an kursunda, İmam Hatip lisesini 1992 yılında Karaman’da bitirdi. 1992 yılında Konya ilahiyat fakültesine başladı. 1994 yılında Konya’nın Taşkent ilçesinin Avşar Kasabasında müezzin –kayyım olarak göreve başladı. Bu göreve 1996 dan itibaren Konya Meram ilçesi Ali Hoca Camiinde devam etti. 1996 yılında Karaman’ın Akarköy (Losta) köyünden Vahap kızı Hatice ile izdivac yaptı. 1997’de ilahiyat fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl Diyanet İşleri Başkanlığının Selçuk Eğitim Merkezinde ihtisas kursuna kaldı. 1998 de Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Tefsir dalında Yüksek lisansa başladı. 1999’da ihtisas kursunu tamamladı. Ve Isparta’nın Şarkikaraağaç ilçesine vaiz olarak tayin oldu ancak bu göreve başlayamadan 2000 yılında Kastamonunun Cide ilçesine Müfti olarak tayin oldu. Şu anda bu görevine devam ediyor. (Kendisinden)

KARAMAN MÜDERRİSLERİ

GÜDÜMEN'Lİ HACI ALİ EFENDİ

Karaman Şehrinin Devrinde En Büyük Din Alimi Hocaların Hocası büyük alim GÜDÜMEN'li H. Ali Efendinin 1903 Rumi; 1319 tevellüdlüdür. (Buraya oğlu zabıta mütekaidi Behcet Öz Karaman'ın resmini koyduk.)

Güdümenli
Hocanın oğlu

Şekil 1

Behcet bey diyor ki; ben Karaman'a tren geldiği sene doğmuşum. (1991 de hayatda idi. 1994 haziran ayında öldü.) İşte bu Behcet beyin babası olan Hocaların Hocası Ali Efendinin doğumu 1850 (1266) ölümü 1918 (1334). Kabri talebelerinden ibrallalı H. İsmail'in yanında kızlar türbesindedir.

Güdümenli Ali Efendinin Talebeleri

1-Karaman Müftilerinden Şimşirzade Coğlulu Durmuş Efendi ki, 1926 da Hadi Efendinin yerine Müfti olmuştu. Durmuş Hoca 1924 lerde Karaman Medreselerinde Müderrislik yapmıştır. Vefatı 60 yaşlarında 1927'dedir.

2-Yine Karaman Müftilerinden M. Yaralı, doğumu 1887 (1303) vefatı 1970'dir.

3-İbrallalı H. İsmail Efendi, doğumu 1883 (1299) vefatı 1960'dır. Bu zat hem Hafız hem de Karaman merkez vaazı idi.

4-Bahri Efendi, avukat Baha'nın babası olup, doğumu 1298 M.1882 vefatı 1963. Demirciler Camii İmam hatibi ve Vaizi.

Bunlardan Kara Müfti ile H. İsmail Efendiyi Konya'ya irfaniye Medresesine Yalvaçlı Hoca'nın halaka'i tedrisine ikmalî tahsil için Hocaları Güdümenli H. Ali Efendi teslim etmiş gelmiştir.

Güdümenli H. Ali Efendi Karaman askeri şubesi bitişiğinde kain 1988 de yıkılan eski Müftiliğinde yerinde (Celil Efendi dairesi) adlı Medresenin Müderrisi idi. Ali Efendinin sıkı tedrisatı ve ateşin hitabeti vardı.

Kara Müfti ve İsmail Efendi Bahri Hoca Efendilerin yukarda adı geçen Hocası H. Alinin mezar taşındaki kitabesi:

Fıkh'i Numani Ledünniyatına vasıl olmuş sahibi telgîn idi.

Hem feraiz müşkilatı halline adeta kadî sıraceddin idi. Gerçi zahirde değildi Müfti, lakin vakfı fetva muhyiddin idi (Oğlu Behcet'den)

GARA GARA HOCA (Müderri Musa Efendi)

Doktor Baha'nın babası idi. Musa Hoca'nın doğumu 1858 (1274) vefatı 1927'de dir. Babası Karaman eşrafından H. Hafız ağadır. Bu zat Karaman'ımızın son Osmanlı Büyük ulemasından ve ağa camiinin yanındaki ağa oğlu Medresesinin resmi Müderri idi. Yani kara Müfti M. Yaralı'nın eski evinin avlusundaki şadırvan, adı geçen Medresenin ortasında idi. (Bk. Kara Müfti tercüme haline). Müderri Musa'nın diğer adı yani lakabı Gara Gara Hoca'dır. Bunun sebebi ona Hocası tarafından çok sevdiği için ve esmer ufak yapılı, sakın bir talebe olduğu için verilmiştir.

Gara Gara Hoca'nın Medresesinin diğer adı Zeynel Abidin Ağa Medresesidir. Bir aralık mülgayi medarisden sonra tekrar açılan bu Medrese 1920 R. 1336'da (Medrese'i İlmiyye) namıyla Fakülte müadili bir külliye olup, Müderriliğe Musa (gara gara) Hoca tayin edilmişti.

Medresenin müfredat programları:1- Tecvid, kıraat 2- lisan Arapça, Fransızca, İslam tarihi, coğrafya, mantık, matematik vesaire.

Musa Hoca'nın Hocaları

İbtidai tahsilini (1924-1340 da vefat eden) Hadizade Müfti Mustafa Efendinin babası Mehmet Hadi Efendi'den ve Karaman Müftüsü İbrahim Hulusi Efendi'den ders aldıktan sonra, Konya da Paşa dairesi

Medresesinde Aladağlı H.Ahmet Efendi (Öl:1326 .M. 1910)'nin halaka'ı tedrisatına dahil olup, Karaman Müfti (1333)lerinden Hadizade Mustafa Efendi ile beraber 1308'lerde İcazet almıştır. Musa Hoca ile Hadizade Mustafa (Karaman Müftilerinden) Efendinin doğumları aynı tarihtir.

Musa Hoca Münzevi, mütevazi, mütteki ve müteale ehli bir Müderris idi. İşte Baha Müderrisoğlu namı ile anılan doktorun babası olup, babasının müderris mesleği, doktora soyad olarak kalmıştır. Musa Hocanın oğlu doktor hacı Baha Müderrisoğlu daha altı yaşında iken babasını kaybetmiş. 1917 doğumulu olup tıp mezunudur.

Musa Hocanın oğlu doktor Baha Müderrisoğlu 1969-1973 Konya A.P. millet vekilliği 1978-1980 umum sağlık müdürlüğü ve çocuk iç hastalıkları müfettişliği yaptı. Ve 4 çocuk babasıdır. Millet vekili iken 20 ağustos 1970 de Karaman'da, halkın hatırlından çıkmayan konuşmasını okuyunuz (Bk. Din eğitimi ve İmam Hatip okulları davası kitabı S.214 baskı 1975, Ali Rıza Kırboğa) (oğlu Dr. Baha Müderrisoğlu'ndan ve talebelerinden)

KAMERZADE H. RAUF EFENDİ

Doğumu 1897 (R. 1313) vefatı 1970'dedir. babası Hasan Hüseyin (Öl:1948'de 78 yaşında) bununda babası Ahmet Kamer'dir. Hacı Rauf

Efendi hıfzını Karaman’da bitirdikten sonra Konya’da (1326-1910) Aladağlı H.Ahmet Efendi’den şeriat ilmini okumuş, tarikat feyzini dahi 1931 vaka şehidi gerçek mürşid H. Esad el Erbili Efendi’den alıp Esad Efendi aynı zamanda kendilerini tevkil de etmiştir. Rauf Efendi Filistin cephesinde İngilizlere esir düşmüş ve harbi istiklal maluludur. Hatta kolundan sakattı. Gayet halim selim, sakit, samit bir zat olup, hiç fitne ve fesata meydan vermezdi. Rüştîye mezunu olup Fransızca ve Arapça bilirdi.

KAMERZADE MUSTAFA EFENDİ

H. Rauf Efendinin oğlu 1927 doğumlu olup bu dahi hem Hafız hem de babasının şeyhi olan H. Esad Efendinin halifesi olan Ş. H. Mahmut Sami Efendinin nakşi vekillerindendir. H. Rauf Efendinin kardeşiyse H. Ömer dahi 1928 doğumlu olup ticaretle ve ibadetiyle meşguldur.

KAMERZADE HASAN HÜSEYİN EFENDİ

H. hüseyin Efendi H. Rauf ve Ömer’in babası Mustafa ve Mustafa

Efendinin de dedesi ve Mustafa Efendinin büyük oğlu Hasan Hüseyin'in adı aldığıdır. Hasan Hüseyin Efendinin vefatı 1948'de 78 yaşındadır. Kamer adı nerden gelmiş:

Kamer adı Hasan Hüseyin Efendi'den de evveldir. Şöyle ki; kamer adı kadimen bu sülaleye has bir lakap olagelirken 28 06 1934 tarihli kanu lahiyası mucibince soy adları konulmaya başlanınca (kamer)in Türkçesi olarak (Ay) olarak o günün memurları tarafından Ayhan diye bir soy ad verilir. Taki 1940'larda yukarda adı geçen 1948'de vefat eden Kamerzade Hasan Hüseyin Efendi ve oğlu H. Rauf ve kardeşi H. Ömer ve H. Rauf'un oğlu H. Mustafa Efendi (tabiki Ömer ve Mustafa Efendiler çocukmuşlar.) yeşil Camii batı kiblesinde ki aile kabristanına giderler. (tabi şimdi tahrip edilmiş durumda) ve ecdadlarının Kamerler lakabı ile mülekkap olduğunu mezar taşlarından okuyunca gidip mahkeme yoluyla aslı olan Kamer'e çevirttirirler ve yeniden Kamer soyadları olur.

KAMERZADE MUSTAFA ASIM EFENDİ

Mustafa Efendi büyük bir Osmanlı Müderrisi ve alimlerinden olup yukarda adı geçen 1927 doğumlu Hacı Kamer Mustafa Efendinin adı aldığı ve bunun da babası H. Kamer'in babası Hasan Hüseyin'in amcasıdır. Şimdi bu büyük alim Mustafa Asım Kamerzade'nin künye ve hayatını, resmi arşivlerden çıkarıp sunuyoruz.

Karaman'lı Mustafa Asım Efendi Kamerzade Mustafa Efendinin oğlu olup 1840 (1256) doğmuştur. Sarf ve Nahivi Karaman'da mantık ilimlerini Konya'da okuduktan sonra İstanbula gelip Medine'yi Münevvere Mahmudiye Medresesi, Müderrisi Trabzon'lu Hasan Sabri Efendinin derslerine devamla 1305 senesinde İcazet almıştır.

Mayıs 1875 (1291)'de dersiam olmuş ve Kanunisani 1298'de fetvahane i'lamat odası mukayyit muavinliğine tayin olunmuştur. Temmuz 1301'den mart 1304'e kadar Galata niyabetinde bulunmuştur. Nisan 1304'de Mekke'yi Mükerrerme niyabetine tayin edilmiştir ve temmuz 1308'e kadar Mekke'de kalmıştır.

Ağustos 1308'de fetvahane müsevvit mülazımlığına tayin edilmiş ve teşrinisani 1309'da pusulacı muavinliğine terfi etmiş. Kanunievvel

1310'da ise müvezziliğe terfi etmiştir.

Temmuz 1319'dan temmuz 1320'ye kadar bir yıl Selanik mevleviyetini zapt etmiştir. Rebuülaher 1292'de tevcih olunan iptidai hariç İstanbul Müderrisliği cemazi elevel 1321'de biladımahrece ve Ramazan 1325'de biladıhamseye terfi olmuştur.

Şubat 1324 tarihinde ise baş müsevvid (Reisül-Müsevvidin) olmuştur. Haziran 1313 (1329) da fetva muavinliğine terfi olunmuştur. Mayıs 1336'ya kadar bu muavinlikte kalmış ve bu tarihten itibaren i'lamatı şeriye müdürü olmuştur. İ'lamat müdürlüğü sırasında 10 şubat 1321'de (1337) vefat etmiştir. (Dosya no:4, sicil defteri c. 1, sh. 15)

Mustafa Asım Efendinin Oğlu

Kamerzade Mustafa asım Efendinin Ahmet Sabri adlı bir oğlu vardı ki, Karaman adliyesinde memurdu. İşte geyikli mağzanın batısındaki kısa sokaktaki dükkanlar bunlardan intikal etmedir.

Mustafa Asım Efendinin kız kardeşinin İstanbul'da doktor Sami, Ragıp, ve Sakıp adlarında üç oğlu vardı.

Bu çocuklar dolayısıyla Hacı Rauf Efendinin babası Hasan Hüseyin'in halasının çocuklarıdır.

BAHRİ EFENDİ HOCA (KAYSERİLİOĞLU)

1882(R. 1298)'de Karaman'da doğdu, vefatı 1963(R. 1382) Karaman ismi müsemmasına mutabık methüsehasına layık mütebahirini ulemadan Bahri Efendi ilmen, hulken, pek mümtaz bir merdi kamil olup, gayet Müdeddeyyin, Mütteki, Müstekim, Müderris, Mütevazi, Halim, Selim, temiz ve nazik olduğu kadar da vakur sahibi Hafızı Kelam bir Hüsnü ahlak ve kemal timsali idi. Keza oğlu Avukat Baha bey dahi Asari İslam'a sahip, hoşsohbeti ile müsahip. Kalbi arı, zihni duru, her halükarda sözünün eri olup, halile, gavlıle, bir nezaket ve Efendilik timsalidir. Avukat beyin asıl adı M.Bahattin Kayserilioğlu olup 1 Mayıs 1927 (1342) Karaman'da doğmuş.

Bahri Efendinin baba adı; Hacı Lütfullah ağadır. Ana adı Şerife hatundur. Dedesi Kayserili Mescidinin 522'deki Banisi Kayserili oğullarından Hacı Sefer ağanın onüçüncü batından torunu olan Osman ağadır. Adı geçen Mescidin yazlığını Bahri Hoca'nın babası Osman ağa yaptırmıştır.

Bahri Hoca'nın ilk tahsili mahallesinde Sıbyan mektebinden sonra Tali tahsilini Hacı Celal mahallesinin adı aldığı Karaman'da Sahibül Hayrat Velhasenat eski Müftiliğin yerinde kaim Hacı Celal Medresesinde, 1334'de vefat eden Güdümenli Ali Efendi namıyla benan Müderrisin Halkai Tedrisine dahil olmuş, sonra Dr. Baha'nın 1858 doğumlu ve 1927'de vefat eden babası Gara Gara Hoca'dan Ağa Camii yanındaki Ağaoğlu Medresesinde, daha sonra Hatuniye Medresesinde Macar Hoca namıyla benam Hoca'dan dahi feyiz alarak, bu meyanda şimdi orta ve lise Muadilleri olan İdadiye ve Rüştüye'i bitirmiş.

Bu Medreselerde müfredat programı olarak Kur'an-ı Kerim tecvidi imla, hüsnü hat, İlmi kelami, İlmi kıraat, İlmi Hıساب, Coğrafya ve ahlak dersleri yanında lisan olarak da Arapça, Farsça ve Osmanlıca öğreniyorlardı. Daha sonra Konya İplikçi Medresesinde üç sene ve

İstanbul Fatih Medresesinde Ali tahsilini de 11 senede ikmal edip o zaman Karamana bağılı olan Taşkent'ten Müderris Mustafa Necati Efendi'den Müderrislik İcazeti almış ve son zamanlarında 61 yaşlarına kadar fahri vaaz ve İrşad ile Karaman'da iştigal etmiştir. Sene 1897'lerde. (Oğlu Av. Baha Kayserilioğlundan)

GÖDETLİ ALİ HOCA

1886 (1301)'da doğdu. 15-11-1972'de vefat etti Medrese mezunu olup Karaman bölge fetva Hocası idi.

HALİL EFENDİ HOCA

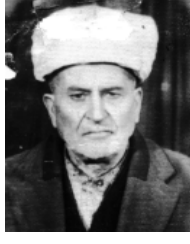

Halil Payidar 1877 (1293)'de doğdu.1960 yılında 83 yaşındayken vefat etti. Araboğlu Camiinde 55 sene fahri İmamlık yaptı. Anasıl Balkanlardan Pazarcıklı olup, babası Hafız Ahmet Efendi Harbi Umumide Karaman'ın Tapucak mahallesine Göçmen olarak yerleşmiş, kendisi Çelik Hafız olunca Ömer Kamerin evi yerindeki Huffaz mektebinde huffaz Hocası olmuş, oğlu Halil Efendi zaten Karamana geldikleri sene dünyaya gelmişti. Hafız Ahmet Hocanın mezarı eski sanayideydi. Halil Efendi Hocanın hanımının adı Emine olup, 1970'de vefat etmişti. Hatta hiç aklımdan gitmez bana "Hoca kardeş ben önümüzdeki Kurban Bayramında Kurban olacağım haberin olsun" demişti. Fil hakika Kurbanda öldü. Meşhur Karaman ve Konya vaizi Keşşaf Hoca bu Emine kadını üç büyüğü kardeşi olur. Keşşaf Hoca ve Halil Efendi Hocanın hanımı olan adı geçen Emine aslen Morcalı köyündendir.

Halil Efendi Hocanın İptidai ve Tali Tahsili:

Güdümenli H. Ali Efendi ve sair Müderris ve Medreselerde 30 sene okumuştur.

Bu malümatların ekserisi tercüme halini yazdığımız Halil Efendi Hocanın oğlu Fehmi Payıdardandır. Doğumu 1929. Halil Efendi Hoca ile kayını meşhur Keşşaf Hocanın mezarları birarada, kızlar türbesi kuzeyi karşısında ikisi bir arada metfundur.

KASABALI ÖMER HOCA

1316'da doğdu. 02-11-1982 yılında vefat etti. Askerlikte Fevzi Çakmağın Arapça tercümanı idi. Ömer Hoca Konya'da İkindinin Farzını kılarken vefat etti. Kenan Evren Cumhurbaşkanı seçildiği gün idi. Hoca Efendi kasabada 20 sene İmamlık yaptı. Diğer yandan ata mesleği çiftçiliğe devam ederdi. Hem çift sürer, hemde ezberden Hatmine devam ederdi. Hatta birgün iki serseri bakalım Hoca atlarını kimin çayırında güder diye gece varıpta bulmuşlar ki, Hoca atlarını kendi çayırına çakmış ezberden Hatim okuyor. Zaten her Karamana seferinde merkebinin üzerinde bir hatim yapardı. Hoca Efendi gayet metin mütediyyin, mütemekkin, münzevi, müteassıp ve ulumu aliyede mütebahhir bir zati aliydi. Hıfzını kasabada güzel Hoca diye bir zatta bitirmiştir. Sonra kardeşleri Mehmet ve Gül Mustafa ile üçüde mısır El Ezherde Ömer Hoca ile biraderi Mehmet onbire sene okudular, Mehmet kardeşi askerde Şehit oldu. Gül Mustafa 26 sene okudu, 8 dil bilirdi. Mısır bizden çıkınca İngilizlere esir düştü. Esaretten dönüşünde Kuvayi Milliye zamanında idam edildi. Anaları Neslihan idi babaları Ömer tosundu. Dedeleri Osman Bey oğlu onun

babası bey Osman bunlar Sarı Keçili beyleri idi. Ömer Hoca'nın beş oğlu beş kızı vardı. Makbul oğlu: (Oğlu Makbulden)

SEYİT MEHMET HOCA

Karaman Müderrislerinden Halim, Selim bir zat olan Seyit Mehmet Efendi son Osmanlı Ulemasından olup, Konya Köprübaşı Medrese Müderrislerindendir. Eşinin adı Eminedir. Bu zatın oğlu Eminler köyünden Hafız Hikmet Atalay Hoca'dır. Cumhuriyetten sonra öğretmenliğe atanmış ve Ortoba köyünde 1957'de baş öğretmenlik yapmıştır. Vefatı 1957 Hikmet beyin oğlu ise Karaman'ın Avukatlarından Yücel Atalay beydir. (Torunu Av. Yücel Atalay'dan)

M. FEVZİ EFENDİ (ERDOĞDU)

Mehmet Fevzi Erdoğdu Hoca'nın lakabı topal Fevzi Hoca'dır. Fevzi Hoca 1303 yılında doğmuş 1950 yılında vefat etmiştir. Hanımı Şefika hanım Hadimi zatlardandır. Babası Sarı Ahmet Efendizade M. Efendi. Müderris 1917'de (1333)'de vefat etmiştir. Aslen Hadim Taşkent'ten gelmiştir. Bununda babası yine Osmanlı son Müderrislerinden Sarı Ahmet Efendidir ki, Karaman Müftülerindendi. (1282/1868 yılından 1294/1876 yılına kadar 13 sene Müftülük yaptı)

Mehmet Fevzi Hoca iptidai tahsilini Karaman'da Ahmet Şenin babasından Kur'an-ı Kerim öğrenmiş. Sonra Konya'da iplikçi Medresesine kayıt olup, meşhur allame Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendinin Halkai Tedrisatına dahil olup, ondan feyz ve İcazet almıştır. Bu İplikçi Medresesi Alaaddin'in doğusundaki Kürkçü mahallesinde, İplikçi Camiinin arkasında kaim ve İnkılaba kadar ayakta idi. Yalnız 1939'da İplikçi Camii tamir edilirken kible tarafında üçte birlik kadarı toprağa gömülmüş, kubbeli bir odası kazı ile meydana çıkmıştır. (K. Tarihi 819)

M. Fevzi Hoca bu Medreseden mezun ve mücaz olunca Karaman'daki şimdiki ağa Camii dediğimiz Zeynel Abidin Camiisinin muttasılı Zeynel abidin Medresesine Müderris tayin edilmiş, bir süre tedrisat verdikten sonra seferberlik Harbi umumi gelir, seferberlikten sonrada aynı Medresenin Camiisi olan ağa Zeynel Abidin Camiisine İmam olur. Bir aralık, Taşkale ilkokul muallimliğine tayini çıkmış ise de gitmemiş. Adı

geçen Medresede Hoca Efendi pek çok dini hizmet vermişti. Dibiindeki kütüphanesinde dahi 79 yazma kitap bulunuyordu. İşte bu kütüphane ve meskul Medreseyi Karaman Müftüsü Fisandunlu M. Yaralı Camii avlusu ve şadırvanı ile beraber ikinci elden satın almış, evler, akarlar yaptırmıştır. Hatta şadırvan direğinin üçü ağa Camiinin avlusunda bırakılmakla pek garip bir bölme manzarası meydana çıkmıştır. (Bak. İs. H. Karaman Tarihi 182.)

M. Fevzi Hoca Efendi halim, selim, sessiz kendine iyi bakan hizmeti diniyesini iyi yapan bir zattı. Deli başı zamanında biraz sıkıntı çekti. Hocanın oğlu Ahmet Said Efendi de aynı huy ve hulk da olup, pek muhterem bir simadır. Doğumu 1332. Bir de kültür müzesinde memur olan Hocanın torunu vardır ki, Efendi timsali bir kardeşimizdir. Ayrıca kütüphane müdürlerinden 1332 doğumlu Said Efendi Fevzi Hoca'nın oğludur. Fevzi Hoca Efendinin hanımı Şefika hatun Hadimizatlardan Nail Efendinin kızıdır. (torunlarından)

BARDAS'LI HASAN EFENDİ

Hasan Efendi 1881 (1297) de doğmuş 14.08.1961 (1377) yılında vefat etmiştir. Hasan Efendi kendi elinin emeğiyle fahri İmam ve Müderris, vaiz, mütteki, mütevazi bigane bir zat idi.

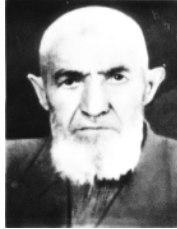
Tahsilini Konya Medreselerinde Akçaalanlı hacı Ahmet Efendi, Çelikzade, Yalvaçlı Ömer Efendi, Koçhisarlı H. İsmail Efendilerden görmüş. Ancak İcazetini M. Vehbi Çelikzadelerden almıştır. Ömür boyu kendi köyü Bardas da fahri vaiz ve İmamlık yapmış bu arada Arapça ders verdiği talebelerden Alata'lı Osman çavuşun Mustafa Efendi 40 yaşından sonra ders almış bir taraftan Bozgandak da İmamlık yapmış. Mustafa Efendi 1323 doğumludur.

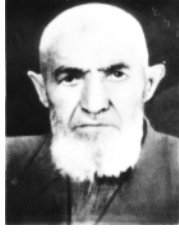
Hasan Hoca'nın babasının adı Hacı Osman'dı; cümlesine mevla rahmet eylesin. Hasan Efendinin kardeşi de Bardas Müderrislerinden Hacı Osman Efendidir. Bardaslı hüsnü Efendinin kızı ile evlenen Hasan Efendinin ikisi erkek dört çocuğu dünyaya gelmiştir.

Bardaslı Hasan Hoca Alata büyük mezarlığındaki büyük mezar adıyla anılan ve el merhum ve müsevvit Ali Rıza vefatı 1300. kitabeli taşın sahibi zat ile akrabalığı olduğu sağlam rivayetle sabit olmuştur.

Vaktiyle Alata'ya din adamı ve Müderris olarak getirilip Alata da vefat etmiştir. Alata'ya 1240 yılında gelmiştir. Halen ilçe pınarın orta mahallesindeki müsevvitler ve müsevvidin Mehmet ve Mehmet'in oğlu Konya'ya göçen Abdullah bin Sülale berdevamdır.

Müsevvit Ali Rıza Efendi (Hüseyin Efendinin 1290'da vefatından sonra getirilmiş) Veli Efendi ise henüz 6 yaşında imiş. Ve şeyh Ali Rıza Kaşıkçı 8 yaşında imiş. Yûsuf Hoca ise 13 yaşında imiş. Yani anlaşılıyor ki Alata'da Hoca'nın olmadığı bir boşluğu doldurmak için getirilmiş. Kabri Bardas mezarlığındadır. (Oğlundan ve Konya ulemasından)

BAŞKIŞLA'LI YUNUS HOCA

Yunus Hoca 1302'de doğmuş 1959'da Karaman'da vefat etmiştir. Babası Ağa Mehmet Efendi olup, dedesi Ulemai Osmaniyeden büyük Müderris Hacı Arif Efendi dir. Yunus Hoca irfaniye ve Nakıboğlu Medreselerinde H. Üveyszade ve Çelikzade ve fahri Efendi gibi ecillei ulemadan okuyarak feyz almıştır. Başkışla köyü Hocanın mollalığı devri olan 1895 (1311)lerde 628 ahaliye sahipti. Yunus Hoca ömür boyu doğduğu köye fahri olarak ilim irfan veregelmiş. Malum olduğu üzere içinden alim çıkan her köyü edep ahlakı derhal belli olduğu gibi, Başkışla köyünün de Yunus Hocadan aldığı İslam'ı terbiyesinin eserleri halen bakidir.

Yunus Hocanın oğlu Hasan Hüseyin Karabacak dahi 1927 tevellüdlü olup 1990'da berhayattır. Aynı zamanda Hasan Obalı Durmuş Efendinin'de damadıdır. Bir de Hüseyin Karabacanın oğlu Durmuş Karabacak vardır ki, ilahiyat mezunu olup adları geçen her iki büyük Hocaların torunu olur. Yani Karagöz ve Nasların dedesi olan Hotamış'ın Hasanoba köyünden ve 1945'de ölen büyük Müderris Durmuş Hocanın kızının oğlu olduğundan onun adını almış. Babadan dedesi de Yunus Hoca olur. Yunus Hoca Karaman da metfundur.

Yunus Hoca köylerde ücretle Hocalık yapmıştır. Sudurağında İmam iken talebeler okutmuştur. Bu son malumatı Suduraklı Mahmut Özler isimli talebesinden edindik. Ve Yunus Hocadan sonra Sudurağına Halim Hoca gelmiştir. Onda dahi Mahmut Özler okuduğunu söyler.(Oğlu H. Hüseyin'den)

AKÇAALANLI DURMUŞ HOCA

Durmuş Efendi M. 1882 R. 1298 H.1300'de doğmuş M. 1952 R. 1368 H. 1371'de vefat etmiştir. Durmuş Efendi alim, fazıl, Müderris, mütteki, muhterem bir zati ali kadr idi. Tahsilini Konya da Cevizaltı Medresesinde Aladağlı (Akçaalanlı) H. Ahmet Efendi'den görüp ondan mücazdır Köyünde Medrese Müderrisi iken mülgayi medaresten sonra Hoca yine vaizlik, İmamlık, sıbyan okutma ve ifta okutma vazifelerine fahri olarak devam etmiştir. Elyevm berhayat olan hatimle teravih kıldırmağa muktedir olan Çelik Hafız, 1933 doğumlu Necati Efendi ilk ders ve feyzi babasından aldı.

1- Aladağlı H. Ahmet Efendi ise: 1326'da vefat etmiş olup Hocaşade Konya Müftisü Aladağlı H. Ahmet Efendi diye anılırdı. Aynı zamanda Cevizaltı ve nakıboğlu gibi bir çok Medreselerin baş Müderrisi olup H. Ahmet Efendi bir dersinde; çocuklar bu ders feyizli olmadı, çünkü içinizden biri ihtilam olmuş, acele ile gusul yapmadan gelmiş der. Sonra dışarı çıkınca bir talebe arkadaşısı Durmuş Efendiye "o kara fakır bendim lakin Hoca adımı demedi bari" der. (Nakleden Durmuş Efendi)

Alata'lı Veli Efendiye de; "gel bakalım Veli dünya Velisimisin ahiret Velisimisin? diye de bir latifesi varmış. (Oğlu Hafız Necati'den)

KEMRAN'LI H. ŞİH HOCA

1892 (R. 1308) yılında Karaman'ın Kemran köyünde doğdu. 1959 yılında Bucakışla'da İmametde iken vefat etti. H. Şih Hoca ömür boyu kadrini, kıymetini bilmeyenler arasında Karaman'ın köylerinde fahri olarak İmameti ile vazu nasihati ile 36 sene yıl orucu tutarak, hiç cemaatsız namaz kılmayarak, şiddetli ibadet ve riyazatı ile halka hizmet, Hakka kulluk yapan bir kır evliyası idi.

Şih Hoca alim, fazıl, zahid, mütedeyyin, mütteki, mütevazi, dervişmeşrep, ismile müsemma hakkıla şih Hoca idi.

Şih Hoca Konya'da Hacıveyiszade Mustafa (D. 1305) Efendinin babası asıl Hacıveyis'den feyz alıp, ondan ilim tahsil etmiştir. Sonra Mısır'a gidip orada tedrisatını tamamlatıp köyüne dönmüştür.

1955'de Karaman müftisi M. Yaralı Müftiliğinde Karaman'daki yüzbaşı mescidine kadrolu İmam edilmiş isede Hocanın ibadetinde pek dikkatli ve metanetli olması onu idare edenlere ve cemaata ağır geldiği gerekçesi ile Bucakışla nahiyesine 1957'de nakledilmiştir. Ve İmametine orada devam etmiştir.

Şih Hoca harbi umumide, İngilizde 2 sene esaret de kalmış. Esir kamplarında esir arkadaşlarına devamlı nasihatlar edip, namaz kıldırıştır. Hoca Efendi hoş sohbet bir zat olup, birilerini bulunca önüne

bakarak sohbeta başlar ve kendisini dinliyorlar mı dinlemiyorlar mı hiç bakmadan vera sohbet ederdi.

Onun en zoruna giden şey cemaatsız namaz kılmaktı. Zaten bunu hiç yapmamış. Fakat bir keresinde dağda bir çoban, kendisine cemaat olacağına söz verir, hoca sevinerek abdes almağa koyulur. Gelseki çoban kaçmış. Çobanı bir hayli arar bulamaz köye varıncaya kadar da vakit geçeceğinden gayri yalnızca kılar. (Oğullarından)

ŞEYH MAHMUD HAMDİ EFENDİ

1881 (R. 1296) yılında doğmuştur. 1957 yılında da vefat etmiştir. Babası Zeynel Abidin ve Ziya Efendilerin büyük kardeşi Şeyh Halid Efendidir. Halid Tanrıöveri'nin babası ve Kudsü Tanrıöver'in dedesi olur. Ve Karaman Müftülerinden Çakılcı Şeyhi Mehmet Kutsi Efendinin küçük biraderidir. M. Kutsi Çakılcı Şeyhinin doğumu 1871 (1288) vefatı 1958'dir.

TAHSİL DURUMU: Şeyh Mehmet Hamdi Efendi tahsilini meşhur Zeynel Abidin ve Ziya Efendilerde Paşa dairesi adlı Konya'daki Medresede yapmış. Ve tüm Hafızmış. Kabri İstanbul'da merkez Efendi

kabristanındadır. (Arşiv kayıtları, oğulları ve torunlarından)

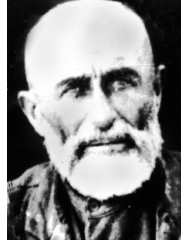
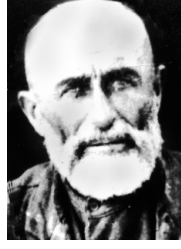
HACI İBRAHİM EFENDİ (DEMİRCİOĞLU)

Bu zat Tefvik Boynu Kalın ustanın dedesidir. Tefvik ustanın babası da Hafız Mehmed Efendidir ki, yeni minare Camiinin hatimle teravîh kıldırın İmamı idi. Ve Nazım Boynu Kalın bey'in babası Fahri Efendinin kardeşidir. Bir de Hafız Ömer adlı kardeşleri dahi vardı. O dahi hatimli teravîhlerde fatihlik yapan bir zat olup, vefatı 1341.M. 1925.

Yukardaki resmin sahibi Müderris H. İbrahim Efendi 1938 de vefat etmiştir. Şimdiki Araboğlu Camiisi yoluna girmeden Aksekili topal Sırrı'nın evi yanında Medresesi olup, bu Medrese de fahri Müderrislik yaptığı gibi bir yandan da Paşa Camiinin hatibliğini yapardı. Ve Külâhcılar Camiinde İmamı olmuştu.

Müderris H. İbrahim Efendi aynı zamanda Demirciler Camiinin doğusundaki Muşambacı Hacı Ahmet'in kayın pederinin amcazadesidir. (Bu malumatlar 1911 tevellüdlü Tefvik Boynukalın'dan alınmıştır.)

HOTAMIŞLI DURMUŞ HOCA EFENDİ

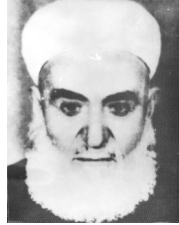
1945’de vefat etmiştir. Mekke’de Cenneti Muallada yatar. Tahsil durumu o günkü Üniversite muadili ve mesabesinde bulunan Konya’daki İrfaniye ve Paşa dairesi ve Mahmudiye Medreselerinde yine o günün Prof. Mesabesinde olan Allamelerinden eski şeriiye vekilimiz ve 15 ciltlik Kur’an tefsiri Hulasatülbeyan sahibi Hadim’in Hongol köyü (1277) doğumlu M. Vehbi Çelik Hoca (öl.1949) ve yine Meclisi Mebusani Osmaniye ve Medrese’i İrfaniyenin baş Müderrisi (Öl:1927) gibi zatlardan feyz ve ders almıştır. Ve bu zatlardan aldığı Müderrislik İcazetiyle doğum yeri olan Hasan Oba’da bir Medrese yapmış fahri olarak dini tedrisata ve halka vazı nasihata başlayıp, devam ederken derin Şapka hadisesine münafıklar tarafından karıştırılmış (Hatta Necip Fazıl’ın; “Son asır Din mazlumlari” kitabında yer de almış) o zaman meclis de bulunan Hocası M. Vehbi Çelik Hocanın şefaati ile ağır cezadan sürgüne çevrilerek üç sene Edirne’ye nefyedilerek orada menfi kalmıştır.

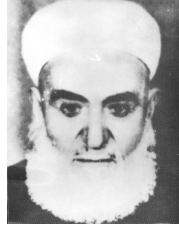
Hoca Efendi metin, mütteki, heybetli ve varlıklı bir Müderris idi. Yüz elli kadar devesi ile sürülerle davarı bir bu kadar çırak ve çobanı vardı. Onun için dünyaca rahat olduğundan şahsi Medresesinde nice talebeler yetiştirmiş, Karaman ve Karapınar havalesinin dini müşkilatını hal ede gelmiştir. O üç sene sürgünü sırasında Hocanın bu varlığı ve Medresesi

mahvolmuş, hatta Medrese kerestelerini o zaman ki adı ile Sultaniye, Karapınar kaymakamı, Kamenî köyüne okul malzemesi, geri kalanını da telgraf direği olarak kullanmıştır. (1926) Hoca'nın babası da varlıklı bir ağa olup, Bekir ağa derlerdi, anası ise Urfa Karagözler aşiretinden olup, zaten Durmuş hocanın dedesinin dedesi Urfa'dan Hasan Obaya göç etmiş.

Kitapları: Durmuş Hocanın kitapları dünürü olan Başkışlalı (1959) ölen Yunus Hocaya kalmış, sonra okuyan olmayınca Yunus Hocanın oğlu da babasının vefatından sonra yani 1991 de Vefat eden Hüseyin Karabacak Konya Kütüphanelerine vermiş.

Bir Hikemi Nükte: Durmuş hoca Medine'deki oğlu Ş. Fehmi'ye mektup yazar: "Sana sıla'i rahm farz olmadı mı? Niye gelmiyorsun" der. oğlu Ş. Fehmi de "ey babacığım bu kadar varlıkla sana hac farz olmadı mı? Sen neye gelmiyorsun" der ve Hoca mektubu alır almaz hac için yola çıkar. Cidde'de hafifden hastalanır, Şeyh Fehmi de gelir, fakat o zamanlar Türk düşmanlığı güden bir Arap sıhhiye, hacıya bir zahirli iğne vurur. Ve Hoca vefat eder. Cenneti muallaya konur. Hikmeti huda şudur ki; Durmuş Efendinin emsali bir alimden naklen; "ulan koca Durmuş, o mübarek yere (33 sene) ah çekip ağlayan ve orayı bekliyen oğlun şeyh Fehmiye nasib olmayıp da, burada acı yavşanların arasında tütün tüttürüp gezerken, vardında ora yattın mı ih...?" demiş. Bilindiği gibi oğlu Ş. Fehmi'de 49 yıl orada ölmek için kalıp, gelince Karaman'da öldü. Bu bir hikmeti ilahidir. (Rafet Nas ve ilmi salnamelerden)

ŞEYH FEHMI EFENDİ

Şeyh Fehmi Efendinin tevellüdü 1906 (1322)'dir. Alim, fazıl, şazelli bir şeyhdir. Medine'i Münevvere'ye gidişi 1937, orada mücavereti 49 yıldır. Vefatı 49 sene sonra sila'i rahm için geldiği Karaman'da 1986 yılındadır.

Tahsilini büyük Müderris olan babasının Medresesinde Hotamışlı Durmuş Hocadan ve Konya'da Mehmet Vehbi Çelikzade'den görmüş, bir aralık da hem bostan bekçiliği yapıp hem de Uşşaki Şeyhlerinden bir zatdan dahi iki sene ders almış. 1937 de Medine'ye vasıl olduktan sonra zahiri ve batını ilimlerle mücehhez olan bir şazeli şeyhinden o sene Arapça ve tasavvuf dersi almış. Yine Medine'de Hadim'in Alata köyünden mücavir büyük alim ve Nakşi Şeyhinden dahi Camiüssağır ve Ramuz'ül ahadis kitaplarını okumuş. 49 yıl sırf Medine'nin nurlu topraklarına gömülmek için orada bekleyip, bir sila-i rahim için Karaman'a gelip ölmesi, öte yandan babasının bir kerecik hac seferinde Mekkeye Cenneti Mualla makberesine gömülmesi bir hikmeti ilahi ve bir nasib meselesidir. Hatta şeyh Fehmi Efendiyi bu fakir ğasletti. Bir hafta eczacı Abdurrahman'ın kardeşi H. Nureddin Ünsayın evinde kaldı. Ailecek Ahmet ve Celal hizmet edip dualarını aldılar. Bir hafta da yeğeni Rafet Nas beyin evinde kaldı. Onlarda ailecek hizmet edip dualarını aldılar ve en son oğlu H. Muzaffer Karagözün evinde vefat etti. (Kendisinden)

ALADAĞLI MEHMET EFENDİ

1853 (1269) Yılında Karaman'ın Akçaalan köyünde dünyaya gelmiştir. İlk tahsilini köyünde yaptıktan sonra Konya'ya gelmiş ve Konya Müftülerinden Abdullah Vahdi Efendinin Medresesine yerleşmiştir. Medrese tahsilini burada tamamlayan Mehmet Efendi, İcazetini aldıktan sonra da gerekli imtihanları vererek Müderris olmuştur. Müderrislik döneminde, sonradan damadı olduğu Abdullah Vahdi Efendinin Medresesinde ders okutmuş. Ayrıca Şerafettin Camiinde de vaizlik görevine devam etmiştir. Medreselerin kapanmasından sonra ovaloğlundaki evine çekilmiş ve bu arada evinin yakınında bulunan darıcalar Camiini İmam Hatipliğini yapmıştır. 1940 yılında vefat eden Mehmet Efendi üçler kabristanına defnedilmiştir. Son derece çekgin ve takva sahibi bir insandı.

Yukarıda adı geçen Abdullah Vahdi Ereğlili kör Müsevvidin oğlu olup H. Ahmet Efendinin kayınpederidir. Ölümü 1885 (1302). Abdullah Vahdi Efendi 1874'de vefat eden Müfti Kafalızade M. Sait Efendinin vefatı ile Konya Müftiliğine getirilmişti. (Konya alimleri)

ÖZDEMİR'Lİ HACI MUSTAFA EFENDİ

Aslen Karaman'ın Bucakkışla bucağına bağlı Özdemir köyündendir. Tahsiline Karaman'da başlayan Mustafa Efendi, Hadim'de Şehit Ahmet Efendide tamamlamış ve İcazet almıştır. Şimdiki İstanbul caddesi üzerinde yıkılan Fenni furun arkasındaki Medrese: Özdemiri Medresesi diye ün yapmıştır. Banisi Mustafa Efendidir. Bu Medresede pekçok talebe, ünlü Alimler yetişmiştir. Bunlardan biriside Müsevvid-Zade Müfti Abdullah Vahdi Efendidir.

Alim, Fazıl bir zat olan Mustafa Efendi hakkında fazla malumat elde edemedik. 1843 (1259) yılında vefat etmiş ve Mevlana külliyesindeki bahçe içine defnedilmiştir. Vefatı Konya'da büyük üzüntü yaratmıştır.

Mezar taşındaki kitabesi bu büyük bilginin, İlim ve Faziletini ve Konya'daki itibarının huccetidir. Bu kitabe aynen aşağıya yazılmıştır.

İlim ve Fazlı ile Ders'i İfazaya Mihriban
Bahr'i İlm içre muhakkak fazıl'ı devri zaman
Neşr'i İlimde mücahid, kalmadı etti hiç
Emir Haktan geldi Deryay'ı muhalif nâgâhan
Sarsılup belde'i Konya düştü fırkat yasını
Ah hasret'i nilden Fazılı düştü fırkat yasına
Çeşm'i havfile düşe, tarih'i rihlet vehbiya
Dediler hep "ve'ahserta" yani ehli asuman
Özdemir'i Hacı Mustafa Efendi ruhuna
Fatiha ihsan idelim, ruhu olsun şadüman.

Bir yörük çocuğu olan Mustafa, ilk delikanlılık çağlarında köylerinin davar çobanı imiş ve kızıl çoban takma adıyla anılmış. Bir gün Göksu vadisindeki Pamukluk yöresinde davarları otlatıp, akşama doğru, sürüyü köye götürmüş. Akşam karanlığında köye girdiğinde, birkaç ailenin davarlarından eksiklik varmış. Davarları eksik olan kişiler, kızıl çoban Mustafa'ya epeyce sıkıntı etmişler. Bu duruma üzülen okumaya kaçır. (Veli Sabri Uyar. Konya alimleri ve Ali Gülcan. Sh. 208)

ÖMER LÜTFİ EFENDİ

Kelami oğlu Musa ağanın oğlu olup H. 1270 senesinde Karaman'ın İlisira Köyünde doğmuştur. Köyündeki ilk mektepte Kur'an-ı Kerim'i Hıfz edip Karaman'da bulunan Hafız Osman Efendi Medresesinde Sarf ve Nahiv okumaya başlayıp İstanbul'a gelmiştir. Yedi yaşında Hafız oldu Fatih civarında Feyzullah Efendi Medresesinde ikametle sonradan ders vekili olan Ahmet Asım Efendinin ders halkasına girmiştir. Kanunisani 1306'da İcazet almış ve Temmuz 1302'de mekteb-i Nuvvab'a imtihanla dahil olmuştur. Mart 1307'de Şehadetname alıp mezun olmuştur.

Temmuz 1307'de ilk olarak Ermenek kazası Naibi olmuştur. Hizmet

müddetinin ikmalı üzerine Temmuz 1309'da ayrılmıştır.

Şubat 1894 (1309)'de Kars-Zü'l-Kadriye kazası niyabetine tayin edilmiştir. Kanunisani 1310'da ayrılıp Haziran 1313'den Mayıs 1315'e kadar Hayrabolu, Mayıs 1315'den Nisan 1316'ya kadar boşta kalmış, nisan 1316'dan Mart 1318'e kadar Karaisalı, Mart 1319'dan Temmuz 1321'e kadar tekrar hayrabolu kazaları Niyabetinde bulunmuş ve Mayıs 1323'de Dırac sancağı Naibi olmuştur. Nisan 1325'de Dırac'tan ayrılmış ve Ağustos 1326'dan kanunisani 1328'e kadar çankırı ve Nisan 1330'dan Temmuz 1331'e kadar Niğde sancağı Niyabetinde bulunmuştur.

11 Temmuz 1331'de Kayseri sancağı Naibi olmuş ve rahatsızlığı hasebiyle izin istemiş ve bu sıralarda Yozgat istinaf mütte'i umumiliğinin telgrafına göre 6 Mart 1334 (1918)'de vefat etmiştir. (dosya no 974, sicil defteri. C.1, Sh:321)

RECEP HOCA (İLİSİRALI)

Lakabı Keleşoğlu olup, soyadı Altunay'dır. 1864 (R. 1280) yılında doğmuş 1960 yılında 96 yaşında iken vefat etmiştir. Recep Hoca hemen hemen M. Vehbi Çelikzadenin akranıdır. İptidai tahsilini Karaman'da 1350'de vefat eden ve Behcet Öz Karaman'ın babası olan Güdümenli Ali

Efendi'den ve Dr. Baha'nın babası Gara Gara Hocalardan (D.1858, vefat1927) Şube yanındaki eski Müftülüğün yerindeki Kain Hoca Celal Medresesinde okudu.

Ali tahsilini de Konya'da İrfaniye, Zıyaiye ve Şirvaniye Medreselerinde Konya Müftüsü H. Hüseyin ve Sair son Osmanlı ulemasından görmüştür. Zati alimaneleri çeşitli İlim dallarında zamanındaki en büyük alimlerden mücaz, mütebahhir, mütteki, fahri bir Müderris idi. Ve takvasıyla, fetvasıyla heybetli kisvesiyle bihakkın alimdi. Doğum yeri olan (İlisıra) Yollarbaşı'nda 96 sene fahri olarak talebe okutmuş, vaazi nasihatle bulunmuş ve halkın müşküllerini dini husuta hal etmiş, bir yandanda köyün İmamlığını yapmıştı.

Pınarbaşındaki büyük Müderris Becili Hoca ile pek samimi arkadaşlardı. Hatta kim evvel vefat ederse, o onu gasledecek diye vasiyetleşmişlerdi ki, Becili Hoca hastalanır ve Recep Hocayı ısmarlarlar, fakat gelinceye kadar vefat eder ve Recep Hoca Beciliyi gasleder.

OGULLARI: Recep Hocanın en büyük oğlu Ahmet Altunay 1313-1897 doğumlu olup, vefatı 1984'dedir. Bu zat dahi Osmanlı zamanında Muallim olup, Cumhuriyetten sonra Pınarbaşı, Kızılyaka, Kılbasan ve Kasabada Muallimlik yapmıştır. Bunlardan Kılbasan ve Kasabada Osmanlıca Arap harfleriyle öğretim yaptı. İkinci oğlu İbrahim Altunay olup, birde Ayşe adlı kızı olup, küçükler soyadını taşır. Ahmet Altunayın dahi 3 oğlu olup, biri Savcı Müttekaidi. Cevat Altunay doğumu;1932 ikincisi avukat Kemal Altunay 1929 doğumlu üçüncüsü diş tabibi Yavuz Altunay 1939 doğumlu.

Ayrıca Recep Hocanın baş tarafta adı geçen Muallim Altunayın Ali Altunay adında oğlu 1961 doğumlu Recep Altunay adlı Hocanın torunu vardır ki, Hocanın adı aldığıdır. Hocanın bu torunu adı aldığı Recep dedesinin vefatından beş ay sonra doğmuş ve Hocanın adını koymuşlar.

AHMET ARMUTLU EZHERİ

1884 (1300) yılında Karamanda doğdu. 1955’de Kahire’de vefat etti (Bilavelet). Karaman’dan Mısır’a 1905 yılında gitmiştir. Bu zat Karaman’daki Dr. H. Mehmet Armutlu’nun öz amcası idi. Armutlu sülalesi Karaman’da tanınmış, asil bir sülaledir. Şöyleki 8. dedelerine kadar hep adları Mehmet’dir. Hatta geriden gelirse Dr. M. Armutlu’nun dahi küçük oğlu 9. Mehmet’dir.

An’asıl Karaman’a merbut Davgandos köyüne yerleşen bir tür oymağı olan Armutlu’lar sonra Karaman’a yerleşmişler. Fakat bu arada Karaman’da Vanlı Kürt Baba adlı biri, jandarma askeriyken terhisten sonra gidip ailesini Van’dan alıp gelip Karaman’a yerleşmiş Dr. H. M. Armutlu’nun babası da işte bu Kürt babanın kız kardeşini almış. Adı geçen D. R. M. Armutlu bey dahi 1927 doğumlu Karaman’ımızın meşhur dahiliye tabiblerindendir. Bir ara 16.11.1955’de Karaman Belediye Başkanı seçilmiş 22.09.1957’de ayrılmıştır. Adı geçen tabibimiz Karaman’ın kalkınması ve vilayet olması için ve halkımızın her türlü derdine deva bulunması için canı gibi, hatta canından daha ziyade azami

gayret sarfeden ğayyür hemşehrimizdir.

KOCA PİR MEMİŞ EFENDİ

Memiş Efendi doğum yeri olan Konya'nın Bozkır ilçesinin Hoca köyünde Medrese Müderris'i iken Hasüdlerin elinden seyyid şehrinin Çavuş nahiyesine hicret etmiş. Ve Seyyid Haruh hazretlerinin ahvadı olan büyük zatlar ile sohbet etmiş. Fakat bir ay oturmadan vefat etmiş. Bozkırın Hocalar köy halkı özür dileyip geri Hocayı götürmek için gelseler de elleri boşa çıkmış.

M. Memiş Efendinin Şeyhliği: M. Memiş Efendi Hocalar köyünde dini ders okutup duran bir Müderris iken Konya ve Karaman'da kendisine bir mürid bulamayan Hasan kutsi Efendi Hocalar köyüne varıp Büyük Hoca M. Memiş Efendiye müridlik ve manevi emate teklif eder. Hoca dahi kabul eder. Böylece Nakşî Şeyhlerinden biri olur ve evlat ve ahfadını hem ilim hem manevi feyiz ve irfan mirası peder olarak sürüp gelmiş.

BAYIRLI MEHMET EFENDİ

1888 (R.1304) yılında doğmuş 1925 (1341) yılında vefat etmiştir.

Babasının adı Osman dedesinin adı Mehmet Hoca idi. Tercüme halini yazdığımız Mehmet Efendi genç denecek yaşta (37) yaşında vefat etti. Mehmet Efendi İptidai tahsilini kendi doğum yeri olan Bayır köyündeki o günün din Hocalarından gördükten sonra Konya'ya gitmiş. Tali ve Ali tahsilini Konya'da İrfaniye, Paşa dairesi, Nakıboğlu ve Cevizaltı Medreselerinde Yalvaçlı Ömer Efendi (vefatı 1927), Akçaalanlı Ahmet Efendi (Vefatı R.1326 M.1910) gibi büyük Müderrislerin Rihle'i tedrisatından İstifaza ederek okumuştur. Talebe arkadaşları 1951'de vefat eden Akçaalanlı Durmuş Hoca 1946'da vefat eden Alata'lı Veli Efendi, Karaman'daki Niyazi ve Köse Fahri Hocaların babası olan Göğnükkışlalı H. Mustafa Efendi (Vefatı 1951) ve Bardaslı Hasan Efendi (vefatı 1960) ve Yukarı akınlı Hıdır Hocanın babası Muslu Efendidir. (1303 doğumlu).

Bayırlı M. Efendinin tek oğlu Şükrü ağa, Bayır köyünde sakin olup 1336 doğumlu 70 yaşında ve sağdır. Yıl 1990. bu Şükrü ağasında 1955

doğumlu oğlu ile Osman adlı oğlu Karaman'da güneş enerji sanayi ustalığı ile iştigal ederler. Soyadları Bengidir. M. Efendi sağlığında bayır köyü halkına Fahri olarak vaaz ve nasihat etmek ve talebe okutmak gibi dini hizmetlerin yanı sıra fetva meselelerini dahi yürüterek, hayli müşkilat eyleyerek hayatını böylesi hayırlarla imrar etti. Talebelerinden en son kalan Ali Kahya'nın Mehmet idi. Mehmet Efendi öyle çekgin ve terbiyeli hüsnühal sahibi idi ki, dağa, bağa giderken bile birinin ekin yada otunu koparır diye hayvanın başını tutarak gider gelirdi. Köy içinde dahi Camiiye gidip gelirken gözüm bir harama kayar diye ayağının ucuna bakarak gider gelirdi. Onun için Bayır halkı, iğnesini yitiren Mehmet Efendiye sorsun derler ve bu tabiri temsil ederdi.

KARAMAN'IN HUFFAZ HOCALARI

- 1- Macar Hoca Hatuniye Müderris ve Kurralarından
- 2- İbralı H. İsmail Efendi
- 3- Mehmet Emin Hoca
- 4- Ebelerin Mehmet Efendi Hoca
- 5- Yûsuf Hoca- Ahmet Şen'in babası
- 6- İlyas Şafak Hoca aslen Bozkırlıdır.
- 7- Bardaslı Hasan Hüseyin Hoca
- 8- Ahmet Çınar Hoca
- 9- Beş Keçili Mehmet Ali Hoca
- 10- Yılan Gümülü Hafız Okur Hoca
- 11- Mehmet Öze Hoca

KARAMAN VAİZLERİ

OSMAN SOFU

Asıl adı Ahmet olup babası Osman'ın adı ile anılırdı. Doğumu 1856 (1272) vefatı 1930'da Karaman'da dır. Hoş sohbet bir zattı. İbtidai

tahsilini Karaman Medreselerinde gördükten sonra Akşehir'e giderek tali tahsilini ikmalinde icazet almıştır. Karaman'a gelerek Paşa Medresesi Müderrisliğini ve Paşa Camii kürsü şeyhliğini ihraz edip uzun zaman sürdürmüştür.

Ulema arasında bir talak sorusunu cevaplandırırken Osman Sofu talakın vakı olduğunu beyanla, fetva Karaman kodamanlarından birinin karısının boş düşüp düşmediği meselesini bir vak'a ve habbeyi kubbe yaparak ta saraya intikal ettirirler ve Hoca Osman Sofu'yu Karaağaç kazasına sürdürürler. Burada meşruiyetin ilanına kadar Vaiz olarak kalır. Meşruiyetin ilanında affedilir.

MISIRLI MEHMET EFENDİ

Hakkında malumat edinemedik, ancak Buda adı geçen Camiilerde vaaz ederdi.

ATTAR FEVZİ EFENDİ

Bu zatın vaazında bir iki cemaat anca bulunurdu. Hitabeti kısa idi. Elleri ile konuşmuş. Hoca Külahçılar Camiinde vaaz edermiş. Sözünü ettiğimiz Attar Fevzi, Ahmet Şen'in kayın pederidir. Bu zat alim olduğu halde cemaatı çekecek cazibesi ve dikkatleri çekecek hitabeti olmadığından cemaatı 6-7 kişi kalmıştır. Zübbe adamın biride bir gün cemaatı ileri var izdiham var deyivermiş. Tabi Hoca çok üzölmüş. (Hasan Pınarbaşı ve Ali Gülcan ve resmi kayıtlardan)

AHMET NEŞET (KEŞŞAF) HOCA

Keşşaf Hoca 1877(R.1290) yılında Karaman'da doğmuştur. Babası Mustafa Efendi, annesi İsmihan hanımdır. Hoca Karaman Merkez Vaizi olup sicil numarası 371'dir.

28.05.1935 yılında Bursa Merkez vaizliğine, 16.05.1935 tarihinde Konya Merkez vaizliğine, daha sonra da Karaman Merkez vaizliğine nakledilmiştir.

Keşşaf Hoca an asıl Karaman'ın Morcalı köyünden olup Araboğlu Camiinin (D.1293.M. 1877.Öl.1960) Halil Hoca Payıdar'ın Hanımı olan Emine (öl.1970) hatunun üçüncü büyük kardeşidir.

Keşşaf Hoca bir Müderrisi ali şan, dillere destan, fazıl, muhterem, ilmi ile amil, Hüsnü hulku ile kamil bir zat idi.

Hoca Efendi ekseriye Araboğlu ve Attariye Camiilerinde vazederdi. Aynı zamanda Yeni minare Camiinde Vaizlik yapmıştır. Çok şahane Arapçası vardır. Kendisini Karaman'lılar ulemayı Kiram olarak bilirler görürler. Aynı doktor Baha Müderrisoğlunun babası Musa Efendi gibi Müderristir. Rahmetli Arapoğlu Camii İmamı hürmete layık kişi Halil Efendi payidar Hocanında bir sözünü yazmadan geçemeyeceğim. "Seherde bir nesne geçip gidiyor ey human ya delidir ya müzzin yada İmam"(Tarihçi Ali Gülcan)

Külhan mahallesindeki Süleyman Bey hamamına varmadan Gazi Paşa caddesi üzerindeki bir evde otururdu. Doğu komşusu Ermeniler'e ait iken Hoca tarafından satın alınan saçla kaplı büyük kapısı olan ev onundu. Kapıyı çaldığınızda karşınıza çıkardı. Karaman'lıların çok sevip saydıkları Keşşaf Hoca bazılarınca da Kafalı Hoca diye çağrılırdı. Konya'daki Kafalızadelerle de akrabalığı vardı. Zati alimaneleri bila veled olup, Aktekke Camii doğusundaki Hamamın boğu bitişiğindeki ada dükkanlar bir asabe'i akaribine intikal etti.

Keşşaf Hoca İstanbul Medreselerinden ve onların en üstünü olan Şahin Medreselerinde okumuş üstün dereceliydi. Zamanın büyüklerinden dinlediğime göre 1920 yılında büyük millet meclisince açılan Medreselerin başında dekan gibi bir yönetici varmış. Karaman'daki Medrese Şam Kapı caddesi üzerinde ve şimdiki askerlik şubesinin bulunduğu yerdeki Tabakhane Medresesi varmış. Onun da yöneticisi yani dekanı Keşşaf Hoca imiş. 1932 yılında doğmuş olanların onu tanımaları gerekir. Attariye Camiisinde Cuma namazlarından sonra ikindiye dek erkeklere Çarşamba günleri de kadınlara vaaz verirdi. Onun bu vaazları o kadar kalabalık olurdu ki, oturulacak yer bulunmazdı. Camiiden çıkanlar göz yaşlarını silerek çıkarlardı. Onun öğütlerinden ve verdiği derslerden etkilenenler çok olmuştur. Hocamız aksak yürüyüşlüydü. Başında bir şapkası elinde bir bastonu vardı. Koluna aldığı bir kişiyle sohbet ederek evine giderken esnafı onu çay yada kahve ikram edip, konuşmak için dükkanlarına çağırırlardı. Sarı Abdullah Efendinin ölümüyle dul kalan ve kendisi gibi aksak olan çocuksuz Hatipoğlu sülalesinden gelen Zehra Hanımla evlenmişti. Bu evlilikten de çocuğu olmadı.

O zamanlar Karaman'da kerpiçten yapılma üzeri kamışla kaplı iki adet Medrese vardı. Bunlar ilmiye Medresesi olarak anılırdı. Birisi Ağa Camiisinin güneyinde bulunan ve rahmetli Müfti Mehmet Yaralı'nın evinin bulunduğu yerdeydi. Bu Medrese sayın Doktor Baha Müderrisoğlu'nun babası Kara Kara Hoca'nındı. Asıl ismi Musa idi. Diğer Ağa Camiisinin güneyinde Kamerlerin hacı Rauf'un evinin bulunduğu dar sokaktaydı. Burada da hacızade Mustafa Efendi ilim öğretirdi. Diğer Medresenin yerini yukarda belirtmiştim. Tümü yok olmuş, yerlerine de betondan binalar yapılmıştır.

Hocanın akranları, Halil Efendi Hoca, Helvacı Veli Efendi, Çebiç

Durmuş amca, Şih Bekir amca, Hacı Sami Tartan amca, Osman Hicabi amca, Hamdi Tanrıöver, Pınarbaşı Mustafa Saklayıcıydı. Bunlarla çok iyi ahabtı. Bir de Saatçi Hoca olarak bilinen amca vardı. Aralarında tatlı tatlı sohbet ederlerdi. Rahmetli Ali Pınarbaşı da ona çok saygı duyardı. Keşşaf Hoca'nın komşuları Aksekili Kara Ahmet Efendi Düveci Halil amcadır.

Kabri kayınbiraderi Araboğlu Camii İmamı Halil Efendi ile birlikte kızlar türbesinin kuzeyinde kırklar yanında uzun hece taşları dibindedir.

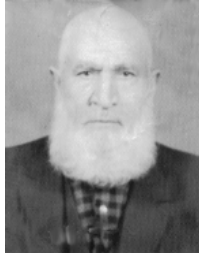
H. İSMAİL UYSAL EFENDİ (VAİZ)

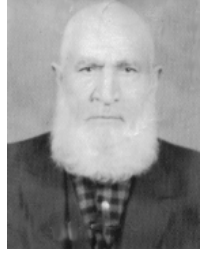
1883 (1299) yılında doğmuş, 1960 (1376) yılında vefat etmiştir. İsmail Efendi Hoca halim, selim, alim, Hafız ve fazıl muhterem bir zat olup, keenne gizli bir ilim hazinesi gibi idi. Yani İli kesir, nutku kasir, amma fikhı pek sağlam bir hoca idi. Vaizlik vazifesini ekseri 1931 de Karaman Müftüsü olan ve 35 sene Müftiliği devam eden M. Yaralı zamanında yapmıştır. H. İsmail Efendi 1327'lerde Karaman'a Müderris olarak tayin edilmiş ve Araboğlu Camiinin kible doğusundaki H. Kamerlerin evinin yerindeki Medrese de ilğayi medaris'e (1924)'e kadar Müderrislik yaptı. Medreselerin lağv edilmesi ile zamanın şer'iyye vekili M. Vehbi

Çelikzade'nin bir teammumu ile böyle açıkta kalan Müderrisleri vaizliğe getirdi. Böylece Şabaniyye Camii ve sair merkez Camiilerin de vaaz ve irşad ile öte yandan Hafız olmak hasebi ile merkez Kur'an kurslarında Hafızlar yetiştirmekle imrarı hayat etti.

İsmail Efendi Konya'ya gitmezden evel Karaman'daki eski Müftiliğin yerinde kain Celil Efendi Medresesinde Güdümen'li Müderris hacı Ali Efendide iptidai ve tali tahsilini görmüştür. Celil Efendi Medresesinin adı ise Güdümenli Ali Efendini Hocası olan ve o devirde o Medresenin baş Müderrisi Celil efendidendir. Dolayısıyla Kara Müfti M. Yaralı'nın, Bahri hocanın ve İsmail efenilerin Hocası Güdümenli H. Ali Efendi olup Hocalarının Hocası da okudukları Medreseye nisbbiyesi olan Celil Efendidir.

İsmail Efendi iptidai tahsilini Karaman'da gördükten ve hıfzını da ikmal ettikten sonra Konya'ya gider. Tali tahsilini Konya da Osmanlının son devrinde ekseri Müfti ve Müderrislerin çıktığı, ilim, irfan yuvası olan İplikci Medresesinde ikmal tahsil etmiştir. Orada zamanın meşhur allameleri olan 1927 de vefat eden baş Müderris Ömer Vehbi Yalvaçlı Hoca ile 15 ciltlik Hulasatül Beyan tefsirinin sahibi Hadim'li M. Vehbi Çelik zade Hocalardan feyz ve icazet almıştır. (Resmi kayıtlar, oğlu ve Hoca arkadaşlarından)

GÖCERLİ HOCA

Bir fakir ailenin çocuğu olup babası Göcer'den birkaç fakir çocuk ile Karaman'a okutmaya getirmiş. Arkadaşlarının hepsi geri gitmiş. Göcerli 2-3 sene Karaman'da okumuş sonra Konya'ya gidip 4 sene Konya'da Medreselerde okuduktan sonra İstanbul'a gidip biraz da orada okumuş. Göcerli Mehmet Efendi Karaman Merkez vaizlerinden 1305'te Göcer köyünde doğmuştur. Hoca Efendi İstanbul Sinaniye Medresesinde okudu. Subay olarak askerlik yapmış, askerde Almanya ile ittifak halindeyken bir Alman subayı ile güreşirken yere düştüğünden ve ricaliyetinin zail olduğundan bahseden Hoca ondan ötürü bilavelet dünyadan geçmiştir. Bir aralık Üskübe cerre gidip hayli altın getirmiş. Hoca Delibaşı vakasına bir yanlışlıkla karıştırılmış, sürgün kalmış. Şöyle ki Karaman hapishanesine Delibaşı taraftarı diye Karaman köylerinden birkaç Hocayı da tıkmışlar. Göcerli hoca da o Hocaları Görmeye varmış. Kumandan dahi "bire gidi sen de mi bunlardansın" deyip onları salıverip bunu içeri katar ve sonra sürgün eder. Halbuki Hoca birkaç gün evvel Delibaşı aleyhine sloganlar atarak kızlar kulesine Türk bayrağı açmıştır.

Göcerli Hoca bunlardan sonra Karaman'da birkaç sene arzuhalcilik yapmış ve demokrat parti çıkınca partiye bir hayli emeği geçmiş. Bunun bedeli olarak Karaman Merkez vaizliği payesine verilmiştir. Malumatı vasıası ve telakat natıkası olmak nesbiyle hoş sohbet ve oturaklı vaazları olurdu. 1977'ler de öldü. Abdullah Sıvacı sarf ve nahvi bunda okumuştur. (talebelerinden ve cemaatinden)

NAZİF HOCA EFENDİ(Hafız Hoca)

Tevellüdü 1931 Opruk, Baş götüren köyündendir. İlk tahsil ve vazifesini Konya da yapan Hafız Hoca'nın Hafızlık üstadı H. Haydar Efendi, Arapça üstatları ise Akşehirli H. Ahmet Efendi, H. Veyszade, Aksekili Hüseyin Efendi olup, evvela Konya Sedirler Camiinde İmamlık, Karaman da Ağa Camiinde İmamlık ve 28 sene merkez vaizliği tüm görevi 24 sene 4 ay olup bu devre boyunca Ağa Camii, Hoca Mahmut, Siteler, Akteke ve Güzel evler Camiilerinde ve Dikbasan da 32 Ramazan hatimle teravi kıldırılmış. Kendisi Çelik Hafız olup Arapçası da olduğundan zellesiz sektesiz feyizli namazı ve bereketli cemaatı vardı. Zatialimane ve fazılaneleri zülcenahayn olduğundan hıfzın yanı sıra ilim ile takvayı cem etmiş. Asırların emsalini nadiren yetiştirdiği hulkan dalı pek mübarek bir fazıldı.

Arapça'yı 1950'lerden sonra yukarıdaki üstatlardan okumaya başladı. On defa haccı vardır. Babası İbrahim Efendidir. (Kendisinden)

ŞÜKRÜ TAŞKIRAN

Karaman merkez vaizlerinden Taşkiran Hoca Efendi 1937 (1355) yılında Karaman'ın Çatak köyünde doğdu. İlk mektebden sonra Hafızlığa başlayıp, 1949 ile 1951 yılları arasında Hıfzını, Hafız Meh. Ebeli ile İsmail Efendilerden ikmal etti. 1952'de İstanbul'a giderek üstat Müderris Süleyman H. Tuna Hocanın Halkai tedrisatına katıldı. 1957'de icazet alıp Diyanet Riyasetinde vaizlik ve Müftülük imtihanlarını kazanıp askerlikten sonra 1959'da Karaman vaizliğine tayin edildi. 15 yıl bu vazifede kaldıktan sonra sıra ile Doğan Hisar, Aksaray, Sivas ve Malatya'da vaizlik vazifesine devam etti. 1982'de 25 yıl üzerinden mütekaid oldu. Karaman'da iken 15 sene yurdun dört bucağından yüzlerce Arapça Tullaba ders vermiştir. Ezcümle 6 vaiz Müftiler cümlei telamizleri arasındadır. Ve fahri ve resmi İmamette bulunan çokça İmam ve müezzin talebeleri vardır. Zati alimaneleri Osmanlı Ricali İlmiyesi tabeinlerinden (Vel'ba'sü'ba'delmevd) kaht'ı rical devri ve devranı fetret ehli Hocalarından olgun dolgun ilmen hulkan pek mümtaz zülcenahayn metin, vakür bir fazılı kamildir. Şimdi ise ölümler diyarında gezen diri gibi berhayattır. (Kendisinden)

MEHMET DENİZ (Alim Hoca'nın Mehmet)

Doğumu 1939, babası Koca Hatibin oğlu anası Yûsuf Hoca'nın kızı alim Hoca'nın son oğlu olup Y. Akından evli. Kur'anı ilk babasından ve Veli Efendinin Mehmet Hoca'da 3 sene kafiye kadar Arapça ve Mehmet ulu Hoca'nın Yûsuf Hoca da telhîsları ve Şam'dan gelen Hasan ağasından da faraz ve meani okumuş ise de, çocukluğu sırasına denk gelmiştir. Şimdi böyle şeylere asla kafa yormadığı gibi okuduğuna da pişman bir hali de var. Ne tekim çocukları gayet zeki olmakla bile İmam, Hatip ve din Hocalığına asla vermeyeceğini itirafen "yeter bu Hocalık, ta cet dedemizden bu yana bize gayri be" dediği vakı.

Aslında Mehmet Deniz Hoca gayet halim, selim, akıllı, derviş meşrep, bigane bir arkadaşdır. 1959'da vaizlik alıp ve 1962'de Sivas'ın Gürün kazasında iki buçuk sene Ilgın'da 8, Kırıkkale'de 4 ve Karaman'da 10 yıl ve 1 senede Tarsus'da vaizlik yaptı. 1986'da mütekait oldu. Kur'an'dan 5 cüz kadarı ezberindedir. Güzel Kur'an okur. Dışardan düz orta ve liseyi kazanıp Ankara'da hukuk fakültesinin birinden terktir. Zaten havvele yuhavvilü tahvilen oldu. Bir haccı var. El yevm Karaman'da mukim.

Hayret ettim aldırınca resmimi

Bilmedim ben ben miyim siz bilin

Aslına uymassa tasvirim nola

Geydiğim gömlek emanet fes elin (Kendisinden)

BAHRİ HOCA (VAİZ)

Bahri Ruşen Hoca 01.10.1935 yılında Konya'nın Güney sınır (eski adı Kara sınır) kazasında doğdu. Babası 1334 doğumlu Sefer Efendidir. Dedesi babadan dedesi 1852 doğumlu Ursan oğullarından H. Mustafa'dır. Anası 1335 doğumlu Dudu hatun, anadan dedesi 1850 doğumlu Mehmet Önal'dır.

BAHRİ HOCANIN TAHSİL DURUMU

İlk mektebi kendi köyünde bitirdi. 1952'de aynı köyünde İmam Veli Yavuz Hocadan Kur'an öğrenip yine aynı Hoca da hıfza başladı. 1953' de Hafızlığını bitirdi.

Tali tahsilini 1954'de Konya merkez Kur'an kursunda Derbentli Mustafa Efendi'den aşere takrib tashih'i huruf dersleri aldı. Aynı yıl Kur'an kursundan diploma aldı. Ayrıca Hakkı Özçimili'den ilmi kıraat ve hacı Üveyszade'den de ilmi hal dersleri aldı.

İlk dini vazife aldığı 1956'da Karasınır'da Büyük Camii İmam Hatipliğine tayin edildi. Aynı görevde iken Çumra Ak Camii İmamlığına nakledildi. 28.01.1959, 28.01.1961 tarihlerinde İzmir'de askerlik görevini yaptı.

1962'de Suriye'nin başkenti Şam'a gitti. Fethul İslam Medresesine girdi. Medresedeki üstadları: 1-Ahmet Kitabı Ebu Hamit 2-Abdurrezzak

Halebi 3-Süleyman Zebibi 4-Ahmet Ramazan 5-Edip Kelloş 6-Abdullatif Farfur 7-Şeyh Subhi ve sair gibi meşhurlardan ders aldı. Medresedeki bu üstatlardan sarf, nahiv, fıkıh, usul'ü fıkıh, tefsir, hadis, usulü tefsir, usul'ü hadis ve siyer, ahlak dersleri almıştır. Medrese haricinde dahi meşahir'i ulemadan olan şeyh Nahıf, Şeyh Haşim ve meşhur Şeyh Muhammet Said Burhanettin gibi zevattan hususi dersler almıştır. Ayrıca şeyh Salih Farfur ve Şeyh Yakubi İbrahim Tasavvuf erbabından da hakikat dersi almıştır.

1967'de Türkiye'ye döndü. Fakat Suriye ile Türkiye arasında kültür anlaşması olmadığından 633 sayılı diyanet işleri teşkilat kanunu çıktığı için diploması kabul edilmedi. Aynı yıl Konya Ereğli Zengen köyüne bir vekil İmam olarak tayin edildi. 1960' da Develi M. Akif Camii müezzinliğine nakledildi. Aynı yerde görevli iken Ahmet İslamoğlu ile çok çeşitli kitaplar mütalea etmişler. 1972'de Kayseri İmam Hatip mektebini dışardan bitirme imtihanlarına girdi. 1972-73'de birinci devreyi 1973-75' de ikinci devreyi bitirdi. Ve Develi kazasında Camii İmamlığına naklen geçti. 1977 de diyanette açılan Müftülük vaizlik imtihanına girdi. 22.12.1977'de Felahiye kaza vaizliğine atandı. 1979 nisanında Ulukışla vaizliğine 1982'de Aksaray Merkez vaizliğine 14.08.1985' de dahi rotasyonla Karaman merkez vaizliğine nakledilip halen 1992'de devam ediyordu. Karaman'da iken defaatla hac görevlisi oldu. 1985 1991'de iki defa Ramazan görevlisi olarak da Almanya'ya gitti. Evli iki oğlu iki kızı var.

Bahri Hoca hıfz ile, sıtkıla, ilmi ile, irfaniyle ümmeti Muhammedi irşada ehil Zülcenahayn tam bir mürşiddir. Bahri Hoca cidden fazıl, kamil müttedi, mütezazi, sağ duyulu güzel bir hatibdir. Kabadayı bir vücuda sahip olmakla beraber zarif bir gönüle ve Rakik bir kalbe sahipti. Tevekkül ve teslimiyetten de öte Tasavvufu kuvvetli olduğu için bir Tefviz ehlidir. Sellemellahü aleyh. (Kendisinden)

NAZMÎ AKAR

Nazmi Akar, Karaman Bayır köyünden olup baba tarafından aynı köyün eşrafından Ahmet Ağalar, ana tarafından ise Osman Kahya nam aileye mensup olup, 1940 yılında Bayır köyünde doğmuştur. Çocukluğu Köyde geçmiş ise de Kur'an-ı Kerim okumanın suç olduğu yıllarda gizli gizli köyde sıbyan okutan dayısı Ömer Onbaşidan 1946 yılında Kur'an-ı Kerim okumaya başlamış ve eski harflerle okuma yazma usulünü yine dayısından öğrenmiştir. 1949 yılında Akçaalan köyüne giderek Durmuş Efendi merhumdan Tecvit okumuş olan Akar, 1955 yılında akrabası bulunan Abdurrahman Bengi Karamana kurs açınca Bengi merhumun ilk talebeleri arasına katılmış ve ders okumaya devam ederek 1959 yılında Diyanet işleri Başkanlığının Ankara'da açtığı Vaizlik imtihanına iştirak ederek imtihanı kazanmış ise de Askerliğe kadar talebe okutmuştur.

1962 yılında askerlik görevini yaptıktan sonra ilk defa 1964 tarihinde Karaman'da İmamlık görevine tayin edilen Akar, 8 ay gibi kısa bir süre İmamlık görevinden sonra 1965 yılında Bünyan Vaizliği, 1966 yılında Tavas Vaizliği, yaptıktan sonra 1967 Mayısında Ermenek Müftiliğine tayin edilerek, Ekim 1972 sonuna kadar Ermenek Müftüsü olarak görev yaptıktan sonra 1973-1976 yılları arasında da Söğüt Vaizliği yapmış olan Akar, 1976 yılında istifa ederek bu görevinden ayrılmıştır.

Geçmiş hizmetlerini sigortada birleştirerek 1988 yılında sigortadan emekli iken 16 Şubat 1990 tarihinde tekrar Diyanet işleri Başkanlığınca Karaman merkez Vaizliğine tayin edilen Nazmi Akar, halen Karaman

merkez Vaizi olarak bu vazifesine devam etmektedir. 2000 yılında emekli olmuştur.

(Nazmi Akar bayırlı büyük Alim Mehmet Efendi merhumun ablasının kızının oğlu olmakla onun yeğenidir.) (Kendisinden)

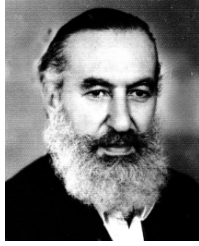
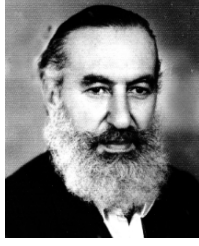

SEZAI KIRBOĞA

Babası İbrahim b. Ali b. Elif Mustafa'dır. Ana adı Teslime Ayşe ve Mustafa'dan doğma olup anadan dedesi Muttalip Velisi adında bir Hocadır. Dedesi 1900 (R.1316, H. 1352) doğumlu olan İbrahim Kırboğa'dır. Vefatı 1968 (R.1384.H.1387.) Ebesi Teslime Kırboğa (Mustafa kızı) doğumu 1905 (R.1321 H.1323) vefatı 1989 (R.1405 H.1409)'dur. Anası Ayşe vefatı 1956

Sezai Kırboğa Kur'an-ı Kerimi Alata'da kör Hafızda okuyup, 1961'de ilkokulu bitirdikten sonra Konya'ya gidip Hacı Abdurrahman Öksüz Efendi'den Nahiv ve Sarf ve aynı senelerde Ağa zade Osman Efendi'den Kıraat ilmi okudu. 1963'de Konya İmam Hatip mektebine kaydoldu, 1970'te bitirdi, 1971'de Karaman İmarek Camii İmamı oldu ve aynı sene Konya yüksek İslam'a kaydoldu. Bir müddet okuyup ara verdikten sonra Pınarbaşı köyüne İmam olmuştur. Sonra Karamana gelerek tekstil fabrikası Camiine İmam oldu ve 1989'da Konya İlahiyat Fakültesine kayıt oldu ve 1993'te bu okulu bitirdi.

Sezai Hoca kıvrak bir zekaya malik olmakla Hafızası dahi gayet sağlamdır. Bu meziyetleri yanında halka hitabet, vaizi nasihat ve irşadda dahi fevkalade bir kabiliyete sahiptir. Kıraat ve İmamet hususunda emsali diyarının feridi denecek biridir. Mezayayı meziyetinden biri de Hüsni hat ehli olmasıdır. Kur'an Tilaveti dahi Hüsni Kıraat ile Sami'in Cemaatini mest edecek tarzda pek hoştur. Şimdiki halde Kazım Karabekir Vaizidir.

MEHMET ALİ KIRBOĞA (KARASAKAL HOCA)

1935 (H.1353 R.1351) yılında doğdu. Babası İbrahim b. Ali b. Elif Mustafa annesi Teslime hanımdır. (Ayşe ve Mustafa'dan doğma) ana dedesi Veli Hocadır. Hadimin Taşkent kazasının Alata kasabasındandır. Bahar aylarında bir Cuma günü doğmuştur. İptidai tahsili İslam'î ve Osman'î usulü üzeredir. İlk namazlık sûreleri ve dini akideyi annesi ve ebesinden öğrenmiştir. Kur'an-ı Kerimi 1941'de köyündeki Âmâ Hafız Ahmet'ten Huruf, talim ve tashihini Alim Hoca ve Aşıranlı Ahmet'ten, Tecvit ilmini Mustafa Ulu Hocadan, 1949'a kadar Alata'da böylece Kur'an-ı Kerim ve bazı sûrelerin ezberine çalıştıktan sonra Arapça'ya

başladı.

Tali tahsilini 1958'de eski Osmanlı Müderrislerinden ve Konya Müftisi Büyük Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendi'den mücaz, Alata'lı Veli Efendinin oğlu ve talebesi ve aynı zamanda Taşkentli Fahri Efendinin talebesi, H. Üveyszade'nin de talebesi Alata'lı Mehmet Doğrul Efendi'den Sarf ve Nahiv cümlelerini Molla Camiye kadar ve Süpha ve lugatı Yûsuf'u ve fıkıhta Halebiyi metin ve mefhumlarını ezberlemek sûreti ile okudu. Bu esnada Alata'da müzakere Hocası Bardaslı H. Hasan Efendinin talebelerinden Osman Çavuşun Mustafa Efendi idi.

Ulemai Osmaniye'den o sırada derviş Efendi dahi sağ olup Karasakal Hoca daha 9 yaşında iken bir ve son vaazını (Velelahiretü Hayrunleke Minel Ula) ayetinden Alata Büyük Camiinde ders yaparken o anda hastalanıp o Cuma ve o vaazı artık Derviş Efendinin son vecibesi olduğunu söyler.

Alata'da böylece devri Sabavette beraber okuduğu talebe arkadaşlarından yalnız Mustafa Gültekin rahmetli ile 1952'de güz mevsiminde yaya olarak 2 gündüz bir gecede Karaman tarafından Konya'ya vasil oldu. İlk olarak hacı Kaymakların larende caddesindeki sahibi Ata Camii doğusunda bir hücrede meskün olup, o zaman Osmanlı ulemasından berhayat olan 30 kadar meşahir'i ulemadan ilim kapmaya çalışmışlardır. 60 sene yıl orucu tutan 1331'de doğup 1980'de vefat eden Sarı kadının Ali İhsan Efendi'den sarf, nahv, usulü hadis ve usulü tefsir okudu.

Meşhur Sivaslı Ali Kemal ve hacı Hanifi talebelerinden Konya'da Mahmudiye, Sille'de Mebde'i Füzüyat ve eski İmam Hatip edebiyat muallimi 1305 doğumlu ve 1975'de vefat eden bu Katırcıoğullarından Sıçanlızade Ahmet Efendiden akaid, edebiyat ve tasavvuf ile Hikmet ilimleri okudu.

Fahri Efendi Hazretlerinin mümtaz talebesi meşhur hacı Üveyz zade Mustafa Efendi'den de ahlak ve mev'ıza okudu.

1293 doğumlu Akşehirli Ahmet Efendiden, 1305 doğumlu meşhur Aksekili Hüseyin Efendi'den ve Bülbül Hoca Efendilerden akşam sabah feyz almıştır. Bu son üçü Kapı Camii Vaazları idi. Hacı Veyiszade de Aziziye İmam ve vaizi idi. Bunlar evlerinde ve Camiilerinde ve Bulgurcu Tekke gibi yerlerde o zamanın yasağından gizlice Arapça ve İslam'i

ilimleri okuturlardı. Hocalarımızın Hocası olan Fahri Efendinin vefatı 1950, Ziya Efendinin vefatı 1919'dadır. Bu Arabi ve İslam'ı bilimleri üstatlarımızın yanı sıra Buhara'dan gelme Haki Efendi'den farsca ve Ağazade Osman Efendi'den Kur'an-ı Kerim ve ilmi Kıraat ve Abdurrahim Postalıcızade'den de tashihi hurufu Kıraat okumaya devam etti. Alata'da okurken olsun, Konya'da olsun yazlı kışlı ve günde 4 Hocadan ders almak üzere okumaya devam etmiştir.

Yazı hat Hocası; Alata'da Osman Çavuşun Yûsuf Efendi, Van vilayet dahilinde Bediüzzaman'ın arkadaşı Hacı Yasin Efendidir.

Dini hizmet Hocaları Ali İhsan ve Hacı Üveyszadelerin tavsiye ve tembihati üzerine hep fahri olup, asla resmi bir vazife için devlet kapısına baş vurmamıştır. İlk olarak çocuk iken Karaman Kamenî köyüne 100 liraya 1952'de ramazaniye İmamı ve 1953'te Eminler köyüne yine ramazaniye İmamı (O zamanları ekinler kelle idi.) 1954'te 10. ayın 21'inde jandarma olarak askeri şubeye dahil olup, Van'da vatani görevini gündüzleri yaparken 30 ayın bütün gecelerinde evliya ve ulemadan birkaç zatların sohbetine hiç kaçırmadan devam etti. Asker olmakla her Cuma vali tarafından verilen bir sivil elbise ile vaaz ederdi. Vaizleri gerek Van merkezi Camiilerinde, gerekse köy ve kasaba Camiilerinde 30 ay devamla vaazdan kalmadı.

Askerden 1957'nin 4. ayının 22'sinde terhis olup aynı ayda tevhül edip o sene baharında Sahimerdan hazretlerinin rüyada bir işareti ile Y. Akın köyüne Ramazan Hocası olarak, 1958'de yine aynı köye kış İmamı olarak, 1959'un 10 kasımında İhsaniye köyüne yine kış İmamlığına ve 1960'ta Y. Akın köyüne mama aile kış İmamlığına ve 1960,61,62,63 ve 64'te Kahtama köyüne kışlık İmam oldu.

Bu zamana kadar Fehmi, Dürdane ve Rağbet adlarında üç evladı oldu. 65'ten sonra o havaleden ayrıldı. 67'lerde Yunak köylerinde iki ramazaniyelik durdu. 68'de Karaman'a göçtü. Yine o sene Muğla'ya ve 69'da yine Muğla vilayet ve Bayır kasabasına ramazaniye Hocalığına gitti. İlhan Armutcuoğlu oranın Müftüsü idi. Ve ta 1957'de kaleme aldığı "Kamus'ül Kütüp" adlı kitabını ikmal ederek bu sene yani 74'de tabına muaffak oldu. Telif hitamı 19 Mayıs 1974 Rebiulevvel 27. Netice 1968'den bu yana Karaman merkez Camiilerinde 7 sene günde akşam vakti hariç 4 Camiide vaiz verdi. Ve akşamları sohbet ve diğer vakitleri

(Ahkamı İslamiye'ye adlı) 25 senelik çalışması ile bir fıkıh ve fetva kitabına, bundan başka birde Karaman ve Konya ve Alata ve Aladağ eski alimlerini resimleri ile beraber hayatlarını yazmaya başladı.(Elinizdeki kitap)

Hocanın asıl adı Muhammed Kırboğa'dır. Maruf ismi Karasakal Hoca lakabı ile müştahir. Asıl sülalesi Elifler lakabı ile anılmış sonradan Gilik Ali Efe namıyla anılmıştır. Mezheben Hanefi, mesleken Rûfai, Meşreben Şazeli'dir ve Osmanlı Türklerindendir. 22.10.1954 ila 1957 arasında 30 ay süreyle askerlik yapmıştır.

HALİM HOCA (Yıldırım)

Karaman'ımızın güzide İmam ve vaizlerinden. 1925 (15.10.1341 H. 1343) yılında Silifke'nin Kızıl geçit köyünde doğmuştur. Babası Hüseyin Efendi, anası Ayşe hatundur. 1949 senesinin eylül ayında Karaman'a gelmiştir.

Halim Yıldırım Hocanın iptidai tahsili: İlk Kur'an ve Arapça gramer tahsilini kendi köyünde doğup, ölen Hasan Yazar Efendi'den tahsil etti.

Hasan Yazar Hoca Kızıl geçid Köyünden Halil Ağanın oğlu olup, son Osmanlı Müderris ve mütehhirlerinden olan Yalvaçlı Ömer Vehbi

Efendi'den mücazdır.

İşte Halim Hoca'nın Hocası Hasan Efendi bu Yalvaçlı Hoca da 10 sene ulum'u aliye ve funun'u adideyi okuyup, köyü olan Kızıl geçid'e dönerek evlenmiş fakat 18 gün sonra ilmin dehasını ve dahısı talep için namını duyduğu Kayseri'deki Hocalara terki vatan ederek gider.

Hasan Hoca 18 sene dahi Kayseri de ikmalî tahsil edip, çeşitli ilimlerden müteaddid Hocalardan icazet alarak tekrara köyüne döner ve Medrese açar. Ta cumhuriyet dönemine kadar fahri talebeler okutup, yetiştirmiştir.

Halim Hoca adı geçen bu Hocada Kur'an, sarf, nahiv adetlerini Molla Camiye kadar okur. Fıkıhdan Halebi, Kuduri ve Mülteka okur. Tefsirden de Kadı Beydavinin metnini. Halim Hoca'nın kendi müteala ettiği kitaplar:

Türkçe Tefsirlerden: 1)Elmalılı 2) Hasan Basri 3) İbni kesir 4) Ebabı Nüzul 5) Tefsiri Kebiri'de takip ediyor.

Hadisten okudukları: 1) Tecridi Sarıh Tercümesi 2) Müslim Tercümesi 3) Nesai 4) İb. Mace 5) Tirmizi 6) Muhtarül Ehadis 7) Ramuzül Ehadis 8) Camiiüs Sağir 9) İhya-i ülümidin

Fıkıhtan: 1) İbn. Abidin tercümesi 2) Mezahibi Erbea 3) Hindiyeye 4) Mülteka 5) Hidayetül Müctehid 6) Tercümeleri ile Mevkufat'ı Osmanlıcalarını ve sair risale ve küçük hacım ve ebattan 300 kadar eser elinden geçmiştir. Ayrıca Mesnevinin Tahiri Mevlevi tercümesini de okudu. Halim Hoca gayri resmi 15 sene; resmi olarak da 25 sene dini görev yapa gelmiştir. Bilhassa 1949'dan 1990'a kadar Karaman köylerinde ve merkezde mübarek gün ve aylarda yorulmadan vaizi nasihat vermiştir. Hele üç aylarda imsak ile sabah namazı aralarında mütemadiyyen cemaatına Tefsir, Hadis, fıkıh dersleri vermiş. Keza Ramazanlarda dahi 15 sene merkez Camiilerinde ders vermiştir.

İmamlık yaptığı yerler: İlk olarak Sarı kaya köyü olmak üzere (18 ay) ve 8 sene Sudurağı vs. yerlerde. 21,07,1990'da mütekaid oldu.

Halim Hoca gayet zeki, mütteki, mütevvekkil, mütevazı, ibadetine kaim, vazifesine müdaim bir zat olup, mutalea ehli olduğundan Karaman ve havalisine en çok ilim saçan biridir.

Arapça Osmanlıca ve Latince her duyduğu ve gördüğü kitabı mutlaka alır. Ve okurdu. Bilhassa yeni neşriyatı da takip edip, kafa bandına alıp, halka verme kabiliyetine haizdir. Hoca Efendi mütaalası bol olduğundan

emsali arasında ilmi konularda iddialıdır. Ve okuma şevki ile ilim verme şevki asla kendisinden zail olmamıştır.

Hoca asla Şeriatten taviz vermediği gibi, batıl hiziplerede hiç aman vermez ve meşru olmayan zamane müteşeyyihlerine de pabuç bırakmaz bir zattır. Halim Hocanın garip bir hali varsa asla evlerde ve kürsüden gayri bir yerlerde sohbet etmez. (kendisinden)

BECİLLİ HOCA

Asıl adı Mustafa Bülbüldür. 1883 (R.1299) yılında Karaman Pınarbaşı köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Halil Efendidir. Hoca Efendi daha küçük iken anadan öksüz kalıp, babası bunun üzerine teyzesini almış böylece Becili Hoca teyzesinin kucağında büyümüş. İptidai tahsilini ilk önce köyü olan Pınarbaşı'nda öğrendikten sonra Karaman'da Hatuniye Medresesine girmiş, ünlü Macar Hoca ve Mısırlı Mehmet Hocaların halakai tedrisatına dahil olmuş. Daha sonra Konya'ya giderek oradaki Cevizaltı Medresesine girip Hadim'li Müfessir Çelikzade M. Vehbi ve Büyük Müderris Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendi ve Akçaalanlı Ahmet Efendiler ve Büyük Hacıveyis Hocalardan ikmalî tahsil etti. 15 senelik tahsilden sonra icazetini hacı veyiszade Mustafa ile beraber bir yılda aldılar.

Bülbül lakabını alışı: Hoca kendisi fiziken ufak yapılı oluşlu ve güzel okuyuşu sebebiyle bu lakabı almıştır. Hatta soyadı kanununu çıktığı zaman Hoca'nın güzel sesini dinleyen memurlar soyadını bülbül koyuvermişler.

Becili lakabı ise Hoca'nın atalarının Mut'un Becili köyünden gelmiş olduklarından ötürü verilmiştir.

Talebelerinden bazıları:

- 1) Hacı Ahmet Arıkan- Halisoğlu (Hayattadır.1994)
- 2) Molla Hacı Hasan- Kadir ağa oğlu. (Hayattadır. 1994)
- 3) Hasan Delen- Deli İmam oğlu. 77 yaşında vefat etti.
- 4) Kamil Diler Hoca. Merhum.
- 5) Hasan Güder. Çoban Hasan derlerdi.
- 6) Kasım Özdemir
- 7) Mustafa Albayrak
- 8) Ali Özbakır Becilli Hoca'nın dini vazife yaptığı yerler:

1952 Ereğli merkezinde ve Ereğli Zana'nda, Adana Kemeraltı Camiinde, Kâzım Karabekir, İbrala ve Pınarbaşı köyünde Müderrislik ve İmamlık yaptı.

Hoca Efendi bu yerlerde vaizlik ve Müderrislik yaptıktan sonra Ereğliye Müfti tayin edilmiş ise de dosyasını değiştirip bir başkasını tayin edivermişler. Hatta Ankara'ya evrak ilişkisinde icazetnamesi de dolaşp, gelip en son Ereğli'de kalmış gitmiş.

Çocukları:

- 1) M. Bülbül (Kurt), lakaplı halen sağ tekstilden emekli olup 4 çocuğu vardır. Bunların isimleri; M. Emin, Celalettin, Ayşe, Suzan
- 2) Ayşe doğruer, Araboğlu Camii emekli müezzini, merhum Ömer doğruer'in eşi. Çocukları; Mustafa, Hediye, Celalalettin, Samiye ve Ayşegül Doğruer. (Köylüsü ve Cemaatinden)

Becilli Hoca Efendinin zevcesinin adı Ayşe olup 1901 (1317) yılında doğmuştur. Hoca Efendi bu eşiyle bile 02,07,1952'de Suriye, Ürdün yolu ile Hacca varıp geldi.

Pınarbaşı köyü: Osmanlı Padişahı 3. Murat asrında (1580-1590) yılları arasında Karaman havalisi köyleri adlarının tespit edildiği defterde 85 nüfuslu olarak kayıtlı bu köy 1290/1874 yılı Konya Salnamesinde 197 ve 1310/1894 yılı Salnamesinde 488 nüfuslu olarak görülmektedir. 1320/1904 yılı umumi nüfus yazımında Pınarbaşı 537 kişi kaydedilmiş.

1925 yılı Meclisi mebusan seçimi için yazılan defterde 498 nüfuslu kayıtlıdır. 1935 yılı umumi nüfus sayımında 523 1950 sayımında 709, 1960'ta 775, 1970'te 703; köylerden şehire göç maksadıyla nüfus artışı göstermeyen bu köyün nüfusu 1980'de 616'ya düşmüştür.

Becili Hocanın elindeki kitaplar; Tekmile'i Tarikatı Muhammediye, Ravzatül Ahbab 3 cild, Berga'i Hadimi 2 cilt, Cevahiril Kur'an, Şerhi Şifai Şerif (Aliyül'Gari) 2 cilt, Fetevai Hindiyye 6 cilt, Risale'i Ediyye, Kenzül'beyan, Şerhi Allame'i Mustafa Tai, Mecmeul'enhür İki cilt, Mecmeatütefasir 5 cildi var, Zeriâtül'imtihan (Metni kafiye iki adet), Dürrünüci Haşiyesi, Merahıl'erva ve Telhıs bir arada, Mu'ribin Kafiye – Zeydi Zadenin iki adet, Rehberi Talibin, Muhtasarı Usulü Fıkıh, Kavaid Mecmuası, Sahih'i Buhari harekeli, Ebabül Felah, Ahkamu Vesaye, Halebi Tercümesi Babadağı Mühimmatıl'mütum.

KARAMAN'LI MÜFESSİR VE MÜTERCİM YAZARLAR

NECATİ YENİEL HOCA EFENDİ

1937 yılında Karaman Kâzım Karabekir nahiyesi Sinci köyünde dünyaya gelmiş. Babası 1331 doğumlu Mevlüt Yenişel bununla babası Talip ağadır. Anadan dedesi Karaman'ın Karalgazi köyünden Molla Mustafa'dır ki, Çelikzade M. Vehbi'nin talebelerindendi kendisi dahi Müderris olup, fahri olarak ömür boyu okumuş, okutmuş Karalgazi köyünde fahri olarak İmam ve Hatiplik yapmıştır. 1862'de 80 yaşında iken vefat etmiştir.

Necati Hoca Efendi İlmen ve Hulken pek mümtaz olan Fazıl bir zattır. Fazıl meskürün tetkikat ve tetebeu telifat ve tercüme çalışmaları ve İmam Hatipte ve kitap mutaalası işigali dünya meşgalesinde galip olup ekseri evkadını kitap mütaleasına matuftur.

İlk tahsilini kâzım karabekir nahiyesinde tamamladı. 1958-1959 öğretim yılında Konya İmam Hatip okulundan mezuniyetini Müteakip yedek subay olarak vatani görevini yaptı. Askerlik dönüşü 1962-1963 öğretim yılında Konya yüksek İslam enstitüsüne girdi. 1965-66 öğretim yılında mezun oldu. Aynı yıl Diyarbakır İmam Hatip okulu meslek dersleri öğretmenliğine tayin edildi. Adı geçen okulda görevine devam ederken 1975 yılında, ilgili imtihanı kazanarak Milli Eğitim Bakanlığınca burslu olarak 10 ay süre ile Bağdat İlahiyat fakültesine gönderildi.

Bağdat'dan döndükten sonra çok sevdiği asli görevi öğretmenliğe yine Karaman İmam Hatip Lisesinde devam etti. Biri istabulda Arapça kursu, diğeri Samsunda Kur'an-ı Kerim kursu olmak üzere hizmet içi eğitim kurslarına kursiyer olarak katıldı. 1990 yılında ise Kastamonu'da açılan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ikinci kademe hizmet içi eğitim kursuna öğretim görevlisi olarak katıldı. Öbür sermayesinin layık'ı vechile değerlendirebilmek, içinde bulunduğuş nimetin şükürünü eda edebilmek, kültürel hayatımıza bir katkıda bulunabilmek ve mesleğinin hakkını verebilmek gayesi ile meşhur ve muteber hadis kitaplarından Sünen-i Ebi Davut'u tercüme ve şerh etti. Karaman İmam Hatip Lisesi meslek dersleri öğretmenliğinden emekli oldu. (Kendisinden)

HÜSEYİN KARAPINAR HOCA EFENDİ

Karaman Göcer köyünde 1950’de doğdu. İlk Mektepten sonra Konya İmam Hatip mektebine 1961’de başladı. 1967’de mezun oldu. İslam Enstitüsüne 1967’de girdi, 1971’de mezun oldu. 1971-74 arası Merzifon İmam Hatip mektebi muallimliğinde bulundu. Ve 1974-77 arası Çumra İmam Hatip, 78 Karaman İmam Hatip muallimliği yaptı. 1979-80’lerde ikmalî tahsil için İstanbul’da Diyanetin düzenlediği Hasekiye kurs talebesi olarak girdi. Aynı yerde 1981-82’lerde asistan olarak ders okutmaya başladı. Ve el an Hasekide hem idareci hem de Hocadır. İlahiyat fakültesinden Mastır yaptı ve Hayrettin Karaman murakabesinde doktora çalışması yaptı. Sünen-i Ebu Davut isimli hadis kitabını Necati Yeniçel ve Mehmet Savaş ve Doç. Dr. Lütfi Çakan Hocalarla müteşariken 1985-87’lerde tercüme etti. Ayrıca İbn. Abidin tercümesinin 16. 17. ciltlerinin de Mazhar Taşkesenlioğlu ile bile mütercimidir. Hüseyin Hoca Alanyalı hacı Hüseyin oğlu H. Mehmet’in oğludur. Babası 1324 doğumlu olup 1981’de vefat etmiştir. Dedesi dahi 1954’de vefat etti.

Hüseyin Hoca’nın dedesi aslen Alanyanın Dimni Aşayirinden olup Dim çayının kıyısında meskunlar iken hayli evvelleri fakirlik yüzünden elinde sadece tütün kıyma aleti olan bir tütün havanı ile Dimniden çıkıp Göcere yerleşmiş. Ve sonraları zengin, hayırsever, işçiler çalıştıran, çobanlar tutan kocaman bir ağa olmuş.

Hüseyin Karapınar Hoca’nın İmam Hatip ve yükseğinde ve haricen ders aldığı Hocalar; Kemal Edip Kürkcüoğlu, Mahir İz, Mehmet Tancı, Davutoğlu, Halil Gönenç ve Mehmet Savaş’tır. Bir aralık Sadrettin

Yüksel'den de ders almış. Hüseyin Hocanın zevcesinin anadan dedesi Hotamışlı Durmuş Hoca olup öte yandan Başkışlalı Yunus Hoca (vefatı 1959) Yunus Hoca dahi babadan dedesidir. H. Hoca bir yandan da Konya ilahiyat Hocası ve M. Elbuti'nin Ellamezhebiye adlı eserini 1976'da tercüme eden Durmuş Ali Kayapınar'la da amcazadelerdir. (Kendisinden)

Molla Halil Hoca: H. Hoca Efendinin ecdadından Göcer köyü eski ulemasından Molla Halil Hoca Müderrisi Osmaniye, Mütebahhir'i ulema'î İslamiye'den fazıl, kamil bir zat olup 1800 yıllarında berhayat iken münhal olan Karaman Müftiliği imtihanına girmek üzere yola çıkmış. Sınav başlamış, sıra bu kıyafeti bozuk Yörük Hocasına gelmiş, sınav sorularına geniş detaylı cevaplar veren bu Hocanın başarısı ötekilerden üstün görülerek Müftülüğe bu Hoca aday gösterilmesi üzerine bu Hocayı küçümseyen öteki Hocalar bozuma uğramışlar. Artık başlarına Müfti olacak olan bu Hocaya karşı hürmet ve güler yüz göstermeye başlamışlar. Halil Hoca birkaç ay Karaman Müftiliği yapmış ise de münzevi ve mütenahi köy hayatına alıştığından bil'istifa Karaman'ı terkle Göcer köyündeki Kuşei vahdetindeki mütealasına dönmüştür. Göcer köyündeki sarp dağına ta o zaman araba geçecek yol güzergahını ilk olarak Halil Hoca, imece usulü ile, ileriye görerek yaptırmıştı.

MUZAFFER CAN HOCA

Muzaffer Can Hoca 26.04.1946 yılında Karaman'ın Bucakışla nahiyesi

Kurucabel köyünde doğmuştur. Babası Durmuş Ali (D. 1332), dedesi Nebi (D. 1298) dedesinin babası ise Akoğlan'dır.

Muzaffer Hoca alicenap, hazır cevap, bir üstazı nazimüttepcil bir zat olup ta eyyamu sabavetten beri mademelhayat derdi günü kitap, vadii hayrat da neçe ezmine'i muhtelif ve emkine'i müteaddide de ve medayin'i mamure de aşayiri adidesinden, kabayil'i kesiresine kadar, hasılı aktar'i alem alimlerinden çelikten çarık, demirden deynek edinip, tahsili mu'tat yada gayri mu'tat mebad'i ulum'u taliyeyi ve aliyei (Cehaletin kol gezdiği, adetlerin ayetlerin yerini aldığı ulemayı Osmaniyenin gaybubeti, İmam Hatiplerin tuluati, bir devri fetretin ricalin günlerinde) okuyarak velba'sübadelmevd Hocası olmuştur.

Böylece mağbihil iftiharımız M. Hoca Efendi zekai fevgaladesiyle vücudu nadiril mevcut feridil asr efazılından ulum'u Arabiyyeyi ve İslamiyyeyi iktisab eylemiştir.

Zati alileri zaten daha devri tıfiliyetde iken (1962) bir zeka numunesi olduğu parıldayan gözlerinden zeka fışkırdığı ilerde mümtaz bir alim'ü fazıl müşahade'i acizi ile o günden beri musammimim idi.

Zira bir çok alimler vardır ki, kendilerinden istifade edilememiştir. Ve bunlar cemiyete müfit olmamışlardır. Çünkü bunların içinde akıllarının kıtlığı cihetinden ilimlerinden menfaat yerine mazarrat hasıl olanlar bile vardır.

Muzaffer Hoca kimdir?

Efendim Muzaffer Hoca hem okur, hem yazar. Hem oturur hem gezer, hem okur hem okutur. Onun hareketi sekenatıdır. Sekenatı da harekatıdır, onun müsahebatı müfarekatıdır. Seyyihati ticareti ziyareti nevm'ü ve yekazati me'külat-ı ve mütaleati lübbül'lüb, fihimarif gibi cümlesi şey'i vahit içinde cereyan ettiğinden, bunları birbirinden tefrik mayumkindir.

İbtidai tali tahsili 1959'da Bayırlı Nazmi Hocadan sarf, Akçaalanlı Durmuş Hocanın oğlu Hafız Necati Öğüt'ten Bucakışlada İmam iken nahv cümlesi ile Kuduri ile kesteli okudu ve Buharalı Celalettin Hocadan (Şüzürüzzehep), (Mişkat) ve merğınaninin (elbidaye)sini, Buhari ve İb. Kesir'in ilk iki cildini ve (El Baiz) adlı usul'ü hadisini ve (El Burhan fi ulumül Kur'an) ve (Katrünnedi-li Ebi Abdullah en nehavi el müteveffa 762)'nin Camiul usulünü Medine'de, Mekke'de dahi Hind'li Mevlana M. Niyaz'dan (Makamat'i hariri) ve (müellekati seb'a) ve yine orada

Abdulkerim Efendi'den Serahsi ve Fezdevinin usulü ile İmam Muhammed'in (El asl) kitabını okudu.

Ayrıca Konya'da Bozkır'lı (Dereli) Mustafa Efendi ile tanışması onun ilme merakında yeni ufuklar açmış, ders okuyarak değilse bile hususi yapılan sohbetlerle tedrisattan daha ileri faydalar elde etmiştir. Mustafa efendinin vefatına kadar dostlukları devam etmiştir. Yine Mustafa Efendinin selamını götürmek üzere ziyaretine gittiği Medine-i Münevvere'deki Erzurum'lu Mustafa Efendi ile tanışmış ve vefatına kadar süren bir dostluk elde ederek, Hanefi mezhebi kaynaklarına ait hiçbir yerde bulunamayacak kıymetli fikirler elde etmiştir. Zaten o sırada Medine'li Muhammed Sultan Nemenkâni'den Hidaye kitabının icazetini almak için Medine'de bulunuyordu.

Medine'de elde ettiği bir başka dost da Ali Ulvi Kurucu bey idi. Zaten Akif'in Safahatını adeta ezbere bilen Muzaffer Hoca, Ali Ulvi beyin hususi sohbetlerinde İslami edebiyatın nice çehrelerini tanıyıp, o edebiyatın ince zevklerine ulaşma fırsatını buldu.

Muzaffer Hocanın Pehlivanlığı yanı sıra meşhur olan diğer bir tarafı da seyahatleridir. Çağdaş Evliya Çelebi gibidir. Şu farkla ki, hoca gezdiği ve gördüğü yerleri yazmamıştır. Avrupa'nın tamamını, Kuzey Afrika'yı, Orta Doğu'yu ve Ön Asyayı tamamen gezmiş, önemli olanı da, bu yerlerin alim ve fikir adamlarıyla görüşmüştür.

Kendi başına mütalaa ettiği eserler: İlk zamanları, üç bine yakın, dini olmayan roman, hikaye tarih vb. Türkçe kitaplar okuyup bitirmiştir. Sonra Risaleyi Nur külliyyatı ve ib. Haldun'un 12 cilt tarihiyle ib. Esir'in el kamilini ve Dağıstani'nin Buhari muhtasarını ve 1973'te Mevdudi'den dini, siyasi kitap ve sohbetlerinden faydalandı. (ilerde doğacak oğlunada Mevdudi ismini koydu)

Hoca Efendi bir aralık Farsça ve İngilizceye çalıştı. Aydın'ın ve Karaman'ın köylerinde ramazan hocalığı yaptı. Kahraman Maraşta İ.Hatip Lisesini dışardan imtihanlara girerek bitirdi. 1968 yılında Karaman Dikbasan Camii İmamlığına başladı, 1971'de İstanbul Yavaşca Şahin camii'ne tayin oldu. Daha sonra (1973) Avrupaya giden hoca efendi orada birçok cami'nin açılmasına sebep olmuş, arkadaşlarıyla birlikte İslami derslerin verildiği bir okul açarak yüzlerce talebe yetiştirmişlerdir.

Eserleri:

1- 1980’de İbni Kayyim El Cevziyye’nin 6 ciltlik **Zadü-l Meâd’ını** okuyarak ve okutarak tahkikini tenkidini ve tercümesini sekiz sene de tamamlayarak 6 cilt halinde tabına da muavffak olmuştur. Bu meyanda eser dışı ve içi 12000 ehadisin dahi derecat ve kaynaklarını ve 150 kadar sair asarı da dermeyer etmiştir.

2- Zehebi’nin 7 ciltlik **İslam Tarihini** terceme ve tahkikini yaptı.

3- Yine İbni Kayyim El Cevziyye’nin **El Menarü-l Münif** adıyla sahih ve zayıf hadisler hakkında bir tercüme eseri,

4- **Çöküntü asrında Kur’an kültürü ve Ehemniyeti** adındaki telif eserinde; insanımızın İslam’dan uzaklaşmasıyla içine düştüğü gerilemeyi ve bu sıkıntılı durumdan çıkışta Kur’an kültürüne sahip olan İslami akımların çalışmalarının değerlendirilmesi vardır.

5- Ayrıca 25 yıldır yapmış olduğu Hac Seferleriyle de özellikle Avrupadaki yurtdaşlarımıza büyük hizmetleri olmuş, bu konuda da; **Delilleriyle Hac ve Umre** ve **Pratik Hac Rehberi** isimli eserleri yayınlamıştır.

Ayrıca İstanbulda kardeşi Nebi Can ve eniştesi Mahmut Toptaş hocayla birlikte kurdukları **Cantaş Yayınevinde**, modern usulde **Arapça Öğretimi** ile ilgili birçok kitap yayınlamaya muvaffak olmuşlardır.

Muzaffer hoca kendi neslinden de hocalar yetiştirmeye devam ediyor. İki oğlundan Büyüğü Mevdudi Can; Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdikten sonra yine aynı Fakültede Hadis dalında Master yapmaktadır. Küçük oğlu Muhammed Ali Can’da Isparta İlahiyat Fakültesini bitirip, Oda ağabeyi gibi Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Hadis dalında master yapmaktadır. Kızlarından Şeyda Can’da Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirmiştir.

M. Hoca’nın doğum yeri olan **Kurucabel köyü**, ilk oğuz Türkleri ve Bolacalı aşireti ile Cansız oğulları yerleşmiş olup davar sürüsü ile sık ormanlık olan Kurucabel’e gelir ve Böğürtlen çalıların içinden tekenin birinin sakalının ıslak çıktığını gören Kurucabey adlı ağa orayı deşer ve şimdiki köydeki su çıkar. Ve oraya yerleşir.

Bunlardan sonra (Akoğulları) ailesinin obası da bunlara iltihak ederek yerleşmişlerdir. Kurucabel köyü 1894’de 99, 1925’te 152, 1950’de 95, 1970’de 101 nüfusu vardı. (Kendisinden)

MAHMUT TOPTAŞ

1947 Karaman-Göçer köyü doğumlu. İlkokulu köyünde okudu. Öğretmeni bu çocuk zayı olmasın diye babasını ikna ederek Köy enstitüleri imtihanına sokmak için Karaman'a getirdiğinde bir camiye öğle namazı kılmak için girdiler. Müezzin Ahmet efendi babasıyla hoşbeşten sonra geliş sebebini öğrenince, Köy enstitülerinin İslâm'a aykırı işler yaptığını söyleyerek babasını vazgeçirdi. Babası elinden tuttuğu gibi imtihana sokmadan köye götürdü.

İlkokulu bitirdiği 1959 yılının yaz mevsiminde köyünde herkese, evinde Kur'an okumasını öğreten **Mahmut Karaköse'den** Kur'an okumasını öğrendi.

Torosların eteğinde, alt tarafında nar, üst tarafında kar olan Akçaalan köyünde **Süleyman Hilmi Tunahan** hoca efendinin öğrencilerinden Mehmet Çakırlar hocadan ve Necati Öğüt hocalardan Arapça okumaya başladı. Daha sonra Karaman'a geldi. Orada da yine Arapça öğrenimi devam etti. **İmam-Hatip** okulunu hariçten imtihanlarla bitirdi. 1967 yılında İmam olarak **Diyanette görev aldı** ve Karamanın **Bucakkışla** nahiyesinde imamlık yaptı. O yılın Temmuz ayında Jandarma eri olarak

askere alındı. Silvan, Van, Hakkari ve Beytüşşebab'da 24 ay askerlik yaptı. Hakkari'de iken **“Elli Bir Nolu Hudut Taşı Aslanları”** diye bir tiyatro eseri yazdı ve alay komutanı Albay **İbrahim Baskın**'ın izni ile bir gece subay ve erlere, bir gece de **Hakkari** halkına sahneledi.

Askerlik dönüşü Karaman'da çok değerli arkadaşlarıyla **“Uyanış”** gazetesini çıkarmaya başladı. (1969). Gazetede ilk yazısı, kırk yıllık arkadaşı, bu arkadaşlığını kız kardeşiyle evlenerek akrabalığa çevirdiği **Muzaffer Can** hocayla hazırladığı **“Hz.Ömer'de Tecelli Eden İslâm Adaleti”** başlıklı yazı serisidir. Gazete hala yayın hayatına değerli dostları **Ahmet cici** sahipliğinde devam etmektedir.

1973 yılında resmi İmamlık görevinden istifa ederek **Fıransa**'ya gitti. Bir buçuk yıl çalıştıktan sonra tatil için Türkiye'ye geldiğinde, Üniversite imtihanlarına katıldı, Konya Ereğli ilçesine **Mürakıp** olarak atandı. Daha sonra İlâhiyat fakültesine dönüştürülen, **“Konya Yüksek İslam Enstitüsünü”** kazanınca **“Ne Fıransızın yüzü nede Fırangı”** dedi ve okula devam etti.

1979 yılında mezun oldu. İmtihanla 1980 yılında **Mersinin Mut kazasına Vaiz olarak atandı**. Aynı yıl **Haseki Eğitim Merkezinin** imtihanına katıldı ve Ocak 1981 yılında Haseki Eğitim Merkezinin Arapça bölümünde eğitime başladı. Değerli hocalardan istifade etmek için çok çalışırken, Üniversite öğrencilerine de sohbetler ve konferanslar vermeye devam etti.

İki yıllık eğitim sona erince **Balıkesir'in Edremit ilçesine Vaiz olarak atandı (1983)**. Sözlü ve yazılı yayıncılığa devam ederken, **Ayasofya camiinin** imamlik kadrosunun boşaldığını öğrendi. İmtihana katıldı, kazandı fakat cami kapalı olduğu için Vaiz olarak istihdam edildi. 1991 yılında caminin küçük bir bölümü ibadete açıldı. İki ay görev yaptı. Bir müddet daha imamlik yaptıktan sonra 1995 yılında **İstanbul Merkez Vaizliğine atandı**. Hoca efendi vaizlik görevi sırasında Fetva dairesinde de vazife yapmıştır. Ocak 1999 yılında resmi Vaizlikten emekli oldu.

“Hocanın rahmetlisi olurda, emeklisi olamaz.” diyerek **Milli gazete**'de haftada beş iş gününde köşe yazılarına, **Marmara FM 105.3** de Cuma günleri saat 09-10 arası **“Şifa tefsiri”** sohbetlerine devam ediyor. Hafta sonları İstanbul dışına konferanslara gidiyor. Ayrıca

Yönünü kibleye dönen kardeşlerinin meşrebine bakmadan hepsinin dergilerinde yazıları yayınlanmaktadır.

Eserleri:

- 1-Allah Rasûlünün diplomatları (1970)
- 2-Kur'anı anlama yolu (1987)
- 3-Sünnet savunması (1988)
- 4-İman ve altı esası (Baskı:1988) Türkçesi onun üzerinde baskı yapan bu eseri Azerbeycan'da Rusça'ya çevrildi ve 1994 yılında basıldı. Benim bilebildiğim kadarıyla beş baskı yaptı. Hiçbir hakkı mahfuz olmadığından dileyen dilediği kadar basıyor. 1991 yılında Kazakça ya terceme edildi ve doğu Türkistanlılar için Arap alfabesiyle basıldı. Türkçesi, 2000 yılında Bulgaristan'daki Türkler için on bin adet basıldı.
- 5-İslâm ve Beş Esası (1988) Kazakça ya terceme edildi.
- 6-İhsan (1988)
- 7-Namaz süreleri ve Yasin süresi Tefsiri (1988)
- 8-Arapça Konuşma Kılavuzu (1988)
- 9- Arapça Konuşma Kılavuzu ve Hac Rehberi
- 10- Köleliğin Alfabesi, Hürriyetin elif bası (1988) Arapça ya terceme edildi ve basıldı (1992)
- 11-Arapça-Türkçe, Türkçe Arapça Lügat (1989)
- 12- İnsan Enerjisi ve İsrafi (1989)
- 13- İslâm Hukukunun Önemi, Özellikleri ve Evrenselliği (1991)
- 14- Küfür Cephesinde Yeni Bir Şey Yok (1991)
- 15- Nefretin Anatomisi (1992) Makaleler
- 16- Hz.Havva'nın Kızları (1992) Rusça baskısı 1999
- 17- Zenginlere ve zengin olmak isteyenler nasihat (1993)
- 18- Medine Devletine Giden Yol (1990)
- 19- el-Esmâ'ül Husnâ Şerhi (Baskı:2000)
- 20- Nevevi'nin Kırk Hadis Tercemesi. (Türkçe, Arapça ve İngilizcesi birlikte basıldı.)
- 21- Mevlâna'da Cihat Anlayışı (1989)
- 22- Mektupla Arapça öğretimi (1985)
- 23- Akif'in Diliyle Açıklamalı İstiklâl Marşı (Baskı:1999)
- 24- Hoca Ahmet Yesevi'nin Diliyle İslâm (Baskı:2000)
- 25- Modern Arapça Lügatı (1985)

- 26- Modern Hayatta Nebevi Mücadele (Baskı:1990---2001)
27- Mevlânanın Diliyle Kur'an Tefsiri(Baskı:2000)
28- Şifa Tefsiri 8 cilt (1993-1998)
29- Nüzûl sırasına göre Kur'an Mesajı -1- (2001)

Mahmut Hoca nasıl bir Hocadır?

Efendim zatı Fazılaneleri tâ Eyyamı Sabavet ve Devranı tıfiliyetlerinden beri ilme aşık idi. Daha doğrusu ilmin ne olduğunu bilmeyecek kadar küçük ve arkasından onu ilme teşvik edecek biri yok iken, Allah (c.c.) ilmi ona aşık etmiş ve onu ilme çekmiş. İşte böylece resmi, gayri resmi Hoca ve mekteplerde veya Medrese Müderrislerinden okuyarak gelmiş fakat çok ızdırıp ve imkansızlıklar içerisinde ilmin zilletinin lezzetini tatmıştır. Zira herşeyin bir ziyneti vardır, İlmin zilleti de ziynettir.

Mahmut Hoca o cefa ile arı gibi her çiçekten topladığı islam'i ilimleri safa ile avamdan havassına dek sohbet, vaaz, konferans yolu ile tohum torbası delik derbeder çiftçi gibi devri diyar eyleyib durmakta. Sonra o döküştürdüğü yerlere bakarsın bir barani ilahi, yada şebnemi rabbani iner, iner de yeşeriverir.

RAMAZAN YILDIRIM HOCA

Küçük yaşlarda devri sabavet ve zaman'i tıfiliyetten beri nice ezminei muhtelif ve Emkine'i Müteaddideye hayli müttedi medide islam'i ilim ve

**KARAMAN HAFIZLARI VE KUR'AN KURSU
HOCALARI**

ÖMER LÜTFİ EFENDİ

Kelami oğlu Musa ağanın oğlu olup H. 1270 senesinde Karaman'ın İlisira Köyünde doğmuştur. Köyündeki ilk mektepte Kur'an-ı Kerim'i Hıfz edip Karaman'da bulunan Hafız Osman Efendi Medresesinde Sarf ve Nahiv okumaya başlayıp İstanbula gelmiştir. Yedi yaşında Hafız oldu. Fatih civarında Feyzullah Efendi Medresesinde ikametle sonradan ders vekili olan Ahmet Asım Efendinin ders halkasına girmiştir. Kanunisani 1306'da İcazet almış ve Temmuz 1302'de mekteb-i Nuvvab'a imtihanla dahil olmuştur. Mart 1307'de Şehadetname alıp mezun olmuştur.

Temmuz 1307'de ilk olarak Ermenek kazası Naibi olmuştur. Hizmet müddetinin ikmali üzerine Temmuz 1309'da ayrılmıştır.

Şubat 1894 (1309)'de Kars-Zü'l-Kadriye kazası niyabetine tayin edilmiştir. Kanunisani 1310'da ayrılıp Haziran 1313'den mayıs 1315'e kadar Hayrabolu, Mayıs 1315'den Nisan 1316'ya kadar boşta kalmış, nisan 1316'dan Mart 1318'e kadar Karaisalı, Mart 1319'dan Temmuz 1321'e kadar tekrar hayrabolu kazaları Niyabetinde bulunmuş ve Mayıs 1323'de Dırac sancağı Naibi olmuştur. Nisan 1325'de Dırac'tan ayrılmış ve Ağustos 1326'dan kanunisani 1328'e kadar çankırı ve Nisan 1330'dan Temmuz 1331'e kadar Niğde sancağı Niyabetinde bulunmuştur.

11 Temmuz 1331'de Kayseri sancağı Naibi olmuş ve rahatsızlığı hasebiyle izin istemiş ve bu sıralarda Yozgat istinaf mütte'i umumiliğinin

telgrafına göre 6 Mart 1334 (1918)'de vefat etmiştir.

(dosya no 974, sicil defteri. C.1, Sh:321)

Ömer lütfi Efendi İlisiradaki evine kurmuş olduğu kütüphanesinin kısmen yazma, basma, telif ve tercümelerden müteşekkil bir hayli kitapları 1946'da Karaman kütüphanesine devir edilmiş, ancak Kur'an-ı Kerim ve birkaç yazma eserlerden evladı tarafından el konulmuştur.

Ömer Lütfü Efendi M. Akif hayranı bir zat olduğundan onun safahatını çok okurdu. Hatta oğlunun adını M. Akif koymuştu soyadı Özkes olduğu için Mehmet akif Özkes adlı albay dahi rahmetli olmuştur.

HAFIZ MEHMET EFENDİ (KIRNAZZADE)

Karaman ahi Osman mahallesinde doğmuş, 1938 yılında vefat etmiştir.

Babası Mehmet Ali Efendi, annesi Züleyha hanımdır. (Bk.Nüfus

Kt.C.No:004101, Hane 50.) Hafız H. Emin Efendi aynı zamanda meşhur

Kırnaz Müftinün küçük kardeşidir.

Kardeşi de Kırnaz Müfti kadar Hoca değilsede o günün Müderris ve Ulemasından idi. Ve çarşı Camiilerinde İmamlığı vardı.

Bu zatın bir de Mehmet Ali adlı yine Hoca oğlu vardı ki, oda Akteke Camiinin kuzeyindeki Hacı Beyler Camiinin İmamı idi. (Hacı beyler Camii avlusundaki kitabeye göre ikinci beyazıt zamanında Hicri 902, Miladi 1496 (H.757.m.1356)'larda Sahibül Hayrat Seyfüttin'i Hacı beyler tarafından yaptırılmış olup, sonraları 1951'de Karaman halk kütüphanesi haline getirilmiştir. Bu Camii daha evvelce daha önde idi 1319 (1903)'da Karamana demiryolu ulaştığı yıl çarşıya birinci istasyon caddesini düz çekeceğiz diye haylisi batı tarafından kesmişler, Camiinin Kible ve batı

tarafı mezarlıktı. Hatta solunda bir türbe vardı.)

Resimdeki sarıklı H. Hafız emin Kırnazın yanındaki çocuk kendi yiğenidir. Yani Hacı Raufun oğlu Kamerlerin Ömerdir ki, 1928 doğumlu olup, anası Kırnazlardan yukardaki adı geçen Kırnaz Müfti ile Hacı Emin Hocaların kızkardeşidir. Ve adı Züleyha-Zelihadır. Bu kadın Hacı Raufun anası değildir. Halbuki Hacı Rauf ile Kamerlerin Ömer kardeşirler. Meğer bu iki zatın babası olan 1948’de 78 yaşında ölen Hasan Hüseyin Efendinin anasından sonra Ömerin anasını Kırnaz Müfti ve Hacı Emin Hocaların kız kardeşi Zelihayı almış ve Ömer Kamer işte ana tarafından Kırnazlara dayanır, Kamer Hacı Mustafa yeğeni ise Kırnazlara karışmazlar. Bu resim Şabaniye Camiisinin önündeki foto Seyyid Ahmet dükkanında 1934’de Perşembe günü saat 14,00 da çekilmiş. Malumatlarımız arşivlerden ve Ömer Kamer ve Ali Efendilerdendir. Eski kayıtlardan.

ARAP HOCA (YAHYA HİDİRİN BABASI)

1893 (1310)’de Filistin’in Lûd köyünde doğmuş, 1975’de Karaman’da Vefat etmiştir. Arap Hocanın asıl adı Abdüllatif Hıdır olup 1909’lü yıllarda 18 yaşlarındayken Filistin Osmanlı hükümrânlığı altında iken

asker olarak Türkiye'ye gelmiş askerliğinde Kazım Karabekir komutasında Şarkta harbe katılmış, beş senede Çanakkale muharebesinde olmak üzere on yıl askerliği vardır.

Arap Hocanın Filistin'deki akrabaları:

1- Taha Hıdır: bu zat Ürdün ve Mekke'de Hafız yetiştiren Huffaz Hocası olup, Mısır'da 1990'da 106 yaşında sağ idi. 2- Abdük'kerim Hıdır: Ürdünde yaşar. 3- Rabia Hıdır: Ürdün'de. 4- Rasîka Hıdır: Ürdün'de

Arap Hoca tüm Hafız olup, gayet Fasîh Arapça bilirdi. Evrad eskarına devam ederdi.

Arap Hocanın evladı: Yahya Hıdır, Muhyiddin Hıdır adlı oğulları ile Zarife Cengiz ve Hikmet Semerci(Konya'da)adında kızları var.

Torunları: Elektirik mühendisi Ahmet Hıdır, Yüksek Mimar Mühendis Abdüllatif, Dr. Mehmet Hıdır. Babaları Yahya Hıdırdır.

Yüksek Mimar Mühendis Mesut Cengiz, Mimar Mühendis Mehmet Cengiz, Recep ve Celal beyler Zarife adlı kızındandır. Ve Konya'daki Hikmet Hanımdan dahi Necati ve Mustafa ve İbrahim adlı Arap Hocanın torunları vardır.

Arap Hocanın Türkiyeden evlenmesi: şöyleki, Harbten, Filistine dönüş terhisi ile trenle giderken 400 neferden, Karaman istasyonunda trenin bozulmasıyla 20 kişi kalır ve her biri ova köylerine dağılırlar. Arap Hocada Çoğlu köyünde, oğlu askerde olan Nine adlı bir kadına harmanıcı durur. (Bu Nine kadın Çoğlu'dan Hüseyin Keser adlı kişinin babasının anasıdır.) Arap Hoca yıllığını alıp, Karamana gelir ve Kervansaray sahiplerinden Ermenekli Pir Mehmet'in yanına işçi girer daha sonra Pir Mehmet'in Ermenekteki Ayşe adlı kadınla Pir Mehmet ağanın aracılığı ile evlenir. Ve Arap Hoca hanımı ile Filistine döner.

İşte büyük oğlu Yahya Hıdır 1927'de Filistinde doğar. Hoca Efendi Yafa'da bir dükkan açar ve Zernuka köyünde de bir portakal bahçesi edinir. Fakat 1934'lerde ilk israil zülmü başlayıp, Filistinliler mal ve mülkünün başına silah zoruyla vardırılmaz olunca, Yahya Hıdır 9 yaşında olduğu halde 1935'de Türkiye'ye döner ve Yahyanın Validesi olan Ermenekli Ayşe Hatun ile Dinek köyüne yerleşirler. Fakat ne yazık ki, adı geçen hanımı orada vefat etmiş mezarı El Yevm oradadır.

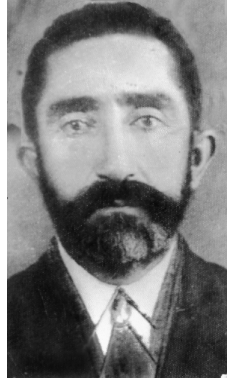
İşte Mesut Cengiz ve Ahmet Hıdır beyler ve Kadir gecesi doğduğu için Kadriye Hatunun vesairenin dedesi bu Arap Hoca olduğu gibi ebeleride

yukarıda adı geçen Arap Hocanın Ermenekten evlendiği ailesi Ayşe kadındır.

Netekim Mesut Cengiz ve Ramazan Divleli'nin(Elektrik mühendisi) kızlarına büyük annelerinin adı verilmiştir. Ramazan Divleli ki, Yahya Hıdırın damadıdır. Arap Hoca'nın evlad ve afadından hepsi muhterem, mütevazı, mütediyyin ve musalli kişilerdir. Maasselameh.

Yahya Hıdırın babası; Kendi anlatımına göre Lûd gölünün kıyısında bulunan Lûd şehrindenmiş. 11 yıl çeşitli yerlerde ve Çanakkale'de askerlik yaptıktan sonra, Karaman'ı beğenerek burada yerleşmeye karar vermiş. Ermenekli Pirgonların akrabası bir hanımla evlenmiş. Bir süre omuzunda, temizlenmiş ceket, pantolon, palto sattıktan sonra sebze pazarında sebzecilik yapmış. 10,12 yıl bu işi yaptıktan sonra, büyüyen ve eli ekmek tutan oğlunu yanına alarak onu kasaya oturttu. Oğlu Dr. Hacı Mehmet Armutlunun eniştesi olur. Şabaniye Camiisinin karşısında, Pasta, börek, çörek, baklava, misafir şekerleri, lokum, somurma şekeri üretirdi. Yahya Hıdır'ın ürettiği pasta, su böreği, dondurma aranılır nitelikteydi. Babasına ve Müşterilerine ikram eder izzette bulunurdu.

HACI SAMİ

1869'da doğmuş 1967'de 98 yaşında iken vefat etmiştir. 15 tane çocuğu olup 80 adet torunu vardır. 15 yaşında Hacca gitmiştir. Babası Tartanzade Emin ağa, dedesi Haki Ahmet. H. Sami daha 10 yaşındayken Hafız oldu. Parmaklı Camii İmamı idi.

Tahsilini Hatuniye Medresesinde Macar Hocada gördü. Macar Hoca Kırım asıllı olup, Kanbur Yunus'un anasının dayısı oluyor.

Aile seceresi: Mustafa, Nuri, Muhsin, Hamit, Halit, Ahmet, Rüşdi, Melehat, Habibe, Berahat, Tezcan, Müjgan, Zöhre. (K. T. 609)

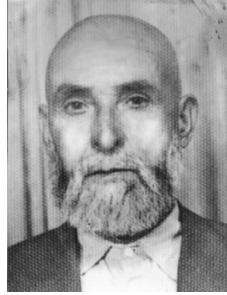
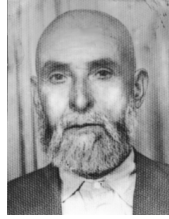
Hacı sami babasına ait topucak mahallesindeki tartan sokağında 22 kapı sayılı büyük konakta dünyaya gelmiştir. Bu konağın kemerli bir kapısı vardır. Bu kapı ezel olarak İstanbuldan getirilen ustalara yaptırılmıştır. Hacı Sami Efendi bir süre babasıyla birlikte tarımla uğraştı. 1908 yılında İstanbul'a gidip, orada on yıl ticaretle uğraşıp, sonradan Karaman'a geri dönmüştür. Tartanların kök sülalesi Tartanzade Hacı Mustafa'dan gelir. Hacı Efendi, Molla Efendi, Hacı Ahmet Efendi ve Sarı Ahmet Efendi. Hacı Ahmet Efendi 1338 (1922) yılında vefat ettiğinde iki çocuğu vardı. Bunlar Hacı Emin tartan ve Neslihan hanımdı (Eski Bursa milletvekillerinden Karaman'lı İbrahim Öktem'in büyük annesi) Neslihan hanım Müfti İbrahim'in eşiydi.

Hacı Sami amcanın babası Hacı Emin idi. Bunlar altı kardeşti; Hacı Sami, Fadim Tartan, Ayşe Tartan, Emin Tartan, Hulusi Tartan'dı. Emin Efendinin ilk eşi Mut beyin kızı İmiş hanımdı. İkinci eşiyse Kayserilizade Hacı İsmail Efendinin kızı Ana kadındı.

Neslihan hanımın çocukları, Ahmet Öktem, Zehra, Fahriye, İbrahim Öktemdi.

Ayrıca Hacı Sami Karaman'daki gayri müslimlerin tekelinde tuttıkları ticareti, ilk defa müslim Türklere getirip ele geçirendir.

H. Sami eczane yokluğundan nebati ilaçlardan bedava ilaçlar yaparak dağıtırdı. Hasseten üzüm çubuğu budandığı zaman şişelere damlalar toplar, göz damlası olarak meccanen dağıtırdı.(ahfadından)

HAFIZ OSMAN HOCA (N. Paşa Camii İmamı)

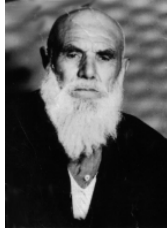
Osman Hoca 1887 (1305) yılında doğmuş 1976 yılında vefat etmiştir. Babası Hafız ve Müderris Ömer Efendi (doğumu:1268/1852 vefatı 1915). Bu dahi Nuh paşa Camiinin fahri İmamı olup öte yandan da Camiinin avlusundaki kain Keşi Medresesinin Müderrisi idi. Ömer Efendi bu Medresede Müderrisliği süresince 35 alim yetiştirmiştir. Bunlardan en son kalanı ve bilineni Meşhur Gödetli Ali Hocadır. Ömer Efendinin dört oğlu vardı, bunlardan en büyüğü İbrahim olup yukarıda adı geçen Gödedli Ali Hoca'nın emsali olmakla babasından okuyup alim çıkmıştı. Bu zat

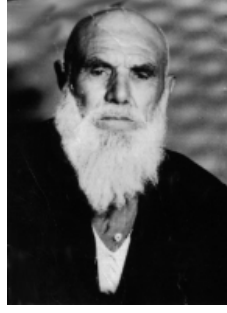
Çanakkalede şehit düşmüştür. İşte Karamehmetin oğlu İbrahim Özören bunun adını almıştır.

Büyük Müderris bu Ömer Hocanın şehidi İbrahim Efendi'den başka Nuh Paşa Camii İmamı Osman Hoca(01-1976), Tahir Özören Hoca (01-1983) ve Kara Mehmet Özeren (01-1986) oğulları vardır. Otelci Kara Mehmet'in dahi İbrahim ve Halil ve Ömer adlarında olan Ömer dedesi büyük Müderris'in adı aldığıdır.

Nuh Paşa Camii; 1596 (1005)'da Osmanlı Paşalarından Nuh Paşa nam zatın Osmanlı mimarisinin şaheseri olarak yaptırdığı bir Camiidir. Ayrıca Osman Hocanın kızı Fatıma'nın oğlu Bünyamin Evren bey dahi ve kayın pederi Ozüm kardeşlerimiz mütteki, müstakim pek muhterem zatlardır.

Resmin sahibi olan Hafız Osman Efendinin asıl İmamlık kadrosu Yunus Camiinde iken, evinin Nuh Paşa Camiine yakın olması sebebiyle, diğer yandan Nuh Paşa Camiinin asıl İmamı da Süleyman Atıcı'nın babası Ömer Hoca iken Camiilerinin gönüllü mübadele etmişler. Zira ömer Hocanın evinde Yunus Emre Camiine yakındı. Göndürelî Hasan olgun (1833) talebelerindendir. (ahfadından)

MUSTAFA SEVER (Bozgandaklı Hacı Hafız)

Mustafa Sever Hoca 1312 yılında doğmuş 1984 yılında vefat etmiştir. Babası Hacı Mustafa, Battal oğullarından Mustafa, dedesi Mehmet Hoca'dır. Annesi Ayşe, hacı İbrahim oğullarından.

Hacı Hafız bir kır evliyası idi. Gayet mütebedeyyin, mütteki, Halim, Salim ehli ilim ve Hafız Kelam bir zat olup başlıca meziyetleri şunlardır. Çelik Hafız olması, Bir akşamdan bir akşama devamlı Hatim yapması, Yaptığı hatmi mutlaka o gün biri öldü ise onun ruhuna bağışlaması, eğer değilse bir dostuna bağışlaması ve ömür boyu buna müdavim olması, kendi köyünde birkaç Hafız yetiştirmiş olması, dokuz evladından Mehmet ve Abid Efendileri de okutup dini tahsil ve ailevi terbiyelerini bihakkın vermesi, talebe ve ilim adamlarını pek sevmesi ve misafirperver olması gibi bir çok evsafı hamidiye sahip olan bu kır evliyası 92 yaşında iken 1984'de Rahmeti Rahmana kavuşmuştur.

İlk Kur'an-ı Kerimi dayısı Hacı İbrahim Efendi'den okumuş, hıfzını da amcası H. Hüseyin Efendide tamamlamıştır. Daha sonra Karamana gelerek Dr. Baha Müderrisoğlunun babası Gargara Hoca'dan Arapça okumuştur. Sonra Konya'ya giderek Büyük Yalvaçlı Ömer Efendi'den İslam'i ilimler ve feraiz okumuştur.

Bunun yanı sıra Büyük Müfessir Hadim'li M. Vehbi Hoca'dan da İstifaze'i feyz eylemiştir. Daha sonra kendi köyüne dönerek hiç aralıksız ve ücretsiz 35 sene İmam Hatiplik yaptı. 1947'de Hacca gidip geldikten sonra gayri halk arasında Hacı Hafız diye şöhret buldu. Bozgandaklı Hafız Ramazan (1941) talebesidir. (kendisinden ve Evladı Mehmet Efendi'den)

MEHMET EMİN GENÇ HOCA

Hafız Mehmet Emin Hoca Efendi Karaman'da 1905 yılında doğmuştur. 63 yaşında 1968 yılında vefat etmiştir. Karamanımızın baş Çelik Hafızlarında Mehmet Emin Efendi ciddi, vakur bir zat olup halim ve selimliğinin yanında gayet disiplinli şekilde talebe ve nice Hafızlar yetiştirmiştir. Ezcümle Talebeleri: Zengenli H. Süleyman, Şabaniye Camii imamı İhsan, Kır mahalle İmamı M. Ali, Kılbasan'lı Tefik kara ve genç iken vefat eden Musa Kayhan vesairedir.

Mehmet Emin Hocanın babası da Zamanın çok değerli bilim adamlarından meşhur Sofu Hoca'dır. Hafız Mehmet Emin Genç yedi yaşında iken Hafız olmuştur. Yaşının küçüklüğü yüzünden bu kutsal Kur'an-ı Kerim onun hafızasında yıllarca kalmış ve bir gün kendisine görev verildiği zamanda Hatm ile Teravih namazı ile göreve başlamıştır. Çok çeşitli illerde çalıştıktan sonra T.M.O.'nin istasyonda bulunan kantar memurluğuna getirilmiştir. Oturduğu yer Hoca Mahmut mahallesidir. Zamanın büyükleri onun hafızlık pişkinliğini anlatmak için evinden çıkıp ofise kadar Kur'an-ı Kerimin yarısını ofisten çıkıp evine kadar Kur'an-ı Kerimin diğer yarısını okuyarak hergün hatim inderdi derler.

Ev ile ofisin arası 1,5 km.'dir. ofisten sonra sebze pazarında belediye kantarında çalışmıştır. Bu arada Karaman'ın en büyük Camiisi olan Dikbasan Camiinin İmamı vefat etmiş ve yerine değerli bir imam aranmaktadır. Kara Müfti lakabı ile anılan Mehmet Yaralı bir Ramazan başlangıcında hocayı görevlendirir.

Hafız Mehmet Emin Genç Karaman'da doğruluğun timsalidir. O karnının tokluğunu değil herkesin tokluğunu düşünen bir insandı. O sıcacık yanan sobanın karşısında keyif çatan değil, ateş yakacak odunları

bulamayan insanlara odun temin ederek onların mutluluğuyla mutlu olan bir insandı. Hayatı yokluk içinde geçmesine rağmen kimsenin bir kuruşuna minnet etmeyen bir insandı. O inanıyordu ki, Allah (c.c.) kullarının kazandığı her kuruşu nereye sarf ettiğini ve nasıl kazandığını tek tek soracaktı. Onun için zenginliği, çok parayı istemeyen bir zat idi. Babasından bir tarla anasından bir ev kalmış çok dar zamanlara düşmesine rağmen bunları satmamış ve çocuklarına bırakmıştır.

Zamanın Müftüsü Mehmet Yaralı vaizliği kuvvetli fakat hafızlığı olmayan bir zat idi. Camilerde vaaz verirken okuyacağı Ayeti Hafız Emine sorar, o da; o Ayetin hangi sayfada hangi satırda olduğunu izah ederdi. İkisi bir birini tamamlayan ikili idi. O derdiki bir imamın arkasında kaç kişi varsa onların sevapları ve günahları o an için İmama aitti. Büyük bir mesuliyet duygusuna sahip olduğu için tertemiz giyinir, yanlızsız sade bir okuyuşla halkına hizmet ederdi. (Evladından ve Talebelerinden)

MEHMET HAKKI ÖZÇİMİ (Çimi'li Hoca zade Hakkı Efendi)

(1901-1973) (Karaman'dan 30 tane Hafızların hocası işte bu zattır.)

1901 yılında Konya'da doğmuştur. İlk öğrenimini babası Ahmet Fevzi Efendi'den yapmış olup bu arada hıfzını da küçük yaşlarında iken ikmal etmiştir. Daha sonraları Islah-ı Medaris'e devam başlamış burasıda, kapanan Medreselerle birlikte kapanınca, öğrenimine Kütahya'da mevcut İmam-Hatip okulunda devam etmiş ve oradan mezun olmuştur. Mezuniyetini takiben İstanbul'a gelerek devrin en ünlü Hafız ve Kurra'larından Ayasofya Camii baş İmam ve Hatibi merhum Hafız İdris Efendi'den Kur'an-ı Kerimin okunuşu ile ilgili "İlm-i Kıraat"ı tedris ve talim etmiştir. İstanbul'daki öğrenimini tamamladıktan sonra Konya'ya dönmüş ve 1936 yılında Diyanet İşleri başkanlığınca, Bulgur Tekke diye bilinen bir Selçuklu eseri olan Camide açılmış bulunan "Konya Hafız yetiştirme Kursu"na müdür olarak tayin olmuştur. Camilerde mihraplara İmam ve mimberlere Hatip bulmakta sıkıntıya düşülen bir devrede ecdat yadigarı Bulgur Tekke'de ortaya koyduğu çok bereketli hizmet ve çalışmaları ile her biri Konya ve civar şehirlerin büyük Camiilerinde vazife alıp mihrap ve mimberleri dolduran ehil, yüzlerce İmam ve Hatibin yetişmesine vesile olmuştur.

Konya İmam hatip okulunun açıldığı yıllarda bu okulun Kur'an-ı

Kerim dersleri öğretmenliği görevini üstlenen Hakkı Efendi bu görevi ile birlikte yürüttüğü Konya Müftü katipliğini de bir müddet deruhte etmiş, daha sonra Konya Müftü vekilliğine tayin olunmuştur. Emsali arasında vekar ve ciddiyeti ile temayüz etmiş olan Hakkı Özçimili'nin Konya Müftü vekilliği esnasında büyük Camilerin onarımı bütün camilerin temizlik ve nizamı ve din görevlilerinin vazifelerine gereken ciddiyet ve hassasiyetle eğilmelerinin temini gibi konularda kendine has çalışmaları ile müstesna hizmetleri vuku bulmuştur.

Kur'an-ı Kerim ve İslam'a hizmetle dopdolu geçen hayatında son görev yeri Konya Şerafettin Camii Baş İmam ve Hatipliğidir. Bu görevi de on yılı aşkın bir süre ifa eden hakkı Özçimi, 30 Temmuz 1973 tarihinde vefat etmiş ve "Üçler kabristanı"na babası Çimili Ahmet Efendi Hoca'nın kabri yanına defnedilmiştir.

M. hakkı Özçimi Hoca'nın Karaman ve Konya'dan bazı talebeleri:

1-Karaman Aktekke cami eski imamı Ahmet Çınar Hafız D.1932;
2-Bardaslı Hafız Hasan Hüseyin Karaman Yüzbaşı Camii imamı D.132,
3-Beşgeçili Bozgandaklı Hafız Mehmet Ali Huffaz hocası D. 1933 4-
Karaman merkez vaizi Güneysırlı H. Bahri Hoca Efendi D. 1935 5-
Karaman demirciler camii müezzini Bozkır Kızılöz'den H. Şükrü 6-
Okkacılar Camii imamı Hafız Mehmet Özel Hoca 7- Konya civarından
Kadir Kaya 8- Ahmet Kutlu 9- Haydar Albayrak 10- Hakkı Elma 11-
Ahmet Baltacı 12- Ahmet Bal 13- Hüseyin Tekinbaş 14- Hasan Altun
16- Şükrü Onar 17- Mehmet Şeker 18- Servet Doğan 19- Fehmi Sarı
Güzel 20- Nuri Baş 21- Ahmet Pişkin 22- Ahmet Orta Kavak 23- Durmuş
Sert 24- M. Emin Buğdaycı 25- Durmuş... 26- Kamil Yaylalı 27-Ganimet
Çimen vs... Gibi Emsali 642 Hafız talebesine İcazet diploması vermiştir.
Bu hafızların pekçoğu bulundukları şehirlerde 33'er sene hatimli teravih
namazı kıldırarak bir çok talebeye de icazet diploması vermişlerdir.

KÂZIM HOCA (BEĞEN)

Kadı Nuh Paşanın oğlu olup 1928 yılında Karaman'da doğdu, Nesebi Siyaser Sultanda birleşir, iptidayı bitirdikten sonra 12 yaşında 6 ay gibi kısa bir zamanda hıfzını dayısı ve hocası Hafız Mehmet Efendide tamamlayıp Hafız olduktan sonra sırası ile Rüştîye ve İdadiyeyi Karaman'da bitirdikten sonra Konya'da ağalar Medresesinde Medrese tahsili görmüş olup Arapça ve Farsça dillerine aşina idi, tahsilini tamamladıktan sonra 3-4 sene öğretmenlik yaptıktan sonra bu görevinden istifa ederek kendi ismi ile tanınan Kazım Hoca Camisine İmam ve Hatip olarak tayin edilmiş ömrünün sonuna kadar imamet ve Kur'an-ı Kerim öğretmekle geçmiş, ahlaken çok temiz ve mütevazı bir kişi olup güzel sesli idi. Feyzini Büyük Pir Es'at Erbili Hazretlerinden almış olup onun müridi idi.

Güzel sözlerinden birkaçı:

İstikbal saliha bir hanımla evlenerek elde edilir.

En güzel amel Cenab-ı Allah (c.c.)'ın sevdiklerini sevmektir, en kötüsü ise hırsla kapılmaktır.

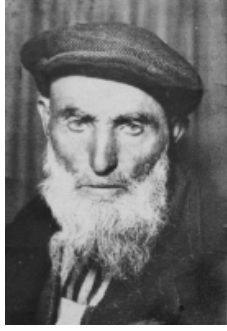
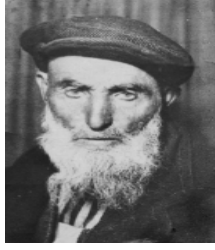
5 Şubat 1954 tarihinde vefat etmiş olup Karaman mezarlığında metfundur. Cenab-ı Allah rahmet eyleye. (oğlundan)

HAFIZ OSMAN HOCA

1928 yılında doğmuş 1987 yılında vefat etmiştir. Hafız Osman Hoca Bozkır asıllı olup Konya’da Hakkı Çimili Hocada Kıraat ilmini okumuş ve hafız olmuştur. Osman Hoca halim, selim, vakur bir zattı, yıllarca Karaman’da İmamet ve Huffaz Hocalığı yapmıştır. Çok hafız yetiştirmiş.

HAFIZ OKUR HOCA (YILAN GÜMÜLÜ)

Çelik Hafızlardan olup, bir, hayli talebe ve fahri dini hizmetleri vardır.
Oğlu Hüseyin bey okulunun yanda oturur.

MEHMET DEMİRCİ OĞLU

Mehmet demircioğlu Hoca 1893 yılında doğdu 1958 yılında vefat etti. Karaman Rüşdiye mezunu olup 35 sene demirciler camiinde imamlık yaptı. Mehmet demircioğlu Hoca 10 yaşında hafız oldu. Bir oğlu dört kızı var.

HAFIZ MUSTAFA

Dinç. Sarraf, 1924 yılında Dikbasan camiinin doğusundaki Ahmet Şen'in evinin yerindeki Medresede Osman sofunun torunu Abdurrahman ile hıfza çalışmışlar

HAFIZ CEVDET DEMİR

Parmaklı camii imamı idi. Şimdilerde sarraflık yapıyor.

HAFIZ ŞÜKRÜ EFENDİ

Aslen Bozkırlı olup Karaman Demirciler

Camii müezzini iken Hac seferinde trafik kazası ile vefat etti.

BEŞ KEÇİLİ MEHMET ALİ HOCA

Mehmet Ali Hoca 1933’de doğmuştur. Babası küçük yaşlarda Karamana gelen Bozgandaklı Abdullah Koçak’tır. (Doğumu 1933) bununda babası Mehmet Ali’dir. Anadan dedesi ise Hasan Hüseyin ağadır. Her iki dedesi ve babası da Bozgandaklı olup, fakat anadan dedesinin anası Manyan’dan gelmedir.

Banasının inekleri ve koyunları arasında beş tanede siyah keçisi olduğu için aileye “Beşgeçili” denilmiştir.

H. Hafız Mehmet Ali Hoca’nın ilk Kur’an hocası Ebelerin Mehmet Efendidir. Hafızlık hocası ise Konya’daki Hakkı Çimili hocadır. 1945’de Konya’ya gitmiş ve hafız arkadaşlardan Ak Tekke’nin eski imamı Ahmet Çınar ile Bardaslı Arap oğlu cami imamı hafız Hasan Hüseyin ile bile Hakkı Çimili Hoca’nın önünde (1938)’de açılan resmi Bulgurcu Tekkesi Kur’an kursunda 1949’da hıfzı tamamlamışlardır. Bunun dışında eski Konya Müftüsü Bolaylı İsa H. Veyiszade ve H. Haydar efendilerden de Feyz almışlardır.

Hacı Hafız M. Ali’nin ilk din görevi 1952 de Attariye camiine müezzin 1958 de Külâhçılar camii imamlığına tayin edilmiştir. Hatim ile Teravîh ve hatim ile sabah namazı kıldırıldığı camiler ise Kâzım Hoca, Yunus tekkesi, Külâhçılar camiidir.

Hacı Hafızın 150’nin üstünde Hâfız yetiştirdiği vardır. Tam 30 senede ikiyüz kadar talebesi vardır.

Hacı Hafız M. Ali sarf ve Nahivden ızhara kadar Abdullah Sıvacı’da bir aralık ders görmüştür.

Aslında Hacı Hafız M. Ali Şeyhliğini ilan etse iki yüz talebesi elini

öpmesi lazım gelir. Kaldı ki, Sordum Sarı Çiçeğe ilahisi ile Şıhlık yapanlardan geçilmiyor.

HAFIZ HASAN HÜSEYİN HOCA

Hafız Hasan Hüseyin Hoca Efendi Karaman'ın Bardas köyünde 1932 yılında doğmuştur. Babası Mehmet (1314 M.1897-1950) Hafız Hasan H. Hoca hıfzını Konya'da Hakkı Özçimi hoca önünde 1947'de tamamladı. 1948'de Konya Kapu Cami baş hafızlığı yaptı. Karaman'da Araboğlu vs. camilerde tam 32 sene Hatimle teravih kıldırıldı. Yüzbaşı Camiinde yüzlerce Kur'an talebeleri vardı ve elliden fazla hafız yetiştirdi. Konya'da baş hafızlık yaptıktan sonra ve bardas köyüne dönüp bağ dikme işi yaparken Karaman'daki bir Yüzbaşı yaptırdığı Camiye bir tüm hafız arayıp tavsiye üzerine Bardas dağlarından Karamana getirtip imamlığa

dolayısıyla nice talebelerin yetişmesine ve 32 sene hatimli teravîh hizmetine sebep olmuştur. Karamana bardastan geliş tarihi 1956'dır. Şimdi ise 15 senedir Allah (c.c.) onu halkın kalabalığından ve gov gıybetten saklayıp evinde kûşei vahdetinde münzevi bir hal üzere kalmaya alıkoydu.(kendisinden)

MUSTAFA KAYHAN (BAYRAM HOCA)

1314 yılında Karaman'ın gödet köyünde doğmuştur. Annesini adı gülizar babasının adı Nebi'dir. Tahsilini Konya ve alanya Medreselerinde yapmıştır. Bilumum köylerde imamlık yapmış ve çocuk okutmuştur. Nüfusta ismi Mustafa Kayhan olarak geçer. Göbek adı ise Bayram Hoca olarak bilinir. Hafız olarak yetişmiştir. 08.07.1986 yılında vefat etmiştir.

HAFIZ MUSA KAYHAN

12.01.1937 yılında Karaman'ın gödet köyünde doğmuş ilkokulu gödet köyünde okumuştur. Askerliğini 24 ay Jandarma ve polis görevi olarak Manisada yapmıştır. 25 yıl diyanette görev almış emekli olduktan sonra Hac vazifesini yerine getirmiştir. 1961 yılında evlenmiş 6 çocuk babasıdır. Oğlunun biri hafız çıkmıştır. Yedi göbek dedesi hafızdır. Baba adı Mustafa ana adı Fatma. Hafız musa kayhan'ın vefatı 1989'dur.

Hafız Musa merhum Mehmet Emin Hocanın talebesidir.

DEDE İSİMLERİ: 1-Muhammed Mustafa, 2-Hacı Molla Mehmet (Muhammet Mustafa'nın oğlu), 3- Gürul Fakı (Hacı Molla Mehmet'in oğlu), 4- Haceli Fakı (Gürul Fakının oğlu), 5- Nebi Hoca (Haceli Fakının oğlu), 6- Bayram Hoca (Nebi hocanın oğlu), 7- Musa Hoca (Bayram Hocanın oğlu)

NECATİ ÖĞÜT (Akçaalanlı Necati Hoca)

Necati Ögüt Akçaalan köyünde 1933 yılında doğmuştur. Babası Akçaalan Müderrislerinden Durmuş Hoca. (r1298,m 1882 yılında doğmuş 1952’de vefat etmiştir.) Durmuş Hoca, Aladağlı H. Ahmet Efendiden okuyup ve ondan icazet almıştır.

Annesi Hatice kızı Ayşe. Dedesi Osman Usta, anadan dedesi Mehmet Hoca.

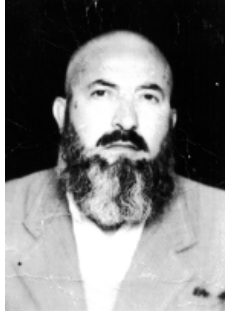
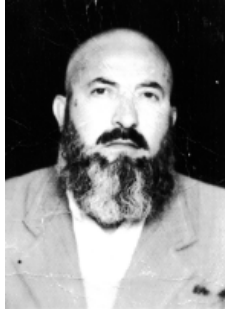
Necati Ögüt Hoca ilk tahsili olan Kur’an-ı Kerim ve Sarf cümlesini Babası Durmuş Efendi’den okudu. Keza ilk Mektebi de yine doğum yeri olan Aladağın Akçaalan köyünde okudu. Necati Ögüt Hoca 1945 de Karamana gelerek Ebelerin Mehmet Efendi hocada hafızlığa başlayıp, hıfzını bitirdi.

1952’de Eylül ayında İstanbula, Bayırlı Abdurrahman Bengi’den bir ay önce varıp sonra beraberce (1304 Silistre’nin Hezargat kazasının Ferhatlar köyü doğumlu) Süleyman Hilmi Tunahan Efendi’den ders almaya başlamışlar. Karaman’lı olarak adı geçen Necati Hoca Alişahane mahallesindeki evinde diğer arkadaşları olan Baytar Mehmet’in oğlu ve Bayırlı Abdurrahman efendiler dahi evlerinde tedrisata başlamışlar.

1958’de Eylül ayında Çumra’nın Akviran kasabasında 1959 yılına dek tedrisata devam eder. 1959 Hazirandan itibaren yine merkeze bağlı Basri

köyünde 1960'lara kadar tedrisata devam etmiştir.

1960 yılının 15 Temmuzunda Karaman'ın Bucakkışla nahiyesine resmen imam tayin olundu. 1963 yılına kadar oradada imametle beraber tedrisata devam etti. Yine aynı yerde 66 lara kadar tedrisatlara Niharen devam etti. Sonra 1966'da Karaman'ın Yeniminare camii imamlığına nakledildi. Bu Camide 6 sene Hatimle Teravih kıldırıştır. Emekli olarak 1988'de bıraktı. Kendisinin bir çok talebeleri olmuştur.(Kendisinden)

BOZGANDAKLI HAFIZ RAMAZAN

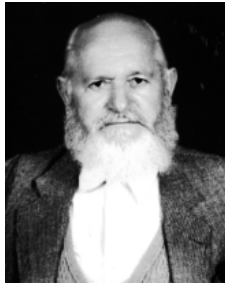
Ramazan Eren Hoca 1941'de doğmuştur. Baba adı, Ali; anası Şerifedir. Şerife hatun Saliha ve Veliyye bir kadın olup ulemaya şiddetli muhabbeti olan bir kadındı. Sofuların Abdullahın kızı derlerdi. Dedesi ise Tınının Mehmet'dir. İlk hocası anası Şerife olup, ilk hatimi anasında yapmıştır.

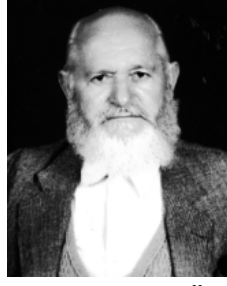
1952'de Konya'da İmam Hatibe kaydoldu, ikiden ayrıldı. Tecvid ve kıraat talimini Hakkı Çemili'de ve H. Hasan Camiinin İmamı H. Şaban

efendilerden aldı. Sonra Bozgandağa gelip Hacı Hafız (D.1312 Ö.1984)'da Hıfzı Kur'an eylemiştir. 1957'den 1959'a kadar. İlk Fahri hizmeti Losta köyünde bir sene imam olup orada hıfzını da iyice pişirmiştir. 1961'de Manyan köyüne yıllık İmam Durmuş ve sabah namazlarını hatim ile kıldırmıştır. O sene asker olup dönüşünde Bozgandak köyüne iki senelik imam olup sabah namazlarını hatim ile kıldırmıştır. Ve çocuklarını okutmak için 1966'da Karamana göçtü. Kirişçi Camiine ve halil Özdoğan Camilerine iki senelik ücretli İmam olup, Ramazanları Hatim ile kıldırdı. Ve bir aralık birkaç ay ilim yaymada çocuk okuttu. Yine bir aralık Güzel Evler Camiinde çocuk okuttu.

1983'de Konya'ya Hicret edip bir ara Anber Reis ve S. Kuevi camilerinde mukabele okudu. Bunlardan sonra kendi işi ile meşgul olup kuşeyi vahdetine çekildi.

Kendileri gayet mütediyyin, mütteki, müstekim, münzevi, mütevazı bir zat olduğundan Ehli Dünya ve sûreta sufi olanlar bile onu her yerde horladılar. Tek suçu çok çekgin olduğu ve mürayı olmadığıdır. Halbuki Hafız Ramazan hamsufi'de değildir. Aynı zamanda siyasi görüşleri gayet aydındır. Birde Namazı gayet ağır kılar. Kur'anı da inzal olduğu üzere okur, keza abdesti de iyice dikkatli alır. İşte sûretcilerin burun kıvırdığı şeyler bunlardır. Bu yüzden elbette günümüz sûretçi Müslümanlarla anlaşamazdı. (Kendisinden)

HASAN GÜLGÜN HAFIZ HOCA

1933'de doğmuştur. Karamana 11 yaşında iken Hadimin Doluhanlardan 1320 doğumlu babası Ramazanla Hicret etmişlerdir. Dedesinin adı Hasandır.

Neçe Harabelerde Defineler Yatır

Hasan Hoca'nın Çelik Hafız olduğunu ve Arapça iyi bir eğitim gördüğünü kim bilirdi. Evet Hasan Hoca Hüsnü Hulk sahibi hıfzı sağlam hemde eski usul üzere Molla Camiye kadar Arapça tahsil görmüş bir fahri Hoca olup Avrupadan dünyalığı kazanıp geldikten sonra evinin köşesine çekilip hayliden beri imamet vazifesi yapmayınca hamlaşan yerlerini pişirmek için hıfzını sağlamlamakla meşguldür.

Hasan Hoca'nın ilk Kur'an-ı Kerim hocası Çolak H. Said Hoca'nın babası Said Hoca'dır. Vefatı göndüre köyünde 1957'de.

Hıfzını 1299 (1883) doğumlu Karaman merkez vaizi İbralı H. İsmail Efendide başlamış (vefatı 1960).

Sonra Ebelerin Mehmet Efendide pişirmiş ve Paşa Camii İmamı Osman Efendinin arkasında Paşa camiinde Fatihlik yaptı.

Hasan Hoca'nın Arapça Hocaları: Konya Gerezli Mehmet Efendi'den Sarf ve Nahiv okudu. Pınarbaşında Beceli Hoca'dan Sarf ve Nahiv pişirdi. Karaman'da Şükrü Taşkiran ve Bayırlı Abdurrahman hocalardan ve Hasan Arıkandan, en sonda Merkez vaizi Göcerli Mehmet Efendi'den Sarf, Nahiv, Arabi Gramer ve ibareleri söktü ve bazı mevıza ve halebi, kuduri gibi fıkıh okudu.

Hasan Hoca'nın Fahri ve Ücretli vazifeleri:

1955-1959'larda İbralanın Çimeç, Ereğlinin Gaybi ve Selvi ve sair köylerinde Ramazan hocalığı yaptı.

1959'da İlisıra'da Arapça Sarf ve Nahiv talebeleri okuttu ve 1966'dan

1971'e kadar G nd rede Vekil İmamlık yaptı. 1972'lerde Avrupada Cumartesi ve Pazar günleri Namazlık s releri ve Kur'an öğretme hizmetlerinde bulundu. (Kendisinden)

HAFIZ AHMET ÇINAR
(Aktekke Emekli İmamı)

1949'da hafız olup 33 sene Yeniminare ve Aktekke ve Ş. Alisultanda hatimle teravih kıldır ı. Senelerdir Karamanımızda Biiznillah hizmet veren Hacı Hafız Ahmet  ınar Efendi aslen Şimdi Kazım Karabekir kazasına bağlı Habiller köyünde 1932 senesi bahar mevsiminde dünyaya gelmiş, Hacı Davud Mehmedin oğludur. Annesi Veli oğlu Hacı Hasanın kızı Fatımadır. O senelerde köyde ilkokul bulunmadığından, köyün bütün okul çağındaki çocukları köyün imamı tarafından toplanıp Kur'an-ı Kerim öğretilir, namaz s releri ezberletilir, ilmihalleri öğretilirdi.

Bu tedrisat yapılırken köyün Şehirden gelen yol üzeri gözetlenir bir atlı

veya Jandarma geliyorsa o günün idarecilerinin baskısından zulmünden korunmak için hemen dağıtılırdı. İşte o senelerde köyde imam olan Hafız Bayramın talebeleri okuttuğu anda merhum babası elinden tutarak oğlu Ahmedi de talebelerin yanına götürmüş. Hoca birde sen oku deyince gözlerini yumarak beş yaşındaki Ahmet'te Euzü Besmele okuyunca Hoca Efendi babasına bu çocuğu okut Biiznillah bu çocuk okur demiş.

Bilahare sene 1938 köye Hadimin Alata bugünkü adıyla Balcılar köyünden Derviş Hoca köye İmam olmuş, artık Ahmet Çınar altı yaşında, babası bu Hocaya teslim ediyor, okuyacak ama mevsim kış o senelerde adam boyu kar, şehirle irtibat kesik, elektriğin adını bilen yok, lastik ayakkabı görülen şey değil herkes kabaralı kundura giyiyor. Çiftçinin ayağında çarık. Arıyorlar tarıyorlar bir alfabe cüzü bulamıyorlar. Hocası merhum, çocuğun eline tahtaya Kur'an harflerini yazıveriyor.

O sene ilk Hocası Derviş Hocada Kur'anı Hatim iniyor. Hatim duasında Kaf sûresi birinci sayfasını ezbere okuyor. Ne yazık ki Hocası gününü doldurup giderken köyden ayrılırken köyde ehli Kurra olduğu bildiği 90 yaşındaki Memiş Çavuş açığöz Hocaya bu çocuğu okutmasını rica ediyor. Artık küçük Ahmet hocasını bulmuştur. Artık 1945 yılına kadar tecvit. Kur'an, Kıraat, matematik, hesap ve eski ve yeni yazıyı öğretmiş. Yüksekini aramaktadır.

Sene 1945 at arabası ile iki günde Konya'ya varan Ahmet Çınar babası ile birlikte o günün tek dini tedrisatı 1938'de açılan resmi Kur'an kursu olan Bulgur tekkesine Çimili hafız rahmetli Hakkı Efendiye çıkarılır. İlkokul diploması şart olmasına rağmen Ahmetin okuyacağı ümidi olduğu için gizli olarak kabul eder. 1949'da Hafızlığı bitiren Ahmet Çınar askerliğini Jandarma Onbaşısı olarak yaptıktan sonra 1956 yılında Karaman Yeni Minare Camiine İmam olur. Namaz ve teravihi hatim ile kıldırmağa başlar. Yetişen nesle iyi örnek olur. Emekli olduktan sonrada devam eder. Sene 1990 Karaman'da Hatimle Teravîh sayısı sekizdir.

Hafız Ahmet Hocamız halim, selim, müteki, mütevazı, bir zat olup Tebbet de sekiz yanlışı çıkan bir ahalinin arasında manen eriyip, çürüyüp, kadir, kıymeti bilinmedik bir devirde, daha doğrusu hafızlığın ve hocalığın ayıp, hatta suç olduğu bir zamanda yaşadığından bulut içinde kalmış yıldız gibi akıp gidiyor.

Bununla beraber el onun kıymetini bilmiyor ya kendi dahi kendi

kıymetini yazık bilmiyor.

Fetva vardır: Hafızlar birilerinin dünyalığına yerinir, imrenirse küfre düşerler. Zira en iyi hazineye sahiptirler. (Kendisinden)

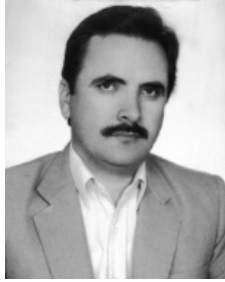
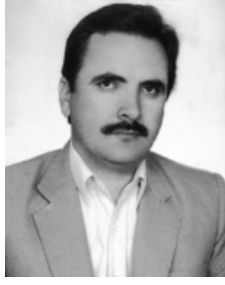
MEHMET ÖZEL HOCA

(Okkacılar Camii İmamı Hafız Mehmet)

Konya Sarioğlunda 1338 yılında doğmuştur. Babası. Mustafa; annesi, Fatımadır.

Tahsilini Konya'da Kadir şeyhi kurra Hafız Ali Hocada ve ağazade Osman Efendide Kur'an Kıraat etmiş ve tashihi huruf hocası hafız Hasan Akkuş'dur. Hafızlık hocası Hacı Haydar efendidir.

İlk vazifesi eski buğday pazarındaki Sancıoğulları camisidir. Üç buçuk sene askerlikten sonra Kızıl Kuyu köyünde 1945'ten 1974'e kadar gayri resmi olarak hafız yetiştirdi. Sonra Karaman merkezde Okkacılar Camiinde 11 yıl görev yaptı ve bu esnada Ali Şahanede Kız Kur'an kursuna 7 sene hocalık yaptı. Altı hafızda burada yetiştirdi. 1981'de Vefatı 1999 (kendisinden)

ALİ TOPÇU HOCA EFENDİ

Beyşehir Yedidoğanda 1947 yılında doğdu. Babasının doğumu 1322 dedesinin vefatı 1920 dir. İlkokul tahsilini Beyşehir'in Doğanbey kasabasında. 1960 ve 1963'de Kur'an Hıfzına Yenidoğan resmi Kur'an kursunda ve Kur'an, kıraat ve tashih'i huruf için 1963-1965'lerde İzmir'de kaldı.

1966'da Bağdada gitti ve orada 6 senelik orta tahsilini dini lisede gördü. İmam hatip muadili oldu. Bağdattaki resmi ve gayri resmi ve gayri resmi üstadları:

Tam 60 yıl Türkçe, Arapça. Farsça, Türkmençe ders okutan Reisil Ulema Abdülkerim Beyara ve 43 sene İmam'ı Azam Camii İmam Hatipliğini yapan Hatip abdukkadir gibi zevatdan Geylani Lisesini okurken Tefsir, Hadis usulü Fıkıh, Arab ve İslam edebiyatı ve medeniyeti derslerini okumuş. Sonra Bağdat üniversitesi Şeriat Fakültesine girmiş 4 sene Fıkıh, feraiz, Tefsir, Hadis okumuş. Buradan Mezun olduktan sonra Mekke'de ümmül Kurraya girmiş. Altı sene daha tefsir hadis kısmına devam etti.

Bu zaman zarfında mastır yaptı. Tefsir ve Hadis bölümünden Nuh Aleyhisselamın Kur'an'daki kıssasını tez olarak 350 sayfalık mastır yazdı. Daha sonra Doktora kısmına İltihak etmiş ise de 1984'de bazı mazeretlerden ötürü Türkiye'ye döndü. Şimdi Karaman'da ticaretle iştigal etmektedir. Karaman Kılbasandan sarı çiçeğin kızı ile teehhül etmiş çoluk çocuk sahibidir. (Kendisinden)

KARAMAN HUFFAZ HOCASI VE HAFIZLARI

Oturan (Bereli) Masaralı Hafız Mehmet Şahin. Soldaki Sakallı, Hacı İsmail Efendi Karaman merkez vaizi olup aslen İbralıdır. Kemal Uysal'ın babası ve müze müdürü Vehbi Uysalın dedesi; H. İsmail Hoca'nın arka solundaki Hafız Recep Eğisteli. Tam ortadaki, Karaman'lı Hafız Musa Hoca, yani Kulaçlıların eski müezzini Mevlid'in biraderi soyadı Döğür. Arka sağdaki, Akçalı Topal Hafız Dikbasan müezzini. Arkada oturan, Hafız Mehmet Karaman'lı olup ebelerin Mehmet lakabıyla anılır. Resimde görülen sağdan öndeki Hafız Sakallı ebelerin Mehmet Efendi burdaki görülen genç hafızların ve burda olmayan Şükrü Taşkiran Hoca'nın dahi Hocası olup, kendisi de Hafız Yûsuf hoca'nın talebesi idi.(Av. Abdullah Karaman'dan)

SÜLEYMAN TUNAHAN EFENDİNİN

KARAMANLI TALEBELERİ

Sağdan sola doğru,

- 1- Durmuş Ali Bağcı, Antalya Gündoğmuş emeklisi.
 - 2- Ali Boz, Yağlıca Müfti emeklisi.
 - 3- Boz Hüyük Vaizi idi. İsmi nâmâ'lum.
 - 4- Eyyüb Uyur, Adapazarı Vaizliğinden emekli.
 - 5- Memiş Kabul, Çumra Vaizliğinden emekli
 - 6- Mehmet Bilgiç, Yumurtalık Müfti emeklisi.
 - 7- Mürsel Şahin, Ankara Vaizliğinden emekli.
 - 8- Abdulkerim Eskişehir Vaizliğinden emekli.
 - 9- Şükrü Taşkiran, Karaman'lı Karaman Vaizi emekli.
 - 10- Fahri Göl, Çarşamba Müftiliğinden emekli,
 - 11- Mustafa Özaltun, Zeytinburnu Müftiliğinden emekli
 - 12- Musa Kâdişehoğlu, Taşköprü Müftiliğinden emekli
 - 13- Musa Doğruer, A. Kızılcı Çerkez köy Müftüsü emeklisi
 - 14- Bayırlı Abdurrahman Efendi, Hadim Müftiliğinden emekli
- Diğer ikisinin adı nâmâlum olup Cem'an 17 kişidir.

KARAMAN VE HAVALİSİNDE CAMİ İMAMLARI

Hadimli Kara Hoca	Boyahane camii imamı
Zühtü Hoca (Taşkentli)	
Topal fevzi Hoca	Ağa Camii imamı
Halil Efendi Hoca	Arapoğlu Camii imamı
Hafız hasan Hoca	
Hasan Hüseyin Yüksel h.	Yüzbaşı Camii imamı
Mustafa Büyükyazıcı	Yeni Minare Camii imamı
Ahmet Mısırlıoğlu	Yeniminare, Baloğlu camii imamı
Halim Hoca (Halim Mustafa Çetinkaya)	Yeşilcami imamı
Hacı Osman Akyüz Hoca	Hebili Hoca Camii İmamı
Ali Güzel Hoca	Hoca Mahmut Camii ve Vaazı
İhsan Doğruay	Şabaniye Camii imamı
Mustafa Karaoğlu	Demirciler Camii İmamı
Karasenirli Mevlüt Hoca	Ketane Camii İmamı
Hasan Aksay	Baloğlu Camii İmamı
İsmail Aksüt	Kazalpa Camii İmamı
Mehmet Açıkgöz	Kale Camii İmamı
Sait Dinç	Marangoz sitesi, Toloman, Külahçılar, Hasan gazi camii imamı
Tahir Şengül	Zeyvesultan Camii İmamı
Hafız Musa	Kur'an Kursu öğretmeni
Hafız Cevdet	Zeyvesultan camii İmamı
Tahir Özeren	Sayaser Camii İmamı
Niyazi Hoca	Attariye Camii İmamı
Kazım Begen Hoca (Hüseyin Begenin babası)	Hoca Mahmut Camii İmamı
Ahmet Tuncel	Hoca Mahmut, Şabaniye, Kazım Hoca Camii İmamı

Mehmet Erdoğan (Süleyman Erdoğanın babası)	Dikbasan Camii imamı
İsmail Uysal (İbrallı İsmet Efendi Hoca)	Kemal Uysalın babası
Ak Hoca	Yoz meydanı, Siteler, Ağa cami imamı
Osman Özeren	Paşa Camii İmamı
Mehmet Genç(Özcan'ın B.	Dikbasan Camii İmamı
Nafiz Kara (Konya'lı)	Zeynel Abidin Camii İmamı, Vaizi)
Gür Hoca (Başkıslalı)	Şabaniye Camii İmamı
Gaybullah Hoca (Kırımlı)	Tatarlar ve Külâhçılar Camii İmamı
Göcerli Hoca	Göcerli Camii İmamı, Müfti Vek.
Ali Güleç (Bisikletçi Ali)	Aktekke Camii İmamı
Kadir Yaşlı (Mülazım oğlunun babası)	Cedit mah. Büyük Camii Hocası
Abdulhalim Hoca	Yeni Minare Camii Hocası
Hacı Veli	Kadirhane Camii müezzini
Hacı Ömer Atıcı	Yunus Emre Camii İmamı
Pınrabasılı Hüzeyin Uyar	Yunus Emre Camii Müezzini
Kerim Hoca (Yastıkçı Hacı Ahmetin babası)	Hisar Camii İmamı
Abdurrahman Denktaş	Terzi Zekai'nin babası
Abdurrahman Yönet	Fahri müezzini ve mevlüthan
Halil İbrahim Dural (tevfik duralın babası)	Albay emeklisi

KARAMAN İMAMLARI

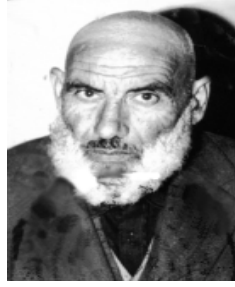

MUSTAFA ÇETİNKAYA HOCA

Taşkalede 1335 miladi 1919'da doğmuştur. Baba adı Yûsuf. Kur'an-ı Kerim hocası Mehmet Emin hocadır. Yeşil cami imamı idi.

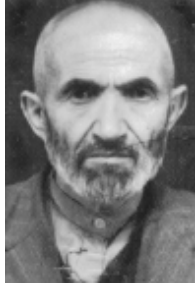
İLYAS ŞAFAK

1335 doğumlu Bozkıra bağlı Kızılöz köyünde herne kadar Kur'an-ı Kerimi Yûsuf Uysal hocada öğrendi isede, esas Kur'an-ı Kerimi ve Tecvit dersini Konya'da Amil Yeneli de okudu. Bu arada hafız Mehmet Özelden çok istifade etti. Arapça ilmini Ilgına bağlı Çiğil köyünden ilmiyle meşhur Akkaş Hoca ismiyle tanınan Hoca Efendinin oğlu Cemil Efendide okudu. Askerlik görevini yaptıktan sonra köye imam durdu.

Birkaç yıl imamlık yaptıktan sonra bir yıl ara verdi. Her gün yaz kış hiç ara vermeden Ağraz köyünde İmamlık yapan Gerezli Mustafa Efendi'den ders aldı. Tekrar Akrar köyünde imamlığa devam etti. Toplam 41 yıl imamlık yaptı. Köyde onun sayesinde Kur'an-ı Kerim bilmeyen çok az. Halen talebelerinden yüksek tahsilini bitiren öğretmenler imamalar var. Talebelerinden bazıları, Karaman Attariye Cami imamı (1987-1991) kızıöz köyünden hafız Kemal Aydıdır.

KERİM SAĞCAN HOCA

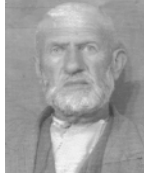
1314/1898’de doğdu.1976’da Karaman’da vefat etti. Hisar mahallesinden olup Alata’lı Mehmet Akkafa’nın kayın babasıdır. Hoca Efendi tüm hafız olup Hisar büyük Cami imamı idi.

GÖNDÜRELİ HATİB HOCA

Aslen Bozkırlı olup Aşık Ali ve H. Abidin babasıdır.

MEHMET EMİN BAŞER

Kızılyakalı ve Kızılyaka imamı olup 1307 doğumludur. Göcerli Mehmet Efendi emsali ve onun arkadaşı idi.

AK HOCA (Hasan Yıldırım)

Ak Hoca, Hadimin Selahattin köyünde 1327'de doğmuştur. Vefatı 05,08,1968. Babası Hüseyin Efendi annesi Şerife hanımdır. Dedesi İstanbul Müderrislerinden İbrahim Efendi Ak Hoca ile Şabaniye müezzini Necati Hoca'nın babası Efendi ile teyzezadelerdir.

Babası Hüseyin Efendi doğuştan nazik ve Bembeyaz olan oğlu Hasan'a Kur'an-ı Kerim öğretmeye ve temel dini dersleri öğretmeye başlar, fakat babasının erken vefatı üzerine ağabeyi Emin Yıldırım (Kalender) ile beraber Karamana gelirler. Eyüp Hocadan beş sene dersler alan Ak Hoca hayatının sonuna kadar Karaman'ın çeşitli camilerinde İmamlık ve Hocalık yapar. Ve binin üzerinde talebe yetiştirir. İlkokul diplomasını Karaman Gazi Mustafa Kemal ilkokulundan dıştan imtihanla alır. Sene 1966 okul müdürü Mustafa Doğan idi. Ak Hoca hayatının çeşitli sıkıntı ve ızdıraplarına aldırılmaz, şen neşeli nüktedan hazır cevap ve iyilik sever bir kişiliğe sahip idi. Vefat ettiğinde bir takım zati eşya ve zaruri ev eşyalarından başka hiçbir şeyi yoktu. Hakkın Rahmeti daim olsun.

Ak hocadan bazı sözler:

Hayır yollarına vermezler bir mangır, şer yollarına gider tangır tangır.

*Benim nefsim hazır koşulu bir ata benzer, ama iradem dizginleridir.
Esnaftan dışarı tabak, bostandan dışarı kabak.*

Bir hikaye nakledeyim.

Ak Hoca Karaman'daki Ağa Camisine atanır. Artık burada namaz kıldırılmaktadır. Karaman Müftüsü olan Kara Müftinin evi de bu caminin güneyindedir. Hoca cami avlusunda gezinirken Müftinin güneybatısındaki merdivenlerden çıktığını görür. Ezan okuma saati de geldiğinden acele acele okur. Daha sonra namaza dururlar ancak hocanın kafası biraz dalgın olduğundan üç rekat kılınması gereken farzı iki rekat kıldırır. Oradaki cemaatinde bundan haberi olmaz tesbih çekilirken birisi yapılan yanlışın farkına varır. Durumu yanındakilere bildirir. Müftiye de anlatırlar.

Bunun üzerine namaz yinelenir namazdan sonra cemaat camiden ayrılınca Müfti ve Hoca baş başa kalırlar Müfti başlar hocaya söylenmeye: “Ulan ne biçim adamsın şu yorgunlukta üç rekat yerine bana beş rekat namaz kıldırдың. Niye dikkat etmiyorsun ? defol Cehenneme git” der. Hocanın kafasından kaynar sular akmaktadır. Düşüne düşünce kapıya doğru giderken birden geri döner, Müftinin yanına gelir. Müfti onun geldiğini görünce “Neden geri geldin?” diye sorar. Bunun üzerine Hoca ona: “Sen benim Cehenneme gitmemi istemiştin bende gitmesine gittim, ancak yalnız gidince beni içeriye almadılar, bana Müftiyü de getirirsen öyle alırız dediler, bende bunun için geri geldim” der. başlarlar gülüşmeye bir daha aramızda böylesi işler olmasın der ve barışırlar. (Oğlu Hasan Pınarpaşidan)

ALİ ÇAKIR HOCA (ALADAĞLI)

Ali Çakır Hoca 1315 (1899) 'de Yukarı kızılca'da doğmuştur. Vefatı ise 1994. Karaman'da Haziran ayında Kurban bayramının beşinci günü vefat etmiş. Baba adı Mustafa dede adı Mehmet. 45 sene Aktekke Camiinde müezzindi. Tahsil durumu delikanlı çağında Aladağın Yukarı Kızılca köyünden Karamana hicret edip o devirde mevcut askeri şube yanında eski Müftülüğün yerinde kain (Celil Efendi Medresesinde) sekiz ay kadar Alata'lı, 1318 doğumlu Mustafa Oğul Hoca ile Sarf, Nahiv okumuş Kur'an-ı Kerimi Bahri Hocada (Av. Bahanın babasında) okumuş.

Arapça'yı yukarıda adı geçen H. Celal Medresesinde. Karamana 1327'de Müderris tayin edilen İbralı H. İsmail Efendi'den ve doktor bahanın babası Garagara Hoca namıyla anılan Musa hocadan bir devre arapça sarf nahiv okumuşlardır. Sobetinde bulunduğu zatlar: 1962'de mersinde vefat eden ve 1931'de Karaman Müftülüğü yapan Çelik Hafız büyük Mürşid Tanburacı Mustafa Efendi ile ve 1308 doğumlu 1984'de Medinede vefat eden büyük mürşid H. Sami Efendiler ile hem sohbet edip, hem de bu iki zatlara intisabla feyizyab olmuştur.

Ali Çakır Hoca ulemaya pek çok muhabbeti olan tevazu ve takva sahibi

bir abittir. Kuşluk namazını geçirmez ömrünü haftada bir defa hatimle geceleri devamlı teheccüd namazları nahşı evradı ve delaili şerif virdleri ile üstelik akteke Camiinin resmi müezzini olmak hasebiyle tam 45 sene o koca minarenin merdivenlerinden günde beş defa inip çıkmak sûreti ile imrarı eylemiş salih sandığımız bir zattır.

Son 1988-1999'larda bitab düşüp Konya'da mukim Bahaeddin Çakır adlı Çelik Hafız olan oğlunun yanında ve 1991 Karaman'daki kızının yanında yine virtlerine yattığı yerden devam ediyordu. Kardeşi H. Abdullah dahi muhterem ve mübareklerdenidir. (Kendisinden)

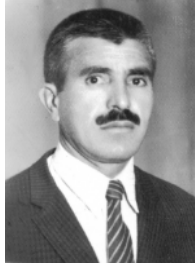

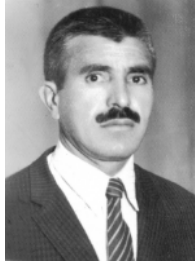

MOLLA ALİ (YUKARI AKINLI)

Molla Ali Efendinin doğumu 1303 vefatı 1953 birinci ayda. Molla Alinin oğlu H. Mehmet ağa Karaman'da İmaret mahallesinde oturur. Torunu elektrikçi M. Emin Göreğen ve Kadir.

Molla Ali'nin tahsil durumu: Bayırlı 1304 doğumlu Mehmet Efendi Hoca ile ve yine kendi köyünden Yukarı Akınlı hatibin oğlunun babası ve koca Mustafa ve Sarı oğlan ve ince boyunun ağası İbrahim adlı Mollalar ile hep beraber Konya'da Konya Müftüsü aslen Akçalan köyünden olan Aladağlı Hacı Ahmet Efendiden Medrese tahsili görmüşlerdir. Ayrıca bu zatın halka-i tedrisatına yukarı akından hıdır hocanın babası Muslu Efendi de katılmıştır.

HASAN HOCA (AŞAĞI AKINLI)

Hasan Hoca 1935’de Aşağı Akın köyünde doğmuştur. Baba adı Topçu Mustafa, dedesi Ali Paşa. Hasan Hoca köylerinde senelik İmam duran Alata’lı M. Ali Kırboğa yani Karasakal Hocadan 3 sene Sarf Nahiv Arapça okumuş ve fahri olarak 7 sene kendi köyünde İmamet ve Va’zı Nasihatlerde bulunmuştur. Vefatı 13 Aralık 1992 Cuma sabahındadır. Kabri Karaman’dadır.

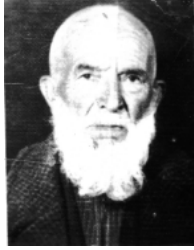

MUSLU EFENDİ

Yukarı Akında 1303 yılında doğmuştur. Baba adı Mustafa ana adı Halime 01,0952 Muslu Efendi Yukarı Akın köyünde fahri olarak ömür boyu İmam ve Hatiplik yapmış. 1952’de vefatından sonra köy hocasız kalmış. Fakat Alata’dan Karasakal Hoca namıyla maruf M. Ali Kırboğa bu köye 3 sene hocalık yapmış, bu senelerde adı geçen Muslu Efendinin oğlu Hıdır Hocayı Arapça okutarak yetiştirmiş 20 sene kadarda köyün İmam ve Hatipliğini fahri olarak bu zat devam ettirmiştir. Hıdır Hoca 1929 doğumludur.

Yukarıda adı geçen Hatibin Muslu namıyla anılan ve Molla Ali ve

Muslu efendilerle beraber Konya’da okuyan Hatip Mehmet Efendi dahi bir aralık fahri hatipliğini yürütmüştür. Doğ. 1300 vefatı 1938 baba adı Osman Hıdır hocanın pek terbiyeli oğlu ve dedesinin adila benam Muslu Hoca Karaman Boyalı Camiinde imam olup diğer oğlu Noman dahi ahlak sahibi demirci ustasıdır. Vefat 22 Kasım, 1999. (Kendisinden)

HASAN EFENDİ (BARDASLI)

1286/1869 yılında Karaman ilçesinin Bardas kasabasında dünyaya gelmiştir. Babası döneminin ileri gelenlerinden Deli İbrahim ağadır. İlk tahsilini Hadim’li Mehmet Vehbi Hocasında feyz aldığı Bardas’da yapmış daha sonra Konya’ya gelerek Mehmet Vehbi efendinin öğrencileri arasına katılmıştır. Bütün İslam’i ilimleri M. Vehbi Efendi’den tahsil etmiş ve icazetinde ondan almıştır. Hadim’li Vehbi Efendinin ilk öğrencilerindendir.

Konya’da Bolaylı Mehmet Hulisi Efendinin kızı ile evlenerek ona damat olmuş ve böylece kayın pederinden de feyz almıştır. Müderris olması için bütün imtihanları vererek Kabasakal Medresesine Müderris olmuştur. Bu Medrese Pisili Medresesi olarak da bilinir. Bir taraftan Müderrisliğini sürdüren Hasan Efendi diğer taraftan da merkez vaizi olarak halkı irşad etmiştir.

İslam Hukukunu ve Arapça’yı çok iyi bilen Hasan Efendi, Darül Hilafe Medresesinde de Arapça, Feraiz ve İslam Hukuku okutmuş pek çok talebe yetiştirmiş. Medreselerin kapatılmasından sonra vaizlik görevine devam etmiş ve vefat ettiği 1946 yılına kadar bu görevini sürdürmüştür. Üçler kabristanında metfundur.

MUSTAFA BİLGİÇ EFENDİ (Göynükkışlalı)

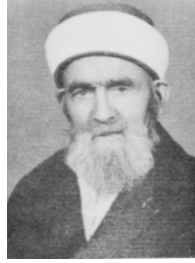
1878 (1294) yılında dünyaya gelmiş H. Mustafa Efendi Alim, Fazıl bir zat olup tahsilini İptidai olarak Göynük kışlada gördükten sonra Ali tahsilini Konya Nakıpoğlu, Cevizaltı ve Mahmudiye medreselerinde Alatalı Veli Efendi. Akçaalanlı Durmuş Efendi, Bardaslı Hasan efendilerle beraber 1326'da Ciddede vefat eden Akçalanlı H. Ahmet Efendi'den görmüştür.

Doğum yeri olan Göynükkışlada Fahri olarak Vaiz ve Fetva işleri ile iştiğal ederek, Karamana 1946'da hicret edip Attariye Camiine resmi İmam oldu ve vefatı senesi olan 1951 yılına kadar devam etti.

Evladından: 1912 (1328) doğumlu Niyazi adlı oğlu babası Mustafa Efendinin yerine Attariye'de İmam idi. Niyazi Hocanın oğlu Mustafa dahi dedesinin adı aldığı olup, yine Attariye Camiine İmam olmuş idi. Diğer

Fahri adlı köse Hoca dahi Kayserililer mescidinde imam idi. Her ikisinde müteakid oldular. Niyazi Hoca 20 Mart 1991 Çarşamba ile Salı arasındaki gecede saat 12’de vefat etti.

Yine Göynükkışlalı köyünden Veli Taş Hoca dahi Kadirhane camiinde kadrolu müezzin iken 1970’de vefat etmiştir. Dğ.1317 (Torun ve oğlundan)

HÜSEYİN DURMAZ EFENDİ (ÇUNA’LI)

1306/1890 yılında Hadim Çuna köyünde doğmuştur. İlk İbtidai tahsilini Göynükkışla köy medresesinde Emin Hocanın babası Mustafa hocada okudu. H. Mustafa Efendi ve Noman Hoca Efendilerde dini tahsilini gördükten sonra 1929’dan 1969’a kadar 40 yıl ücretsiz fahri olarak Çuna köyünün İmam ve Hatipliği yapmış. 91 yaşında iken 1981’de vefat etti. Kabri Karaman’dadır. Evladıda Karaman’dadır.(Oğlundan)

KARAMAN HATTATLARI

KALAYCI AHMET HOCA

1321 yılında doğmuştur. 1991 yılının Ekim ayında pazartesi günü Karaman'da vefat etmiştir. Büyük Müderris Güdümenli Ali Efendinin baş Müderrisliğini yaptığı (H. Celil Efendi) dairesi adlı külliyesinin Müderrisi 1931'de Karaman Müftülüğinden ayrılan Tamburacı namı ile maruf Hafız Şeyh Mustafa efendinin önünde okuyarak idadiye kısmından mezun oldu. Ahmet Hoca sarf ve nahiv kitaplarından avamili sonuna kadar okumuş. İlk İmamlığa 1953'te Çelebi Mescidinde ve Hoca Mahmut Camiinde ve sair Camilerde tam 20 sene İmamlıkta bulundu. Bilaveled ve kimsesiz olan Kalaycı Ahmet Hoca, Ekim ayında Pazartesi günü evinde ölmüş iki gün sonra Çarşamba günü komşularının haberi olmuş yıl 1991.

Ahmet Hoca Himmet Efendi'den sonra Karamanımızın ikinci hattatı idi levha ve dua şeklinde çok dükkanlarda ince ceb kalemi ile yazdığı eserler bakidir.

Ahmet hocanın babası Fisandun köyünden Kalaycı Kel Salih olup

anasıda Yukarı Kızılcalı Ayşe hatundur. Ahmet Hoca yukarı kızılcalı güdük Halilin kızı ile evli idi. Karısı kendisinden önce ölmüştü.

HATTAT HİMMET MERCAN

1317 yılında doğmuş 1966 yılında vefat etmiştir. Hüsnü hattı ile Karaman ve Konya'da perdane bir hattat olup, ne yazık ki latin harfleri kullanılmaya başlandıktan sonra hat ve hattatların kıymetini bilen kalmadığı için o güzel parmaklarını dükkanlara bereket levhası yazıvermeyle imrarı hayat eylemiştir.

Nitekim Karaman'ın pek çok dükkanlarında 7 şekliyle Ayet el kürsi levhaları halen görünüp durmaktadır.

Tek eser olarak Karasakal (M. Ali) Hocanın Kamusül Kütüp adlı eserinin esmai kutup kısmını hat etmiş kitap bitince fuceten vefat etmiştir.

Eski İmam Hatip Mercan yurdunu bunlar bağışladı. Dört hattat kardeşlerdir. Küçük kardeşleri 1318 doğumlu ve Bekir mercan, 1322 doğumlu ve en büyük kardeşleri 1311 doğumlu Mustafa Efendi dahi dördüde hüsnü hat sahbi olup hepsinin hocası ibtidai mektep muallimi Rebi'nin Süleyman Efendi diye bir zat idi.

Himmet Efendi Karaman'da bir eyyam zabıt katipliği ve Mersinde dahi

gümrük ve maliye memuriyetinde bulunmuş idi. Son zamanlarında (1950-1960) kardeşi Kazım ile beraber Akteke doğusunda Kuru  z m c l k tüccarlığı yapıyorlardı. (Kendisinden)

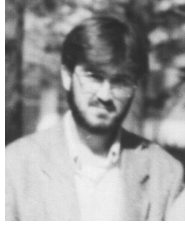

AHMET BEKİR MERCAN

1322 doğumlu. Üstadı yine kardeşlerinin de üstadı olan H sn  hattı ile meşhur Hattat Süleyman Hoca olup Efendi lakabı ile yad edilirdi. A. Bekir Mercan 1989’larda halen sağ olup postane arkasında altıncı katta oturur.

Üstat ruhen gen c bedenen din  olup günde birkaç defa altıncı kata delikanlı gibi iner çıkar. Eser olarak Alata’lı Karasakal Hoca ve yine Alata’lı M. Doğrul Hocanın hazırladığı kitapların ayet ve Hadisi şeriflerini hat etmiştir.(Kendisinden)

MUHAMMED AKİF TUNÇ HOCA

Karaman Dağkonak (Dağal) köyünden Hasan Tunç'un oğludur. 27.02.1978'de Karaman'da doğdu.

Babasının memuriyeti sebebi ile Konya'ya geldi. İlkokulu Özel İdare 100. yıl ilkokulunda okudu. Dine ve ilme düşkünlüğü onu imam hatip Lisesine sürükledi.

1989'da girdiği bu ilim yuvasını 1995 yılında başarıyla bitirdi. Okul yıllarında hocası Seyyid Mehmet Yalçın'dan dışarıdan ders aldı.

Bir yıl Üniversiteye hazırlık aldıktan sonra 1996 yılında Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat fakültesini kazandı. Burada arapçaya olan düşkünlüğü devam etti.

Okuldan kalan zamanlarında Mardin'li Bedri Öncel Hocadan ders aldı. Okulda Doç. Dr. Ahmet Gürtaş hocadan çok istifade etti. Konya selçuk eğitim hocalarından Hasan Özenden de dersler aldı.

2001 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden başarıyla mezun oldu. Halen Arap dili ve edebiyatı alanına çalışmaları devam etmektedir. Muzaffer Can Hoca'nın yeğenidir.(kendisinden)

KARAMAN ŞAİRLERİ

MEHMET NAZİF

Karaman'lıdır. Tahsili Hadim'dedir. 1925 (1241) senesi İstanbul'a giderek, Baş Müderrisliği kazanmış. Matbu divânı vardır. Şu gazel kendisininindir.

Ne hâcet vasfı dildâri beyane inceden ince
Niçün arz eyleyem hâlî beyane inceden ince
Bu bâğı bî vefâda berki gülden bahseder bülbül
Zamiri gelse efgâni meyâne inceden ince
Güzel sevmek murâd ederse bir aşık makeddemden
Çeker kendüye etrafı Nihan inceden ince
Cihanda birbiri mezakını zevk eylemiş gördüm
Hele âhıdır kemâli yâne inceden ince

Hak'ikat bezmine vasıl olan merdi sühandânın
O dildara heveskâri bahane inceden ince
Takılsa zinciri zülfi dilarama dili uşşak
One kâmin bu mekâmî nişâne inceden ince
(Nazife) bâbu kesretten ferağat eyle vahdet kıl
O vâdinin hemâ vâri zebane inceden ince.

(Araştırıp Osmanlıca'dan çeviren M. Ali Kırboğa-Karasakal Hoca) (Konya, Karaman halk harsiyatı. Sh. 105 Tab tarihi 1926)

KÂMÎ MUHAMMED KARAMÂNÎ

Kadılar sınıfında ve Zenbilli Ali Efendi'den icazet alanlardan olup Fazilet sahibi bir şairdi. Şeyh Cemal Halvetinin kardeşi oğlu olduğu Tezkire'i Beyani'de yazılıdır. 952-1545'de vefat etti.

Bazı ilavelerile beraber Mevlana Caminin (Yusuf-ü Züleyha) manzumesini nazmen terceme etmiştir. Beyitlerinde atasözü hükmünde olan biri:

Gülü gûş ettiremez yok yere bülbul inler

Varakı mihrü vefayı kim okur kim dinler.

(Araştıran, M. Ali Kırboğa. Karasakal Hoca) (Osmanlı Müellifleri C.2 Sh.195)

CEMALÎ KARAMANÎ (Hurrem Cemali)

Sultan ikinci Murat zamanında şöhret bulmuş, S. İkinci Beyazıt devrine kadar yaşamıştır. Meşhur olmasına sebep Fatih namına yazdığı Hümay-i Humayun manzumesidir. Edirnekapu haricinde emir Buhari Tekkesi yakınında da medfundur. Üsküdar Aziz Mahmut Hüdayi kütüphanesinde "Muftahul ferec" isminde büyük bir manzumesi vardır. Beyitlerindendir.

Aktı gönlüm su gibi bir dilberin didarına

Tur'i Mûsadan beter yandım tecelli narına

(Araştıran M. Ali Kırboğa, Karasakal Hoca) (Bk. Osmanlı Müellifleri C. 2 Sh. 67)

HASAN NESİB EFENDİ

Hasan Nesib Efendi Karaman'lı olup Hadimi Hazretlerinin ahfadından gelip, Karaman Müftüsü Hasib Efendinin oğludur. Doğumu 1819 (1234) Hocalık rütbesini ihraz edip Karaman Müdürlüğüne tayin edilmiştir. 1849 (1265)'da Konya Mevlevi hanesi Şeyhi olan Mehmet Said Çelebiye damad olmuş ve üçüncü rütbesini dahi kazanarak, Konya Meclis Azası Meyanine dahil olmuştur. Şu Teştir kendisine aittir:

Teştir: Bir gazeli teşkil eden beyitlerin her bir mısraı arasında ikişer mısra ilavesi sûretiyle meydana getirilen manzumelerdir. (Osmanlı Tarih Deyimleri C.3 Sh. 478)

Merhaba ey Hazreti Sâhib kırân manevi
Şevketin Mezdad ola Ey Karamani Uhrevi
Sadvetinle kişveri aşka getirdin pertevi
Kıldın ağdayı tarikı heybetinle munzevi
Nazımı manzumei selki lali mesnevi
Mesnevi ammakı her beyti cihan marifet
Menba'ı ilmi ledün mucizi beyanı marifet
Defteri zîbâsı feyzi lâmekanı marifet
Katrası deryayı Şevki rayıganı marifet
Zerresiyle afitabın beraber pertevi
Hüsrevi endişekim aşkı hüsameddin ile
İlkei nasute vermekte gudumu velvele
Zülfügarı manevisiyle cihana ğalğala
Geldi temyiz eyledi verdi safa ehli dile
Oldu tîğı batını dünyaya bürhanı kavi
İlmi Vahdette sadak başı imamı evliya
Bazı uc lamekani hunkarı bezmi Asfiya
Mesneviden ahzeder esrarı cümle etkiya
Hocası ilmi hakikatta Rasuli Kibriya
Hikmeti Manide Şakirdi hakimi gaznevi
Hakipayı Şeyh Attarinki oldu Himmeti
Buldu feyziyle derunun bağı verağı zeyneti
Neymi verdi kalbime bilmem Rebabmı rikkati
Himmeti olsun ziyade oldu yadi suhbeti
Tabıma üstadı dersi müşkilatı mesnevi

Nefîyi mucisi beyanım bendi mollayı rum
Rahi aşkda (Nesiba) eyleyub terki rûsum
Dinleyip eczanı ve dil avazei nayı gudum
Hamdulillah bendesinde keşfolur her bir ulum
Ne hakimi Gazneviyem ne emiri Dehlevi
(Derleyip Osmanlıcadan terceme eden: M. Ali Kırboğa)
(Konya Karaman halk Harsiyatı- Saadettin Nüzhet ve Mehmet Ferit. Baskı 1926
Sh.26)

NİYAZİ

Karaman'lıdır. Yıldırım Beyazıt zamanı şairlerinin ariflerindendir. Farasiye aşına ve şiirde kudreti var olduğu halde, halk arasında şöhret bulamamıştır. Tertip edilmiş bir divanı vardır. Şu Mesneviler kendisininindir.

Gazabı hazm eylemek akıl işidir.
Gazabta sabreder ol ki kişidir.
Gazabıda döktüler ey niceler kan
Gazab geçtikte oldular peşiman
Anın ki işi hiddetle gazaptır
Bil ahiri evvel mahali hışmu reddir.

Şu beyitte onundur:

Ebruyi pençe hacid ola hüsnü bağına
Almış iki harami iki kucağına

(Konya ve Karaman Halk Harsiyatı. Sh.139)

Araştıran ve Osmanlıca'dan tercime eden M. Ali Kırboğa. Karasakal hoca)

HİLALİ

Karaman'lıdır. Adı Mahmut Çelebidir. Fazilet ve İrfan sahibi idi. Farisiyi iyi bilirdi. 980'de vefat etti. Divan halinde şiirleri vardır.

Zaruret anında söylediği bir şiirin matlaı şudur.
Tabibi cude edip fakru vefakadan zari
Dedim ne çare? Dedi ki şarabı dinarî

(Konya ve Karaman halk Harsiyatı sayfa:143)
(Araştıran ve Osmanlıca'dan tercüme eden, (Karasakal hoca)

NİŞANCI MEHMET PAŞA

Karaman'lıdır. Medreseden yetişmiştir. 869-1466'da Nişancı, on ay sonra Vezir 882'de sadrazam olmuştur.

Fatih Sultan Mehmet han tarafından Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan'a gönderilen Müfid ve Muhtasar mektup bu zatın kaleminden çıkmış ve rivayete göre sadaretime bu mektup bais olmuştur. Nişanı mahlasıyla şiirler söylerdi. Şu şiirler onundur.

Oldu sevdayı hattınla yine sergerdanı galem

İşki riz'ü sinecak ve derdile nalanı kalem

Arızı zülfün nükatinden eğer dem urmasa

Kah olur meşk deryasında hoş ğavvas olur

Keh kılur sahrayı çinde cilve vü cevlan kalem

(Konya ve Karaman halk Harsiyatı sayfa:128 baskı 1926)

(Araştıran ve Osmanlıcadan tercüme eden, M.Ali Kırboğa,(Karasakal hoca)

FİGANİİ KADİM

Figanii Kadim Karaman'lıdır. İkinci Beyazıt'ın katiplerinden olup, Oğlu Abdullahın kitabet hizmetinde bulunmuş ve onu şiirleriyle meth etmiştir.

İskender Nameyi Şehname vezninde hamsei nizameden tercüme etmiştir. Hafti manzar adıyla yazageldiği şiirlerinin ikmalına muvaffak olamamış ve yazılan kısımlarda halk arasında şöret bulmamıştır.

Ömrünün sonlarına doğru büyük bir iftiraya maruz kalarak Trabzonlu (Fiğanii Sani) ikinci Fiğani adındaki Şair gibi asılmıştır. Tabii ki 1280'de Konya'nın Sille'de dünyaya gelen Fiğani Osman adlı şair yine ayrıdır.

Karaman'lı Fiğani Kadim isimli şairimiz Badı Sabanın methine olan aşağıdaki beyitler Hefti Manzar adlı şiirlerinden alınmıştır.

Merhaba ey Nesimi Nâfeküşâ

Demek eyler havayı ğâliyesâ
Tenkidi dil oldu gonca gönlün aç
Lale gevherlerini üstüne saç
Yedi deryadan eyledinde gezer
Dâmenin katrada gülü olmaz ter
Ah Fiğanem (Fiğani) gûş edip, dilber demiş
Ben Şehi adil ona zulmetmeyeydim keşki
Değil aynımda binkez vursa düşman
Zarar yok maha gülbek avı avından
Göze göstermesede hurşidi huffaş
Kem olmaz zerre mahin pertevinden
(Konya ve Karaman halk Harsiyatı- Saadettin Nüzhet ve Mehmet Ferit;
baskı:1926. Sh.88)

BEKİR SITKI ERDOĞAN

Gel dost bu ruh aynısıdır, puf arama
Hakkın ezeli Nuruna fanus arama
Gel, kuskunu defnetmeye kafi Karaman
Yunus yaşıyor. Başkaca Yunus arama.
YUNUSLAYIN
İçimde bir dertli bülbül,
Öter Yunus! Yunus! diye
Söz bahçemde, bir gün bir gül
Biter, Yunus! Yunus! diye
Bir ateş ki, içten içe..
Halim duman gündüz gece!
Göge her doğrulan baca,
Tüter Yunus! Yunus! diye
Yol bulup, yoldan ileri;
Ararım yıllardan beri...
Çağrılarım ta.. gökleri
Tutar Yunus! Yunus! diye
Gündüz bir dert, gece bir dert

Bilemedim nice bir dert
Sol böğrümde ince bir dert
Batar Yunus! Yunus! diye
Aşk yumuş, arıtmış beni
Dert serip kurutmuş beni
Mansur Hallaç tutmuş beni
Atar Yunus! Yunus! diye
Bu cilveler yarın işi
Böyle el aleme karşı
Şehir şehir, çarşı çarşı
Satar Yunus! Yunus! diye
Ey dost, artık ne dersin de
Geldim bu dergaha ben de
Şol başaklar, yel esende
Yatar Yunus! Yunus! diye
Bekir Sıtkı'ım bu meydana
Bir çok sözle gelmiş sana...
Bilen için tek bir mana
Yeter Yunus! Yunus! Diye...

AŞIK KENZİ

Karaman'ın kadri bilinmeyen saz Şairlerinden birisi de Aşık Kenzi'dir.

Uzun yıllardır soruşturma ve incelemelerimde edinebildiğim bilgiye göre asıl adı Kerem veya Kerim olduğu anlaşılan Kenzi'nin okur yazar olmadığı söyleniyorsa da, oldukça okumuşluğu olduğu şiirinden seziliyor. Ve Konya'daki şemsi baba ile dost idi.

10 yaşlarında iken babası tarafından bir terzihaneye çırak verilen Kerim daha bu yaşlarda iken şiire karşı heves ve kabiliyeti dolayısıyla terzilik sanatını benimsememiş bir zaman sonra sanatı terk ederek aşıklar kervanına katılmıştır.

KENZİ'NİN KALENDERCE BİR DESTANI

Alemde bir kolay sanat bulaydım
Çekmezidim para için kasavet.
Ya ekmekçi yahut kasap olaydım
Muhtesibten değnek yemek ne hacet.
Terzi olsam iğnesini tutamam
Hallac olsam herdem pamuk alamam.
Attar olsam ufak tefek satamam
Bezirgan olmaya yoktur likayat.
Berber olsam gelmez bana müşteri
Usta ister kullanmaya neşteri.
Katır çeksem kim yükletir göçleri
Uzak yola çekmek ister meşakkat.
Dülger olsam daim ağaç yontmalı
Kahveci olsam hep fincan sunmalı.
Müşteriye fırıl fırıl dönmeli
Bende yoktur bunun gibi cesaret.
Yemenici olsam yemeniyi dikemem
Gazzaz olsam ebrişimi bükemem
Kuyumcu olsam yan körüğü çekemem
Demircilik dahi beter rezalet.
Kılınçcı olsam pala kılıç silemem
Tüfenkci olsam ufak tefek çizemem.
Dellal olsam akşama dek gezemem
Az paraya dahi itmeme kanaat.
Hakkak olsam kazıyamam yüzüğü
Çulha olsam döndüremem neziği
Kalaycı olsam çalkalayamam büzüğü
Kazancı olsam çekiç ağır ve zahmet.
Mutaf olsam kârım değil idemem
Keçeci olsam yününü hem didemem
Sâi olsam uzak yola gidemem
Başa türlü türlü felaket.
Harraç olsam uyduramam haavallı
Hammal olsam kaldıramam çuvalı
Çoban olsam ben çalamam kavalı

Koyun kurttan niçe bulur selamet.
Nalbant olsam harıma kim dayanır
Boyacı olsam tırnağımda boyanır
Hammat olsam sabah kim uyanır
Dellak olsam alır beni hararet.
Remmal olsam aklım irmez hesaba
Cümdi olsam ayak basmam rikaba
Cinci olsam kim bakacak kitaba
Şeyh olsam hem idemem ibadet.
Koltukçu olsam bilmem esvap satmağı
Avcı olsam bilmem tüfenk atmayı
Katip olsam bilmem kalem tutmayı
Öğreneydim Hak virirdi inayet.
Kadı olsam mahkemede duramam
Müfti olsam meseleyi bilemem
Sofu olsam daim namaz kılamam
İmam olsam bana uymaz cemaat.
Hırsız olsam bir gün beni ararlar
Yankesici olsam dâre asarlar
Zanpara olsam evimi basarlar
Gulampare olsam olur necaset.
Mehter olsam bilmem davul çalmağı
Kadir olsam gözden puse almayı
Para ister kisede bal almağı
Paşa olsam bilmem hükmü hükümet.
Derviş olsam ben giyemem külahı
Yoldaş olsam ben kuşanmam kuşağı
(Kenzi) kulun ister senden ilahi
Züğürtlükten tezce bula nedamet.

GUFRANİ

Asıl adı Durmuş Ali olan Gufrani, aslen Karaman'ın Başkışla köyünden olup, 1864 doğumludur. Babası köy ileri gelenlerinden Ferhat oğullarından Mehmet Ali Ağadır. Anasının adı Fatma'dır.

Mehmet Ali ağa, oğlunu okul çağına gelince, o devirde Sıbyan mektebi denilen köy okuluna göndermiştir. Çok zeki bir çocuk olan Durmuş Aliyi bir zaman sonra, okulun açılıp kapanması ve temizlik işlerini nöbetleşe öğrencilere yaptırması gibi işleri yönetmeye görevlendirmiştir.

1879 yılında, Durmuş Ali 15 yaşındadır. O yılın kış mevsiminde ayın ortalarında bir gece, akşamdan yağmaya başlayan kar gece yarısına kadar devam etmiş, her taraf beyaz kar tabakası ile bürünmüştü. Kar dindikten sonra hava sakin ve berraktı; dolunay ışığı ile her tarafı kaplayan kar'ın ağartısı ortalığı sabah zamanı gibi aydınlatmıştı. Durmuş Ali bir ara uykusundan uyanıyor, bakıyor, odanın içi aydınlık sabah oldu sanısı ile hemen kalkıp elbiselerini giyip okula koşuyor. Kapıyı açıp içeri girdiğinde öğretmenin mahfelinde (makamında) koca kavuklu üç hoca oturuyor.

Hocalar Aliye yanlarına gelmesini işaret ediyorlar, Ali yanlarına yaklaşıyor, Hocalardan biri diğerine “Doldur ver” diyor. Bir diğeri de “çok doldurma götüremez” diyor ve yüzünü çevirerek “al evlat, yaradan aşkına iç” diyor.

İşte bu sûrette aşkın dolusu Aliye sunuluyor. Ali’de edeple doluyu alıp biraz geri çekilerek, yarım arka dönüp doluyu içiyor. Ve boşalan bardağı hocalara vermek üzere yönünü hocalardan tarafa dönünce hocalardan kimseyi göremiyor meydanda. İşte ne olduysa o gece olmuştu Aliye, o günden sonra bambaşka biri oluvermişti o. Kendisinden umulmadık, vezinli, kafiyele sözler söylemeye başlamıştı. ²[1]

Ali köydeki öğretmeninden öğreneceklerini aldıktan sonra biraz daha birşeyler öğrenmek heves ve amacıyla Karaman’a gelerek şimdiki Kale İlkokulunun bulunduğu yerdeki Hacı İshak Medresesinde de bir müddet tahsile devamla biraz bilgi daha derleyip dağarcığına doldurur. Mehmet Ali ağanın oğlu Ali birde saz almıştır. İçinden coşup dilinden dökülen ve Gufrani mahlası ile etiketlendirdiği şiirlerini, aynı zamanda besteleyerek sazının telleri ile de dile getiriyor; herkesi hayretten hayrete düşürüyordu. Gufrani; aylar yıllar geçtikçe açılıyor. Bazı vezin ve kafiye bozuklukları müstesna aruz ve hece vezni ile söyledikleri şiirleri ile halk ozanları arasında üstün bir mevkii alıyor.

Türk Edebiyatı üstadlarından Fuat Köprülü Hoca, Son Asır Şairleri isimli eserinde: Yusuf Ziya Ortaç Halk edebiyatı isimli antolojisi adlı eserinde ve Sadettin Nüzhet Hoca da Halk Edebiyatı antolojisi adlı eserinde Gufrani hakkında “Nükte ile Hicvi birleştirmiş, zeki bir edası vardır, son zamanlarda yetişen saz şairlerimizden en olgunu olarak gösterilebilir.” Demektedirler ve çok sitayişle bahsetmekteler.

Gufrani dört kere evlenmiştir. Bazı tedirginlikler dolayısıyla köyünü terk edip Karaman merkezine göç yaparak Koçak dede mahallesinde bir ev alıp buraya yerleşmiştir. Orta boylu orta vücutta ve sakin, çekingen

²[1] Aşık Gufrani’nin aşkın dolusunu içişi şu şekilde anlatılır. Bir gece rüyasında “kalk oğul, mektep vakti geldi” sesi ile uyanıyor ve hemen kalkıp okula gidiyor, ama vaktin gece olduğunu anlıyorsa da eve geri dönmüyor. Bir köşede otururken uyuklamaya başlıyor ve uyku halindeyken (rüyasında) birkaç hoca kendisine bir kadeh veriyorlar. Bu kadehin içindekini içiyor ve içerken de kadehteki şerbetten bir parçası yere dökülmüş tamamını içememiş.

tabiatlı bir kişi idi. Çok kez şalvar (potur) giymez; eski adet, üçetek entari giyerdi. Giydiği entarileri Hatay ve Suriye taraflarında dokunan Alacalardan Meydanı ve Altıparmak denilen iyi kaliteli kumaşlardandı, entarinin üzerine de yaz aylarında salta sair zamanlarda pardesi veya saku (palto) giyerdi. Derleyebildiğimiz şiirlerinden anlaşılacağı üzere çok açık fikirli, aydın kafalı ileri görüşlü ve Feylozof bir halk ozanı olan Gufrani son zamanlarda sazı bırakmıştır. Eserlerini derme çatma bir defterdeki şiirlerini Konya’da Meşrik-i İrfan basımevinde bastırıyormuş ve üç dört forması basıldıktan sonra yüzüstü kalmış. Bu formalardan Namdar Rahmi Bey’in Gufrani hakkında yazdığı yazıları dolasıyla Milli Eğitim Bakanlığı konu ile ilgilenerek Konya Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderilen bir emir gereğince şair Gufrani’nin defteri Namdar Rahmi bey tarafından incelenerek bir monografyası meydana getirilmiş ve bu monografya Bakanlığa gönderilmişse de her halde ilgisiz masalarda bir hayli bekletildi ve en nihayet mahsene atılmış olmalıdır. 1947 yılındaki Bakanlık binası yangınında tabii mahsende yanıp, yok olup gitti. Ana vatan dergisinde de yalnız birinci sayısı Ankara Milli Kütüphanesinde vardır. Bundan maada Genel ve Özel Kütüphanelerin hiç birisinde yoktur. Bu birinci sayıda da Gufrani hakkında bir yazı yoktur. Ön sözde ve bu kısımda belirttiğimiz gibi gösterişten hoşlanmayan sakin ve çekingen tabiatlı olan Gufrani’nin şiirlerinin çeşitli sebepler dolayısıyla zamanında ve oldukça tam olarak meydana çıkarılması ve tek bir eser halinde neşri mümkün olmamıştır. Kendisi de 62 yaşında iken 1926 yılı Eylül ayı içinde vefat etmiştir.

Merhum Sadettin Nüzhet hoca Gufraniye yazdığı bir mektupla gufraninin hal tercemesini sormuş ve Konya’ya davet edilmişti.

Gufrani şu aşağıdaki destanı ile Sadettin beye istediği bilgiyi veriyor.

DESTAN

şairim onbeş yaşımdan beri
Tevellüdüm seksen Pir olduk şimdi
Teraik’te yoktur mensübiyetim
Kendi postumuzda er olduk şimdi.
şiir mektebimde hayalet oldu
Kayıp ilinden bir hidayet oldu
Saz çalgı çalandan sır olduk şimdi

Gayrinin şiirine değiliz muhtaç
Hamd-ü lillah hiç kalmayız lailaç.
Niyazi Şem-i varılmış kaç
Onlar gitmiş, sözde var olduk şimdi.
İstifaden ancak Cenabı Haktan
Tekerleme sözü yazarım fukaradan
Kendimizi sakınalım tuzaktan
Avcılıkta ehli kar olduk şimdi.

Ferhat Memetin oğluyum (Ali)
Senden öğrenelim erkanı yolu
Kaza dahilinde Koçak dedeli
Başkışlardan geldik kurulduk şimdi.
Varsın bütün alem olsun ağniya
Eridik süzüldük fi zamanına
Bir zaman var ıdı tavuk, baklava
Soğan ile ekmek yir olduk şimdi.
Size laf itmeye yoktur haddimiz
Yaş altmışa vardı uçu sıytımız
Bunak defterine geçti kaydımız
Lisana geleni dir olduk şimdi.
Eski geçen nakit zamanın pulu
Bunu bende tasdik ederim beli
Dirler eskikafalarda toz dolu
Gençlerin yanında hor olduk şimdi.
(GUFRANİİ) bendeniz dirki görelim
Ya...siz gelin ya.. biz ora varalım
Naminızı gazeteye virelim
Ata, evlat gibi bir olduk şimdi.
(Sıyt: iyilik yönünden şöhret anlamımdadır.)
(Beli: evet anlamındadır.)

İSTİKLAL SAVAŞI DESTANI

Elhamdülillah; Aliyyül Ala
Bu cenge nusreti Sübhan yetişt

Yüzyiğirmi dörtBin Peygamber ile
Din Serveri Fahr-i ekvan yitişti.
Sunuf-u Evliya kalktı ayağa,
Bir hareket geldi yazıya dağa
Ervah-ıŞüheda, sol ile sağa,
Can-ı Hüseyin Şah-ı cihan yetiştı.
Gazi Kemal Paşa hazretlerine
Aşk olsun Kemal-ı İzzetlerine
Bu Canın yüzüsuyu hurmetlerine
Bize haktan lütfu ihsan yetiştı.
Görülmedi böyle bir keremkanı
Fıkr ile feth itti bütün cihanı
Ecanip didiler Ali-i sâni
Bil Şah-ı merdanı zaman yetiştı.

NAT-I ŞERİF

Ya Resülallah medhinden aciz ümmetin
Saçların misk ile anber has buhurdan şübhesiz
Güneşsin rub'u meskünde olan cemiyetin
Anmıyan yok ismi zatin mari mürden şüphesiz
Her uluma hazinedir re'si halin ey şeha
Babu rahmettir kulağın şefii ruzi ceza
Kirpiğin oktur sinemde zahmi tirden şüphesiz
Yaktı yıktı sarayım şulesi yanakların.
Enfin hem menberi mukaddes, bal döker yanakların
Has cevahir kalıbıdır dil ile dudakların
Şol mübarek dişlerin fekanı dürr den şüphesiz.
Şerh olunmaz sevdiğim lihyei şerifin liyakatı
Belki fermanı hudadır bize sakal koyma hareketi
Çünkü şakk kıldı kameri parmağın işaretini.
Ehli şirkin küfrü bıraktığı bu seyirden şüphesiz.
Yürüdü ğerdanı şavkından ğice nice râhil,
Sağ göksü kevser şarâbı, solu selsebil
Maktuussirre ve sünnetli yarattı ol celil
Seni aziz bilmeyenler ehli nârdan şüphesiz.

İlmi ledün mahzenidir batnınız YA MUSTAFA
Hem kazai hacetinizi yer çekerdi mutlaka
İbtida halk olundu yine kaldın intiha
Sevdiğinin hikmeti çün bilki burdan şüphesiz.
Ayağının eserine baht'lı olanlar bastılar
Fisk'u inâd işlerini tâ derundan kestiler
Ol ebu Cehilin kavmu gör nice batıp gittiler
Çatlayıp mürd oldu gitti namu ardan şüphesiz.
Sevdiğim mahbubumsun dedin ol servere
Bari ümmetim diyeydi bu zaif derbedere
Pek yüce kadrin efendim, düşmedi sâyan yere
Hallâğu alem halketti nurdan şüphesiz.
Yarın hem rûzu kıyamda bu yüzü kara, hâcîl .
Göz ucûla işâret kıl olmasın sersem, sefil
Kıl şefâat hem bu derbederi atma ey delil
Sen dilersin mücrimi ismü ğafurdan şüphesiz.

(Gufrani; bu nati Şerifi, Zengên köy odasında halka karşı, son yaşlarında, kendi nazmettiği tarzda söylemiş olup, halen 1981'de 90 yaşında müecaviz Zengên'li Hacı Arif ihtiyar hoca dahi not etmiş, biz dahi ondan yazdık. Bu medhiyye Gufrani'nin şiirleri arasında bulunmamaktadır. Gufrani; Karaman'ın Başkışla köyünde 1864 (1280) yılında doğmuş 72 sene yaşayıp 1917 (1342)'de vefat etmiştir.)

Gufrani'nin Tutuklanmasına Neden Olan Taşlaması Suçundan Kendisini Kurtaran Münacaatı

Binbir ismin sahibisin ya Cenabı Kibriya
İsmi velal hurmetine, neccina mimma nehafa
Kainatın şafiisin ya Muhammed Mustafa
İsmi azam hurmetine neccina mimma nehaf
Şemsi kamer nurlarını kısm edip hem aldığın
Kürbüne davet için hem ona burak saldığın
Ol Aziz dostunula envai pazarlık kıldığın
Fahri alem hurmetine neccina mimma nehaf
Dahi ol siddiki ekber Faruku azam var
Camiül Kur'an olan Osmanı zinnuru çar'i yar
Lafeta illa Ali la seyf, illa zülfekar

Misl'i Rustem hurmetine neccina mimma nehaf
Gariçinde gizlenüp yaran ile ol alişan
Derakap eyledi pinhan, nabadid'i fi'l mekan
Hışmıla geldi anın üstüne Hamza pehlivan,
İbni Ömer hürmetine neccina mimma nehaf.
Hasılı cümle aşerei mübeşşer hakkı çun
Turusina da olan şol maceralar hakkı çun
Hem susuz giden şehid'i Kerbela hakkı çun
Şarib-ul-sem hurmetine neccina mimma nehaf
Yüzyirmi dördbin nebi, üçyüz mürsel hurmeti
Bunca Gazi, dahi hem şehid'i maktel hurmeti
Nice evliyai kübra, Mufazzal hurmeti
Etteki yalar hurmetine neccina mimma nehaf
Şam'ı şerif Cami'i ummiye'i ziba hurmeti
Kudus'ü ekber, dahi ol Kabe'i ulye hurmeti
Banisi, Halil-ür-rahman, ol sehi zat hurmeti
Mai zemzem hurmetine neccina mimma nehaf
Yedi mihrap, dahi ol seba semavat hurmeti
Yüz sahife dört kitab içinde ayat hurmeti
Balık, öküz dahi hem yedi arasat hurmeti
Arş'ı azam hurmetine neccina mimma nehaf
Hurmetine dahi Cebail ile Mikailin
Ol ulu melek, İsrail hem Azrailin
Mahdumu mükerremi ol beni İsrailin
Hasan'ı akdem hurmetine neccina mimma nehaf
Daima ahı semaya ser çeken yanıkların
Yüzü suyu hürmetine vaslına layıkların
Nice firkat ile gözyaşı döken aşıkların
Çektiği gam hurmetine, neccina mimma nehaf
Yedi derya yedi tamu sekiz cennet aşkına
Ayü gün hem dahi baran'î rahmet aşkına
Hem Medine andaki nuru nübüvvet aşkına
Ali harem hurmetine, neccina mimma nehaf
Hem hevanın üzerinde nice bunca yıldızın
Birbirini vely iden ol gece ile gündüzün

Sıdkıla Allah diyenin gıllü gışşinden çek özün
İsmi azam hurmetine neccina mimma nehaf
Şevketlü, hem mehabetlü, dahi gazi sultanı
Masum eyle, her beladan Abdulhamid hanı
Dahi insaftan ayırma cümle veziranın
Levhi kalem hürmetine neccina mimma nehaf
Dahi asakir'i müslimini selamette kıl
Eyle sen: adai dini, ey Huda: hor ve zelil
Ber'ü behrinde olan huccacımıza ol delil
Kamil ümmet hurmetine neccina mimma mehaf
Eyle nail talib'i ilm olanı maksadına
Arifu sadıklarını kaviştirip matlubuna
Vir Muhammede salavat, aline eshabına
Al'i eshab hurmetine neccina mimma nehaf
Mümin'i müminat hem müslimini müslimat
Kamil'ü üstad ve meşayih nice salih berhayat
Hatm'ola iman ile ahırata giden zevat
Bunca mahrem hurmetine neccina mimma nehaf
Dahi validinimizi dünyevi ve uhrevi
Mamur'u abad kıla dileğimiz ola kavi
Hem şefaate eyle anlara ey alemin Beği
Şah'ı alem hurmetine neccina mimma nehaf
Hem usat-ı ümmetini destini tut ey gafur
Hurmetine vird eden aşıkların vakti sahur
Afvü magfur oluna hem küllühüm ehli kubur
Hur'ü gılman hurmetine neccina mimma nehaf
Dirki Gufrani yazana okuyana rahmet it
Okuyan dinleyen son mekanın cennet it
Amin diyen mücrimlerin destini tut himmet it
Cünüd'u âm hurmetine neccina mimma nehaf

(Açıklama: Mufazzal: Faziletli kişiler. 2- Yüz sahife, Allah tarafından parça parça gönderilen emirlerdir, dört kitap da dört peygambere inen dört mukaddes kitaptır. 3- balık ve öküz de: Eski inanışlara göre dünyanın öküzün sırtında oldukları inanışı nedeniyle Gufrani, dünyayı dayayan mukaddes mahluk balık ve öküzden de imdad umuyor. 4- Bu dizideki mahdüm de ya Hazreti Yakup veya Hazreti Yusuftur. 5- Dörtlüklerin sonundaki "Neccina mimma mehaf" cümlesi de Hazreti Ebu Bekir'in evradından olan Ya Hafıyye

Eltaf, Neccina Mimma Nehaf duasının ikinci cümlesi olup, “Tanrım senin yasakladığın kötülüklerden çekinenler gibi bizi de o kötülüklerden kurtar anlamındadır.)

Gufrani kendi köyü ile civarındaki köyler ve halkının karakteristik durumlarına telmihan şu aşağıdaki şiiri söylemiştir.

TAŞLAMA

Pınarbaşının suyu harlayıp akar,
Başkışlada bulunur biriki sakar,
Masdat’ın köpeği havaya bakar
Kızılyakada kavga mis gibi tüter
Işıklar tekkedir bulunmaz pahane
Bozkandak gibi köy gelmez cihana
Yolun oğramasın manyana
Durayda didikleri bir çoprağın içinde
Duraydanın aşağı yanı Bardas
Gezer ağaları kas kas

KOŞMA (1)

Hay ittim kalktı bir tilki
Tüfegim olaydı vururdum belki
Pazar yerinde satılan kürkü
Param olaydı alırdım belki

(1) Gufraninin şu koşması da muhakkak ki: çok uzun ancak gerisini bulamadık.

Kitabımız burada sona erdi, daha nece viranelerde nece silinmeyen simalarımız vardır, fakat biz bu kadarını toplayabildik. Allah (C.C.) cümlesine rahmet eylesin. İnşallah bu eserimizden de genç nesillerimiz faydalanıp kendilerine bir ders çıkarma imkanı bulurlar.

Mart 2002

M.Ali Kırboğa